gemeente Twenterand

Jaarstukken 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 4
Inleiding Jaarstukken 2024 6
Programma Sociaal Domein 9
Inleiding Programma Sociaal Domein 10
Doelenboom Sociale Zaken 12
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning 17
Doelenboom Gezondheidszorg 21
Doelenboom Onderwijs 24
Doelenboom Jeugd 28
Doelenboom Transformatie Sociaal Domein 32
Wat heeft het gekost 37
Programma Ruimte 40
Inleiding Programma Ruimte 41
Doelenboom Openbare orde en veiligheid 43
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer 46
Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH 49
Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH 55
Wat heeft het gekost 60
Programma Economie en vrije tijdsbesteding 63
Inleiding Programma Economie en vrije tijdsbesteding 64
Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme 66
Doelenboom Economie en werkgelegenheid 70
Doelenboom Sport 75
Wat heeft het gekost 80
Bedrijfsvoering 83
Bedrijfsvoering 84
Wat heeft het gekost 85
Beleidsindicatoren programma's conform BBV 89
Algemene dekkingsmiddelen 2024 90
Paragrafen 92
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 93
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 106
Paragraaf Financiering 110
Paragraaf Bedrijfsvoering 114
Paragraaf openbaarheid Woo 122
Paragraaf Verbonden partijen 123
Paragraaf Grondbeleid 136
Paragraaf Lokale heffingen 142
Jaarrekening 2024 152
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 153
Balans 2024 155
Toelichting op de balans 158
Gebeurtenissen na balansdatum 173
SiSa - verantwoording 2024 174
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 196
Wet normering topinkomens 203
Analyse begrotingsafwijkingen 208
Rechtmatigheidsverantwoording 210
Overzicht incidentele baten en lasten 212
Staat van reserves en voorzieningen 214
Inzicht gebruik onvoorzien 2024 227
Overzicht taakvelden 228

Bijlagen 229
Begrotingsrechtmatigheid 230
Staat van restant kredieten 231
Emu-saldo 2024 233
Lijst met verklarende afkortingen 235

Inleiding Jaarstukken 2024

Inleiding

In de zomer van 2024 trad het kabinet Schoof I aan en is inmiddels alweer demissionair. Zoals gebruikelijk brengt de komst van een nieuw kabinet verschuivingen in beleidsprioriteiten met zich mee, die ook onze gemeente beïnvloeden. De financiële vooruitzichten voor gemeenten in Nederland waren en zijn nog steeds onzeker. Hoewel het (demissionaire) kabinet in principe vasthoudt aan het verlagen van de rijksbijdragen, zetten gemeenten gezamenlijk stevige druk om dit beleid te herzien. De raad heeft mede daarom in haar amendement (A10) verzocht terughoudend om te gaan met onomkeerbare bezuinigingen. Gezien deze situatie hebben er in 2024 - gemeentebreed - geen grote financiële hervormingen plaats gevonden.
In 2024 heeft tevens de organisatieontwikkeling verder vorm gekregen. Van organisatiefilosofie naar concrete uitwerkingen in nieuwe structuren en werkwijzen. Een belangrijk doel hierbij is om zowel het dagelijkse werk als de strategische en veranderende opgaven, waarmee gemeenten steeds vaker te maken krijgen, goed te verankeren in de ambtelijke organisatie. Werkdruk en capaciteitsproblemen vragen daarnaast om blijvende aandacht.
Met de Maatschappelijke Agenda (MAG), de startnotitie Omgevingsvisie 2.0 en het programmaplan Wonen zijn in 2024 belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van het scenario “Twenterand economisch sterk met een sociaal kloppend hart”.

Programma's

Sociaal
Het Programma Sociaal Domein richt zich op zorg, ondersteuning, werk, inkomen, onderwijs en preventief beleid vooral voor jeugd en gezondheid. Het doel is om inwoners zoveel mogelijk zelfredzaam te maken, zodat ze zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. In 2024 werden nieuwe kaders geïntroduceerd voor het sociaal domein. Het coalitieakkoord en de daarop gebaseerde Integrale Beleidsnota Sociaal Domein 2023-2026 (IBN) zijn vertaald naar de eerste Maatschappelijke Agenda (MAG). Dit is een interactieve werkwijze om samen met de samenleving en organisaties de doelen te bereiken. Ondanks het gebrek aan duidelijkheid over de hervormingsagenda en het toekomstscenario Jeugd, is in 2024 begonnen met het toekomstbestendig maken van onze Toegang. Op Twents niveau werd succesvol samengewerkt en voltooiden we inkoop jeugd en Wmo. Kostenstijgingen, vergrijzing en andere uitdagingen blijven zorgen baren, maar Twenterand onderzoekt en doet voorstellen hoe hierop in te spelen.

Ruimte
In 2024 heeft Twenterand gewerkt aan diverse strategische uitdagingen, zoals woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie, en de uitvoering van de Omgevingswet. In 2024 zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van woningbouw: het Programma Plan Wonen werd vastgesteld, evenals het master- en participatieplan voor Vriezenveen Zuid. Met de energietransitie zijn verschillende stappen gezet en om hier meer samenhang in aan te brengen is gestart met de ontwikkeling van een concept programmaplan. Met het kanaal Almelo de Haandrik kwam in 2024 meer schot in de schadeafhandeling door de provincie. Tegelijkertijd kwam aan het licht dat de onderhoudstoestand van de damwanden slechter is dan tot dusver gedacht. Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden wat extra inzet vereist voor vergunningsaanvragen. Met de vastgestelde startnotitie en een plan om tegen 2027 een omgevingsvisie 2.0 vast te kunnen stellen zijn in 2024 belangrijke voorbereidingen getroffen.

Economie
Dit programma omvat de beleidsterreinen economie, werkgelegenheid, landelijk gebied, recreatie en toerisme, cultuur, sport en bewegen, en subsidiebeleid. In 2024 werd een mijlpaal bereikt in het subsidiebeleid met de nieuwe Algemene subsidieverordening, die het subsidieproces vereenvoudigt en de administratieve lasten vermindert. Daarnaast werd de lokale economie versterkt met initiatieven zoals de opening van het Ondernemershuis en een nieuw investeringsfonds. Op sportgebied werd een nieuw sportaccommodatiebeleid vastgesteld dat de ontwikkeling van sportvoorzieningen bevordert en deelname aan sportactiviteiten voor alle inwoners stimuleert. Het landelijk gebied had te maken met onzekerheid door geschrapte nationale programma’s.

Financieel

De jaarrekening 2024 sluit met een positief resultaat van bijna € 3,8 miljoen. Dit is een fors positief resultaat, net als voorgaande jaren. Het is een beeld dat ook landelijk de aandacht krijgt. Jaar op jaar boeken gemeenten overschotten, terwijl de begroting soms moeilijk sluitend is te maken. Dit is zo langzamerhand moeilijk uit te leggen.

Ook dit jaar wordt ons overschot weer gevormd door incidentele meevallers. De belangrijkste daarvan zijn een hogere Algemene Uitkering en lagere kapitaallasten. Bij het opstellen van de programmabegroting 2025 hebben we uitdrukkelijk aandacht besteed aan de planning van onze investeringen. Hierdoor verwachten we dat het voordeel in kapitaallasten de komende jaren niet meer in deze omvang zal voorkomen. Wat betreft het voordeel op de Algemene Uitkering, hier kunnen we niet op anticiperen. Vaak komt er laat in het jaar (soms zelfs pas in december) extra geld beschikbaar, dat niet meer in het lopende jaar kan worden uitgegeven. Dit leidt dan tot een voordeel in de jaarrekening (maar ook vaak tot een verplichting in het volgende jaar). Vanuit het toezichtskader van de provincie mogen wij helaas in de begroting geen rekening houden met verwachte extra middelen.
Verklaring van het rekeningsaldo
In onderstaande tabel worden de grootste afwijkingen (> € 100.000) benoemd. Daar waar afwijkingen een structureel effect hebben worden deze meegenomen in de kadernota 2026. Verdere toelichtingen kunt u vinden in de verschillenverklaringen bij de programma's.

Afwijkingen		
Minder voorzieningen Wmo	€ 165.000	V
Minder jeugdwetvervoer en PGB jeugd	€ 112.000	V
Lagere kapitaallasten, onderhoud wegen	€ 380.000	V
Hogere kosten onderhoud openbaar groen	€ -270.000	N
Leges omgevingswet en Ruimtelijke Ordening, meer ontvangen	€ 185.000	V
Hogere opbrengst verkoop gronden en gemeentelijke leges	€ 115.000	V
Lagere kapitaallasten nieuwe zwembad (eenmalig)	€ 215.000	V
Correctie TOZO 2023-2024	€ -310.000	N
Hogere kosten accountantscontrole ivm fraude-casus	€ -130.000	N
Mutatie voorziening dub deb, pensioen pol ambtsdragers en spaarverlof	€ -665.000	N
Lagere kosten ICT (uitstel aanschaf hardware i.v.m. verbouwing)	€ 145.000	V
Voordeel rente schatkistbankieren	€ 165.000	V
Lagere kapitaallasten vervangingsinvesteringen (€ 80K per jaar)	€ 160.000	V
Lagere kapitaallasten gemeentehuis, verbouwing nog niet klaar	€ 330.000	V
Meer opbrengst ozb door areaaluitbreiding	€ 136.000	V
Onderschrijding ontwikkelbudget coalitie	€ 215.000	V
Algemene Uitkering	€ 2.816.000	V
	€ 3.764.000	V

Voorstel bestemming	
Dotatie reserve grote projecten (kap.lasten)	€ 160.000
Dotatie algemene risico reserve	€ 3.604.000
	€ 3.764.000

Rechtmatigheidsverantwoording

In deze jaarstukken treft u, net als vorig jaar, de rechtmatigheidsverantwoording aan. In de paragraaf bedrijfsvoering kunt u lezen dat wij over 2024 de verantwoordingsgrens niet overschreden hebben.

Leeswijzer

In het jaarverslag wordt met behulp van de doelenbomen verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2024. Binnen de programma's wordt per doelenboom toegelicht in hoeverre de (sub)doelen bereikt zijn en wat daarvoor is gedaan. Voor de leesbaarheid van de jaarstukken hebben we ervoor gekozen om alleen teksten toe te voegen bij subdoelen en activiteiten, waarover iets afwijkends of opvallends te melden valt. Staat er geen tekst bij een subdoel of wordt een activiteit niet benoemd, dan kunt u ervan uitgaan dat deze volgens planning verliep. Het overzicht van baten en

lasten maakt aan het einde van de programma's duidelijk wat het heeft gekost. Dit is een verplichting vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarin zijn de wettelijke eisen vastgelegd waaraan de begroting en de jaarrekening van een gemeente moet voldoen. De rapporten Actualisatie exploitatieopzetten en Rechtmatigheid 2024 worden afzonderlijk aangeboden.

Programma Sociaal Domein

Inleiding Programma Sociaal Domein

Inleiding

Terugblik Perspectief 2024 sociaal domein

Zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid - met name rond jeugd en gezondheid - vormen het hart van het Programma Sociaal Domein. Dit programma streeft ernaar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen zodat ze optimaal mee kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of op het werk: zelf- en samenredzaamheid is het uitgangspunt. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving (inzet netwerk) worden hierbij benut. Waar dat niet/of in mindere mate lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund, waarbij er wordt ingezet op het aanleren van vaardigheden zodat men kortdurende ondersteuning nodig heeft en op termijn zelfstandig verder kan. Binnen het jeugdbeleid en onderwijs stimuleren wij ontwikkeling van individuen. Rond werkgelegenheid is er aandacht voor specifieke doelgroepen met arbeidsbeperkingen en de toekomst WSW. Er wordt hard gewerkt aan preventie, vroegsignalering en bewustwording, maar merken dat veranderingen vooral betrekking hebben op mensen die in een kwetsbare positie zitten. De sociaaleconomische problematiek in onze gemeente blijft stevig en dus is daarmee de opgave in het sociaal domein ook fors.
Terugkijkend naar 2024 waren er vernieuwde kaders van toepassing op het sociaal domein. Het coalitieakkoord en in het verlengde hiervan de nieuwe integrale beleidsnota Sociaal Domein 2023-2026 (hierna: IBN) zijn vertaald naar een eerste Maatschappelijke Agenda (MAG). Een interactieve werkwijze om samen met de samenleving en organisaties de doelen te bereiken op de 4 themalijnen:
1. De zelfredzame Twenterander
2. De participerende Twenterander
3. De lerende Twenterander
4. De gezonde Twenterander

De MAG is een nieuwe manier van werken met veel interactie. Met tevredenheid kunnen we vaststellen dat de eerste ervaringen met deze MAG zeer positief zijn.
In 2024 is gewerkt aan grote opgaven als bestaanszekerheid (minimabeleid, partiële), kansengelijkheid (basisvaardigheden), inclusiviteit, normalisering en preventie. Met andere domeinen is gewerkt aan wonen (incl. Woonzorgvisie), omgevingsvisie en economische visie en uiteraard het vluchtelingen- en ontheemdenvraagstuk. Op onderwijsgebied is de besluitvorming over een nieuwe Oranjeschool – een prioriteit uit het coalitieakkoord - succesvol afgerond. Ook zijn diverse verordeningen (zoals Wmo, sociale Individuele inkomenstoeslag, re-integratie en jeugdhulp) in 2024 geactualiseerd.

Grotere beleidsontwikkelingen zoals de hervormingsagenda en toekomstscenario Jeugd zijn gevolgd, maar de gevraagde duidelijkheid is er nog niet, terwijl het stelsel en de financiering ervan (met name met jeugdhulp) piept en kraakt. Gelet op bovenstaande ontwikkelingen zijn we in 2024 al wel aan de slag gegaan met het toekomstbestendig maken van onze Toegang. Een bestuursopdracht is vastgesteld door het college, waarbij ook de opdracht “stevige lokale teams” uit de Hervormingsagenda is meegenomen. De raad is hierover geïnformeerd.

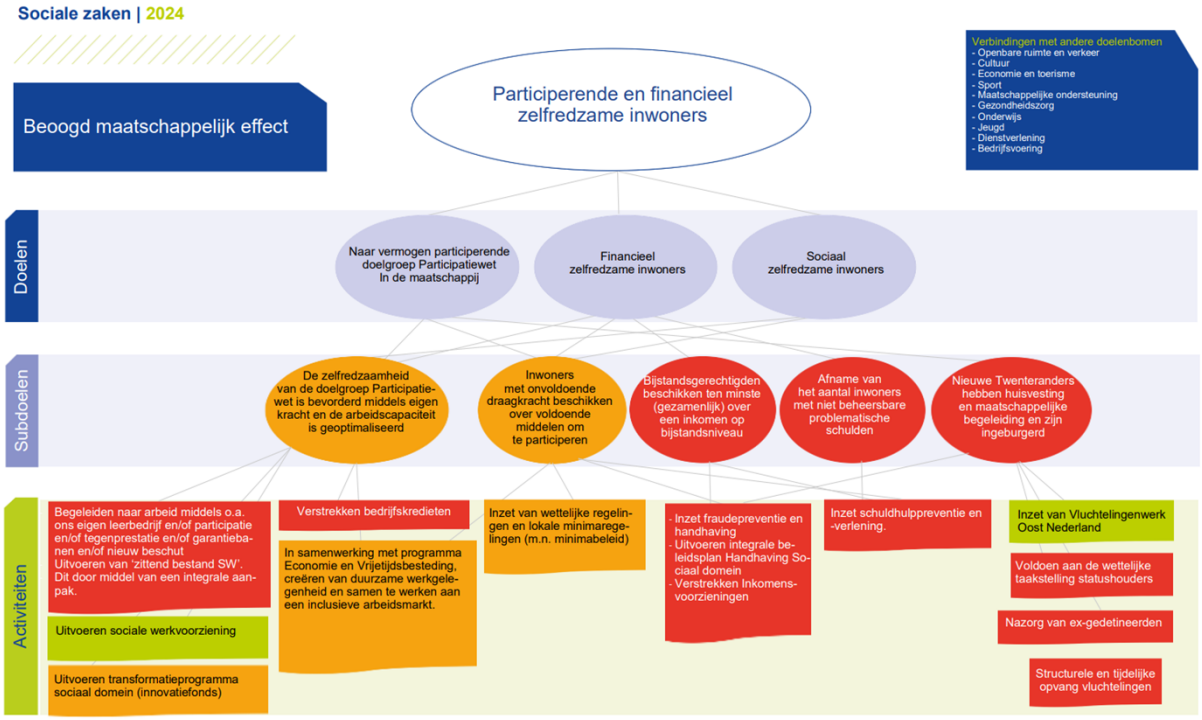
Op Twents niveau werkten we stevig en naar tevredenheid samen en dat is nodig omdat we het als Twenterand ook niet alleen kunnen. Inkoop jeugd en Wmo zijn afgerond. Doelgroepenvervoer eveneens en sturing op het zorglandschap zijn grote meerjarige operaties. Overigens zijn in 2024 door wetswijzigingen vanwege versterking van de democratische legitimatie (voor de raden) de diverse gemeenschappelijke regelingen geactualiseerd.
In de uitvoering is ook in 2024 moeite om tijdig beschikkingen af te geven en was werkdruk voelbaar. Dit komt door volume en complexiteit van aanvragen maar ook door onbalans met de capaciteit door arbeidsmarktproblematiek en persoonlijke situaties. Daardoor is het lastig ons personeelsbestand op sterkte en niveau te houden. Dit speelt op bijna alle domeinen van het sociaal domein (ook Meldpunt Geldzorgen, Leerplicht) en ook bij beleidsfuncties (met name jeugd). De leiding – vernieuwd vanwege de organisatieontwikkeling – werkt aan meer balans om de basis op orde te houden of te krijgen met middelen als digitalisering, een professionaliseringsslag en versteviging van het dienstverleningsniveau.
We bleven in 2024 ook gezien de komende ravijnjaren scherp aan de wind varen en middels

succesvolle instrumenten als beïnvloeding van verwijzingen (CEV-ers), gezinswerk en preventieve interventies (ook door inzet van de middelen SPUK GALA) blijft de focus op zelfredzaamheid bevorderen en voorkomen (want dat is beter en goedkoper dan genezen).

Kostenstijgingen (ook door inkoop doelgroepenvervoer en prijsindexaties), de vergrijzing, caseloadnorm jeugdbescherming, groepsgrootteverkleining, afbouw jeugdzorgplus, uitspraken rechters rond Wmo zijn helaas niet te voorkomen en dit blijft ook de komende tijd onze zorg houden. En dan is het effect van vergrijzing nog niet sterk aanwezig maar zijn we wel gaan verkennen hoe we als Twenterand hierop kunnen gaan inspelen.
Tot zover de algemene terugblik op belangrijke onderdelen. Bij de doelenbomen gaan wij nader in op specifieke onderwerpen.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uit gegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding is een van de dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.
Kinderen moeten zich kunnen ontplooien, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Doel: Sociaal zelfredzame inwoners

Wat hebben we bereikt

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep Participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- In samenwerking met programma Economie en Vrijetijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.

Omschrijving

De opgaven binnen de doelenboom sociale zaken over de afgelopen periode waren uiteraard gekoppeld aan het scenario Economisch Sterk Twenterand met een sociaal kloppend hart en in het verlengde hiervan de opgaven in onze integrale beleidsnota sociaal domein.
Als eerste kernthema noemen wij participatie. Landelijk speelt nog steeds het breed offensief, waarin nog meer inwoners worden gestimuleerd om deel te nemen aan de maatschappij. Mogelijk maken in plaats van regels als uitgangspunt – ook bij handhaving- staat hierbij voorop. Daarnaast hebben we stappen gezet in het vormgeven van een regionaal werkcentrum (1 loket voor werkzoekenden, werkgevers en werkenden, gefaciliteerd door UWV en gemeenten).
Koppeling vanuit sociale zaken/reïntegratie met werkgelegenheid en aansluiting scholing en (inclusieve) arbeidsmarkt - waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen in de samenleving - zijn verbindende thema's.
Een tweede thema is de bestaanszekerheid en toepassing van de menselijke maat.
De versoepeling van de Participatiewet op gebied van rechtmatigheid, Participatiewet in balans.
Aandacht voor inwoners met geldzorgen (schulden, effectieve en efficiënte armoedebestrijding) blijft ook de komende tijd een prioritaire opgave. Vanaf juli 2023 zijn de trajecten schuldhulpverlening via de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) en Minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (Msnp) gehalveerd. De geldzaken - stressvrij - op orde hebben is randvoorwaardelijk om goed te kunnen meedoen in de maatschappij.
De rapportage inclusieve arbeidsmarkt en de re-integratieverordening is opgeleverd.
De week van de waarde, heeft plaatsgevonden. Het team werk en economie heeft tijdens deze week aandacht besteed aan IKBINDR en jongeren en geld.

- Uitvoeren sociale werkvoorziening

Omschrijving

Toekomst Sociale Werkvoorziening
Het aantal mensen met een indicatie sociale werkvoorziening daalt. Dit omdat intrede in de SW niet meer mogelijk is. In de plaats hiervan is het instrument Nieuw Beschut geïntroduceerd en de Loonkostensubsidie. We zien dat veel van deze mensen in het reguliere bedrijfsleven aan de slag kunnen.
Een van de opdrachten van de organisatie Ontplooj is om de arbeidscapaciteit en eigen kracht van de medewerkers met een SW indicatie te vergroten. Ontplooj begeleidt mensen die een sociale werkvoorzieningsindicatie hebben. Dit kan in een beschutte omgeving zijn bij Ontplooj (catering, keuken, in- en ompakwerk etc.) maar ook worden er medewerkers gedetacheerd naar andere bedrijven. In 2024 heeft er een evaluatie plaats gevonden van Ontplooj in opdracht van de gemeente Almelo. De hoofdvraag hierbij was: In hoeverre voldoet Ontplooj aan de gestelde inhoudelijke doelstellingen? In 2025 worden de resultaten bekend. Ook landelijk wordt er gekeken naar de infrastructuur van de sociale werkvoorzieningsbedrijven. Hiervoor worden middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn we lokaal een onderzoek gestart hoe we de sociale werkvoorziening in de toekomst willen vormgeven. Deze 3 sporen lopen gelijktijdig en zijn complementair aan elkaar.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Afname van het aantal inwoners met niet beheersbare problematische schulden

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inzet schuldhulppreventie en -verlening.

Omschrijving

Het borgen van bestaanszekerheid is een belangrijk speerpunt van de in 2023 vastgestelde Integrale Beleidsnota (IBN). In het najaar van 2023 is de energietoeslag voor 2023 uitgekeerd. Omdat de energieprijzen inmiddels genormaliseerd waren heeft het Rijk besloten om voor 2024 geen energietoeslag te laten verstrekken.
Het Meldpunt Geldzorgen heeft ondertussen onverminderd inwoners met financiële vragen zo goed en zo vroeg mogelijk bediend. Hiermee voorkomen we het ontstaan van (problematische) schulden. Voor de benodigde formatie-uitbreiding van het Meldpunt Geldzorgen voor de jaren 2023, 2024 en 2025 heeft uw raad reeds bij de begroting voor 2023 financiële middelen vrijgemaakt. Inmiddels is met moeite de formatie-uitbreiding van het Meldpunt ingevuld. Door te investeren in de werkzaamheden van het Meldpunt Geldzorgen voorkomen we de inzet van duurdere curatieve dienstverlening van Stadsbank Oost Nederland (SON).
Ondanks dat we de laatste jaren steeds minder dienstverlening afnemen van SON nemen de kosten aan SON toe. Dit wordt veroorzaakt door een herijking van de dienstverlening (de zogenaamde klantreis), door de inflatie en de loonkostenontwikkeling. Voor de extra kosten hebben we in de kadernota 2024 reeds € 45.000 gevraagd.
Juist omdat we steeds minder dienstverlening van SON afnemen maar wel geconfronteerd worden met hogere kosten, hebben we in 2024 onderzocht of we schuldhulpverlening in de toekomst anders en efficiënter kunnen organiseren, met behoud van kwaliteit. Het onderzoek (de bestuursopdracht) is afgerond en er is een businesscase is opgesteld. Uw raad is via een raadsbrief op de hoogte gesteld van de uitkomsten van het onderzoek. Besloten is dat het Meldpunt Geldzorgen vanaf 1-1-2026 de intake voor schuldhulpverlening zelf gaat doen en hiertoe overgaat tot partiele uittreding uit SON. De eenmalige kosten die hiermee gepaard gaan bedragen € 78.000. De jaarlijkse besparing is €29.000. Maar bovenal denken we tot een betere integrale en efficiënte dienstverlening voor de inwoner te komen als we de intake zelf doen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inburgering

Omschrijving
Ontheemde Oekraïners
De gemeente zet volop in om iedereen mee te laten doen in de Twenterandse samenleving. Dat geldt zeker ook voor Oekraïense vluchtelingen. Door te investeren in zowel taal als werk stimuleren we dat ze beter kunnen integreren, meedoen aan allerlei activiteiten en kunnen werken. Zeker in een tijd van schaarste en personeelstekorten biedt dit kansen voor de omgeving.
De gemeente doet dit niet alleen, samen met taalaanbieders, gepensioneerde docenten en vrijwilligers zorgen we ervoor dat we de kansen vergroten om mee te doen. Door nauw met elkaar samen te werken bereiken we meer. Door taal en werk te combineren kunnen de Oekraïners veel beter meedoen in de Nederlandse samenleving.
Ondanks dat de Oekraïners een speciale juridische status hadden en zonder werkvergunning aan de slag konden, was het in het begin moeilijk om werk te vinden. Door lokaal en regionaal de verbinding met werkgevers te leggen en voor begeleiding te zorgen vond een deel van de Oekraïners werk. Met de juiste werkhouding en gedrevenheid zijn ze daarna hun eigen ambassadeur geworden en helpen ze inmiddels elkaar aan werk. Inmiddels werkt 95% van de Oekraïners in Twenterand en omgeving. Ondanks hun relatief hoge opleidingsniveau, slagen Oekraïense ontheemden veelal niet in om werk te vinden in hun eigen werkveld en op hun eigen opleidingsniveau.

Statushouders
Het doel van de Wi2021 is dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in Nederland. Idealiter doen ze dat vanaf het moment dat een verblijfsvergunning is verleend in de gemeente. Veel statushouders verblijven echter lang in het azc, omdat er voor hen nog geen woning beschikbaar is. Daarom werken Twenterand en het COA steeds vaker samen om al in het azc te starten met de begeleiding in het kader van de inburgering.
Het betrekken van werkgevers blijft een uitdaging. Een belangrijke pijler van de Wi2021 is dualiteit: statushouders doen gelijktijdig aan het leren van de taal al werkervaring op, zodat ze sneller naar betaald werk kunnen uitstromen. Twenterand organiseert participatie-activiteiten in de inburgering. Het

lukt om diverse redenen niet om voor alle statushouders (voor wie dat geschikt is) een participatieplek te organiseren. Een van de redenen is dat werkgevers niet altijd bereid zijn om participatieplekken voor inburgeraars te bieden, zeker als zij nog aan het begin van hun taaltraject staan.
Op het gebied van inburgering is Twenterand in Q4 2024 gestart met de voorbereidingen voor de aanbestedingen van de Z-route (zelfredzaamheid: inburgering en participatie), de Onderwijsroute (instroom in beroeps- en hoger onderwijs) en de B1-route (taal). De voorbereidingen vinden plaats in (sub)regionaal verband, met als doel dat de aanbestedingen gereed zullen zijn in het najaar van 2025. De insteek van de gemeente Twenterand bij deze aanbestedingen is om de combinatie kinderopvang/inburgering makkelijker te maken en om meer avondlessen voor inburgeraars mogelijk te maken.

- Structurele en tijdelijke opvang vluchtelingen

Omschrijving
Opgave vluchtelingenopvang gemeente Twenterand
De focus van de vluchtelingenopvang in Twenterand ligt op dit moment op huisvesting van statushouders en op de opvang van Oekraïense ontheemden.

Statushouders
Betreffende de statushouders; duidelijk is dat de taakstelling is toegenomen. Deze toename is gebaseerd op de inschatting van het kabinet dat het aantal asielzoekers dit jaar en komende jaren toeneemt en dat de achterstanden in de verwerking van asielaanvragen bij de IND worden ingelopen. De taakstelling voor de eerste helft van 2024 is 36 en de tweede helft 2024 is 33, dus totaal 69. De achterstand van de voorgaande jaren is 19 en dit komt bovenop de taakstelling van 2024. De taakstelling voor 2024 komt op 88. In 2024 heeft Twenterand 46 statushouders gehuisvest. De taakstelling voor 2025 eerste helft is 34. Met de achterstand van 42 komt de taakstelling voor de 1e helft voor 2025 op 76 statushouders.

Asielzoekers
De Spreidingswet is op 1 februari 2024 van kracht geworden. Twenterand zou oorspronkelijk 183 asielzoekers moeten opvangen. Hengelo had ruimte voor nog eens 83 plekken bovenop hun quota. Hengelo heeft daarom 83 asielzoekers voor Twenterand opgevangen. In ruil daarvoor heeft Twenterand 83 ontheemde Oekraïners opgevangen. Aanvullend hierop wordt sinds 2022 in Twenterand een gezin van 5 asielzoekers opgevangen (crisisnoodopvang).

Spreidingswet
Onderdeel van de Spreidingswet is dat de gemeenten voor 1 oktober 2024 moeten komen met een locatie voor opvang van asielzoekers met aantallen. Het college heeft gezien het standpunt van de Raad besloten geen locatie aan te wijzen voor de opvang van asielzoekers. Binnen de aangenomen moties is geen mogelijkheid tot uitvoering van de Spreidingwet. Het ontbreekt aan voldoende draagvlak zowel binnen de raad als maatschappelijk. Daarnaast kan een locatiekeuze andere ruimtelijke plannen beïnvloeden. Op 20 december 2024 heeft de minister van Asiel en Migratie een besluit genomen over de verdeling van asielopvangplaatsen in het kader van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken van asielopvangvoorzieningen voor de provincie Overijssel. Twenterand moet volgens het verdeelbesluit voor 1 juli 2025 137 reguliere opvangplaatsen en 26 AMV-opvangplaatsen realiseren.

Ontheemde Oekraïners
In 2024 had Twenterand 301 opvangplekken beschikbaar voor de opvang van ontheemde Oekraïners. De opvang loopt naar tevredenheid in Twenterand.

Gezien het feit dat er nog geen zicht is op het einde van het conflict met Rusland zal Twenterand ook in het kalenderjaar 2025 de opvang voor ontheemde Oekraïners continueren. Omdat de taakstelling voor Twenterand in 2025 verhoogd wordt naar 255 en het college 83 extra opvangplekken wil bovenop haar eigen opgave, worden er in 2025 38 opvangplekken toegevoegd.

In 2023 werd camping de Blekkenhorst aangekocht voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Op de camping verblijven ook jaargasten. De tijdelijke functieverandering heeft een oplossing geboden voor een maatschappelijke vraag: opvang van ontheemde Oekraïners. Het vakantiepark heeft

daarmee een kwaliteitsimpuls gekregen. Dit draagt bij een nieuw toekomstperspectief voor het vakantiepark.

Metingen

Excel-tabel

Beleidsdoelen	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden							
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	400	398	394	403	432	442	CIV
Aantal personen met een loonkostensubsidie (nieuwe indicator 2021)	143	138	135	115	97	-	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	13	15	17	22	22	24	CIV
Aantal activeringstrajecten	224	226	320	235	330	334	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	208	219	223	221	255	267	meicirculaire
Aantal taakstelling vergunninghouders	88	75	57	29	38	28	Min. Justitie en Veiligheid
Financieel zelfredzame inwoners							
Aantal aanvragen bijzondere bijstand**	416	444	458	553	432	562	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk***	117	120	116	59	44	70	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag**	298	314	310	338	404	327	CIV
Aantal personen die beroep doen op de studietoeslag**	9	11	14	17	11	8	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners							
Aantal personen die beroep doen op de Meedoenregeling**	309	375	359	309	218	423	CIV
Aantal personen die beroep doen op de jeugd sport en cultuurfonds	174	148	105	165	124	163	extern
Beschut werk	20	19	17	17	11	11	Ministerie van SzW
Aantal kinderen schoolpakket	53	75	66	70	95	79	Interne systemen

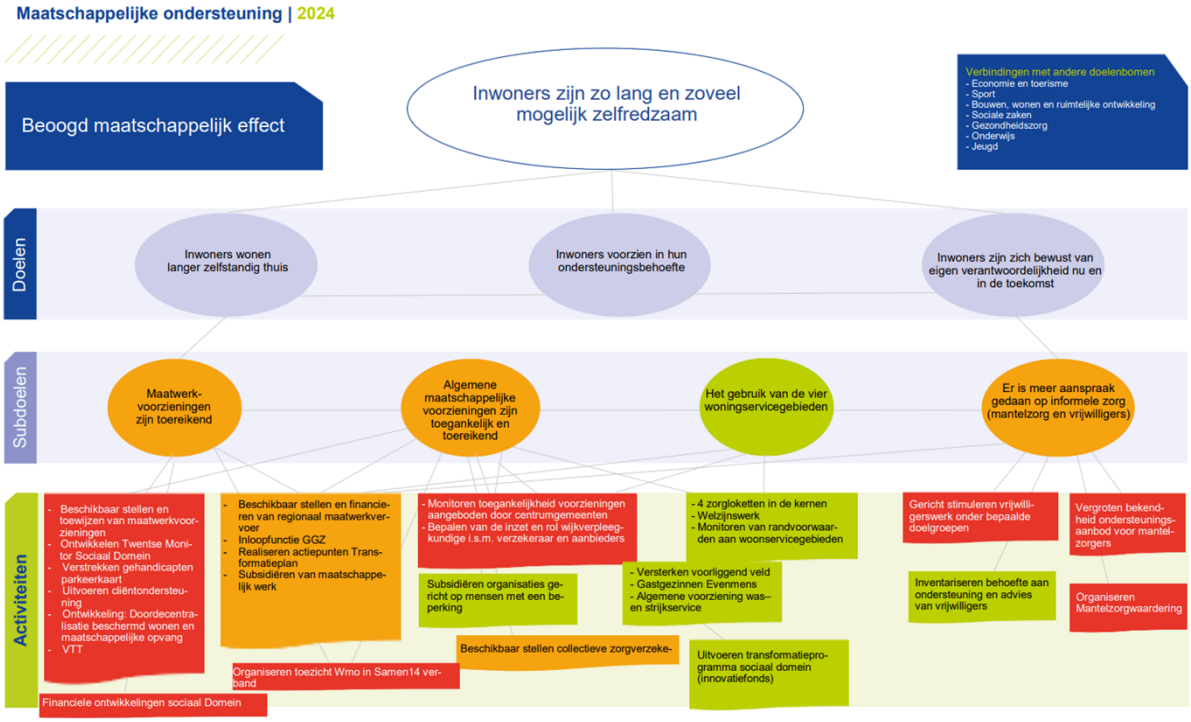
* betreft het aantal uitkeringspartijen

** betreft per 2021 het aantal toegekende aanvragen

*** vanaf 2022 vermelden we het totale aantal uitgestroomde personen uit de bijstand

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect: Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven, het liefst in de eigen woning. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners om hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Een maatwerkvoorziening is het sluitstuk van de Wmo. Eerst beoordelen we de eigen kracht van de inwoner en kijken we naar algemene voorzieningen. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Doordecentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Omschrijving

Deze taak wordt opgepakt in samenwerking met Centrumgemeente Almelo en in totaal de zes gemeenten die onderdeel uitmaken van de subregio Almelo. De situatie is complex. De rijksbeleid kent onzekeheden en subregionaal is er al jaren sprake van een tekort bij maatschappelijke opvang, dat wordt opgelost met het overschot op beschermd wonen. Middelen blijven over omdat er onvoldoende plekken zijn in de keten. Om die reden is er een wachtlijst. Er worden in 2025 voorstellen ontwikkeld en initiatieven genomen om deze wachtlijsten het hoofd te bieden en ook om CIMOT goed te laten functioneren. Ook speelt er de continuering rond het project Huis van Herstel. Gezien de onduidelijkheden rond onze verantwoordelijkheden en budgetten vindt vanaf 2024 nader verkennend lokaal onderzoek om strategisch te kunnen handelen. Zie voor nadere informatie ook de tekst bij verbonden partijen.

- Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein

Omschrijving

In deze paragraaf worden de belangrijkste ontwikkelingen in het sociaal domein geschetst. Dit betreft de hoofdbudgetten – veelal openeinderegelingen – op de diverse onderdelen binnen het sociaal domein.

Sociale Zaken

Allereerst is het zo dat er sprake is van een incidenteel nadeel van € 51.000 op Algemene Bijstand. Dit wordt verklaard doordat er minder is afgelost vanuit de BBZ en TOZO-regelingen dan begroot was.
Het Participatiebudget laat een incidenteel nadelig saldo zien van € 74.000 over 2024. Er is tijdens geen rekening gehouden met eenmalige kosten in verband met de overgang van taken levensonderhoud vanuit Almelo. Op het budget voor Bijzondere Bijstand zien we een overschrijding van € 191.000. Dit komt door een overschrijding van ongeveer € 50.000 van de minimaregelingen en de verstrekkingen bijzondere bijstand. Ondanks dat er minder aanvragen waren in 2024, lag het gemiddeld uitgekeerde bedrag wel hoger. Deze overschrijding wordt gedekt vanuit de reserve minimabeleid. Het restant van de overschrijding wordt veroorzaakt doordat er nog voor € 142.000 aan energietoeslag is uitgegeven in 2024. Dit is gedekt uit de Algemene Risico Reserve, aangezien bij de jaarrekening 2023 de overgebleven middelen voor energietoeslag zijn gereserveerd voor de uitgaven in 2024.
Onder sociale zaken worden ook de budgetten voor Vluchtelingen, ontheemden Oekraïne en Inburgering verantwoord. Deze budgetten tezamen laten een voordeel zien van bijna €3.900.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door een hogere normvergoeding voor ontheemden dan dat de daadwerkelijke kosten zijn en een voordeel in verband met de vergoeding vanuit het COA. Deze overschotten zijn net als voorgaand jaar gestort in de Algemene Risico Reserve.

Wmo

Huishoudelijke ondersteuning laat een nadelig saldo zien van € 37.000* ten opzichte van de begroting van € 4,3 miljoen. Dit geeft aan dat de prognose die tijdens de BERAP 2024 is gemaakt, en waarbij er €700.000 extra beschikbaar is gesteld voor het HO budget, we goed zijn uitgekomen bij de jaarrekening. De toename die tijdens de BERAP zichtbaar was, heeft zich in dezelfde lijn doorgezet.
Wmo voorzieningen laat een voordelig saldo zien van € 124.000. Dit voordelig saldo wordt verklaard doordat er een nieuwe verordening is en er sterker wordt ingezet op eigen kracht en contractmanagement (o.a. voorraadbeheer in het depot, hergebruik) .). Het voordeel op de hulpmiddelen en de woningaanpassingen betreft dan ook € 91.000,mede dankzij een extra inkomst vanuit de verkoop van hulpmiddelen uit het depot die de gemeente niet meer kan gebruiken à € 33.000.
Wmo-Begeleiding laat voordelig saldo zien van € 310.000*. De eerdere trend van toename zoals de afgelopen jaren zich voordeed, heeft zich gedurende dit jaar niet verder doorgezet. Er is tijdig en goed geanticipeerd op de bijstellen van de begroting, zodat we zelfs dit jaar ruim binnen begroting blijven.
PGB Wmo laat een voordelig saldo zien van € 36.500. Dit voordelig saldo wordt verklaard door een lager aantal cliënten t.o.v. waarop begroot is. De tendens die vorig jaar zichtbaar was is goed tot uiting

gekomen waaruit dus blijkt dat er minder gebruik van een PGB wordt gemaakt. Waar van toepassing worden de saldi van Wmo verrekenend met de reserve sociaal domein.

Jeugd
De budgetten jeugdhulp
In de kadernota 2024 is al aangegeven dat we gingen aframen (€ 900.000) en meer risico zouden nemen met als achtervang de ARR. De uitkomsten 2024 zijn nu bekend. Op het gebied van de geïndiceerde jeugdzorg is sprake van een nadelig saldo van € 560.000*. Dit is ongeveer 4% van het gehele budget. Het aantal jeugdigen en het aantal complexe casuïstiek is ten opzichte van het geprognosticeerde aantal toegenomen in 2024. Tevens heeft het grillige declaratiepatroon van aanbieders, met name in de laatste vijf maanden van 2024, ervoor gezorgd dat de prognose die bij de BERAP werd gemaakt niet is uitgekomen. We zien dat met name de grote aanbieders met terugwerkende kracht nog veel gedeclareerd over de eerdere maanden. Oorzaak hiervoor kan deels gevonden worden bij zorgaanbieders. Echter moeten we ook concluderen dat door wachtlijsten en het soms niet tijdig versturen van toewijzingen aan aanbieders door ons als gemeente, dat de mogelijkheid tot het declareren logischerwijs uitblijft. Waar van toepassing worden ook de saldi van Jeugd verrekend met de reserve sociaal domein.

Vervoer
Vanaf 1 augustus 2024 is een nieuwe vervoerder gestart en kennen we nieuwe tarieven. Er waren helaas diverse opstartproblemen, die samen met de andere twee gemeenten binnen ons perceel zijn geadresseerd. Inmiddels loopt het vervoer een stuk beter.
Financieel gezien kunnen we stellen dat de nieuwe tarifering goed is uitgepakt, waarbij we wel moeten blijven kijken naar vervoer als geheel (Wmo-vervoer, Jeugdwetvervoer en leerlingenvervoer) en niet alleen naar de afzonderlijke onderdelen. De kosten zijn over de volle breedte binnen het budget gebleven. Dit heeft te maken met goede prognoses . Het Jeugdwetvervoer laat een voordeel van € 50.000 zien en het Wmo-dagbestedings-vervoer en de regiotaxi een voordelig saldo van € 65.000. Een goede prognose van het leerlingenvervoer onder de nieuwe contractvoorwaarden heeft geleid tot een budget waar we goed mee uitkwamen.
* Saldi zijn nog onder voorbehoud van definitieve productieverantwoordingen.

- Garanderen ondersteuning door beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen

Omschrijving
Er is in de programmabegroting 2024 geld ter beschikking gesteld om voor zowel de consulenten als de backoffice Wmo extra formatie aan te nemen. Deze is gerealiseerd. Hierdoor waren de wachttijden voor de Wmo in 2024 over het algemeen behapbaar.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Algemene maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (stimuleringsfonds)

Omschrijving
Het stimuleringsfonds sociaal domein wordt gecontinueerd en conform een raadsmotie is er hierbij extra aandacht voor initiatieven die zich richten op de Wmo. Dit zal ook proactief binnen de diverse organisaties en partners worden gepromoot.

Metingen

Beleidsdoelen	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend							
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal*	3151	2919	3270	3554	3434	3325	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend							
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	982	939	803	885	986	1003	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	236	400	236	265	306	162	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	386 AMW en BRAM 78 SGMW 3 THV ****	414	436	407	437	454	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten***	179	194	197	192	252	275	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1024	1036	1099	1209	1221	1416	Menzis

*Dit betreft het aantal unieke BSN's met een lopende indicatie in het aangegeven jaar

** Inwoners kunnen meerdere soorten geïndiceerde zorg ontvangen. Om die reden tellen deze indicatoren niet precies op tot het aantal unieke inwoners dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen

*** MEE registreert casussen, vandaar dat het hier om het aantal casussen gaat

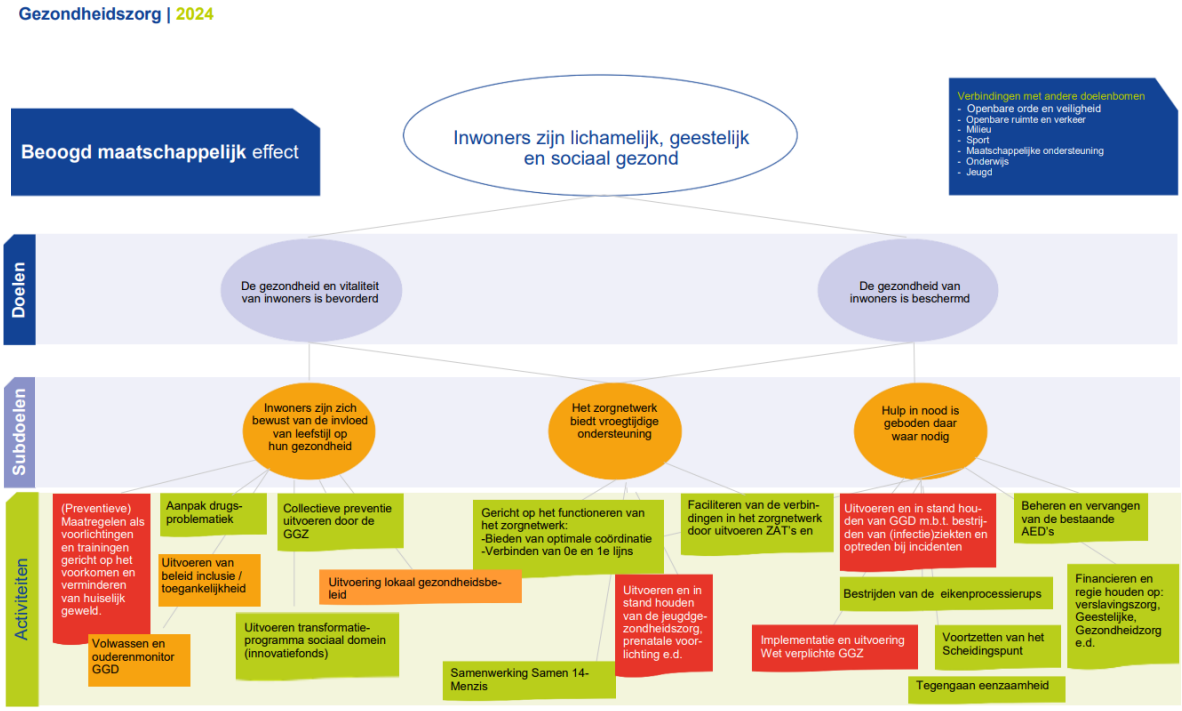
**** AMW = Algemeen Maatschappelijk werk. BRAM = een onderdeel dat onder maatschappelijk werk wordt weggezet.

SGMW = Schoolgericht Maatschappelijk Werk.

THV = Tijdelijk Huisverbod. Hierbij gaat het om ondersteuning van de persoon die achterblijft bij een tijdelijk huisverbod en tijdens het nazorgtraject.

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderden en soms wel voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leven aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Inwoners zijn zich bewust van de invloed van leefstijl en gedrag op hun eigen en andermans gezondheid en functioneren

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Aanpak drugsproblematiek

Omschrijving
In Twenterand is genotsmiddelengebruik een onderwerp waar altijd veel aandacht voor is. Door de focus op bewustwording van gezonde keuzes en kennisbevordering over mogelijke gevolgen van middelengebruik geven we samen met onze partners onze aanpak vorm. Door gebruik te maken van lokaal gewortelde organisaties, lokaal bekende professionals, ervaringsdeskundigheid en laagdrempelige hulp, is er ook in 2024 hard gewerkt aan het zo vroeg mogelijk signaleren van problematiek en het voorlichten van doelgroepen over gevolgen.
Nieuw dit jaar was de samenwerking met sportverenigingen: samen met de gemeente en hulporganisaties hebben zij de handschoen opgepakt om ervoor te zorgen dat hun leden goed geïnformeerd worden over de werking en mogelijke gevaren van genotsmiddelen. In de toekomst willen we dit verder uitbouwen.

- Uitvoeren van beleid inclusie/toegankelijkheid

Omschrijving
Conform het voorgestelde beleid in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (zie ook de bijlage in de IBN) en de prioriteiten die het college in hun coalitieprogramma heeft gesteld, zetten we komende jaren meer in op toegankelijkheid zodat iedereen optimaal mee kan doen in Twenterand. Brede inclusie is het doel, daarom zijn er ook in de in 2024 verschenen maatschappelijke agenda verschillende aspecten rondom toegankelijkheid en inclusie uitgewerkt. Om dit doel te bereiken is er in 2024 voor het eerst een budget vrijgemaakt: € 15.000 per jaar, voor drie jaar.
In 2024 is hiermee de week van de toegankelijkheid neergezet, is er gewerkt aan toegankelijke verkiezingen, is de read-speaker geïntroduceerd en wordt er actief samengewerkt met ervaringsdeskundigen bij het neerzetten van projecten en activiteiten. Ook is er in 2024 gestart met de participatiedagen voor de inclusieve speeltuinen, in 2025 worden deze verder voortgezet.

- Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid

Omschrijving
Door de themalijn de gezonde Twenterander in onze integrale beleidsnota op te nemen, wordt duidelijk gemaakt dat we stevig en integraal inzetten op preventie. Via het gedachtengoed van positieve gezondheid wordt gezond gedrag gepromoot in plaats van ongezond gedrag afgestraft. Bewustwording, positiviteit en ruimte voor eigen initiatief en eigen kracht zijn hierbij cruciaal, waarbij er oog is voor inwoners die extra risico lopen op ongezond gedrag.
Een van de prioriteiten van 2024 was de inzet op het verbeteren van de mentale gezondheid. Zowel lokaal als regionaal (bij de GGD) is de inzet vergroot. Samen met onderwijspartners, welzijnspartners en inwoners is gestart met het opzetten van een ketenaanpak om samen te werken aan grotere weerbaarheid en betere mentale gezondheid bij onze jeugd.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Hulp in nood is geboden daar waar nodig

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Beheren en vervangen van de bestaande AED's

Omschrijving
In 2024 is er extra budget beschikbaar gesteld om inwoners van Twenterand op te leiden en te trainen in het gebruik van een AED. De AED-werkgroepen zijn hiermee aan de slag gegaan en hebben de focus op het opleiden, trainen en bereiken van jongeren gelegd. Het netwerk van AED's is nog steeds dekkend en daar zijn we trots op!

- Voortzetten van het Scheidingspunt

Omschrijving

Ook in 2024 is het scheidingspunt doorgezet. De ontwikkelingen qua kennis die landelijk, regionaal en lokaal beschikbaar is over scheidingen en de gevolgen hiervan voor kinderen volgen elkaar in rap tempo op. Met dit als reden wordt er nu rond de feestdagen, vakanties en gevoelige dagen als moeder- en vaderdag aandacht gevraagd voor de situatie waarin kinderen verkeren. In de toekomst willen we breder kijken naar het vraagstuk rondom scheidingsproblematiek en hier integraal een afweging in maken. Ook op Twents niveau wordt gekeken of samengewerkt kan worden vanuit 1 visie op dit thema. Dit is onderdeel van de Aanpak Wachttijden Twente vanuit Samen14.

Metingen

Beleidsdoelen	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Hulp is geboden waar nodig							
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	115	117****	91	91	81	80	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	1013	938	1100	1011	917	900	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)*	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	20	20	0	1**	2**	17	Tactus Verslavingszorg, Firstaidd

* Tot en met augustus 2020 gaat het om 3 thv's in de gemeente Twenterand

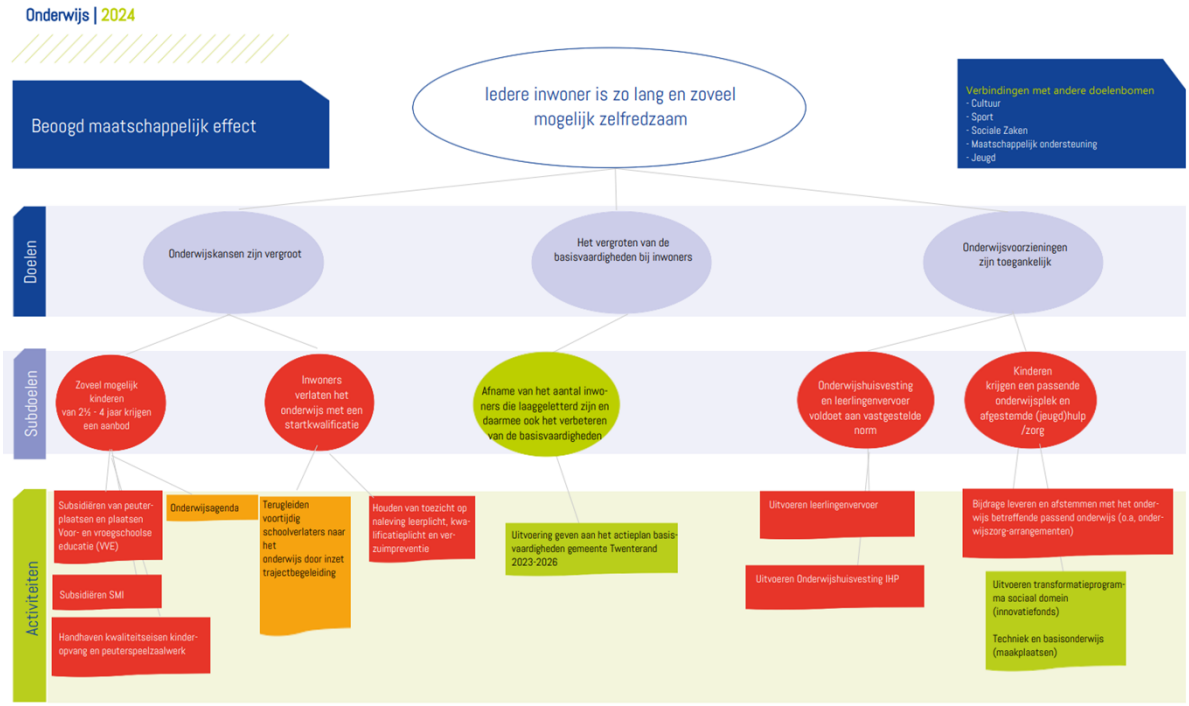
** In verband met de coronamaatregelen zijn verschillende voorlichtingen niet doorgegaan. Met de scholen is afgestemd hoe hiermee om te gaan.

*** In verband met de coronamaatregelen hebben er 7 scholen tot aan de zomervakantie voorlichtingen afgenomen. De aantallen voor de tweede helft na de zomervakantie zullen wederom afhankelijk zijn van corona.

**** 98 van de 115 AED's zijn 24/7 beschikbaar

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect: Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam.

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten. Belangrijk is hierin de doorgaande lijn van prenatale zorg tot onderwijs.

Doel: Inwoners hebben voldoende basisvaardigheden om mee te doen aan de samenleving

Laaggeletterden zijn niet of sterk verminderd in staat om gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Zoveel mogelijk kinderen van 2 1\2 - 4 jaar krijgen een aanbod

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Handhaven kwaliteitseisen kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Omschrijving

Bereik doelgroep kinderen

In de gemeente Twenterand wordt nauw samengewerkt tussen kinderopvang, peuteropvang en basisscholen om ervoor te zorgen dat kinderen met zo min mogelijk achterstand aan de basisschool beginnen. Op veel opvanglocaties wordt voorschoolse educatie aangeboden, gericht op de stimulering van taalontwikkeling, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden.
In 2023 is de monitor live gegaan die inzichtelijk maakt hoeveel doelgroepkinderen in beeld zijn én hoeveel kinderen gebruikmaken van voorschoolse educatie. In 2024 is deze monitor voor het eerst gebruikt, en de gebruikerservaringen zijn positief. Uit de monitor is gebleken dat er in 2024 115 doelgroeppeuters zijn bereikt. Daarnaast waren er 56 kinderen niet bereikt, wat kan worden verklaard door verschillende redenen van ouders (zoals geloofsovertuigingen, praktische bezwaren of leeftijdsoverwegingen). De monitor biedt handvatten om beter inzicht te krijgen in hoeveel kinderen er niet worden bereikt en kan hierdoor gerichter actie ondernemen.

Handhaving en inspectie

Vanaf 1 januari 2024 zou het flexibele landelijke toezicht worden ingevoerd. Echter, dit is uitgesteld. Er is een overgangsperiode waarin de GGD'en en gemeenten de ruimte krijgen om hiermee aan de slag te gaan. In 2024 heeft afstemming plaatsgevonden tussen de GGD en gemeenten over het flexibele toezicht. Hierdoor zijn de inspecties uitgebreider dan voorheen, wat leidt tot een overschrijding op handhaving. Hier staat slechts een minimale vergoeding vanuit het Rijk tegenover.
In 2024 is op regionaal niveau gewerkt aan het nieuwe handhavingsbeleid, mede door ontwikkelingen zoals flexibele inspectieactiviteiten, de aanpassing van boeteregels aan het strafrecht, een grotere nadruk op het evenredigheidsbeginsel en meer duidelijkheid over de redenen voor het opleggen van sancties. In 2025 is het aan elke gemeente om het beleid zelfstandig vast te stellen.
In 2023 voerde de Inspectie van het Onderwijs een risicoanalyse uit op basis van onze verantwoording, de GIR en het LRK. De conclusie was dat er geen reden was voor verder contact, wat aantoont dat onze aanpak van toezicht en handhaving effectief is. Deze werkwijze hebben we in 2024 voortgezet.

Eisen kinderopvang en gastouders

Vanaf 1 januari 2024 zijn aangepaste eisen voor de kinderopvang doorgevoerd om het personeelstekort en de werkdruk in de sector te verminderen. Bij de gemeente Twenterand zijn geen signalen ontvangen dat dit heeft geleid tot een daling van het personeelstekort en/of de werkdruk. Een mogelijke verklaring is dat de wet ervoor heeft gezorgd dat er méér kinderen per pedagogisch medewerker mogen worden opgevangen, waardoor de ervaren werkdruk juist kan toenemen. Het personeelstekort en de hoge werkdruk kunnen de komende jaren verder oplopen, mede door de invoering van een hoge inkomensonafhankelijke vergoeding voor kinderopvang voor werkende ouders vanaf 2027.
Daarnaast zou het kabinet op 1 januari 2024 de kwaliteitseisen voor gastouderopvang aanscherpen. Gastouders moeten voldoen aan strengere eisen op het gebied van het pedagogisch klimaat. De invoering van deze wet is echter uitgesteld, omdat de sector meer tijd nodig heeft om zich voor te bereiden. Voor de gemeente heeft de verhoging van kwaliteitseisen gevolgen voor de inspecties. In 2025 is de wet alsnog ingegaan, wat tevens zal leiden tot hogere inspectiekosten.

Taalachterstanden Oekraïense kinderen

Eind 2024 werd geconstateerd dat de Oekraïense kinderen een te grote taalachterstand hadden om mee te doen aan het reguliere VVE-programma. De gemeente Twenterand heeft gesprekken gevoerd met aanbieder Humankind en school SCO-T over wat hiervoor nodig is. Dit zal in 2025 verder worden uitgewerkt.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan vastgestelde norm

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeren leerlingenvervoer

Omschrijving
Het leerlingenvervoer per taxi in de gemeente is medio 2024 overgegaan naar een andere vervoerder. Vanaf 1 augustus gold dit voor het dagbestedings- en jeugdwetvervoer en het leerlingenvervoer. De eerste maanden kenmerkten zich door opstartproblemen, waardoor het aantal klachten en vragen sterk toenam. Hoewel dit deels inherent is bij de start van een nieuw vervoersgebied en een nieuw schooljaar, was er toch sprake van een duidelijke piek direct na de zomervakantie. In samenwerking met de andere betrokken gemeenten (Wierden en Hellendoorn) en de vervoerder is een verbeterplan opgesteld, waardoor de situatie zich vanaf december stabiliseerde.

- Uitvoeren Onderwijshuisvesting IHP

Omschrijving
De Sleutel
Het leerlingenaantal van SBO de Sleutel is de afgelopen jaren behoorlijk gegroeid en lijkt een structurele toename. Een structurele toename in speciaal basisonderwijs, terwijl onderwijs streeft naar inclusief onderwijs is verklaarbaar door de functie die de Sleutel vervult in het onderwijslandschap. In onderling overleg met het schoolbestuur en andere partijen in de brede school Vroomshoop denken mee over de functie van de Sleutel binnen het onderwijslandschap, waarbij een huisvestingsvraagstuk naar boven komt. De Sleutel en de gemeente Twenterand zijn hierover met elkaar in gesprek, dit kan financiële gevolgen hebben en is reeds benoemd bij de kadernota dat we een haalbaarheidsonderzoek willen laten uitvoeren.

De Oranjeschool
In de raad van 1 oktober 2024 is de kredietaanvraag voor de nieuwbouw Oranjeschool vastgesteld. In 2024 is bouwbegeleidingsbureau Lindhorst van start gegaan met het projectteam en heeft er een architectenselectie plaatsgevonden.

De Fontein
Aan het einde van 2023 maakte het schoolbestuur SCOT bekend dat de twee locaties van basisschool De Fontein samengevoegd zouden worden. Dit besluit zorgde in 2024 voor veel onrust en leidde tot intensief overleg tussen de ambtelijke organisatie, het schoolbestuur en de inwoners. Ook werden hierover raadsvragen gesteld. Er ontstond verwarring over de verantwoordelijkheden en beslissingsbevoegdheden van zowel de gemeente als het schoolbestuur. De gemeente voerde gesprekken met SCOT om de communicatie te verbeteren en zette zich actief in om inwoners gerust te stellen en hun vragen te beantwoorden. De samenvoeging van de twee scholen in Westerhaar vergde daardoor een aanzienlijke inzet van bestuur en de ambtelijke organisatie.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Kinderen krijgen een passende onderwijsplek en afgestemde (jeugd)hulp/zorg

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Extra uren bewegingsonderwijs

Omschrijving
In 2024 hebben alle basisscholen bewegingsonderwijs aangeboden in gemeentelijke sportaccommodaties en in Het Punt en de Klaampe. De extra uren zijn hierbij ingezet.

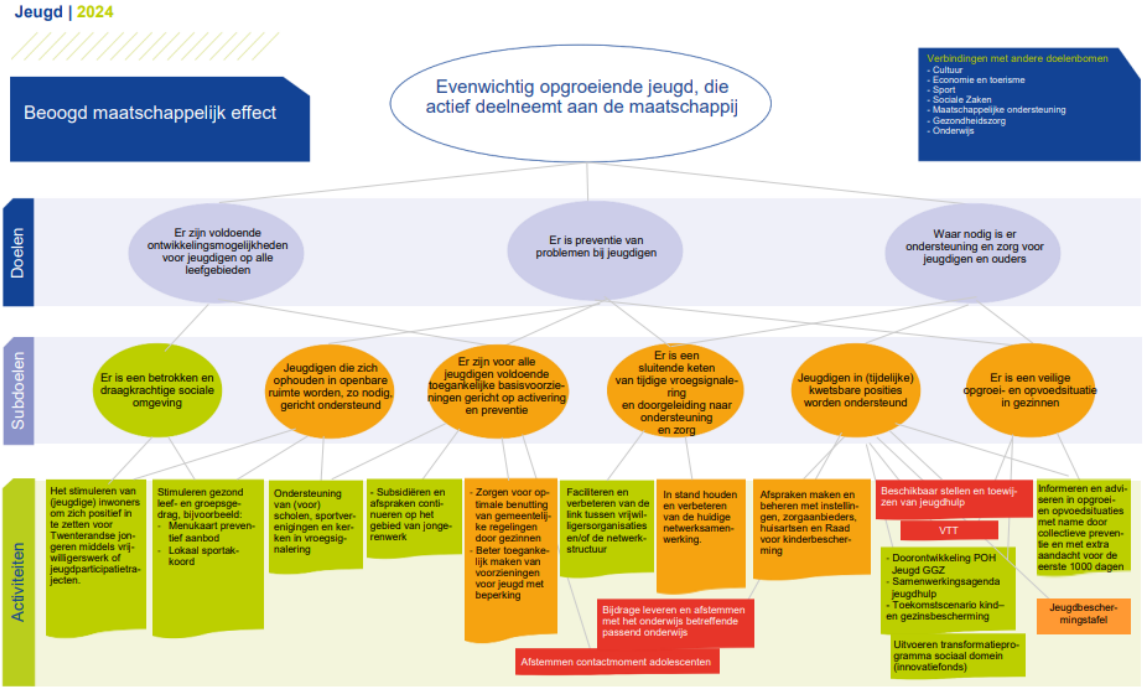
Metingen

Beleidsdoelen	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Basisvaardigheden zijn vergroot							
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE))	520	553	506	452	418	313	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taalcursus volgen bij het ROC	38	39	58	42	38	40	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt	250	239	58	18	31	90	Taalpunt
Aantal leerlingen leerlingenvervoer *	370	368	333	366	298	282	Interne systemen

* De gerealiseerde cijfers vanaf 2023 is de peidatum 1-4 van dat jaar

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroeivragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken, met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp

Omschrijving

Hervormingsagenda jeugdzorg (nationaal)

Het doel van de Hervormingsagenda Jeugdzorg is om het stelsel rondom jeugdigen beter te laten functioneren en financieel houdbaar te maken. Na langdurige onderhandelingen hebben gemeenten en het Rijk in april 2023 overeenstemming bereikt over een passend financieel kader voor de hervormingen. Hierdoor wordt het ingroeipad voor besparingen verzacht en vervalt de extra bezuiniging van €100 miljoen in 2024. Dit betekent dat er in 2024 en 2025 in totaal €385 miljoen extra beschikbaar komt voor jeugdzorg. Dit neemt niet weg dat per 2026 de grote bezuiniging blijft staan. Desondanks blijft kostenbeheersing een grote uitdaging, waarvoor scherpe keuzes nodig zijn. De Hervormingsagenda bevat zowel maatregelen die investeren in kwaliteitsverbetering als maatregelen die (op termijn) besparingen opleveren. Daarbij is ook rekening gehouden met de kosten voor de implementatie van deze maatregelen. Echter, een aanzienlijk deel van het besparingspotentieel is nog onzeker. Daarbij geldt dat Twenterand al diverse maatregelen, zoals POH jeugd heeft getroffen. Om hierop toe te zien, is een Commissie van deskundigen ingesteld. De verwachting is dat deze begin 2025 gepubliceerd wordt.

OZJT/ SamenTwente/ Samenwerkingsagenda Regiovisie Jeugdhulp Twente

Regionale samenwerking blijft voor Twenterand onmisbaar voor voldoende kwaliteit, capaciteit en kostenbeheersing. Via de samenwerkingsagenda Jeugd gaan we regionaal de uitdaging aan om wachtlijsten te bestrijden, afschalen van zorg te bevorderen, intramurale zorg om te zetten naar ambulante zorgvormen en grote voorzieningen om te bouwen naar kleinschalige woonvormen. Deze ombouw heeft effect op de tarieven. Daarom is het noodzakelijk om de instroom te verminderen. Dit gaan we doen door de ontwikkeling van meer ambulante alternatieven. Eigen initiatieven in Twenterand zijn hierbij van belang. Lokaal is het noodzakelijk om de sociale basis te versterken en om invulling te geven aan normaliseren, preventie en het ontmoedigen van claimgedrag. Dit is een belangrijk thema in de IBN en een lange termijn traject met grote financiële impact, maar wel noodzakelijk om de menselijke maat en continuïteit te bieden voor onze inwoners.

Doorontwikkeling toegang tot het sociaal domein en het lokaal team

Twenterand wil komen tot een toekomstbestendig model voor de toegang tot het Sociaal Domein, waarbij de inwoner de weg weet te vinden, de vraag centraal staat, de werkwijze in de toegang eenduidig is en er integraal wordt (samen)gewerkt. Daarnaast vraagt de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd om een doorontwikkeling van een stevig lokaal team dat zelf ook lichte hulp kan bieden. Samen met betrokken partijen gaan we kijken waar we kunnen verbeteren op een manier die past bij onze schaal en de problematiek van onze inwoners. In 2024 is hier een bestuursopdracht voor vastgesteld, waarbij een kwartiermaker wordt geworven. De kwartiermaker is gestart in halverwege november en er wordt in 2025 een inrichtingsvoorstel verwacht.

Inkoop Jeugdhulp 2025

Het jaar 2024 heeft in het teken gestaan van de contractering ten behoeve van de inkoop jeugdhulp vanaf 2025. Vanaf de tweede helft van 2024 heeft de implementatie plaatsgevonden. Per 1 januari 2025 gelden de nieuwe contracten en afspraken. De gemeente Twenterand heeft regionaal bijgedragen aan de ontwikkeling van de inkoop door het leveren van capaciteit. Lokaal zijn diverse uitvoerende medewerkers betrokken geweest ten behoeve van een goede implementatie.

Aanbieders onder druk

Binnen het huidige onrustige jeugdhulp- zorglandschap zien we dat de continuïteit van jeugdhulp bij een aantal aanbieders in gevaar komt. Redenen hiervan zijn divers en oorzaken niet eenvoudig te verhelpen. Daarbij kan gedacht worden aan hoge energiekosten, personele kosten of het leveren van zeer specialistische zorg. De risico's op discontinuïteit van jeugdhulp worden zoveel mogelijk beperkt in het belang van de jeugdigen en hun verzorgers. In 2024 is er blijvende aandacht geweest voor het ontstaan of voortduren van continuïteitsrisico's. Het blijft van belang om vroegtijdig te signaleren en om de risico's te beheersen wanneer de ernst ervan toeneemt. Daar waar nodig zijn er passende, objectieve en weloverwogen besluiten genomen over het al dan niet (financieel)

ondersteunen van jeugdhulpaanbieders.

Onderzoek reële tarieven
In het eerste kwartaal 2024 is er uitvoering gegeven aan de effecten van het onderzoek naar reële tarieven welke in 2023 heeft plaatsgevonden. Eind van het eerste kwartaal 2024 heeft een verrekening plaatsgevonden van de betalingen over 2023. De effecten van het onderzoek zijn verwerkt binnen de indexatie van de tarieven over 2024. Hierdoor is er geen herstelactie nodig geweest over het jaar 2024.

Jeugdbescherming en Jeugdreclassering verlaging caseloadnorm
De afgelopen jaren stond de jeugdbescherming en jeugdreclassering vaak in de schijnwerpers vanwege de hoge werkdruk. Hierdoor kregen kinderen en gezinnen niet altijd op tijd de benodigde jeugdbescherming en -hulp. In 2023 verhoogde de regio Twente al de tarieven om de caseload per medewerker te verlagen. Daarnaast werd in maart 2023 een principeakkoord bereikt over de verdere afbouw van de caseload voor jeugdbeschermers.
Voor 2024 is afgesproken dat de caseload stapsgewijs wordt teruggebracht naar maximaal 12 kinderen per fulltime medewerker. Ondanks de krappe arbeidsmarkt is het gecertificeerde instellingen gelukt om deze norm te halen. De bijkomende kosten voor 2024 konden binnen de begroting worden opgevangen, doordat tijdig was geanticipeerd op de stijgende uitgaven.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is een veilige opgroei- en opvoedsituatie in gezinnen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Omschrijving
Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming
De huidige jeugdbeschermingsketen is complex georganiseerd met vele betrokken organisaties. De vele schakels sluiten niet altijd op elkaar aan, met als gevolg dat de juiste hulp en bescherming tekort kan schieten. Om hier verandering in te brengen is er een landelijk programma Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming gestart. In Twente werken we de komende jaren in pilots aan ‘andere/nieuwe’ oplossingen voor kinderen/jongeren/ gezinnen met ernstige veiligheidsrisico’s. Dit richt zich vooral op de samenwerking tussen onze lokale toegang (jeugd/Wmo) en de jeugdbeschermingsorganisaties Veilig Thuis Twente, Raad voor de Kinderbescherming en Geïndiceerde instellingen (GI's).
In 2024 heeft de regio onderzoek gedaan naar de implementatie van het toekomstscenario in Twente. Daarnaast hebben de verantwoordelijke ministeries in november aangekondigd toe te willen werken naar de vorming van nieuwe regionale veiligheidsteams. In deze teams worden Veilig Thuis, de gecertificeerde instellingen en een deel van de Raad voor de Kinderbescherming samengebracht. Om dit proces verder vorm te geven, heeft HHM vanuit de regio de opdracht gekregen om met het vervolg aan de slag te gaan. In 2025 zal een kwartiermaker worden aangesteld om de verdere uitwerking te begeleiden.

- Veilig Thuis Twente

Omschrijving
Implementatie regionale visies Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en Mensenhandel
Vanuit de regionale visie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en Mensenhandel en een lokale aanpak hebben we verder gewerkt aan bewustwording bij zowel professionals als het brede publiek. Daarnaast is gestimuleerd dat het besluit verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling binnen organisaties en scholen in Twenterand wordt gebruikt. Tenslotte wordt ingezet op het verstevigen van de integrale aanpak en samenwerking vanuit Zorg en Veiligheid. Meer bewustwording kan leiden tot meer meldingen.

VTT / kerntakendiscussie
In mei 2024 is een onderzoek gestart met een bredere focus op alle taken van VTT binnen de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling en de samenwerking in de keten. Uit het onderzoek volgt een nieuwe ontwikkelrichting die past binnen de richting van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming en de Hervormingsagenda jeugd. Het onderzoek is in het najaar opgeleverd en op

basis hiervan wordt de kerntaken discussie binnen SamenTwente gevoerd. In 2025 wordt een definitieve uitspraak over de ontwikkelingsrichting van Veilig Thuis verwacht, waarbij oog wordt gehouden bij de landelijke ontwikkelingen van het Toekomst Scenario Kind en Jeugdbescherming.

Metingen

Beleidsindicatoren	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen							
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgsaam Twenterand (SZST)	-	109	66	100	42	56	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders							
Aantal bezoekers CJG Loket	30	41	48	21	34	64	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	400.000	*	514.907	326.273	364.556	337.134	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	0***	2	4	3	3	5	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	0***	1	3	0	1	2	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg							
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	31	136	152	125	74	46	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund							
Aantal individuele coaching plannen door SZT	110	27	38	28	17	20	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	58****	139	136	157	24	108	SZT
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	gereed	1	1	1	1	1	
Totaal aantal jeugdhulpvoorzieningen	971	nvt	1.144	1.040	1.292	717	Interne systemen
totaal aantal jeugdigen uniek	620	nvt	689	661	733	-	Interne systemen
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee		
er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee		
De vier jeugdwelzijnorganisaties zijn betrokken bij herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt *	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	Ja		
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund							
Totaal aantal unieke jeugdigen dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen*	1039	1020	1048	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met verblijf **	193	138	149	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met ambulante zorg **	961	910	935	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met een maatregel (ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing) **	136	116	136	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke gezinnen/ jeugdigen die ondersteuning hebben gekregen via gezinswerk *****	87						Incluzio

*Dit betreft het aantal unieke BSN's met een lopende indicatie in het aangegeven jaar

** Jeugdigen kunnen meerdere soorten geïndiceerde zorg ontvangen. Om die reden tellen deze indicatoren niet precies op tot het aantal unieke jeugdigen dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen

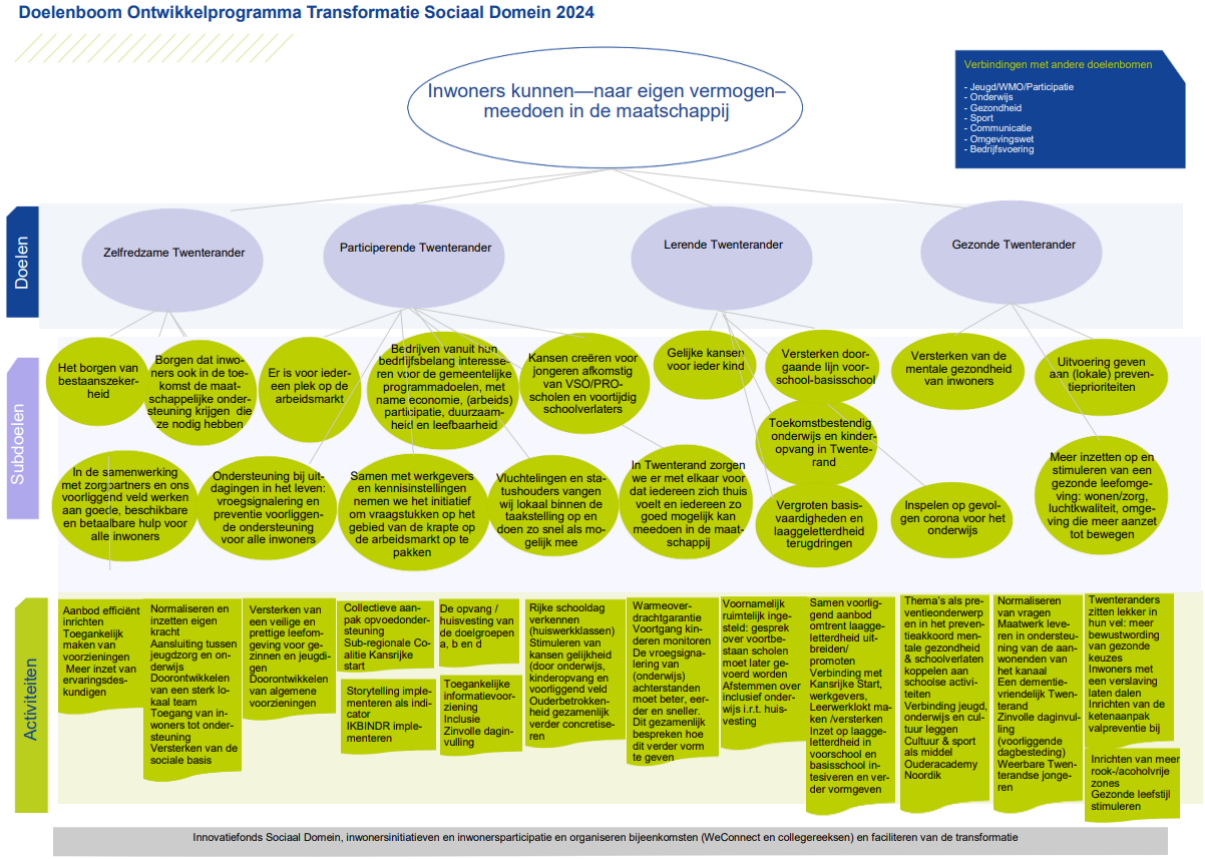
*** Op verzoek van organisatie is deze subsidierelatie ontbonden.

**** Dit aantal is exclusief niet gemeentelijk gefinancierde activiteiten

***** Het gaat hierbij om het aantal casussen, waarbij zowel de nog actief zijnde casussen die zijn gestart in eerdere jaren en nieuwe casussen in 2024 zijn meegenomen

Doelenboom Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand willen we dat iedereen -naar eigen vermogen- mee kan doen in de samenleving. Gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en verenigingen moeten voor elkaar klaar staan en de handen ineenslaan. Om hieraan te werken de komende jaren is het nieuwe sociaal beleid in onze integrale beleidsnota 2023-2026 vastgelegd: overkoepelende doelen voor verschillende levensgebieden worden hierin beschreven. Het bereiken van de doelen gaat aan de hand van verschillende activiteiten, waarvan de invulling samen met betrokkenen wordt gedaan middels de maatschappelijke agenda. De doelenboom Transformatie behelst dus het raamwerk van de maatschappelijke agenda (MAG). Daarbij is dit het vertrekpunt, maar is niet alles in beton gegoten en kunnen door in te spelen op kansen activiteiten uitgeruild worden. De MAG is omvangrijk zoals in de activiteitenlaag in de doelenboom hierboven is weergegeven. De prioriteiten van 2024 zijn een selectie van bovenstaande activiteiten en staan tekstueel hieronder per subdoel vermeld.
In de MAG wordt vastgesteld wat er nodig is voor realisatie van de ambities voor de zelfredzame, participerende, lerende en gezonde Twenterander. Hierbij wordt er op een nieuwe manier gewerkt: we stellen doelen (integrale beleidsnota) en kijken vervolgens naar de resultaten die we gezamenlijk moeten behalen of verbeteren om deze doelen te behalen. Aan de hand van de resultaten worden de activiteiten aangepast. Om de doelen en resultaten te behalen is samenwerking van groot belang: organisaties, verenigingen, ondernemers en inwoners nemen zelf initiatief en bedenken hoe we de doelen samen gaan bereiken. Zo zorgen we er samen voor dat elke Twenterander mee kan doen en dat de sociale basis zo sterk mogelijk is.

Doel: Zelfredzame Twenterander

Elke inwoner kan voorzien in zijn bestaan en kan meedoen aan de samenleving.

Doel: Participerende Twenterander

Elke inwoner neemt deel en draagt bij aan de maatschappij.

Doel: Lerende Twenterander

Inwoners krijgen en benutten kansen om zich te (blijven) ontwikkelen.

Doel: Gezonde Twenterander

Inwoners zijn gezond en hebben en gezonde leefstijl.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Borgen dat inwoners de ondersteuning kunnen krijgen die ze nodig hebben

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Normaliseren en inzetten eigen kracht

Omschrijving
In 2024 heeft het thema 'normaliseren' haar beslag gevonden in de eerste Maatschappelijke Agenda. Hier hebben we samen met partners, het thema afgepeld en opgedeeld in de onderdelen positieve gezondheid, inzet eigen netwerk en tijdig op- en afschalen. Positieve gezondheid is de basis geworden voor de benadering van inwoners, waarbij de persoonlijke sociale basis en het eigen netwerk van een inwoner een grotere rol speelt. Organisaties zijn bij elkaar op werkbezoek geweest, hebben kennis gemaakt met het werken met ervaringsdeskundigen, hebben scholingen en trainingen kunnen volgen over de methodiek van positieve gezondheid en we hebben een kartrekker positieve gezondheid aangesteld. Ook worden scholen, sportverenigingen en cultuuraanbieders zich meer en meer bewust van de signalerende en normaliserende rol die ze in het leven van een inwoner kunnen hebben.

- Toegang van inwoners tot ondersteuning

Omschrijving
In 2024 is het visieleertraject met de VNG afgerond en inmiddels is er een kwartiermaker toegang aangesteld die de gemeente en haar partners begeleidt in de ontwerpfase. Partners weten elkaar en de gemeente beter te vinden en er is gewerkt aan onderlinge verhoudingen door het instellen van meer strategisch accounthouderschap en structurele gezamenlijke overleggen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Samen met samenwerkingspartners werken aan optimale hulp voor alle inwoners

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Aanbod efficiënt inrichten

Omschrijving
Op speciaal georganiseerde MAG-dagen en MAG-avonden is er gewerkt aan de samenwerking en verbinding tussen maatschappelijke organisaties. Dit heeft als resultaat gehad dat men nu samenwerkt om het aanbod rondom armoedebestrijding middels een flyer inzichtelijk te maken en elkaar meerdere keren per jaar ziet om onderling aanbod af te stemmen.

- Doorontwikkelen van algemene voorzieningen

Omschrijving
Om inwoners op een laagdrempelige manier zo vroeg mogelijk ondersteuning te kunnen bieden, is het noodzakelijk dat algemene en voorliggende voorzieningen toegankelijker worden. Hierop moet de sociale basis worden toegerust en daarom is in 2024 de inzet van de praktijkondersteuners van de huisartsen uitgebreid, is er meer inzet op systeemgerichte hulp (jongerenwerk en gezinswerk) en

wordt er hard gewerkt aan het neerzetten van voorliggende dagstructurering. Hierdoor wordt gewerkt aan de transformatie van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag.

- Versterken van een veilige en prettige leefomgeving voor gezinnen en jeugdigen

Omschrijving
Huiselijk geweld en kindermishandeling hebben een grote impact op het leven van betrokkenen en op de samenleving. Vanuit de regionale visie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en een lokale aanpak werken we eraan om deze onveilige situaties te herkennen, te stoppen én te voorkomen. Twenterand is actief aangehaakt bij het Toekomstscenario, zodat we (zodra hier meer duidelijkheid over is) kunnen werken aan 'andere/nieuwe' oplossingen voor kinderen/jongeren/ gezinnen met ernstige veiligheidsrisico's.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Ondersteuning bij uitdagingen in het leven: vroegsignalering en preventieve voorliggende ondersteuning voor inwoners

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Collectieve aanpak opvoedondersteuning

Omschrijving
Om problemen zo vroeg mogelijk te signaleren en om moeilijkheden bij de opvoeding te normaliseren, is een collectieve aanpak van opvoedondersteuning van groot belang. In 2024 is er ingezet op het delen van signalen zodat dit vervolgens vertaald kan worden in collectief aanbod. Daarnaast werken we regionaal met LOES van de GGD. Door hier actief aandacht aan te schenken in onze gemeente, bieden we laagdrempelige ondersteuning bij hulpvragen.

- Sub-regionale Coalitie Kansrijke start

Omschrijving
Kansrijke Start is aanbesteed. In Twenterand wordt gewerkt middels een sub-regionale coalitie om de meest kwetsbare zwangeren en gezinnen te ondersteunen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is voor iedereen plek op de arbeidsmarkt

Wat hebben we daarvoor gedaan

- IKBINDR implementeren

Omschrijving
IKBINDR is een initiatief waarbij een leven lang ontwikkelen wordt gepromoot. In 2024 is gestart met de implementatie.

- Storytelling implementeren als indicator

Omschrijving
Wat is jouw verhaal? Dat is de gedachte achter storytelling. In het sociaal domein en dan specifiek de arbeidsmarkt hebben we het vaak over cijfers en resultaten. Het verhaal is echter nooit zichtbaar, terwijl we met deze verhalen een meerwaarde kunnen creëren voor de lezer. Door het implementeren van storytelling als indicator worden bereikte effecten zichtbaar. Hierbij is wederom samengewerkt met betrokkenen zoals inwoners, Ontplooj en Larcom. In 2024 gestart (o.a. bij de rapportage Inclusieve arbeidsmarkt), in 2025 gaan we hiermee door.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: In Twenterand zorgen we er met elkaar voor dat iedereen zich thuis voelt en iedereen zo goed mogelijk mee kan doen in de maatschappij

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inclusie

Omschrijving
Zoals in doelenboom gezondheid beschreven, is er in 2024 voor het eerst een budget vrijgemaakt waarmee gewerkt wordt aan brede inclusie. Inclusie vraagt om interactie. In 2024 is onderzocht of er een adviesraad Inclusie gevormd kan worden. Hierbij wordt gedacht aan een groep waar onze inwoners over specifieke thema's hun ervaringskennis kunnen inbrengen, zodat projecten, beleid en communicatieuitingen zo goed mogelijk aansluiten bij de doelgroep.

- Toegankelijke informatievoorziening

Omschrijving
Toegankelijke informatie is een van de speerpunten binnen ons inclusiebeleid. Relevante informatie moet voor iedereen beschikbaar zijn, altijd. De leesbaarheid van brieven van zowel partners als onszelf, de leesbaarheid van onze online communicatie en ga zo maar door. Samen met partners werd er ook in 2024 gewerkt aan deze vorm van toegankelijkheid.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Versterken doorgaande lijn voorschool - basisschool en basisschool - voortgezet

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Voortgang kinderen monitoren

Omschrijving
In samenwerking met de GGD is de VVE-monitor ontwikkeld en ingevoerd. Deze heeft in 2024 zijn beslag gevonden en is samen met de VVE-aanbieders geïmplementeerd.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Vergroten van basisvaardigheden

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inzet op laaggeletterdheid in voorschool en op basisschool intensiveren en verder vormgeven

Omschrijving
Het onderwijs – te beginnen bij de voorschool – speelt een belangrijke rol in zowel het signaleren, benoemen, aanpakken en doorverwijzen van zowel kinderen als hun ouders. Hoe eerder onderwijsachterstanden gesignaleerd worden hoe sneller er passende ondersteuning geboden kan worden. In 2024 is daarom de samenwerking met/op scholen geïntensiveerd.

- Samen voorliggend aanbod omtrent laaggeletterdheid uitbreiden/promoten

Omschrijving
In 2024 is er een start gemaakt met voorliggend aanbod rondom het signaleren van lage basisvaardigheden en aanbod rondom het verbeteren van gezondheidsvaardigheden bij mensen met lage basisvaardigheden. Ook is er ingezet op bewustwording bij partners over het signaleren van lage basisvaardigheden (waar dit tot problemen leidt).

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Versterken van de mentale gezondheid van inwoners

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Een dementievriendelijk Twenterand

Omschrijving
Twenterand vergrijst. Om die reden is het van belang onze gemeente toe te rusten op de toekomst: er zullen namelijk meer mensen met dementie komen. Om de gehele sociale basis van inwoners handvatten te bieden om met deze ontwikkeling om te gaan, is er ingezet op een meer dementievriendelijk Twenterand. Er worden trainingen 'omgaan met dementie' uitgevoerd en er is onderzocht wat de behoeften van mensen met dementie en hun mantelzorgers in de gemeente Twenterand zijn. In 2025 geven we hier een vervolg aan.

- Maatwerk leveren in ondersteuning van de aanwonenden van het kanaal

Omschrijving
Binnen de gemeente is deze specifieke doelgroep inwoners van belang. Dit is een doelgroep die veel last heeft van stress, depressie en andere gezondheidsproblemen door de onzekere situatie waarin ze verkeren. Binnen het project is hier blijvende aandacht voor. Dit liep ook in 2024 onverminderd door.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: uitvoering geven aan (lokale) preventieprioriteiten

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inrichten van de ketenaanpak valpreventie bij ouderen

Omschrijving
De gevolgen van een val leiden tot hoge kosten voor de gehele maatschappij. Omdat gemeenten het dichtst bij de inwoners staan, is het inrichten van de ketenaanpak een gemeentelijk project geworden. Samen met betrokkenen is de ketenaanpak gestart, zijn er verschillende valpreventie interventies vormgegeven en rusten we de sociale basis toe op deze nieuwe uitdaging: bewustwording van valrisico's.

- Twenteranders zitten lekker in hun vel: meer bewustwording van gezonde keuzen

Omschrijving
Binnen de gemeente wordt de gezonde leefstijl op een positieve manier uitgedragen. Hierbij wordt gekeken naar verschillende (risico)doelgroepen en hoe we hen het beste kunnen verleiden tot het maken van gezonde keuzen. Ook gaat het hierbij niet om pleisters plakken maar wordt er naar de gehele situatie gekeken. In de doelenboom gezondheid wordt hier verder op ingegaan, in de werkgroep met partners wordt er hard gewerkt aan de inzet van sport als middel en bewustwording van gezonde keuzen bij verschillende doelgroepen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Stimuleren van een gezonde leefomgeving

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inrichten van meer rook-/alcoholvrije zones

Omschrijving
Het inrichten van rookvrije zones is vanuit de Rijksoverheid verplicht. In 2024 zijn er meer locaties bijgekomen, denk aan bijvoorbeeld speelplekken.

Beleidsdocumenten

De Maatschappelijke Agenda 2024 is begin 2024 verschenen en gebaseerd op de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein 2023-2026.

Wat heeft het gekost

Overzicht van baten en lasten Sociaal Domein

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom sociale zaken				
Lasten	22.584.534	24.535.706	17.220.081	142.200
Baten	17.619.476	16.241.876	7.873.604	4.072.486
Saldo van baten en lasten	-4.965.059	-8.293.830	-9.346.477	3.930.286
Doelenboom maatschappelijke ondersteuning				
Lasten	14.170.019	14.827.150	14.246.693	11.549
Baten	7.496.811	7.358.215	6.246.115	0
Saldo van baten en lasten	-6.673.209	-7.468.935	-8.000.578	-11.549
Doelenboom gezondheidszorg				
Lasten	1.560.662	1.582.042	951.329	6.217
Baten	464.422	428.655	0	0
Saldo van baten en lasten	-1.096.240	-1.153.387	-951.329	-6.217
Doelenboom onderwijs				
Lasten	4.985.940	5.016.309	4.835.641	0
Baten	1.128.620	1.168.126	1.091.724	0
Saldo van baten en lasten	-3.857.320	-3.848.183	-3.743.917	0
Doelenboom jeugd				
Lasten	20.825.831	20.410.119	20.268.275	0
Baten	675.539	708	708	0
Saldo van baten en lasten	-20.150.293	-20.409.411	-20.267.567	0
Totaal programma lasten	64.126.987	66.371.326	57.522.019	159.966
Totaal programma baten	27.384.867	25.197.580	15.212.151	4.072.486
Totaal saldo van baten en lasten	**-36.742.120**	**-41.173.746**	**-42.309.868**	**3.912.520**
Mutaties reserves db sociale zaken	-3.892.904	-181.284	2.541	-3.930.286
Mutaties reserves db maatschappelijke ondersteuning	-562.662	132.500	50.000	11.549
Mutaties reserves db gezondheidszorg	6.217	83.720	30.000	6.217
Mutaties reserves db onderwijs	278.133	303.676	195.097	0
Mutaties reserves db jeugd	13.895	142.107	8.522	0
Totaal mutatie reserves	-4.157.321	480.719	286.160	-3.912.520
Geraamd resultaat	**-40.899.441**	**-40.693.027**	**-42.023.708**	**0**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten voor resultaatbestemming	*4.431.627*			
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten na resultaatbestemming	*-206.414*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘sociaal domein’ is €206.000 hoger dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

Sociale Zaken

• Op het budget voor Bijzondere Bijstand zien we een overschrijding van € 191.000. Dit komt door een overschrijding van ongeveer € 50.000 van de individuele inkomensvoorzieningen en de verstrekkingen bijzondere bijstand. Ondanks dat er minder aanvragen waren in 2024, lag het gemiddeld uitgekeerde

bedrag wel hoger. Deze overschrijding wordt gedekt vanuit de reserve minimabeleid. Het restant van de overschrijding wordt veroorzaakt doordat er nog voor € 142.000 aan energietoeslag is uitgegeven in 2024. Dit is gedekt uit de Algemene Risico Reserve, daar de overgebleven middelen voor energietoeslag bij de jaarrekening 2023 zijn gereserveerd voor de uitgaven in 2024.
• Op het Participatiebudget zien we een overschrijding van € 74.000. Dit wordt veroorzaakt doordat er tijdens de berap 2024 een prognose is gemaakt waarbij per abuis de extra inhuur van personeel niet is meegenomen.
• Het nadeel van € 308.000 wordt veroorzaakt door de afrekeningen van de TOZO van de jaren 2023 en 2024. De afrekening 2023 is later binnengekomen en deze was destijds niet opgenomen in de jaarrekening 2023. Conform regelgeving is de afrekening verwerkt in 2024.
• Onder sociale zaken worden ook de budgetten voor Vluchtelingen, Vluchtelingen Oekraïne en Inburgering verantwoord. Deze budgetten tezamen laten een voordeel zien van bijna € 3.900.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door een hogere normvergoeding voor ontheemden èn een voordeel in verband met de vergoeding vanuit het COA. Deze overschotten zijn net als voorgaand jaar gestort in de Algemene Risico Reserve.

Maatschappelijke Ondersteuning
• De eigen bijdrages WMO laat dit jaar een voordeel zien van € 47.000. Er zijn meer eigen bijdrages ontvangen dan er begroot zijn.
• De voorzieningen WMO laten een voordeel zien van € 165.000. Dit wordt veroorzaakt door een voordeel van € 101.000 op de rolstoelverstrekkingen en woningaanpassingen. Dit komt vooral door de strengere verordening en meer hergebruik van de voorzieningen die terug zijn gekomen. Ook is het een budget waarbij de vraag altijd onvoorspelbaar blijft. De overige voordelen komen voort uit de verkoop van middelen à € 30.000 die de gemeente niet meer in gebruik heeft. Ook de PGB die gekoppeld is aan de voorzieningen WMO laat een voordeel zien van € 34.000.
• Algemene voorzieningen WMO heeft een voordeel van € 59.000. Dit komt doordat er minder mensen gebruik hebben gemaakt van de gemeentepolis.
• Wat betreft de maatwerkvoorzieningen immaterieel WMO zien we een voordeel van € 95.000. Allereerst komt dit doordat het innovatiebudget, welke gedekt werd uit de reserve, niet volledig benut is. Namelijk een voordeel van € 38.000. Er heeft dus ook een lagere onttrekking uit de reserve plaatsgevonden. Verder is er een nadeel van € 30.000 op de verstrekking van scootmobielen. Er zijn meer scootmobielen verstrekt dan begroot was. Tot slot is er nog een voordeel op het dagbestedingsvervoer en de regiotaxi van € 65.000.
• Wat betreft de maatwerkdienstverlening 18+ zien we een voordeel van € 310.000. Dit wordt met name veroorzaakt door een afname van aantallen in de tweede helft van het jaar.
• Tot slot is er nog een incidenteel voordeel van € 60.000 die veroorzaakt wordt door een bijdrage vanuit de Twentse Koers voor de inzet van eigen personeel.
• Het bedrag dat vanuit de 2D’s met WMO gemoeid is, zal in de reserve sociaal domein worden gestort.

Gezondheidszorg
• Op jeugdgezondheidszorg is er een overschrijding van € 72.000. Dit wordt veroorzaakt door een overschrijding van € 23.500 op het POH-budget. Dit wordt veroorzaakt door extra juridische kosten vanwege de inkoop van POH-uren en ook is er in september alsnog een extra huisarts mee gaan doen waar nog geen rekening mee was gehouden tijdens het opstellen van de begroting. Verder is er nog een nadeel van € 48.500 op de gemeentelijke bijdrage en de GGD-gerelateerde activiteiten.
• Op de budgetten van Openbare Gezondheidszorg zit een voordeel van € 32.000. Dit komt door een voordeel van € 73.000 vanwege de niet uitgegeven middelen voor Lang Gezond en de GIDS-gelden. Verder is er minder uitgegeven aan de bestrijding van processierups van € 10.000 en € 11.000 minder uitgaven voor toegankelijkheid. Ook is er een voordeel van € 14.000 vanwege minder onderhoud en trainingen wat betreft de AED’s. Tegenover deze voordelen staat een nadeel van € 76.000 aan kosten voor de regio. De gemaakte kosten van de AED-trainingen en Toegankelijkheid worden gedekt uit de reserve.
• Op het budget voor WVGGZ is een onderschrijding van € 44.000. De pilot die van start zou gaan in 2024 is vanwege omstandigheden uitgesteld naar 2025.

Onderwijs
• De huurkosten gymonderwijs laat een eenmalig voordeel zien in 2024 van € 14.000.
• De kosten voor kinderopvang zijn in 2024 met ruim € 48.000 overschreden. De reden hiervoor is het gestegen aantal inspecties en diverse nadere onderzoeken n.a.v. diverse tekortkomingen.

Jeugd

• Op het gebied van de geïndiceerde jeugdzorg is sprake van een nadelig saldo van € 560.000*. Dit is ongeveer 4% van het gehele budget. Het aantal jeugdigen is, ten opzichte van het geprognosticeerde aantal, toegenomen in 2024. Aan de andere kant heeft het grillige declaratiepatroon van aanbieders, met name in de laatste 5 maanden van 2024, ervoor gezorgd dat de prognose die bij de berap werd gemaakt niet is uitgekomen. Met name de grote aanbieders hebben met terugwerkende kracht nog veel gedeclareerd over de eerdere maanden.

• Van de centrumgemeente Almelo is een bedrag van € 624.000 ontvangen inzake beschermd wonen. In de afgelopen jaren zijn in de regio minder kosten gemaakt dan de ontvangen rijksbijdrage. Dit bedrag is toegevoegd aan de reserve sociaal domein.

• Op individuele voorzieningen natura jeugd is een onderschrijding van € 88.000. Dit komt doordat er een groter aantal jeugdigen, dat gebruik ging maken van het jeugdwetvervoer, was begroot. Dit levert een voordeel op van € 50.000. Daarnaast is er nog € 38.000 over van het noodpotje dat beschikbaar is voor crisisgevallen.

• Het budget van PGB jeugd is onderschreden met € 23.500 vanwege minder uitgaven PGB dan begroot.

• Het bedrag dat vanuit de 2D’s met Jeugd gemoeid is, zal uit de reserve sociaal domein worden onttrokken.

Programma Ruimte

Inleiding Programma Ruimte

Inleiding

Algemeen:
Het programma "Ruimte" richt zich op verschillende strategische en langdurige uitdagingen die Twenterand te wachten staan. De belangrijkste opgaven omvatten woningbouw, de uitvoering van de Omgevingswet, klimaatadaptatie, energietransitie en ondermijning. In 2024 zijn daar stappen in gezet, maar deze zaken vereisen een meerjarige aanpak met aandacht.

Woningbouw:
Twenterand staat voor een aanzienlijke woningbouwopgave om te voldoen aan de lokale en regionale woningbehoefte. Het doel is om tot 2031 550 woningen te realiseren. Naast het bedienen van de lokale vraag, wil Twenterand ook bijdragen aan de bredere regionale woningbehoefte. Hierbij wordt er specifiek aandacht besteed aan verschillende doelgroepen zoals starters, ouderen, mensen met woonzorgbehoeften en woonwagenbewoners. Het gemeentebestuur heeft in 2024 een Programma Plan Wonen vastgesteld, met tal van lopende projecten om deze doelstellingen te behalen. In Vriezenveen Zuid wordt bijvoorbeeld gewerkt aan bijzondere woonvormen zoals tiny houses en tijdelijke bouw, met speciale focus op starters. In 2024 zijn sleutelgebieden aangewezen voor woningbouwimpulsen en zijn projectleiders aangetrokken om te werken aan inbreidings- en uitbreidingslocaties.

Energietransitie en Klimaat:
De energietransitie speelt een belangrijke rol, mede door de uitvoering van het nationale Klimaatakkoord. Twenterand heeft hierbij een regierol, vooral voor de thema's "Gebouwde omgeving" en "Opwek hernieuwbare Energie". De regio werkt samen met gemeenten Tubbergen en Almelo voor de plaatsing van windmolens in het zoekgebied ZO Vriezenveen. Dit gebied heeft al een zonnepark en er wordt onderzocht of de opwekking van waterstof mogelijk is (via een Energyhub). In de eerste fase van de warmtetransitie ligt de focus op het isoleren van woningen om energie te besparen, met steun voor burgers via de gemeentelijke Duurzaamheidssubsidie. Klimaatadaptatie, zoals het verminderen van hittestress en het vergroenen van de omgeving, wordt actief aangepakt, onder meer door woningeigenaren te stimuleren om maatregelen zoals het afkoppelen van hemelwaterafvoer te nemen. In 2024 zijn in al deze zaken stappen gemaakt. Om meer samenhang te brengen in alle activiteiten is in 2024 een programma leider aangetrokken. Die heeft ook in 2024 een concept programma plan gemaakt.

Kanaal Almelo de Haandrik (KAdH):
Voor kanaal Almelo de Haandrik hebben we afspraken gemaakt met Rijk en Provincie over een schadevergoedingsregeling. Vanuit Twenterand hebben we hiervoor nog steeds een gemeentelijke projectleider actief.In 2024 kwam meer schot in de schadeafhandeling door de provincie. Op basis van het rapport van Mona Keijzer is een Bestuurlijk Kopstuk aangesteld in de persoon van Arie Slob. Meerdere vastgelopen schadedossiers van inwoners zijn met zijn hulp dit jaar vlot getrokken.

In 2024 kwam aan het licht dat de onderhoudstoestand van de damwanden langs het kanaal veel slechter was dan tot dan gedacht. Dit heeft geleid tot een veel grotere beheer opgave voor de provincie dan voorzien. Dat heeft ook consequenties voor de (gemeentelijke) wegen langs het kanaal. Ook is een begin gemaakt met het nadenken over de Toekomstfunctie van het kanaal, wat in de eerste helft van 2025 wordt afgerond.In 2024 zijn de meest ernstig verzakte locaties op de Noorderweg aangepakt met het toepassen van een bijzonder wegconstructie. Middels intensieve communicatie zijn aanwonenden hierbij berokken.

Invoering Omgevingswet en Wet WKB:
Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet (Ow) en de Wet kwaliteitsborging voor bouwen (Wkb) in werking getreden. Deze wetten brengen belangrijke veranderingen met zich mee in de ruimtelijke ordening en de uitvoering van vergunningaanvragen. Dat vergt in eerste instantie extra inzet. In 2024 is gestart met een intensiever vooroverleg voor initiatieven via de intaketafel en omgevingstafel, waarbij de focus ligt op samenwerking met initiatiefnemers. Het digitale systeem voor het maken van omgevingsplannen is nog niet optimaal, wat extra uitdagingen met zich meebrengt. Er is een plan ontwikkeld om tegen 2027 een omgevingsvisie 2.0 vast te stellen, met bijbehorende tijdsplanning. Er is een startnotitie gemaakt die door de gemeenteraad is vastgesteld.

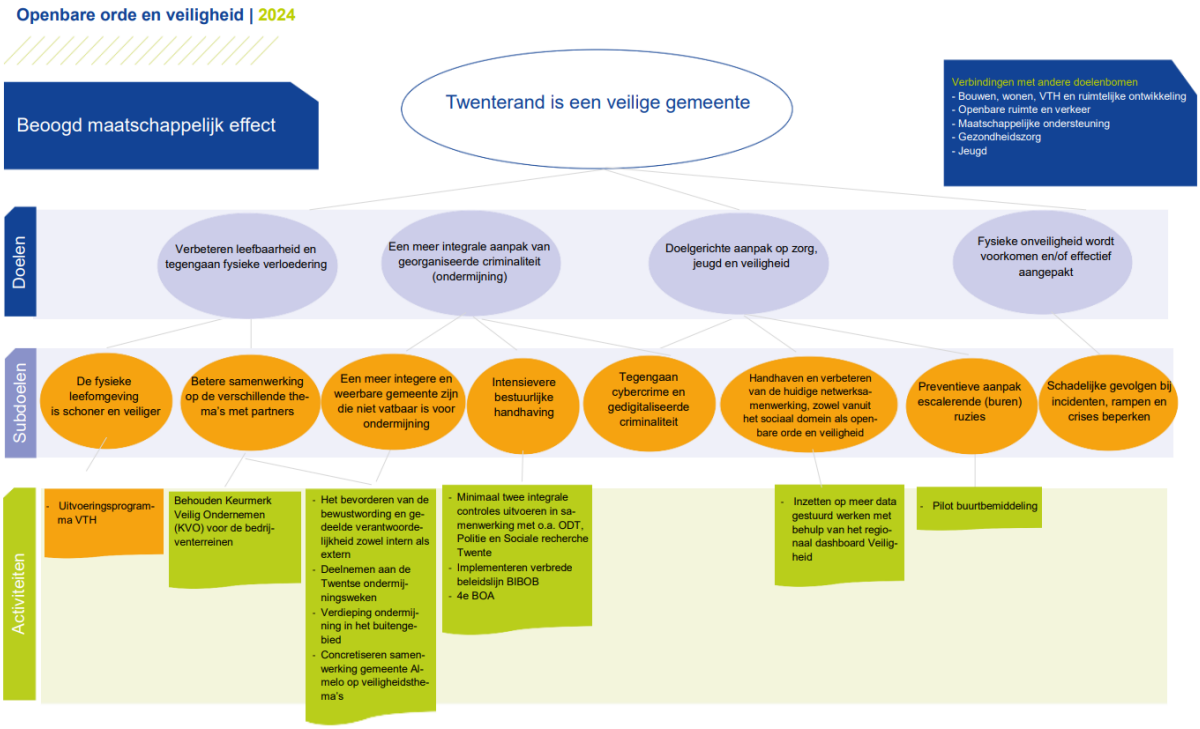
Openbare Ruimte en Verkeer:
In 2024 is er gewerkt aan een toekomstgerichte visie op mobiliteit, waarbij duurzaamheid een belangrijke rol speelt. De verbreding van de N36 is een onderdeel van deze visie, hoewel de uitvoering niet eerder dan in 2028 zal plaatsvinden. Verder werd het onderhoud en beheer van de openbare ruimte uitgevoerd volgens afgesproken niveaus, maar het beschikbare budget is vaak niet voldoende voor alle noodzakelijke werkzaamheden. Voor het onderhoud van onkruid op verhardingen is in 2024 extra budget toegewezen om aan de zorgplicht te voldoen. Voor kwalitatief goed bomenonderhoud, vooral voor waardevolle bomen was beperkt budget. Het product begraafplaatsen, dat jaarlijks een tekort vertoonde, is in 2024 aangepast naar een kostendekkend model, wat een structurele besparing van €125.000 oplevert voor de gemeentebegroting.

Openbare Orde en Veiligheid:
Op het gebied van openbare orde en veiligheid werkt Twenterand aan een veilige leefomgeving. In februari 2024 is de pilot Buurtbemiddeling gestart, uitgevoerd door Mediationpraktijk Twente, die duurt tot februari 2026. Ook is in 2024 een actieplan voor ondermijning van start gegaan, dat in het eerste kwartaal van 2025 afgerond moet worden. Voor de implementatie van de wet BIBOB (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) is extra capaciteit beschikbaar gesteld, en een coördinator BIBOB is succesvol geworven om het beleid verder te implementeren. Er is ook een vierde boa aangenomen om de uitvoering van boa-taken te versterken en de onbalans in de handhaving aan te pakken.

Conclusie:
Twenterand heeft aan een breed scala aan projecten gewerkt die gericht zijn op het verbeteren van de infrastructuur, het aanpakken van de woningbouwopgave, de energietransitie en klimaatadaptatie, en het versterken van de openbare orde en veiligheid. Er is een strategische aanpak nodig om de vele uitdagingen het hoofd te bieden, wat vraagt om extra capaciteit en samenwerking met andere gemeenten en provinciale overheden. Door deze projecten hoopt de gemeente Twenterand een duurzame en veilige toekomst te creëren voor haar inwoners.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand is een veilige gemeente

Doel: Verbeteren leefbaarheid en tegengaan fysiek verloedering

Doel: Een meer integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit (ondermijning)

Doel: Doelgerichte aanpak op zorg, jeugd en veiligheid

Doel: Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Een meer integere en weerbare gemeente zijn die niet vatbaar is voor ondermijning

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Verdieping ondermijning in het buitengebied

Omschrijving
Ondermijning
In 2024 is gestart met het actieplan ondermijning. Q1 2025 wordt het actieplan afgerond. Op het gebied van ondermijning wordt al veel gedaan, in het actieplan wordt dit geborgd en planmatig weggezet.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Intensievere bestuurlijke handhaving

Wat hebben we daarvoor gedaan

- 4e BOA

Omschrijving
In 2024 is een 4e boa in dienst genomen conform besluit. Door deze structurele versterking wordt getracht de onbalans in de uitvoering van Boa-taken weg te nemen. Hierdoor zal de handhaving op de grootste ergernissen in 2025 worden geïntensiveerd.

- Implementeren verbrede beleidslijn BIBOB

Omschrijving
Bibob
In het Integraal Veiligheidsbeleid 2022-2025 is de doorontwikkeling Bibob als actiepunt benoemd. Op dit moment wordt gewerkt aan een projectplan voor de implementatie van de Wet Bibob. Uit de eerste inventarisatie kwam naar voren dat voor een goede implementatie van de wet de huidige capaciteit niet toereikend is. In de Programmabegroting 2024 is daarom een bedrag opgenomen voor structureel extra capaciteit en is in 2024 een coördinator BIBOB succesvol geworven. De coördinator BIBOB zal in 2025 de beleidslijn BIBOB verder implementeren in de organisatie.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Handhaven en verbeteren van de huidige netwerksamenwerking, zowel vanuit het sociaal domein als openbare orde en veiligheid

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Verwerken resultaten Veiligheidsmonitor 2023

Omschrijving
De gemeente Twenterand heeft deelgenomen aan de Veiligheidsmonitor 2023. De Veiligheidsmonitor is een tweejaarlijks onderzoek naar criminaliteit, onveiligheid, buurtproblemen, en het optreden van gemeente en politie. De uitvraag in Twenterand was in de periode augustus t/m oktober. De resultaten zijn in de zomer van 2024 opgeleverd. De resultaten zijn beoordeeld en we zijn begonnen met de grootste ergernissen aan te pakken die voortkomen uit deze monitor. De uitkomsten worden op dit moment verwerkt zodat deze gebruikt kunnen worden bij het opstellen van het Integraal Veiligheidsbeleid in 2025.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Preventieve aanpak escalerende (buren)ruzies

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Pilot buurtbemiddeling

Omschrijving
Buurtbemiddeling
In 2021 heeft de gemeenteraad de notitie Buurtbemiddeling opiniërend besproken. De wens van de raad was om het scenario buurtbemiddeling in combinatie professionele mediation nader uit te werken.
In februari 2024 is Avedan gestart met het uitvoeren van de pilot Buurtbemiddeling in Twenterand. Mediation wordt uitgevoerd door Mediationpraktijk Twente. De pilot duurt 2 jaar, dus tot februari 2026. Halverwege 2025 vindt de eerste tussentijdse evaluatie plaats.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Schadelijke gevolgen bij incidenten, rampen en crises bespreken

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Preventie-activiteiten ten aanzien van overlast

Omschrijving

Eerdere WK's en EK's voetbal leidden in het verleden tot verstoring van de openbare orde op een rotonde in Vroomshoop. Hiervoor neemt de gemeente standaard preventieve en toezichthoudende maatregelen, denk aan cameratoezicht, hekken, extra inzet politie en boa's. Na overleg met de ondernemers uit Vroomshoop (eind april), politie en gemeente is besloten tot een pilot, namelijk het organiseren van een evenement in Vroomshoop op de momenten dat het Nederlands elftal speelt. Met dit evenement werd een feestelijk alternatief aangeboden aan de inwoners wat bijdroeg aan het voorkomen of beperken van de verstoringen van de openbare orde op de rotonde in Vroomshoop. In verband met de te korte voorbereidingstijd heeft het College na consultatie met de fractievoorzitters van GBT en CU besloten tot een financiële tegemoetkoming om de evenementen voor de eerste 3 wedstrijden mogelijk te maken. Dit is uiteindelijk een bijdrage van € 24.000 euro geworden tlv reserve coalitieakkoord. Tevens is de afspraak met de organisatie dat bij een volgend evenement gezocht wordt naar sponsoring waaruit de kosten gedekt worden. Wegens het korte tijdspad was dat voor dit EK geen optie meer.
Achteraf is geconstateerd dat de overlast beperkt is gebleven. Mogelijk heeft het evenement hieraan bijgedragen.

Metingen

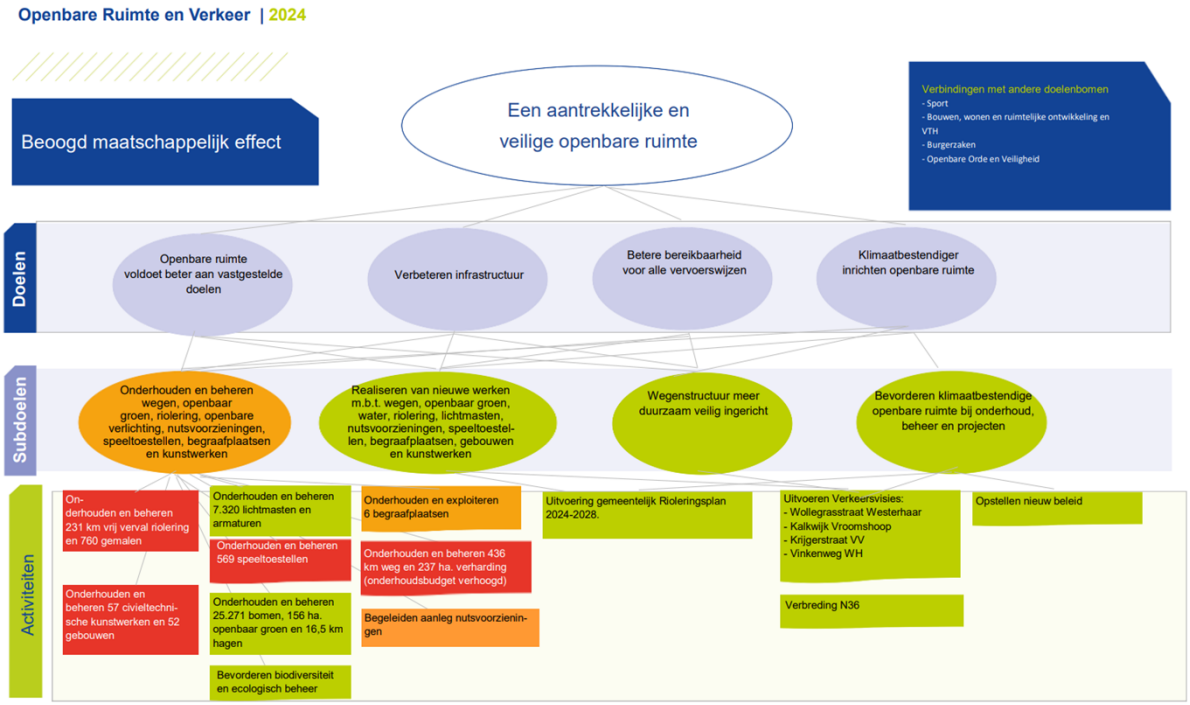
Beleidsdoelen	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Aanpak woninginbraken							
Woninginbraken	30	16	27	20	30	40	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	51	55	53	42	34	52	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit							
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	10	0	1	0	0	0	
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH							
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0	0	0	0	0	eigen gegevens
Aantal verleende vergunningen voor evenementen	136						
Aantal controles A/B-evenementen	30	17	23	11	2	36	eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	2	3	1	1	1	2	eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	0	0	19	4	12	16	eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	nvt	nnb	0	0	0	1	eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	41	154	231	270	240	113	eigen gegevens

* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte

Doel: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners. In 2024 is hiertoe de LIOR ontwikkeld. Die is bijna klaar. LIOR staat voor leidraad inrichting openbare ruimte. Daar staat in aan welke kwaliteitseisen de openbare ruimte moet voldoen.

Doel: Verbeteren infrastructuur

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Doel: Betere bereikbaarheid voor alle vervoerswijzen

Voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. De verbetering bereikbaarheid met bus en trein gaat in regionaal verband.

Doel: Klimaatbestendiger inrichten openbare ruimte

Bij werkzaamheden in de openbare ruimte zal rekening worden gehouden met klimaatadaptatie. Het gaat er om dat bij de uitvoering van onderhoud en beheer en ook bij projecten de openbare ruimte klimaatbestendiger wordt ingericht.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Onderhouden en beheren wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Onderhouden en beheren 25.271 bomen, 156 ha. openbaar groen en 16,5 km hagen

Omschrijving
Onkruidbeheersing op verhardingen
We hebben bij de Berap 2024 € 45.000 extra gevraagd voor onkruidbeheersing op verhardingen, met deze extra middelen is het gelukt om aan onze zorgplicht te voldoen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Realiseren van nieuwe werken t.b.v. wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Onderhouden en exploiteren 6 begraafplaatsen

Omschrijving
Het product begraafplaatsen liet jaarlijks een begroot tekort zien van € 125.000 . Met ingang van 2024 is het gelukt om naar een kostendekkend product begraafplaatsen te gaan. Hierdoor is voordeel van € 125.000 op onze gemeentebegroting gerealiseerd.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Wegenstructuur meer duurzaam veilig ingericht

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Verbreding N36

Omschrijving
De N36 staat bekend als een onveilige weg, waar regelmatig ernstige ongevallen plaatsvinden, waaronder frontale botsingen. Om de verkeersveiligheid te verbeteren, heeft Rijkswaterstaat de afgelopen jaren diverse maatregelen genomen. Inmiddels is er €115 miljoen beschikbaar gesteld voor verdere aanpassingen aan de N36.
Een belangrijk onderdeel van deze aanpassingen is de realisatie van een fysieke rijbaanscheiding op de N36. Daarnaast wordt de berm aan beide zijden verbreed tot 10 meter, met zo min mogelijk obstakels. Uit recente ramingen blijkt dat de aanleg van een fysieke rijbaanscheiding voor het gehele traject financieel niet haalbaar is binnen het huidige budget. Daarom moeten keuzes worden gemaakt over welke delen als eerste worden aangepakt en voor welke trajecten aanvullende financiering nodig is. De gemeente Twenterand blijft in gesprek met de betrokken partijen om te pleiten voor een zo volledig mogelijke verbetering van de N36.
Daarnaast vraagt de gemeente specifiek aandacht voor de aansluiting van de N36 met de N341 en de Garstweg. Deze aansluiting is als meekoppelkans geïdentificeerd, maar het Rijk heeft hier momenteel geen budget voor gereserveerd. Ook voor de andere meekoppelkansen is geen geld beschikbaar. We onderzoeken nog de kosten voor de fietsverbinding Oosterweilanden en blijven ons inzetten om de verkeersveiligheid te verbeteren op de N36 en het omliggend wegennet.

Metingen

Beleidsdoelen	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Metingen verkeer							
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	0	1	1	1	3	1	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden	22	31	41	30	35	30	BLIQ verkeersveligheid rapportage
verkeersongevallen	142	134	146	135	131	133	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doel: Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

Doel: Er is een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving voor mensen

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeren taken duurzaamheid

Omschrijving
In 2024 is er gewerkt volgens het (werk)programma duurzaamheid, o.b.v. de gemeentelijke taken. Er is samengewerkt met ondernemers en maatschappelijke partners, zoals de woningcorporatie. Ook zijn ondernemers en inwoners betrokken bij projecten zoals het ATT-windproject, de energyhub en zon-op-dak.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: De leefomgeving is meer klimaatbestendig

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Activiteiten klimaatadaptatie

Omschrijving
Drinkwaterwinning Hammerflier
In najaar van 2024 is de startnotitie vastgesteld voor een breed gebiedsproces in het Hammerflier. Onderzocht zal worden of een duurzame (uitbreiding van de) waterwinning mogelijk is. Het waterschap Vechtstromen onderzoekt in de eerste helft van 2025 in het kader van dit gebiedsproces of optimalisatie van het oppervlaktewatersysteem mogelijk en noodzakelijk is. Ook zal in kaart gebracht worden welke maatregelen mogelijk zijn aan panden om de negatieve effecten extra winning tegen te gaan.
Klimaatadaptatiemaatregelen zijn opgenomen in de doelenboom openbare ruimte en verkeer.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Besparen energie in de huursector

Omschrijving
In 2024 zijn de prestatieafspraken met Mijande Wonen voor 2025-2029 vastgesteld. Het verduurzamen van bestaande woningen blijft de hoogste prioriteit. Er wordt goed samengewerkt met Mijande om elkaar te versterken op het gebied van duurzaamheid. Dit gebeurd onder andere door de financiering van de Energievakman (Klusbus) van Mijande Wonen. Deze Energievakmannen gaan op bezoek bij corporatiewoningen om kleine energiebesparende maatregelen uit te voeren. In 2024 zijn er 265 woningen bezocht en bij elke woning passende maatregelen uitgevoerd.
In 2024 is er samen met Mijande Wonen begonnen met het onderzoeken naar diersoorten in woningen (bijvoorbeeld vleermuizen), genaamd het Soorten Management Plan (SMP). Met het SMP wordt voorkomen dat zowel particuliere woningeigenaren als de woningcorporatie achterstand oploopt in het nemen van isolatiemaatregelen. Door de samenwerking worden dubbele onderzoekskosten bespaard en kunnen nieuwe verblijfplaatsen in samenspraak worden gekozen doordat het bezit in vastgoed beter verspreid is.

- Coördineren Energieloket 3.0

Omschrijving
Het lokale gemeentelijk Energieloket speelt een belangrijke rol in de uitvoering van de Warmtevisie, door onder andere een persoonlijk advies voor inwoners door een energiecoach. In 2024 zijn de energiecoaches bij 197 woningen op bezoek geweest. Dit is het hoogste aantal bezoeken ooit van de energiecoaches. Dit komt mede door gerichte communicatie over verduurzaming van kleine en grote maatregelen (Win-Win) en deelname aan de Huis & Woonbeurs, waarbij ongeveer 500 geïnteresseerde inwoners op onze uitnodiging bij de stand van de gemeente zijn gekomen.

- Deelnemen Regionale Energie Strategie (RES) Twente

Omschrijving
In 2024 is er verder gewerkt aan de ambitie voor 2030 uit de RES 1.0 van 82GWh, in te vullen met een flexibele energiemix, voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit. Elke 2 jaar wordt het document herijkt en in 2024 is er gewerkt aan een uitvoeringsagenda voor de komende jaren, genaamd Energie Strategie Twente (EST 2.0). Er is geen RES 2.0 opgesteld omdat de provincie Overijssel de regie heeft genomen over de invulling van hernieuwbare energie (zowel wind als voor zonnevelden). De EST 2.0 richt zich op het verkennen van nieuwe strategische afspraken en de mogelijkheid om tot gezamenlijke uitvoering te komen. Het gaat hierbij om de randvoorwaarden zoals lokaal eigendom en oplossingen voor netcongestie.
Om de ambitie van 82GWh te halen is er gewerkt aan het windproject in het zoekgebied Vriezenveen zuidoost/ ATT gebied. In 2024 is het zoekgebied overgenomen in de programmeringsafspraken van

de provincie Overijssel. Deze geeft aan dat er afgesproken is dat in het zoekgebied van de gemeente Almelo, Tubbergen en Twenterand minimaal 120 GWh en maximaal 180 GWh aan duurzame energie door wind op land wordt opgewekt in 2030. Er is nauw samengewerkt met verschillende stakeholders, zoals grondeigenaren en lokale energiecoöperaties,. Eind 2024 is voorgesteld om een actieve rol aan te nemen in de ontwikkelfase om zo lokaal eigendom te realiseren. Over dit project worden bijeenkomsten georganiseerd en nieuwsbrieven verstuurd met relevante informatie.
Om in 2050 energieneutraal te worden is er door de provincie een Energievisie opgezet. Hierin is het gehele energiesysteem (elektriciteit, warmte, biogas en waterstof) in beeld gebracht en uitgewerkt waar en hoeveel een energiedrager nodig is om de ambities te behalen. Deze visie moet richting geven voor de aankomende jaren en gaat de uitvoeringagenda verder bepalen.

- Energieprojecten

Omschrijving
Netcapaciteit
Vanuit de provincie is er meer regie genomen over de regionale energie-infrastructuur door het opzetten van een Energy Board en het opstellen van het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat 2025-2026 (pMIEK). Binnen het pMIEK zijn projecten geprioriteerd die voorrang krijgen. Voor Twenterand zijn er geen grootschalige bovenlokale projecten ingebracht. Binnen het Energy Board worden netcongestie projecten besproken en wordt de actuele status van oplossingen in de infrastructuur besproken. Hiermee wordt getracht om projecten sneller door te kunnen laten gaan doordat alle stakeholders vroeg geïnformeerd en betrokken zijn. Voor het MS/LS station in Vroomshoop staat een uitbreiding en verzwaring van de installatie gepland. Dit project zit momenteel nog in de verkenningsfase.

Smart Energy Hub
Samen met Hydronex en Fieten Olie is er nader onderzoek gedaan over de haalbaarheid van de Smart Energy Hub nabij de zandwinning Oosterweilanden. Het doel van de energyhub is om netcongestie te verzachten en lokale ondernemers te helpen met verduurzaming. Dit door de productie van groene waterstof. In 2024 heeft het college het principeverzoek voor de Energyhub goedgekeurd en is er budget beschikbaar gesteld om de ontwikkeling voor te zetten.

Energiebesparen bedrijven
Via de ODTwente heeft er toezicht en de handhaving voor de energiebesparingsplicht bij circa 120 bedrijven plaatsgevonden.

Zon op Dak
In 2024 is er een Zon op Dak project in samenwerking met het versnellingsteam van de provincie afgerond. Hierbij zijn 60 ondernemers uitgenodigd om deel te nemen. Dit heeft 15 afspraken opgeleverd, waarvan 9 ondernemers nog in een lopend project zitten. De behoefte is ondertussen veranderd naar een bredere aanpak.

- Uitvoeren Warmtevisie

Omschrijving
In de uitvoering van de Warmtevisie was de focus in 2024 gericht op de volgende activiteiten:
- Duurzaamheidssubsidie voor ondersteuning woningeigenaren, met een gewijzigde verordening in 2024 voor woningen met een lagere WOZ-waarde en de toevoeging van natuurvriendelijk isoleren en biobased isolatiemateriaal;
- Met rijksmiddelen van de Lokale aanpak isolatie is het subsidiepot voor de duurzaamheidssubsidie verhoogd naar 4,5 miljoen. Hiervoor moet 1.536 woningen van isolatie worden voorzien. Tot en met 2024 zijn er 438 woningen geïsoleerd met dit budget.
- De aanpak energie armoede door energiebesparing te realiseren, o.a. met de Energiebespaarbus van Mijande Wonen (Klusbus).
- Zie activiteit Energieloket.

- Uitvoering Klimaatakkoord/energie

Omschrijving
De ambities voor de energietransitie zijn door de raad vastgesteld in de Omgevingsvisie Twenterand 1.0 en het besluit over de RES Twente 1.0. Het coalitieakkoord stelt dat de gemeente voor dit

onderwerp steeds meer uitvoerder is van rijksbeleid. Het rijk wil meer tempo maken met de klimaat- en energietransitie én meer sturing en regie op uitvoering van decentrale overheden. Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid.
Voor de Rijksbijdrage (Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)) is het doel om de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. In 2024 is deze gebruikt om o.a. de vaste capaciteit in te zetten op projecten van duurzaamheid, de capaciteit voor projectleider ATT/ smart energy hub, communicatie over duurzaamheid, ondersteuning van het zon op dak-projecten (vanuit de provincie), faciliteren van de duurzaamheidssubsidie, onderzoek verduurzaming vastgoed (projectniveau), toezicht van de Omgevingsdienst op energielabels en de doorontwikkeling van het werkprogramma.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Optimaliseren inzamelstructuur huishoudelijk afval

Omschrijving
De gemeente Twenterand heeft de zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval en heeft de ambitie om in 2025 90% grondstoffen van afval te scheiden. Sinds 2024 wordt er minder frequent (rest)afval ingezameld en vaker grondstoffen. Door deze wijziging is in 2024 10 kg huishoudelijk restafval per inwoner minder ingezameld (64 kg), terwijl deze 10 kg per inwoner wel als grondstoffen zijn ingezameld. In 2024 is er geïnventariseerd waar er ondergrondse containers bij hoogbouw kan komen, maar door onzekerheid over vergoedingen van PMD staat dit project tijdelijk stil. Vanaf de zomer 2024 zijn er onderhandelingen lopend over een nieuwe overeenkomst voor PMD.
Voor het verbeteren van de Circulaire economie is er gekeken waar de gemeente zijn rol kan pakken en welke projecten er mogelijk waren. In 2024 is het koersdocument van de regio Twente vastgesteld. Deze bevat doelen voor de komende jaren en in 2024 is er gewerkt aan een uitvoeringsagenda. Als project is onder andere de intentieverklaring met de Twentse Bouwboeren ondertekend om biobased teelt te stimuleren. Via de Duurzaamheidssubsidie is het weer mogelijk om extra subsidie te krijgen voor dit biobased isolatiemateriaal. Ook is er deelgenomen aan de Circulaire waardeketen challenge om een beslisboom te ontwerpen voor het vergroten van de circulaire economie in de gemeentelijke organisatie. Tot slot heeft circulariteit aandacht gekregen in de prestatieafspraken met Mijande Wonen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Kwaliteit leefomgeving voldoet aan milieunormen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Realiseren uitvoeringsprogramma VTH

Omschrijving
De ODT voerde alle milieutaken en daaraan gerelateerde taken uit. Vanwege het feit dat er meerdere complexe dossiers in behandeling waren vanuit langlopende klachten met juridische componenten, als ook de inzet van de ODT bij 2 branden waarbij asbest is vrijgekomen zijn de geplande uren overschreden, hiervoor heeft de raad in de Berap extra middelen beschikbaar gesteld. Onze tussentijdse rapportages lieten een verwachte jaarprognose zien met een matige overschrijding vanwege onvoorziene calamiteiten. De afrekening van ODT moet nog worden ontvangen. Het afronden ervan door de ODT heeft te maken met de overgang van input- naar outputfinanciering.
Het uitvoeringsprogramma 2024 is gerealiseerd. Het jaarverslag 2024 is tijdig toegezonden aan de Provincie ter uitvoering van hun taak Interbestuurlijk toezicht (IBT) . Inmiddels heeft de provincie in concept laten weten dat onze gemeente kleurbeeld GROEN heeft gescoord. Dat wil zeggen dat het Uitvoeringsprogramma is gerealiseerd en correct is verantwoord.

- Uitvoeringsprogramma VTH - speerpunten ODT

Omschrijving

In 2022 waren de laatste stappen gezet binnen het provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. Het model is in 2024 lokaal nader ingevuld. De uitvoering van de VTH-taken baseren op een risicomodel met risicoanalyse bij niet naleven van de normen is een wettelijk plicht. Het zorgt daarnaast ook voor structuur, uniformiteit en efficiëntie. Dit om kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren. Het risicomodel is in 2024 geïntegreerd in het nieuwe VTH-beleidsplan en is toegepast voor alle VTH-taken.
Ontwikkelingen milieutaken, de ODT en de gevolgen: Diverse ontwikkelingen eisen structureel een hogere jaarlijkse bijdrage aan de ODT. Met de resultaten uit het onderzoekstraject 'Herijking financiering ODT' is aangetoond dat het noodzakelijk is om financiële dekking in evenwicht te brengen met de realiteit ten einde een gezonde en duurzame begroting voor de gemeente en de ODT te realiseren. Conclusie van het traject was: Twentebreed dient de jaarlijkse bijdrage aan de ODT naar een hoger realistisch niveau te worden gebracht om alle wettelijke milieutaken door de ODT uit te kunnen laten voeren. De prognose voor 2024 liet een omvangrijke realistische toename van de gemeentelijke bijdrage aan de ODT zien. Oorzaken: meer opdrachten aan de ODT vanwege het feit dat de gemeente Twenterand zich ontwikkelt in woningbouw en bedrijven, gewijzigde regelgeving in relatie tot klimaatdoelen, stikstof, bodem(PFAS) en energietransitie. Daarnaast is vanuit een onderzoek door de commissie van Aartsen geconcludeerd dat de Omgevingsdiensten onvoldoende robuust zijn. Dat geldt ook voor de ODT. Daar is een investering voor vereist om de uitvoering van de VTH-taken blijvend te verstrekken. In 2024 is gestart met een plan van aanpak om de Omgevingsdienst Twente te versterken.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Ongezonde (milieu)situaties inventariseren en ongedaan maken

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Geluidssaneringsprojecten

Omschrijving
Betreffende sanering wegverkeerslawaai zijn er langdurige projecten in uitvoering. In 2024 hebben deze saneringsprojecten wegverkeerslawaai ook aandacht gehad. Het gaat om wegtrajecten aan het Oosteinde, de Almeloseweg en een restsaneringslijst van woonobjecten verdeeld over de hele gemeente. De ODT kan de noodzakelijk expertise die nodig is voor deze projecten vanwege het vertrek van specialisten niet meer leveren. De coördinatie van de projecten wordt sinds 2024 met eigen capaciteit uitgevoerd. Daarnaast wordt er samengewerkt met externe deskundige ingenieursbureaus en is er regelmatig contact met het Bureau wegverkeerslawaai.

- Inventariseren en sanering asbest in/op de bodem

Omschrijving
In relatie tot de asbestbrand van 4 februari 2024 zijn kosten gemaakt om het asbestverspreidingsgebied visueel vrij te maken van asbest. Het is als een calamiteit aangemerkt en als zodanig is aan de ODT de opdracht verstrekt de sanering van het asbestverspreidingsgebied te begeleiden en er op toe te zien dat het conform de regels wordt uitgevoerd. In de Berap is rekening gehouden met een incidenteel bedrag,- van € 65.000,- De kosten worde door de ODT meegenomen in de eindafrekening 2024. Deze is nog niet ontvangen van de ODT.
Tijdens de jaarwisseling 2023-2024 heeft zich een calamiteit voorgedaan aan de Twistweg. Daarbij is een voertuig en ander materiaal (ook asbesthoudend) in brand gestoken. Het gevolg: bodem was ter plekke vervuild en moest een nadere sanering ondergaan om het milieuhygiënisch voldoende schoon te krijgen. Van daders ontbreekt elk spoor. De nadere sanering is in 2024 uitgevoerd.
Waar het gaat om de inventarisatie/sanering van locaties waar (mogelijk) sprake is van asbest in de bodem neemt de gemeente Twenterand deel aan het door de Rijksoverheid gefinancierde Projectbureau BAS (bodem asbest sanering). Vanwege het toekennen van extra financiële middelen door de Rijksoverheid is het onderzoeksgebied van verdachte locaties uitgebreid met locaties buiten de bebouwde kom.

Beleidsdocumenten

Klimaatakkoord
Klimaatakkoord gebouwde omgeving

Metingen

Beleidsdoelen	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval							
Scheidingsprecentage afval	86*	84	84	85	84	84	grondstoffenmonitor
VANG Recycledoelstelling	**	**	69,2	x	x	x	VANGrecycletool
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.							
% Hernieuwbare energie	***	***	16,2	13,4	12,6	10,4	Klimaatmonitor.databank.nl
Aantal bezoeken energiecoaches	197	109	x	x	x	x	eigen gegevens
Aantal uitgekeerde Duurzaamheidssubsidies	213	324	68	x	x	x	eigen gegevens
Aantal bezoeken Energievakman	265	313	34	x	x	x	eigen gegevens
Indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH							
Realiseren Uitvoeringsprogramma	104% *****	80%	123	100%	70%	63% ****	eigen gegevens
Aantal controles bedrijven met aandacht op energiemaatregelen	85 *****	45	160	30	65	87	eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	47	54	22	19	30	1	eigen gegevens

* (prognose) ambitie 90% scheiden in 2025

** doel is minimaal 60% in 2030

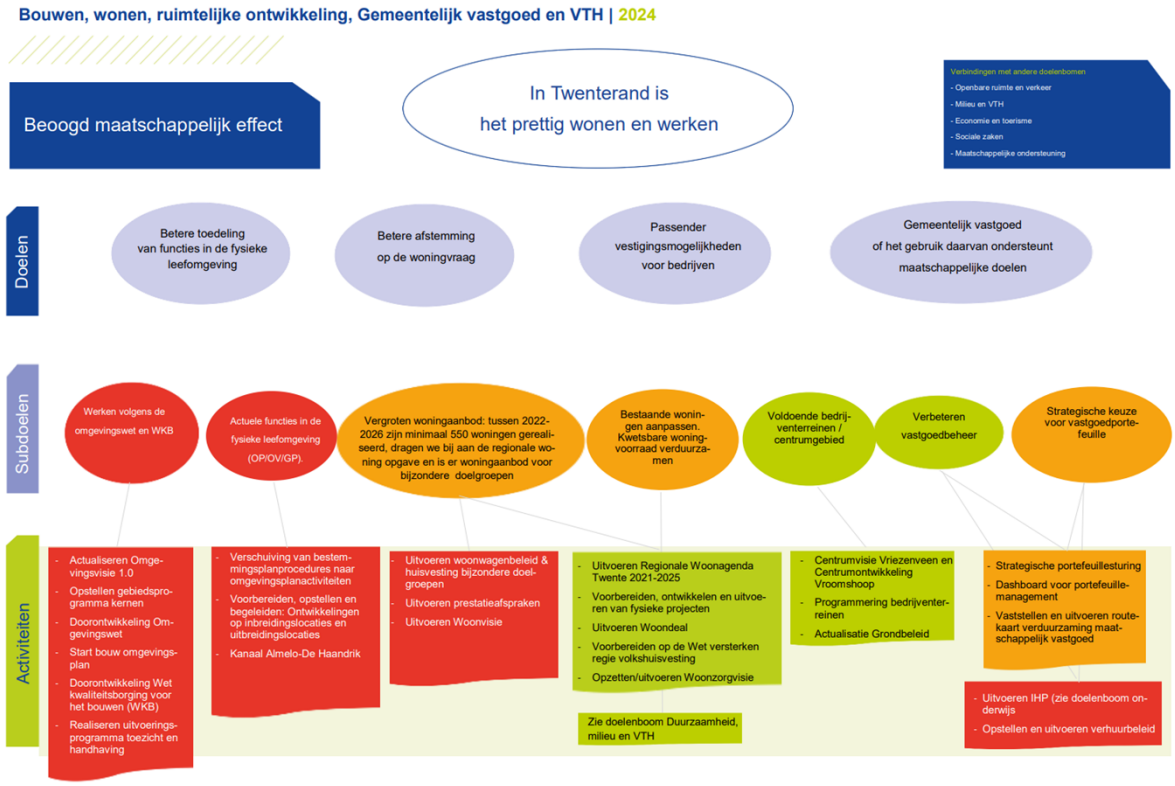
*** streven naar 50% duurzame opwek in 2030, energieneutraal in 2050

**** milieuvergunningverlening: 83%, milieutoezicht: 43 %

***** opmerking irt jaarverslag 2024, realiseren Uvp, de streefwaarde voor toezicht op bedrijven bleef steken op 67,1% ipv de verwachte 100%, Reden onbezette vacatureruimte bij de ODT. Dat de streefwaarde wordt overschreden is gelegen in het feit dat voor vergunningeverlening en het verkrijgen van adviezen (STiksof) meer opodrachten nodig waren.

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doel: Betere toedeling van functies in de fysieke leefomgeving

Doel: Betere afstemming op woningvraag

Doel: Passender vestigingsmogelijkheden voor bedrijven

Doel: Gemeentelijk vastgoed of het gebruik daarvan ondersteunt maatschappelijke doelen

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Werken volgens de omgevingswet en WKB

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeringsprogramma VTH

Omschrijving

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet (Ow) en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. Beide wetten hebben brede gevolgen voor Programma Ruimte en in het bijzonder voor de VTH-producten. Taken hebben een andere inhoud gekregen en rollen zijn deels aan het veranderen. Dat is gedoseerd gegaan omdat ook de 'oude' werkvoorraad die is ontvangen voor het

van kracht worden van de Omgevingswet nog behandeld moest worden. Onder de Omgevingswet zal er meer aandacht zijn voor participatie en het uitgangspunt 'Ja, mits' waardoor er een positieve houding wordt benadrukt bij initiatieven en vergelijkbare oplossingen. Dat betekent ook meer maatwerk, meer aandacht, meer advies en meer tijd/capaciteit per product.
Het uitvoeringsprogramma 2024 is gerealiseerd. Het jaarverslag 2024 is toegezonden aan de Provincie ter uitvoering van hun taak Interbestuurlijk toezicht (IBT) . Inmiddels heeft de provincie in concept laten weten dat onze gemeente kleurbeeld GROEN heeft gescoord. Dat wil zeggen dat het Uitvoeringsprogramma is gerealiseerd en correct is verantwoord.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Actuele functies in de fysieke leefomgeving (OP/OV/GP)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Kanaal Almelo - De Haandrik

Omschrijving
De problematiek rondom het kanaal Almelo-De Haandrik (hierna: KAdH) zal de komende jaren onze aandacht blijven vragen. Met name waar het gaat om het herstelt krijgen van woningen en bedrijfspanden. Daarnaast ligt er een grotere onderhoudsopgave in relatie tot de damwanden (m.n. vervangen en/of herstellen van kadeconstructies), zoals recent is gebleken na een onderzoek. De resultaten van dat onderzoek hebben er ook voor gezorgd dat de provincie breed in gesprek wil over de toekomstige functie van het KAdH. Ook de gemeentelijke wegen langs het kanaal vragen onderhoud. Gedupeerde woningeigenaren en ondernemers hebben de wens uitgesproken om ondersteuning van de gemeente te ontvangen. Daarnaast zullen beschadigde woningen hersteld moeten worden. Hiervoor is in veel gevallen een gemeentelijke omgevingsvergunning nodig. De 'kanaalobjecten' ontvangen een voorrangsbehandeling wanneer overleg of een omgevingsvergunning is vereist. Met de het team van het Bestuurlijk Kopstuk, die is benoemd door de provincie, is zeer regelmatig contact over aandachtspunten en aandachtdossiers. Daarnaast is er regelmatig overleg met de GGD in relatie tot gezondheidsaspecten. Voor specialistische taken en vergunningverlening schakelen wij indien nodig externe expertise in. Dit geldt ook voor de projectleiding en communicatie. Voor de extra personele inzet waren in de begroting van 2024 middelen opgenomen ten laste van de Algemene Risico Reserve. Het college heeft de intentie om de gemaakte kosten in rekening te brengen bij de Provincie.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Vergroten woningaanbod: tussen 2022 - 2026 zijn minimaal 550 woningen gerealiseerd, dragen we bij aan de regionale woningopgave en is er woningaanbod voor bijzondere doelgroepen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- (Uitvoeren) Woondeal Twente

Omschrijving
Er is verder gewerkt aan de uitvoering van de woondeal door te sturen op betaalbaarheid in nieuwe woningbouwplannen. Daarnaast is een start gemaakt met de herijking van de woondeal. Voor de herijkte woondeal zijn de sleutelprojecten gelijk gebleven en de woningbouwaantallen geactualiseerd. Uitdagingen rondom stikstof lijken steeds meer invloed te hebben op woningbouwplannen door een uitspraak van de hoge raad december 2024 over stikstof bij de realisatie van nieuwe woningbouwplannen.

- Opzetten/uitvoeren woonzorgvisie

Omschrijving
Er is in samenwerking met lokale stakeholders gestart met de uitwerking van de lokale woonzorgvisie. Er is een partij gekozen die helpt met het opstellen van de woonzorganalyse, de woonzorgvisie en het uitvoeringsprogramma.

- Prestatieafspraken Mijande Wonen

Omschrijving

Er is verder uitvoering gegeven aan de uitvoeringsagenda prestatieafspraken 2023-2024. December 2024 zijn nieuwe prestatieafspraken en uitvoeringsagenda 2025-2028 vastgesteld door Mijande Wonen, de huurdersraad Mijande Wonen en het college. De nieuwe verordening startersleningen is in 2024 vastgesteld.
Het meldpunt goed verhuurderschap is vastgesteld en ingericht en toegankelijk voor inwoners. Voor de geworven gronden Vriezenveen Zuid is een projectleider placemaking aangesteld .

- Uitvoeren Regionale Woonagenda Twente 2021-2025

Omschrijving
De sleutelprojecten/sleutelgebieden in de regionale woonagenda Twente vormen de basis voor de woondeal Twente.
Met woningbouw op deze sleutelprojecten wordt invulling gegeven aan de lokale woonbehoefte en regionale vraag. Voor het leveren van een bijdrage aan de regionale woonvraag is Twenterand aangesloten bij het regionale traject van de Regionale Ontwikkelstrategie Twente (ROS Twente).
Er is verder uitvoering gegeven aan de actiepunten in de regionale woonagenda Twente.

- Uitvoeren Woonwagenbeleid

Omschrijving
Er is verder uitvoering gegeven aan de realisatie van woonwagenstandplaatsen. Diverse participatieavonden hebben plaatsgevonden. En er zijn in de prestatieafspraken met Mijande Wonen afspraken gemaakt over de realisatie van (een deel van) de woonwagens.

- Woningbouwversnelling

Omschrijving
Het Programmaplan woningbouw 2024-2027 is op 9 april 2024 voor het college vastgesteld. In 2024 is gestart met de uitvoering van het Programmaplan woningbouw.

- Woonvisie Twenterand

Omschrijving
In 2024 is verder uitvoering gegeven aan de woonvisie Twenterand. De onderbouwing van de woonvisie is gebaseerd op een behoefteonderzoek uit 2021. In 2024 is een nieuw woningbouwbehoefteonderzoek uitgevoerd en door de raad vastgesteld op 23 april 2024 als addendum op de woonvisie.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Verbeteren vastgoedbeheer

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Opstellen en uitvoeren routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Omschrijving
In het Klimaatakkoord hebben 12 sectoren in het maatschappelijk vastgoed afgesproken ieder een Sectorale Routekaart op te stellen en uit te voeren waarin duidelijk wordt op welke wijze het vastgoed in die sector CO2-arm en aardgasvrij wordt gemaakt richting 2050. Het streefdoel conform het Klimaatakkoord is 49% CO2-reductie in 2030 en het einddoel 95% CO2-reductie in 2050.
Twenterand heeft de ambitie om uiterlijk 2040 al haar eigen gebouwen energieneutraal te hebben. Tevens wil de gemeente in 2050 voor 100% gebruik maken van hernieuwbare energie. Per 2023 is een C Label verplicht.
De sectorale routekaart voor gemeentelijk maatschappelijk vastgoed geeft inzicht in waar gemeenten nu staan met het gemeentelijk vastgoed. In 2024 is de routekaart door de raad vastgesteld.
Twenterand heeft eerste stappen naar een duurzame vastgoedportefeuille gezet door het vaststellen van een routekaart verduurzaming. In verband met het ontbreken van voldoende financiële middelen zijn afgelopen jaar voor slechts enkele gebouwen concrete verduurzamingsplannen opgesteld.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Strategische keuze voor vastgoedportefeuille

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Opstellen en uitvoeren verhuurbeleid

Omschrijving
Met de inzet van een asset manager zijn we in 2024 begonnen met het opstellen van strategisch vastgoedbeleid. Het verhuurbeleid is daar een onderdeel van maar is in 2024 nog niet afgerond. De discussie over het beschikbaar stellen van een gebouwen voor verhuur afgewogen tegen het maatschappelijke doel van de activiteit(en) die in het vastgoed plaatsvind(t)(en), is nog niet gevoerd in 2024.
De verhuur van ruimten in overheidsvastgoed is in de wet Markt en Overheid aangemerkt als een economische activiteit. De feitelijke huur mag dus wel hoger, maar niet lager zijn dan de kostprijsdekkende huur. Ook hier zijn stappen gemaakt in 2024 om te komen tot rechtmatig verhuurderschap.

- Strategische portefeuillesturing

Omschrijving
In 2024 is een asset manager vastgoed aangetrokken. Voorgaande beleidskader voor gemeentelijk vastgoed is opgesteld in 2019 en toe aan vervanging. In 2024 heeft de assetmanager gewerkt aan het opstellen van een strategisch vastgoedbeleid 2025-2030. Het strategisch vastgoedbeleid betreft de visie op de bijdrage van gemeentelijk vastgoed aan maatschappelijke doelen en is gebaseerd op marktomstandigheden, wijzigingen in wet- en regelgeving en de beleidsvisies van de gemeentelijke beleidsafdelingen. Op basis van de algemene strategische keuzes kan de gemeente richting geven aan de wijze waarop met gemeentelijk vastgoed dient te worden omgegaan en hiermee efficiënter en effectiever te sturen maatschappelijk en financieel (lees: kostenbesparing) rendement.

Beleidsdocumenten

Beleidskader gemeentelijk vastgoed
Regionale woonagenda Twente
Woondeal Twente

Metingen

Beleidsdoelen	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Voldoende en passende woningen							
Aantal opgeleverde woningen	124	69	1026*	940	844	773	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	1	3	2	8	8	15	25 leningen in totaal beschikbaar vanaf eind 2019
Aantal Blijversleningen	1	0	0	0	0	0	10 leningen in totaal beschikbaar
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH							
Aantal van rechtswege verleende vergunningen	nvt	0	0	3	0	1	Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een woonfunctie	38	249					Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een maatschappelijke functie	0	2					Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een bedrijfsfunctie	15	32					Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	8	7	5	4	4	3	Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	0	5	0	0	0	3	Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	1	2	0	0	0	0	Eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	16	35	18	12	26	26	Eigen gegevens
Aantal behandelde handhavingsverzoeken	18	10					
Ontwikkelen bestemmingsplannen	nvt	25	10	5	10	12	Eigen gegevens

In 2018 zijn vergunningen verleend voor de bouw van ruim 130 woningen, in 2019: 48, in 2020: 71, in 2021:96, in 2022: 86. Vanaf 2023 kloppen de aantallen zoals in de tabel weergegeven en volgt hier geen onderverdeling.

*in 2023 zijn er voor 188 woningen een vergunning aangevraagd:
waarvan 113 in de laatste 3 maand

*in 2024 zijn er tot op heden voor 7 woningen een vergunning aangevraagd

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Ruimte

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom openbare orde en veiligheid				
Lasten	2.822.812	2.831.249	2.748.749	26.250
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-2.822.812	-2.831.249	-2.748.749	-26.250
Doelenboom openbare ruimte en verkeer				
Lasten	14.013.819	12.604.894	12.371.289	20.011
Baten	7.207.260	4.975.679	4.975.679	0
Saldo van baten en lasten	-6.806.559	-7.629.215	-7.395.610	-20.011
Doelenboom duurzaamheid, milieu en VTH				
Lasten	7.728.030	4.751.197	4.074.197	1.264.523
Baten	6.921.764	3.114.239	3.114.239	1.235.440
Saldo van baten en lasten	-806.266	-1.636.958	-959.958	-29.083
Doelenboom bouwen, wonen, ruimt. ontw. en VTH				
Lasten	6.609.140	11.632.611	11.391.847	445.493
Baten	3.689.894	7.841.161	7.576.161	176.815
Saldo van baten en lasten	-2.919.246	-3.791.450	-3.815.686	-268.678
Totaal programma lasten	31.173.802	31.819.951	30.586.082	1.756.277
Totaal programma baten	17.818.918	15.931.079	15.666.079	1.412.255
Totaal saldo van baten en lasten	**-13.354.884**	**-15.888.872**	**-14.920.003**	**-344.022**
Mutaties reserves db openbare orde en veiligheid	51.251	25.000	0	26.250
Mutaties reserves db openbare ruimte en verkeer	124.171	390.229	124.257	20.011
Mutaties reserves db duurzaamheid, milieu en VTH	-296.020	515.843	15.843	29.083
Mutaties reserves db bouwen, wonen, ruimt.ontw, VTH	360.590	823.800	385.000	268.678
Totaal mutatie reserves *	239.992	1.754.872	525.100	344.022
Geraamd resultaat	**-13.114.892**	**-14.134.000**	**-14.394.903**	**0**
totaal saldo van baten en lasten	*2.533.988*			
totaal saldo van baten en lasten na resultaatbestemming	*1.019.108*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘ruimte’ is € 1.019.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

Openbare orde en veiligheid

• Het product brandweer laat een voordeel zien van € 22.000. Dit komt door de restitutie van het voordelig resultaat van de jaarrekening van de Veiligheidsregio over 2023.
• In 2024 was geen onderhoud brandkranen noodzakelijk. Ook de bijdrage aan Vitens is lager in 2024. Totaal voordeel op brandkranen € 14.000.

Openbare ruimte en verkeer
• Op het product 'wegen' is sprake van een voordeel van € 363.000. Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door een voordeel op de kapitaallasten van € 228.000. Investeringen zijn later (of nog niet) uitgevoerd. In het jaar van investering wordt nog geen kapitaallast geboekt, deze zijn (als het kredieten van 2021 of ouder zijn) wel geraamd. Daarnaast is er minder uitgegeven aan onderhoud (€ 65.000), omdat er een aantal onderhoudswerkzaamheden zijn uitgesteld naar 2025. In 2025 zal er dus waarschijnlijk een overschrijding op deze post plaatsvinden. Ook de opbrengsten van derden inzake herstel straatwerk en leges telecom zijn in 2024 hoger dan geraamd € 70.000)
• Er is minder schade geweest aan de openbare verlichting door minder vandalisme. Dit laat een voordeel zien van € 34.000. Daarnaast is er € 13.000 meer ontvangen aan lichtmastreclame en displays.
• Het product ‘bruggen’ sluit met een voordelig saldo van € 112.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het meerjarig onderhoud lager is dan begroot. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd.
• De kosten van gladheidsbestrijding zijn € 17.000 lager dan geraamd. Dit zijn weersafhankelijke kosten en van tevoren moeilijk te ramen.
• Het product openbaar groen laat een nadeel zien van € 269.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat extra inzet / inhuur noodzakelijk was op het onderhoud in verband met de leegloop sw medewerkers.
• Salarissen SW-groen zijn onderschreden vanwege een grotere uitstroom dan was begroot. Dit levert een voordeel op van € 93.000.
• Het meerjarig onderhoud hertenkampen is lager is dan begroot. Dit betreft vervanging van een hekwerk en dat gebeurt in 2025. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken'. De onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd.
• Het product riool eindigt met een voordeel van € 66.000. Dit bedrag is in de voorziening gestort. Dit voordeel heeft verschillende oorzaken. De kapitaallasten zijn € 107.000 lager dan geraamd. Dit komt voor het grootste gedeelte doordat investeringen nog niet uitgevoerd zijn (dus kapitaallasten wel geraamd, maar werkelijk nog geen kosten). Er zijn een aantal investeringen doorgeschoven naar 2025 en verder. Deze uitgaven (en dus ook de onttrekking uit de voorziening) komen dus later. Daarnaast zijn de inkomsten rioolrechten € 237.000 hoger dan geraamd en zijn er weinig aanvragen subsidies klimaatadaptatie geweest in 2024 wat een voordeel van € 47.000 oplevert. Daartegenover staan hogere kosten van bv. gas/water/elektra, algemeen onderhoud en kosten vegen van ongeveer € 175.000. Ook de investeringen die t.l.v. de voorziening worden gebracht zijn hoger dan geraamd, hierdoor is de btw die t.b.v. de kostendekkendheid bijgeteld mag worden ook hoger. Dit geeft een nadeel van € 149.000.
Het product riool, zoals in deze doelenboom verantwoord, (dus zonder toerekeningen van producten uit andere doelenbomen en de btw) eindigt op een voordeel van € 200.000.
• Het voordeel op het product begraafplaatsen is €110.000. Dit komt doordat er enerzijds meer is ontvangen aan begrafenisrechten (€ 144.000) en anderzijds meer onderhoudskosten zijn geweest (€ 30.000). De hogere begrafenisrechten komt, net als in 2023, door het feit dat er behoorlijk wat grafrechten zijn verlengd c.q. omgezet naar eeuwigdurend recht. Hiermee wordt geen rekening gehouden in de begroting en is op voorhand ook niet te voorspellen. De hogere onderhoudskosten komt door de uitstroom van SW-ers. Hierdoor is er meer externe inzet nodig voor onkruidbestrijding verharding en onderhoud groen. Er is een bedrag van € 41.000 in de reserve begraafplaatsen gestort.

Duurzaamheid, milieu en VTH
• Het product ‘huisvuil’ laat een voordeel zien van € 160.000 t.o.v. de begroting. De verklaring voor dit bedrag is:
Aan de kostenkant zien we lagere kosten Rova. Dit komt door onder andere door minder ledigingen van € 150.000. Dit jaar zijn de kosten gemaakt voor een ondergronds systeem in Vriezenveen. Deze kosten van € 15.000 komt ten laste van de voorziening (waren al geraamd in 2021). In 2024 zijn er meer uren ingehuurd voor de weegbrug in verband met ziekte eigen personeel. Dit heeft € 25.000 extra gekost.
Aan de opbrengstkant zien we door minder ledigingen ook een lagere opbrengst afvalstoffenheffing (€ 125.000). Daarnaast is in 2024 het vast tarief eenmalig verlaagd (als correctie op 2023) n.a.v. een amendement. Dit ging om een bedrag van € 70.000. De opbrengst van de pmd en glas inzameling is € 125.000 hoger dan geraamd doordat er meer is ingezameld en er een hogere vergoeding per ton is ontvangen voor pmd. Daarnaast is er een extra vergoeding voor zwerfafval en openbare

prullenbakken ontvangen van 45.000, deze was niet geraamd. Het dividend van Rova was € 80.000 hoger dan het normdividend. Conform afspraak komt dit ten gunste van het product afval. Dit is niet geraamd. Er wordt derhalve een bedrag gestort in de voorziening afval van € 80.400 (was onttrekking geraamd van € 80.000). Hierdoor stijgt de voorziening naar € 1.335.639.
• Kosten ODT zijn lager dan geraamd. De afrekening over 2024 komt nog. Deze wordt verwerkt in 2025.

Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
• In 2024 is een meeropbrengst van € 12.000 te zien door meer verkopen groenstroken.
• In 2024 waren de kosten omgevingswet € 52.000 hoger dan geraamd. Hiervoor is in voorgaande jaren een reserve gevormd. Deze kosten zijn derhalve ten laste van deze reserve gebracht.
• Er zijn geen planschades geweest wat een voordeel van € 10.000 oplevert.
• Er is een voordeel op de kapitaallasten van € 8.500. Investeringen zijn later (of nog niet) uitgevoerd
• Kosten stado centrum Vriezenveen waren € 60.000, deze komen ten laste van de reserve stado.
• In 2024 waren de kosten voor het programmaplan wonen € 245.000. Dit is € 395.000 lager dan geraamd. Deze kosten komen ten laste van de reserve personeel en coalitie akkoord, dus hebben geen invloed op het exploitatiesaldo.
• In 2024 zijn meer leges RO en omgevingsvergunning ontvangen (totaal € 185.000). Voorgesteld zal worden om deze middelen in 2025 in te zetten voor inhuur personeel op RO. Er zijn ook minder kosten voor welstandsbeoordelingen geweest (€ 26.000).
• De kosten kanaal Almelo de Haandrik waren in 2024 € 169.000 lager dan geraamd. Deze kosten worden gedekt uit de reserve. Daarnaast is een bijdrage lumpsum sociaal maatschappelijke kosten van de provincie ontvangen over 2024-2026. Voor 2024 was dit bedrag € 83.000.
• Op overige gronden zit een voordeel van € 70.000. Dit komt door verkoop van grond (is moeilijk te ramen).

Onderstaande posten zijn in 2024 onderschreden, omdat de kosten in 2025 gemaakt worden. Deze posten worden hier apart benoemd, aangezien de budgetten niet overgeheveld worden naar 2025, waardoor dit tot een overschrijding zou kunnen leiden in 2025. Als verklaring kan dan worden verwezen naar dit jaarverslag.

2024: Onderhoud wegen € 65.000

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding

In het coalitieakkoord 2022-2026 is de ambitie uitgesproken om Twenterand verder te ontwikkelen tot een economisch sterke gemeente met een sociaal kloppend hart. Het programma Economie en vrijetijdsbesteding draagt voor een belangrijk deel bij aan het realiseren van deze ambitie. Dit programma omvat de beleidsterreinen economie, werkgelegenheid, landelijk gebied, recreatie & toerisme, cultuur, sport & bewegen en subsidiebeleid. Het is een divers programma met verschillende onderdelen die elkaar onderling versterken. Samen streven we naar een gemeente met een bloeiende economie, waar het goed leven is.

Uiteraard hebben we ook in 2024 niet alles kunnen realiseren wat we wilden. Besturen is immers keuzes maken. We kunnen elke euro maar één keer uitgeven. Besturen is soms ook roeien met de riemen die je hebt. Zo was ook in 2024 de arbeidsmarkt krap en konden we niet alle posities invullen en alle projecten uitvoeren. Tot slot is besturen ook aanpassen aan externe omstandigheden. In de zomer van 2024 is het kabinet Schoof I geïnstalleerd. Zoals gebruikelijk gaat het aantreden van een nieuw kabinet gepaard met verschuivingen in beleidsaccenten en die zijn ook van invloed op onze gemeente. Toch kijken we vooral terug op 2024 als een jaar waarin vele successen zijn behaald.

Cultuur en Recreatie & toerisme
Juist voor een middelgrote gemeente als Twenterand is cultuur van groot belang. In 2024 is gewerkt aan een nieuw cultuurakkoord. Daarvoor is input opgehaald bij culturele en maatschappelijke organisaties. Creatieve broedplaats De Büüle & Co heeft samen met de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand de Week van de Amateurkunst georganiseerd. De vrijetijdssector in Twenterand kampte met een relatief slechte zomer in 2024. Toch blijft de sector zich ontwikkelen en versterken. Op het gemeentehuis is ondertussen gestart met de bouwsteen Vrijetijdseconomie die onderdeel wordt van de Omgevingsvisie 2.0. Verder zijn recreatieve verbindingen in Twenterand onder de loep genomen en verbeterd waar nodig. Samen met alle betrokken partners blijven we werken aan de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van het gebied rond het Veenmuseum.

De doorontwikkeling van het subsidiebeleid is één van de speerpunten uit het coalitieakkoord. Dat is ook niet zo gek, want subsidies zijn een belangrijk instrument om beleidsdoelen te realiseren. Met de vaststelling van de nieuwe Algemene subsidieverordening Twenterand (ASV) door de gemeenteraad is in 2024 écht een mijlpaal bereikt voor het subsidiebeleid. De nieuwe ASV bevat onder andere bepalingen die het subsidieproces vereenvoudigen en de administratieve lasten voor zowel aanvragers als de gemeente verminderen.

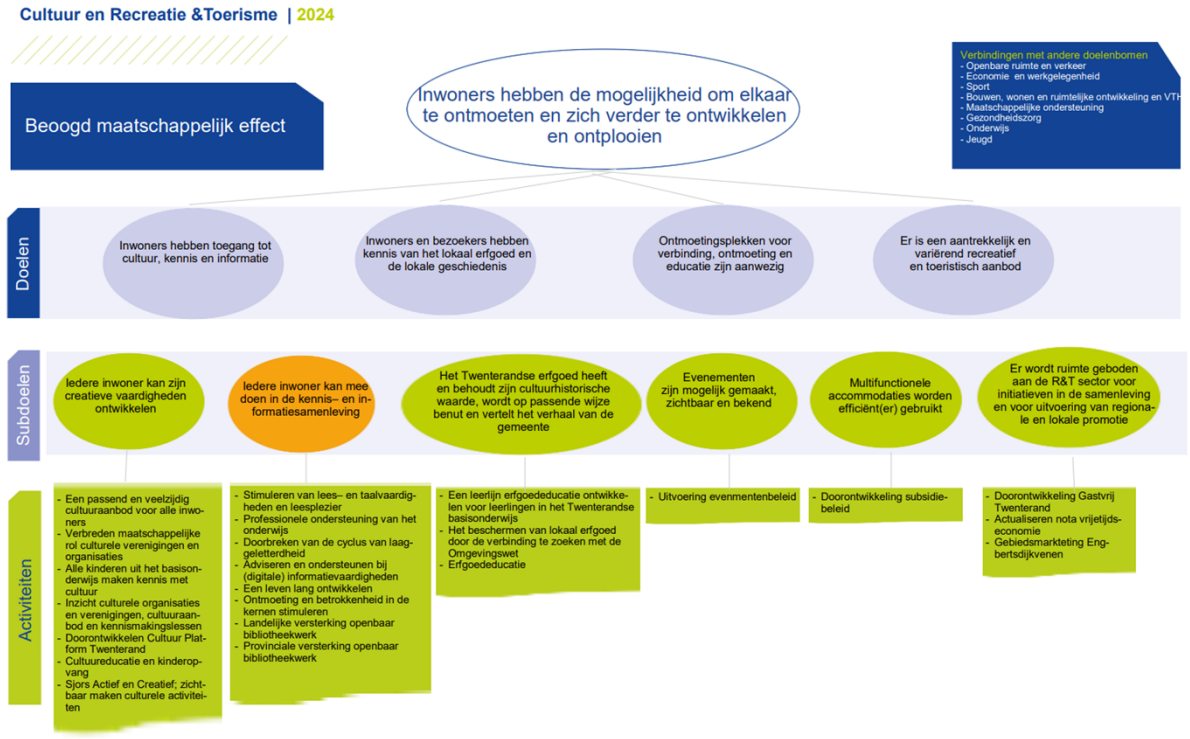
Economie en werkgelegenheid
In 2024 is hard gewerkt aan het versterken van de lokale economie. De update van de economische visie is afgerond met een door de gemeenteraad vastgestelde startnotitie die verder wordt uitgewerkt in de Omgevingsvisie. Er is gestart met een actualisatie van de bouwsteen Retail (voorheen detailhandelstructuurvisie), waarin ruimte wordt gegeven aan nieuwe ontwikkelingen op het gebied van detailhandel, horeca en dienstverlening in de gemeente. Ook zijn grote stappen genomen om het centrum van Vriezenveen en verschillende bedrijventerreinen verder te ontwikkelen. Het Ondernemershuis is feestelijk geopend: dé plek voor ondernemend Twenterand. Samen met ondernemersverenigingen, sportclubs en culturele organisaties is een splinternieuw investeringsfonds opgericht waarmee projecten en activiteiten worden gesteund die de lokale economie en leefbaarheid versterken. En in samenwerking met Gastvrij Twenterand zijn plannen gemaakt om een centrummanager te werven.

Voor het landelijk gebied bracht 2024 niet de duidelijkheid waarop we hadden gehoopt. De coalitie in de Tweede Kamer schrapte het transitiefonds van 24 miljard en het kabinet zette een streep door het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Daardoor ontbreken zowel beleid als de benodigde middelen voor het verminderen van de stikstofuitstoot, de transitie van het landelijk gebied en het behalen van de klimaatdoelen. Uiteraard zijn wij de zorgen van agrariërs niet uit het oog verloren. In zes bijeenkomsten is gesproken met vrijwel alle agrariërs uit de gemeente over de toekomst van het landelijk gebied. Daarenboven organiseerde de gemeente samen met Streek van de boer, Gastvrij Twenterand en vele agrariërs de eerste Boerenbeleefdag. Tijdens deze feestelijke dag openden boeren hun (stal)deuren voor nieuwsgierig inwoners en bezoekers.

Sport
Het spreekt vanzelf dat sporten en bewegen heel belangrijk is, niet alleen voor de fysieke, maar ook voor de mentale gezondheid. Om dit te faciliteren zijn er in de gemeente diverse sportaccommodaties. In 2024 werd een belangrijke stap gezet voor de toekomst van de gemeentelijke sportvoorzieningen: de gemeenteraad stelde het nieuwe sportaccommodatiebeleid vast. Deze beleidsnota draagt de passende titel 'De kracht van ruimte voor sport en bewegen' en schetst de kaders voor de ontwikkeling van sportaccommodaties in Twenterand in de komende jaren. Het sportaccommodatiebeleid is het resultaat van een goede samenwerking tussen het college, bevlogen ambtenaren, Sportplatform Twenterand en lokale sportverenigingen. De gemeente Twenterand vindt het belangrijk dat alle inwoners mee kunnen doen aan sportactiviteiten. De coördinator sport en armoede heeft mensen met een kleine beurs geïnformeerd over de mogelijkheden die de gemeente biedt om deel te nemen aan sportieve activiteiten. Daarnaast hebben in 2024 meer dan 600 basisschoolleerlingen deelgenomen aan kennismakingslessen sport en cultuur in het kader van het project Sjors Sportief - Creatief. Met project stimuleren we kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar tot gerichte keuzes voor actieve deelname aan sport- en cultuuractiviteiten.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect:

De leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing is toegenomen

Doel: Inwoners hebben toegang tot cultuur, kennis en informatie

Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

Doel: Inwoners en bezoekers hebben kennis van het lokaal erfgoed en de lokale geschiedenis

Doel: Ontmoetingsplekken voor verbinding, ontmoeting en educatie zijn aanwezig

Doel: Er is een aantrekkelijk en variërend recreatief en toeristisch aanbod

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Iedere inwoner kan zijn creatieve talenten ontwikkelen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Creatieve broedplaatsen

Omschrijving

We zijn er trots op dat in Twenterand ook een creatieve broedplaats aanwezig is. Een creatieve broedplaats is een verzamelplaats voor kunstenaars en ondernemers in de creatieve industrie waar

ruimte bestaat om te experimenteren. Creatieve broedplaats De Büüle & Co in Vriezenveen heeft dit jaar haar medewerking verleend aan de Week van de Amateurkunst (Toon je Kunst Twenterand). Samen met de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand heeft zij dit georganiseerd. Uiteraard waren er ook veel amateurkunstverenigingen bij betrokken. Eén van de onderdelen was een Cultureel Café waarbij het de bedoeling is dat er meer netwerken in Twenterand ontstaan.

- ## Cultuureducatie en kinderopvang

Omschrijving
Vanwege de werkzaamheden rondom het toekomstig cultuurakkoord is geen prioriteit gegeven aan het onderwerp cultuureducatie en kinderopvang.

- ## Een passend en veelzijdig cultuuraanbod voor alle inwoners & verbreden maatschappelijke rol culturele verenigingen en organisaties

Omschrijving
Cultuurakkoord
Begin 2024 heeft ons college de contouren voor een cultuurakkoord vastgesteld waarbij samenwerking en integraal werken centraal staan. De uitgangspunten van dit cultuurakkoord zijn afgeleid van het sportakkoord. Dit vanwege het feit dat er veel overeenkomsten zijn tussen sport en cultuur en we op deze manier goed kunnen aansluiten bij GALA (gezond en actief leven akkoord).
In 2024 zijn er twee avonden georganiseerd met culturele en maatschappelijke organisaties over de contouren van het cultuurakkoord. Deze organisaties hebben ons hiervoor input gegeven. De eenmalige middelen die beschikbaar zijn gesteld in de Programmabegroting 2024 van € 25.000 zijn niet besteed.

Cultuurplatform/kerngroep cultuur
Daarnaast is het Cultuur Platform Twenterand opgeheven en is er een kerngroep cultuur voor in de plaats gekomen. Deze kerngroep adviseert de gemeente over het toekomstig cultuurakkoord. Tevens is er een onafhankelijke adviescommissie cultuur opgericht die de gemeente adviseert over de projectsubsidies cultuur 2025. Daarnaast is een nieuwe subsidieregeling cultuur voor 2025 opgesteld.

Cultuurmakelaar
De huidige cultuurmakelaar is met pensioen gegaan in december 2024. We moesten ook opnieuw provinciale subsidie aanvragen voor de cultuurmakelaar. Het was "wie het eerst komt, wie het eerst maalt". We hebben weer voor 2 jaar subsidie ontvangen (in totaal een bedrag van circa. € 27.000,--). We hebben aan het eind van het jaar de vacature uitgezet die onderhand met succes is ingevuld.

Extra gelden muziekvereniging Vriezenveense Harmonie
De muziekvereniging Vriezenveense Harmonie heeft een project voor jongeren en mentaal welzijn ontwikkeld. Dit project is via de Cultuurregio Twente aan de orde gesteld voor de Impuls Jongerenwerk en is gehonoreerd met een subsidie van ca. € 20.000 die rechtstreeks aan de Vriezenveense Harmonie is verstrekt.

- ## Sjors Actief en Creatief zichtbaar maken culturele activiteiten

Omschrijving
Sport en cultuur hebben in 2024 samengewerkt om sportieve én creatieve activiteiten zichtbaar te maken op één digitaal platform voor jong en oud: www.actieftwenterand.nl. In totaal staan nu 97 sport- en cultuurorganisaties uit Twenterand op het platform.
In 2024 heeft de gemeente voor de tweede keer het project Sjors Sportief - Creatief uitgevoerd. Alle 21 basisscholen hebben deelgenomen en aan alle kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar is het boekje uitgereikt. Zo'n 600 kinderen hebben deelgenomen aan kennismakingslessen op het gebied van sport, bewegen, cultuur en creatie.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Iedere inwoner kan meedoen in de kennis- en informatiesamenleving

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Landelijke versterking openbaar bibliotheekwerk

Omschrijving
Het kabinet wil dat elke gemeente een volwaardige bibliotheek heeft. Door een wijziging in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen worden gemeenten verplicht om inwoners toegang te geven tot een volwaardige bibliotheek (zorgplicht). De verwachting is dat de gewijzigde wet in werking treedt op 1 januari 2027. In opmars naar deze zorgplicht heeft het rijk gelden beschikbaar gesteld (specifieke uitkering) om de bibliotheek toekomst bestendig te maken. Op 29 augustus 2024 hebben wij vanuit de Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidie toekomstbestendige lokale bibliotheek-voorzieningen de volgende uitkeringen ontvangen: verruiming openingsuren Vriezenveen met minimaal 10 uur per week (ad. € 220.000,--) en verruiming openingsuren Westerhaar met minimaal 10 uur per week (ad. € 220.000,--).

- Provinciale versterking openbaar bibliotheekwerk

Omschrijving
De gemeente heeft in 2024 meegedaan aan het provinciale traject van het toekomstbestendig maken van het openbaar bibliotheekwerk (onder de noemer Toekomstkracht Overijsselse Bibliotheken). Er werd ingezet op de gezinsaanpak laaggeletterdheid. We liepen daarbij vooruit op de wettelijke taak gezinsaanpak laaggeletterdheid. Vanaf eind 2024 moeten Nederlandse gemeenten een regierol vervullen om te helpen voorkomen dat er een nieuwe generatie laaggeletterden opgroeit.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Het Twenterandse erfgoed heeft en behoudt zijn cultuurhistorische waarde, wordt op passende wijze benut en vertelt het verhaal van de gemeente

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Erfgoededucatie

Omschrijving
Er is een voorstel ontwikkeld door de combinatiefunctionaris cultuureducatie voor een erfgoedreis. Dit betekent dat leerlingen tijdens hun basisschooltijd kennis maken met het erfgoed van Twenterand. Hierbij is aansluiting gezocht bij het convenant erfgoededucatie. Deze erfgoedlessen moet onderdeel worden van het nieuwe cultuureducatieplan voor de komende jaren. Wij kunnen hierbij weer meedoen aan de provinciale regeling cultuureducatie 2025 - 2028.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Multifunctionele accommodaties worden efficiënt (er) gebruikt

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Doorontwikkeling subsidiebeleid

Omschrijving
De gemeente Twenterand wil dat al haar inwoners kunnen meedoen in de samenleving, zich kunnen redden en kunnen ontwikkelen. Subsidies zijn een belangrijk instrument om deze beleidsdoelen te realiseren en hebben een sterke verbinding met wat er gebeurt in de samenleving. In het coalitieakkoord 2023-2027 zijn uitgangspunten opgenomen voor de doorontwikkeling van het subsidiebeleid. In het najaar van 2022 werd de herijking en doorontwikkeling van het subsidiebeleid opnieuw opgepakt, met als doelen onder meer een efficiënter en transparanter subsidiesysteem. Op basis van de door de raad op 26 september 2023 vastgestelde Nota uitgangspunten subsidiebeleid gemeente Twenterand is een nieuwe Algemene subsidieverordening Twenterand (ASV) opgesteld. Tijdens het proces is er een inspraakperiode geweest waarin inwoners, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden de mogelijkheid kregen om hun mening te geven over de nieuwe ASV. De ontvangen zienswijzen zijn zorgvuldig bekeken en, waar mogelijk, verwerkt in de definitieve versie

van de ASV. De nieuwe ASV is op 12 november 2024 vastgesteld door de raad en heeft betrekking op de subsidieperiode vanaf 1 januari 2027. De nieuwe ASV bevat onder andere bepalingen die het subsidieproces vereenvoudigen en de administratieve lasten voor zowel aanvragers als de gemeente verminderen. De volgende stap in het proces van de herijking en doorontwikkeling van het subsidiebeleid is de keuze tussen inkoop en subsidie.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is ruimte geboden aan de R&T sector voor initiatieven in de samenleving en voor uitvoering van regionale en lokale promotie

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Actualiseren Nota Vrijetijdseconomie

Omschrijving
De invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 heeft een aantal gevolgen voor het gemeentelijk beleid. Beleid met een ruimtelijke component moet in het vervolg worden geïntegreerd in een gemeentelijke omgevingsvisie. Op die manier worden de afzonderlijke beleidsnota's nog beter op elkaar afgestemd. Dit betekent dat de actualisatie van de bouwsteen vrijetijdseconomie zal meelopen met het traject van de omgevingsvisie. In 2024 is gestart met de analysefase.

- Deelname verkenning Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal

Omschrijving
Sinds 2023 neemt Twenterand actief deel aan Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal, een unieke samenwerking tussen meer dan 18 partners uit het hart van Overijssel op gang gekomen. Van waterbedrijf tot de Land- en Tuinbouworganisatie, van overheid tot natuurpartijen, van landgoederen tot waterschap. Samen werken we in het gebied tussen grofweg Ommen en Diepenheim en Raalte en Vroomshoop, aan het landschap van de toekomst. Een landschap met mooie natuur, een groene en gezonde leefomgeving tot in het hart van de dorpen en steden, topcultuur en -erfgoed, duurzaam toerisme en een gezonde economie met perspectief voor de landbouw. In 2024 is onder andere het concrete project Dorpslandschappen Den Ham in Twenterand geland. Dit project wordt uitgevoerd door Landschap Overijssel, een van de samenwerkingspartners in de netwerkorganisatie.

- Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen

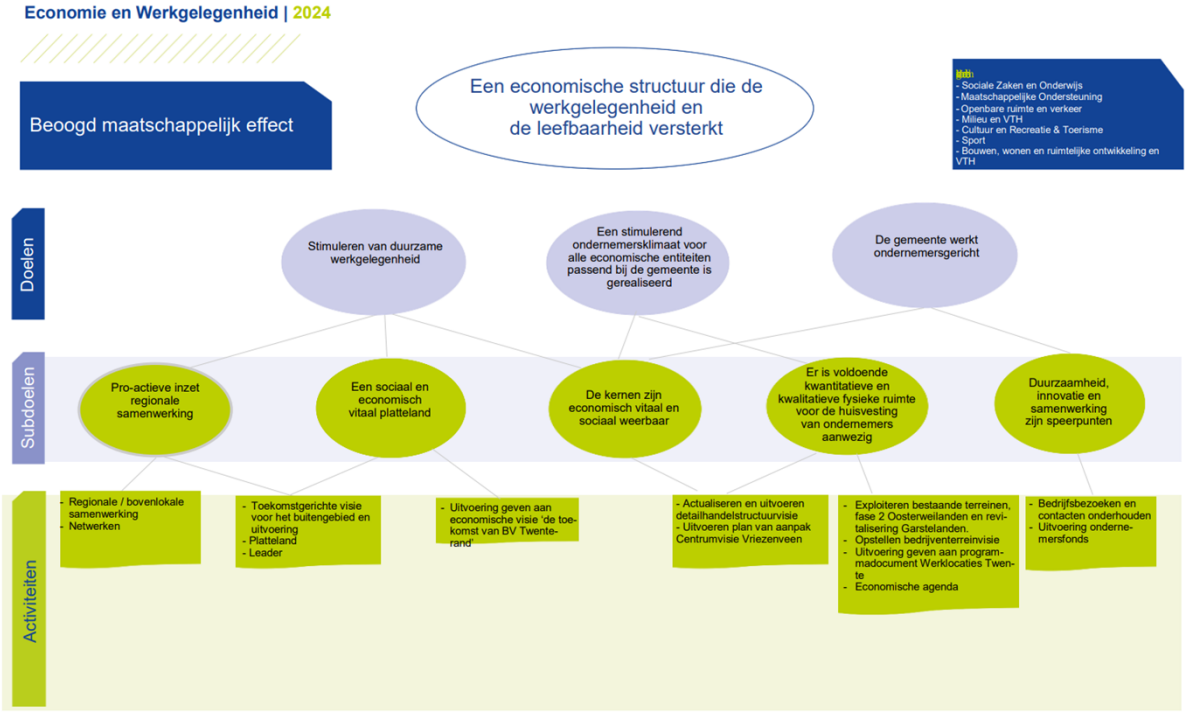
Omschrijving
In de Kadernota 2024 zijn middelen gereserveerd voor gebiedsmarketing van de Engbertsdijksvenen. Door prioritering van werkzaamheden op ruimtelijke investeringen is hiermee later in het jaar gestart. De opdracht is verstrekt om aan fysieke promotie van de Engbertsdijksvenen te werken. In het tweede kwartaal van 2025 worden concrete resultaten in de vorm van enkele nieuwe gebiedspromotieborden met bijpassende flyers verwacht.

Beleidsdocumenten

Cultuuropdracht 2021-2024
Cultuureducatieplan basisonderwijs Twenterand 2021-2024
Convenant erfgoededucatie
Nota uitgangpunten subsidiebeleid Gemeente Twenterand

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt

Doel: Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

Samen met sociale domein de werkgelegenheid in Twenterand stimuleren en nog meer de verbinding te zoeken tussen economie, een inclusieve arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie.

Doel: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

Doel: De gemeente werkt ondernemersgericht

Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Pro-actieve inzet regionale samenwerking

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Agenda voor Twente, Business in Twente, Regio Twente/EZ
  Omschrijving

In 2024 bleef Twenterand actief betrokken bij regionale samenwerkingen om de lokale economie te versterken en talent te behouden. Binnen de Agenda voor Twente werkten overheden, ondernemers en onderwijsinstellingen samen aan economische en maatschappelijke uitdagingen, zoals een toekomstbestendige energievoorziening, een circulaire economie en innovatieve gezondheidszorg. Hierbij werd specifiek aandacht besteed aan de positie van Twenterand, zodat deze niet ondersneeuwde bij de grotere gemeenten.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Actualiseren en uitvoering geven aan de economische visie

Omschrijving
In 2024 is de update van de economische visie afgerond met de Startnotitie voor de Omgevingsvisie Twenterand 2.0, waarvan de redeneerlijn is vastgesteld door de gemeenteraad. Brede welvaart is een belangrijk uitgangspunt van deze startnotitie. Een economie draait immers om meer dan geld alleen. Brede welvaart gaat over goed wonen, werken en leven. Om de brede welvaart in de gemeente te bevorderen wordt ingezet op gematigde bevolkingsgroei met aandacht voor het aantrekken van jongere generaties. Deze redeneerlijn wordt verder uitgewerkt in de Omgevingsvisie 2.0. Daarnaast is ingezet op het actualiseren van centrumvisie Vriezenveen en de ontwikkeling van het ondernemershuis, evenals de koppeling met thema's als woningbouw en de duurzame transitie van het landelijk gebied.

- Platteland

Omschrijving
Visie landelijk gebied
De invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 heeft een aantal gevolgen voor het gemeentelijk beleid. Beleid met een ruimtelijke component moet in het vervolg worden geïntegreerd in een gemeentelijke omgevingsvisie. Op die manier worden de afzonderlijke beleidsnota's nog beter op elkaar afgestemd. Dit betekent dat de actualisatie van het beleid voor het landelijk gebied zal meelopen met het traject van de omgevingsvisie.

Organiseren bijeenkomsten 'in gesprek met onze agrariërs'
We hebben als gemeente, in nauwe samenwerking met de provincie, voor het eerst initiatief genomen om met onze agrariërs in gesprek te gaan over de toekomst van het landelijk gebied, de opgaven die op het landelijk gebied afkomen en wat dat betekent voor de landbouw. De zes bijeenkomsten die verspreid over de gemeente waren georganiseerd waren druk bezocht. Er ontstonden soms intensieve en beladen discussies, maar over het algemeen zijn de bijeenkomsten in goede sfeer en met wederzijds respect verlopen. Tijdens de bijeenkomsten is aangegeven dat er behoeft is aan inhoudelijke verdieping op de verschillende opgaven/thema's, waaronder rond water.

Organiseren bijeenkomsten 'opgaven landelijk gebied'
Vanuit de bijeenkomsten 'in gesprek met onze agrariërs' is naar voren gekomen dat er behoefte was aan informatie rond de wateropgaven in het landelijk gebied. In september hebben we daarom een bijeenkomst georganiseerd met waterschap en provincie voor onze agrariërs, waarin nader werd ingegaan op de opgaven en er ruimte was voor kritische vragen.

Organisatie 'boerenbeleefdag'
In 2024 is voor het eerst een boerenbeleefdag georganiseerd. Samen met 'Streek van de boer Twenterand', Gastvrij Twenterand en een zevental boeren heeft deze beleefdag op warme zomerdag in juli plaatsgehad. Een fietsroute verbond de deelnemende bedrijven met elkaar. Uit de evaluatie tijdens en nadien deze dag is gebleken dat bezoekers en deelnemende boeren positief waren. Met de suggesties voor verbetering gaan we in 2025 een nieuwe beleefdag organiseren.

Erftransities
In 2024 zijn er verschillende agrarische bedrijven geweest, die verzoeken hebben ingediend om hun bedrijven te stoppen dan wel te veranderen. Als gemeente proberen wij de initiatiefnemers zo goed mogelijk van dienst te zijn bij hun plannen en mee te denken in oplossingen. Hiervoor is een tijdelijk

juridisch adviseur RO aangetrokken zoals beschreven in de Berap 2024.

Toekomstgerichte Erven
Gemeente Twenterand heeft in 2024 een bijdrage geleverd aan het project Toekomstgerichte erven van de provincie Overijssel. Hiermee zijn twee erfcoaches ingezet in de gemeente, die met name agrarische ondernemers met vragen over de toekomst van hun erf hebben bijgestaan.

Groene Metropool Twente
Gemeente Twenterand blijvend wil inzetten op een vitaal Twents ambtelijk netwerk 'landelijk gebied'. Omdat het fundament van de Groene Metropool Twente (GMT) bestaat uit een netwerk- en kennisdelingsorganisatie voor het landelijk gebied van en voor gemeenten zijn we aangesloten bij de GMT. Tevens was gemeente Twenterand ook in 2024 weer voorzitter van de GMT.
Er hebben in 2024 meerdere ambtelijke en bestuurlijke vergaderingen plaatsgevonden. De ambtelijke vergaderingen zijn regelmatig gecombineerd met excursies, bedrijfsbezoeken en presentaties van externe organisaties. Het is in het afgelopen jaar veel gegaan over de consequenties van het stoppen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied met het bijbehorende transitiefonds. Er is een vervolg gemaakt met de 1-loketgedachte voor ecosysteemdiensten zoals natuurbeheer door agrariërs en er is een nieuwe invulling gegeven aan de organisatiestructuur en de statuten van de GMT.

LEADER
LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie, en behouden/versterken van het voorzieningenniveau. In de praktijk kunnen dit maatschappelijke, culturele of recreatieve projecten zijn. De nieuwe LEADER-periode is in 2023 gestart en loopt tot en met 2027. Twenterand maakt deel uit van LEADER-gebied Zuidwest-Twente en heeft zich ook voor de periode 2023 tot en met 2027 aan LEADER verbonden. Jaarlijks worden circa twee á drie LEADER-projecten binnen Twenterand gehonoreerd.

In 2024 is één project gehonoreerd (Multifunctionele accommodatie Vroomshoopse Boys). Een tweede LEADER project (Lekkernij van Dichtbij – Reggevallei) kon in verband met enige vertraging in het proces niet meer in 2024 worden gehonoreerd, welke is uitgesteld naar januari 2025.

Boomdeeldagen
De boomdeeldagen in 2023 hebben in gemeente Twenterand geen doorgang gevonden. In 2024 heeft de gemeente met het budget van 2023 wel kunnen deelnemen aan de boomdeeldag op 14 december 2024. In totaal zijn aan 12 deelnemers 1.238 bomen en struiken beschikbaar gesteld.

Wies met de Patries
Ook in 2024 is extern personele capaciteit ingehuurd om het project Wies met de Patries nieuw leven in te blazen en verder voort te zetten. Er is contact gelegd met de vrijwilligers, verenigingen en stichtingen die bij dit project betrokken zijn. Tijdens de bijeenkomsten van de kerngroep worden ideeën verzameld en wordt er gesproken over de verdere haalbaarheid en uitvoering van diverse activiteiten en werkzaamheden.

Bloemenzaadmengsels
In 2024 heeft de gemeente Twenterand gratis bloemenzaadmengsel beschikbaar gesteld. Hiervoor is in maart 2024 een inwonersbijeenkomst ‘Bloemenranden’ georganiseerd waarbij belangstellenden werden geïnformeerd over biodiversiteit en de goede ervaringen van de gemeente met het inzaaien van bloemenranden. In totaal is aan circa 60 belangstellenden het bloemenzaadmengsel uitgereikt waarmee in totaal bijna 3,5 hectare aan bloemenranden kon worden ingezaaid.

Ecologisch bermbeheer
In gemeente Twenterand beheren wij een deel van de bermen op ecologische wijze. Deze ecologische bermen dragen bij aan het vergroten van de biodiversiteit omdat er bij ecologisch bermbeheer steeds meer verschillende planten in de gemeentelijke bermen voorkomen. De verschillende kruiden bieden voedsel en schuilmogelijkheden aan insecten en (kleine) dieren.

1001ha Kruidenrijk Grasland
In 2024 heeft gemeente Twenterand budget beschikbaar gesteld voor boeren om gewoon grasland om te zetten naar kruidenrijk grasland, via het zogeheten '1001ha'-initiatief; een samenwerking van

LTO, Urgenda en verschillende gemeenten. Kruidenrijk grasland draagt bij aan een rijkere biodiversiteit, verbetert de bodem en heeft minder bemesting nodig dan traditionele grasmengsels.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: De kernen zijn economisch vitaal en sociaal weerbaar

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Centrumontwikkeling Vriezenveen

Omschrijving
In 2024 is er uitvoering gegeven aan het opstellen van een uitvoeringsprogramma met kansenkaart voor de ontwikkeling van het centrum van Vriezenveen.
Eind 2024 is het Uitvoeringsprogramma Vriezenveen ter vaststelling in procedure gebracht. Na vaststelling wordt een plan van aanpak opgesteld om tot uitvoering van het werk te komen.

- Uitvoering ondernemersfonds

Omschrijving
Het hele jaar door is geld ingezet voor gezamenlijke activiteiten zoals de Sinterklaasintochten in alle kernen, koningsbrunch, aanpassingen aan de muziekkoepel in Westerhaar en de open bedrijvendag Twenterand Werkt. Daarnaast zijn we druk geweest met het opzetten van een nieuw investeringsfonds. Hiervoor werd een adviseur van de stichting CLOK ingeschakeld. Samen met de toenmalige toetsingscommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van ondernemersverenigingen, Gastvrij Twenterand en LTO, werd gewerkt aan een nieuwe opzet onder de naam Investeringsfonds, later Twenterand Invest. Ondernemersverenigingen, sportverenigingen, cultuur- en maatschappelijke organisaties werden in 2024 uitgenodigd voor informatieavonden, aangezien niet alleen ondernemers ozb niet-wonen betalen, maar ook deze organisaties. Het belangrijkste verschil met het Ondernemersfonds is dat zij vanaf 2025 ook aanvragen kunnen indienen. Nadat de gemeenteraad instemde met de opzet van het Investeringsfonds, werd een stichting opgericht, een website gelanceerd, een externe toetsingscommissie ingericht en een fondsmanager aangesteld. De fondsmanager speelt een centrale rol door samenwerking te stimuleren en te voorkomen dat elke vereniging afzonderlijk een aanvraag indient. Op 1 januari 2025 is Twenterand Invest van start gegaan.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is voldoende kwantitatieve en kwalitatieve fysieke ruimte voor de huisvesting van ondernemers aanwezig

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Actualiseren en uitvoeren detailhandelstructuurvisie

Omschrijving
In 2024 is, in samenwerking met een externe partij, een analyse uitgevoerd naar de stand van zaken van de retailsector in de gemeente Twenterand. Deze analyse vormt de basis voor de ontwikkeling van een nieuwe bouwsteen retail. Hierin is inzichtelijk gemaakt hoe de detailhandel, horeca en dienstverlening zich lokaal ontwikkelen en hoe deze trends zich verhouden tot landelijke ontwikkelingen.
Uit de analyse blijkt dat de samenhang tussen detailhandel, horeca en dienstverlening in de winkelgebieden toeneemt. In de vier kernen met het grootste voorzieningenaanbod – Vriezenveen, Vroomshoop, Den Ham en Westerhaar – zijn de uitdagingen en kansen per kern in kaart gebracht. De retailbouwsteen vormt niet alleen de basis voor het retailbeleid, maar draagt ook bij aan de bredere omgevingsvisie waaraan in 2024 is gewerkt. Dit zorgt voor een integrale benadering van de ruimtelijke en economische ontwikkelingen binnen Twenterand.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Duurzaamheid, innovatie en samenwerking zijn speerpunten

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Bedrijfsbezoeken en contacten onderhouden

Omschrijving
In 2024 heeft portefeuillehouder Economie 29 werkbezoeken afgelegd aan zowel winkels als bedrijven in de volgende kernen:

Vriezenveen	11
Westerhaar-Vriezenveensewijk	5
Vroomshoop	7
Den Ham	5
De Pollen	1

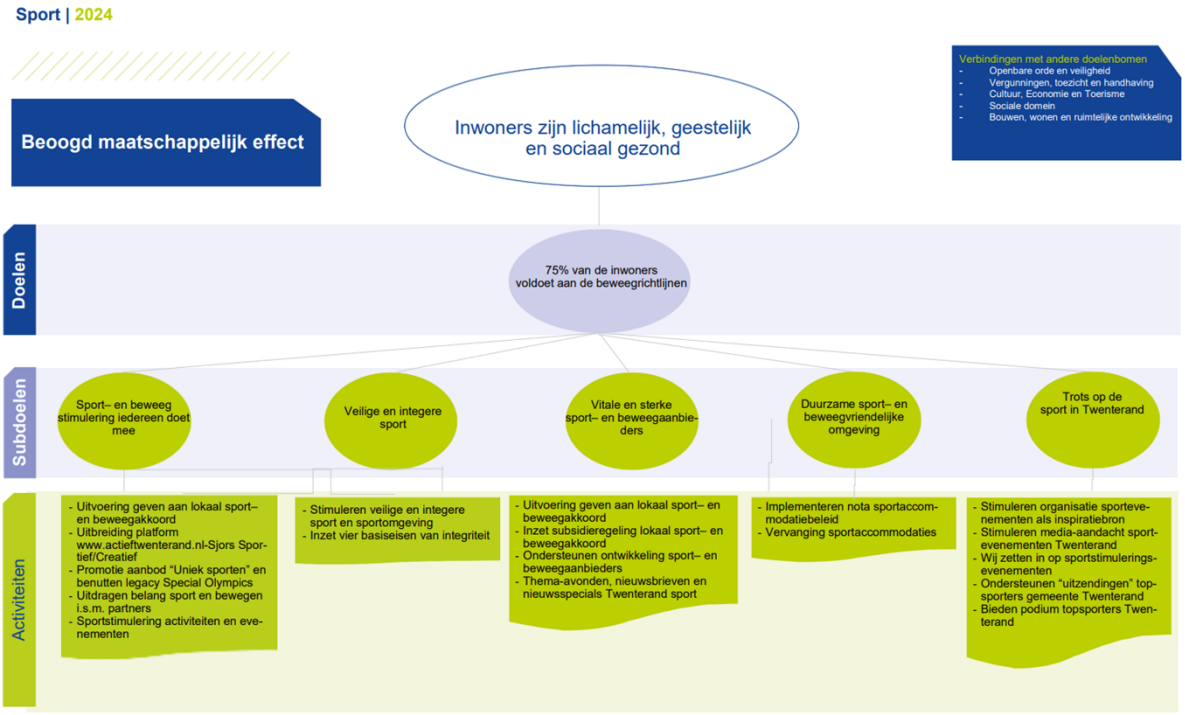
Na elk bezoek volgde een verhaal over het bezoek op de website en op de socials van de gemeente. Ook de Week van Twenterand plaatste de artikelen als er ruimte voor was.
De reacties waren overwegend positief, ook op de gepubliceerde artikelen en foto's.

Beleidsdocumenten

Detailhandelstructuurvisie
Startnotitie voor de Omgevingsvisie 2.0

Doelenboom Sport

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doel: 75% van de inwoners sport en beweegt

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.
De overheid wil dat 75% van de Nederlandse bevolking in 2040 aan de Beweegrichtlijnen voldoet. Dit verkleint de kans op lichamelijke en mentale gezondheidsproblemen. Dat staat in het Nationaal Preventieakkoord. De gemeente Twenterand onderschrijft deze ambitie op weg naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Twenteranders uit alle lagen van de bevolking voldoet aan de landelijk vastgestelde beweegrichtlijnen. We zetten hierbij sport in als middel in samenwerking met aanpalende domeinen zoals onderwijs, zorg en welzijn en het overkoepelende plan "Gezond en Actief Leven Aanpak". De onderzoeken naar sport- en beweeggedrag waar we als gemeente Twenterand gebruik van maken worden uitgevoerd door de CBS/RIVM-VWS, GGD, het Kenniscentrum Sport & Bewegen en NOC*NSF.
De metingen uit 2022 laten landelijk gezien het volgende beeld zien:

	Sportdeelname 1x of vaker per week (*1)	Beweegrichtlijnen (*2)
4 - 11 jaar	58%	57%

12 - 17 jaar	72%	33%
18 - 64 jaar	54%	46%
65+	39%	38%

*1 = Cijfers en feiten sport en bewegen | Loketgezondleven.nl
*2 = Beweegrichtlijnen | Sport en bewegen in cijfers
Noot: om spreiding in capaciteit, kosten en jaargangen te realiseren hebben we voor 2024 geen herhaalde onderzoeken uitgevoerd. Deze staan gepland om in 2025 ter hand te nemen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Sport- en beweegstimulering iedereen doet mee

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Promotie aanbod “Uniek Sporten” en benutten legacy Special Olympics

Omschrijving
We hebben sportdeelname voor mensen met een beperking gepromoot middels het sportloket ‘Uniek Sporten’.
De subsidieregeling waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies is uitgebreid met de mogelijkheid voor sport- en beweegorganisaties aanvragen in te dienen die zich (mede) richten op inclusie sport en bewegen.
Diverse minima-regelingen om financiële drempels weg te nemen zijn structureel via de gemeentelijke website, nieuwsbrieven sport en het project Sjors Sportief - Creatief (www.actieftwenterand.nl en het boekje) onder de aandacht gebracht. Te denken valt aan de regelingen vanuit het sport- en cultuurfonds voor jeugd en volwassenen.

- Uitbreiding platform www.actieftwenterand.nl – Sjors Sportief/Creatief met organisaties, informatie, aanbod en kennismakingslessen sport en cultuur

Omschrijving
We hebben sport- en beweegaanbieders alsmede cultuuraanbieders verleid om hun aanbod en kennismakingslessen zoveel mogelijk op te nemen op het platform www.actieftwenterand.nl en actief te houden. Dit met als doel om zoveel mogelijk inwoners inzicht te geven in de sport- en beweegmogelijkheden in Twenterand. In totaal staan nu 97 sport- en cultuurorganisaties uit Twenterand op het platform.
In 2024 hebben we voor de tweede keer het project Sjors Sportief - Creatief uitgevoerd. Alle 21 basisscholen hebben deelgenomen en aan alle kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar is het boekje uitgereikt. Zo'n 600 kinderen hebben deelgenomen aan kennismakingslessen op het gebied van sport, bewegen, cultuur en creatie.

- Uitvoering geven aan lokaal sport- en beweegakkoord

Omschrijving
In 2024 is invulling gegeven aan de 5 speerpunten van de sport- en beweegvisie 2023 - 2026 Twenterand - Sportakkoord II met als doel zoveel mogelijk mensen in beweging te krijgen.
Te weten:
1: Sport- en beweegstimulering, iedereen doet mee
2: Veilige en integere sport
3: Vitale en sterke sport- en beweegaanbieders
4: Duurzame sport- en beweegvriendelijke omgeving
5: Trots op de sport in Twenterand

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Veilige en integere sport

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inzet vier basiseisen van integriteit

Omschrijving
We hebben middels publicatie (website en nieuwsspecials), stimulatie en ondersteuning (in gesprek met sport- en beweegaanbieders) aandacht gevraagd voor en gestimuleerd tot verdere implementatie van veilige en integere sport in Twenterand. Waarbij sport- en beweegaanbieders zijn aangezet tot implementatie van de vier basiseisen van integriteit: Gebruik regeling gratis VOG, Gedragscode Sport, Vertrouwenscontactpersoon, Cursus of e-learning voor trainers-coaches.

- Stimuleren sport- en beweegaanbieders tot veilige en integere sport en sportomgeving

Omschrijving
We hebben middels publicatie (website en nieuwsspecials), stimulatie en ondersteuning (in gesprek met sport- en beweegaanbieders) aandacht gevraagd voor en gestimuleerd tot verdere implementatie van veilige en integere sport in Twenterand. Waarbij sport- en beweegaanbieders zijn aangezet tot implementatie van de vier basiseisen van integriteit: Gebruik regeling gratis VOG, Gedragscode Sport, Vertrouwenscontactpersoon, Cursus of e-learning voor trainers-coaches.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Vitale en sterke sport- en beweegaanbieders

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Communicatie en organisatie thema-avonden, nieuwsbrieven en nieuwsspecials Twenterand Sport

Omschrijving
Ook in 2024 zijn verschillende thema's verwant aan sport en bewegen onder de aandacht gebracht. Denk daarbij aan:

- Twents Kennis en Inspiratie Evenement voor de Sport in het stadion van Heracles in Almelo voor bestuurlijk en technisch kader sportverenigingen met in totaal circa 220 bezoekers;
- diverse thema-specifieke bijeenkomsten met sportorganisaties uit Twenterand o.a. in het kader van de ontwikkeling van de Nota Sportaccommodatiebeleid;
- drie nieuwsbrieven Twenterand Sport en circa tien tussentijdse nieuwsspecials Twenterand Sport op actuele thema's ter informatie, ontmoeting, kennis delen en verbinding.

- Inzet subsidieregeling lokaal sport- en beweegakkoord

Omschrijving
We hebben meer dan 25 projecten van sport- en beweegaanbieders ondersteund middels de waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies en aanbieders. Met deze inzet zijn nieuwe activiteiten ontwikkeld en zijn trainers en coaches geschoold.

- Ondersteunen ontwikkeling sport- en beweegaanbieders door inspiratie, verbinding, samenwerking en good practice voorbeelden

Omschrijving
In 2024 hebben we meer dan 40 sport- en beweegaanbieders gesproken en ondersteund bij allerhande vraagstukken t.b.v. inspiratie, ontwikkeling, uitdaging, verbinding, samenwerking en good practice voorbeelden.
Daarnaast hebben we alle sport- en beweegaanbieders in Twenterand structureel geïnformeerd middels de nieuwsbrieven (3) / nieuwsspecials (10) sport en themabijeenkomsten sport (divers en thematisch).

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Duurzame sport- en beweegvriendelijke omgeving

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Implementeren nota sportaccommodatiebeleid

Omschrijving
De Nota Sportaccommodatiebeleid Twenterand 2024 - 2032 "De kracht van ruimte voor sport" is, mede op basis van een uitgebreid participatietraject met o.a. sportaanbieders en Sportplatform Twenterand, ontwikkeld en vastgesteld door de gemeenteraad.

- Vervanging sportaccommodaties

Omschrijving
De staat van sportaccommodaties hadden ook in 2024 onze aandacht. Denk daarbij aan:

- realisatie ombouw natuurgrasveld naar kunstgrasveld voetbalvereniging Deto Vriezenveen;
- realisatie ombouw natuurgrasveld naar kunstgrasveld voetbalvereniging DOS '37 Vriezenveen;
- voorbereiding vervanging kunstgrasveld korfbalvereniging TOP Vroomshoop;
- privatisering tennisbanen tennisvereniging Westerhaar - Vriezenveensewijk;
- deprivatisering kunstgrasvelden voetbalvereniging Voorwaarts en korfbalvereniging SDO Westerhaar;
- voorbereiding vervanging kunstgrasveld korfbalvereniging SDO Westerhaar;
- vastgesteld besluit en toekenning krediet realisatie Pumptrackbaan + eerste voorbereidingen t.b.v. aanleg in 2025 in Westerhaar;
- vastgestelde bestuursopdracht en toekenning krediet t.b.v. voorbereiding ontwikkeling nieuwe binnensportaccommodaties Vriezenveen voor de toekomstige vervanging van Sporthal De Stamper, De Semipermanente Sporthal en de gesloopte gymzaal aan De Krijgerstraat.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Trots op de sport in Twenterand

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Ondersteunen “uitzendingen” topsporters gemeente Twenterand

Omschrijving
We hebben in 2024 één topsporter uit Twenterand ondersteund met haar uitzending naar de Europese Kampioenschappen met een financiële tegemoetkoming in de voorbereidings- en deelnamekosten.

- Stimuleren media-aandacht sportevenementen Twenterand

Omschrijving
We hebben media-aandacht voor de sportevenementen gestimuleerd die binnen onze gemeentegrenzen worden georganiseerd. Dit o.a. door de inzet van onze communicatietools, socials en door stimulering en advisering tijdens themabijeenkomsten en gesprekken met sport- en beweegaanbieders. Ook hebben we de link gelegd naar het platform www.actieftwenterand.nl

- Stimuleren organisatie sportevenementen als inspiratiebron

Omschrijving
We hebben alle sport- en beweegaanbieders gestimuleerd tot de organisatie van sportevenementen welke als neveneffect een inspiratiebron zijn voor onze inwoners. Dit met inzet van de subsidieregeling waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies, onze communicatietools nieuwsbrieven en nieuwsspecials sport en door stimulering en advisering tijdens themabijeenkomsten en gesprekken met sport- en beweegaanbieders.

- We zetten in op sportstimuleringsevenementen

Omschrijving

We hebben ingezet op sportstimuleringsevenementen zoals Sjors Sportief - Creatief, TeamNL Kids-programma (i.v.m. de Olympische en Paralympische Spelen het alternatief voor de Nationale Sportweek) en de Koningsspelen. Daarnaast hebben we meer dan 25 projecten van sport- en beweegaanbieders ondersteund middels de waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies en aanbieders aangezet tot de organisatie van eigen sportstimuleringsevenementen.

Beleidsdocumenten

Sportaccommodatiebeleid | Twenterand Nota Sportaccommodatiebeleid Twenterand 2024 – 2032 met bijlage.

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Economie en vrije tijdsbesteding

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom cultuur en recreatie en toerisme				
Lasten	3.626.238	4.335.858	3.240.184	148.061
Baten	621.548	590.427	251.611	0
Saldo van baten en lasten	-3.004.690	-3.745.431	-2.988.573	-148.061
Doelenboom economie en werkgelegenheid				
Lasten	1.060.277	1.408.837	1.238.837	319.227
Baten	17.662	19.121	6.621	0
Saldo van baten en lasten	-1.042.615	-1.389.716	-1.232.216	-319.227
Doelenboom sport				
Lasten	3.790.746	4.767.184	3.283.362	20.749
Baten	1.243.603	1.039.386	736.964	0
Saldo van baten en lasten	-2.547.143	-3.727.798	-2.546.398	-20.749
Totaal programma lasten	8.477.261	10.511.879	7.762.383	488.036
Totaal programma baten	1.882.812	1.648.934	995.196	0
Totaal saldo van baten en lasten	**-6.594.448**	**-8.862.945**	**-6.767.187**	**-488.036**
Mutaties reserves db cultuur en recreatie en toerisme	866.061	1.645.204	888.346	148.061
Mutaties reserves db economie en werkgelegenheid	437.053	630.000	460.000	319.227
Mutaties reserves db sport	551.807	1.361.876	437.634	20.749
Totaal mutatie reserves	1.854.921	3.637.080	1.785.980	488.036
Geraamd resultaat	**-4.739.528**	**-5.225.865**	**-4.981.207**	**0**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten voor resultaatbestemming	*2.268.497*			
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten na resultaatbestemming	*486.337*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘economie en vrije tijdsbesteding’ is € 486.300 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

Cultuur, recreatie en toerisme
• Deel van de subsidie 2023 is teruggevorderd in 2024. Dit levert een voordeel op van € 32.000.
• Er is minder uitgegeven aan meerjarig onderhoud musea en dorpshuizen. Totaal een onderschrijding van € 677.000. Er zijn wat werkzaamheden goedkoper uitgevallen en er zijn werkzaamheden verschoven naar 2025, bv. werkzaamheden het Punt zijn nog niet volledig uitgevoerd en werkzaamheden aan de Klaampe zijn uitgesteld i.v.m. de a.s. verbouwing. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken'. De onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd.
• Gemeente is eigenaar van camping de Blekkenhorst. De kosten zijn € 65.000 lager dan geraamd. Deze komen ten laste van de Algemene risico reserve, dus hebben geen invloed op het exploitatiesaldo.
• Op uitvoeringskosten cultuur is een onderschrijding van € 60.000. De besteding vindt plaats in 2025. De kosten werden gedekt uit de reserve, dus dit heeft geen invloed op het exploitatiesaldo.

• Er is een onderschrijding op de kosten inzake dorpshuizen. Door de gemeente is ondersteuning voor de directeur van de Klaampe geregeld. Dit heeft € 45.000 gekost wat niet geraamd was.

Economie en werkgelegenheid
• Werkbudget economie lagere uitgaven dan geraamd (€ 70.000). Dit komt onder andere doordat er vanaf dit jaar een apart leader budget beschikbaar is gesteld. Daarnaast zijn er bepaalde kosten, zoals marketinguitgaven, die niet juist geboekt zijn. De komende jaren zal dit budget wel weer vaker gebruikt worden aangezien we als gemeente actief aan de slag moeten met onze economie, ook gezien onze status als krimpgemeente.
• Het ondernemersfonds is dit jaar niet volledig gebruikt. Dit levert een voordeel op van € 28.500. Vanaf 2025 wordt dit anders ingestoken door middel van een investeringsfonds. In 2024 is hier met betrokken partijen aan gewerkt.
• De diverse visies (bv detailhandelsstructuurvisie) waarvoor eenmalig geld beschikbaar was gesteld in de begroting, zijn nog niet klaar (€ 122.500). In 2025 wordt dit afgewerkt. Bedrag komt tlv de ARR dus heeft geen invloed op saldo jaarrekening.
• In 2024 zijn geen leaderaanvragen geweest, alleen de beheerskosten zijn geboekt. Dit levert een voordeel op van € 37.500. Een aantal leaderprojecten staan on hold en zullen in 2025 hopelijk wel tot een geslaagde aanvraag en tot uitkering van de subsidie komen. Het kan dus zijn dat dit budget in 2025 overschreden wordt.
• Minder kosten uitvoering plattelandsnota van € 70.000. Onder andere door vertraging bij de herstelmaatregelen Natura2000 is nog niet gestart met het opstellen van een gebiedsvisie Deze kosten komen in 2025 en worden ten laste van de reserve gebracht. Dit heeft dus geen invloed op het exploitatiesaldo.
• Kapitaallasten zijn € 32.000 lager dan geraamd, omdat de revitalisering van Garstelanden en Weitzelpoort nog niet klaar is.

Sport
• Het meerjarig onderhoud op de sportzalen en sporthallen is € 414.000 lager dan begroot. Betreft vervangen installaties sportzaal Beukenhage (doorgeschoven naar 2025) en kosten sporthal de Stamper voor het autonoom maken van het zwembad. Op zwembad de Zandstuve is het meerjarig onderhoud ook lager dan geraamd (€ 70.000). Dit is uitgesteld ivm plannen tot verduurzaming. Op de sportparken is het meerjarig onderhoud € 344.000 lager dan geraamd. Dit betreft de renovatie kleedkamer SDO. Dit moet nog gebeuren. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken'. De onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd.
• Het product nieuwe zwembad laat een voordeel zien van € 214.000. Dit komt m.n. door de kapitaallasten die wel geraamd zijn, maar die qua afschrijving pas gaan lopen in 2025 (voordeel 2024 = € 285.000). Daarnaast is er een hogere bijdrage SPUK sport (vergoeding voor btw) ontvangen dan geraamd van € 52.000 wat ook een voordeel oplevert. Er zijn ook nadelen op het product. Er heeft een hogere WOZ aanslag plaatsgevonden dan in de raming is opgenomen. Dit is een nadeel van € 50.000. Deze aanslag wordt betaald aan de gemeente, dus onze inkomsten zijn ook hoger. Bij de berap 2025 zal dit worden aangepast (hogere kosten ramen op zwembad en hogere inkomsten ramen op OZB). Er is meer personeel ingehuurd voor € 65.000. Echter de entreeopbrengsten zijn ook € 55.000 hoger dan geraamd. Dit valt nagenoeg tegen elkaar weg. Het energieverbruik is € 20.000 hoger dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Daarnaast zijn er meer schoonmaakkosten van € 13.500 i.v.m. het vele vuil dat naar binnen werd gelopen. Dit is inmiddels opgelost door aanleg van bestrating, dus deze kosten dalen weer in 2025. De horeca opbrengst is € 35.000 hoger dan geraamd, echter de inkoop van de horeca is € 60.000 hoger dan geraamd. Per saldo een nadeel van € 25.000. Dit verlies zit in de eerste 4 maanden aangezien toen een omzet gerelateerde huur werd berekend. De gemeente nam toen nog de inkoop voor haar rekening en die werd vervolgens niet volledig terugverdiend. Dit is het eerste volledige jaar waarin het nieuwe zwembad geëxploiteerd werd, feitelijk een pilotjaar. Het was lastig om sommige kosten vooraf reëel te begroten.
• Het product sportbeleid laat een aantal voordelen zien: de kapitaallasten zijn € 151.000 lager dan geraamd. Dat komt doordat de kunstgrasvelden nog niet gereed gemeld zijn. Inmiddels zijn deze kredieten wel afgesloten in 2024, dus vanaf 2025 zijn er ook werkelijk kapitaallasten. Ten tweede de tijdelijke vangnetregeling energiekosten. De aanvraagperiode liep tot 1-4-2024, er is nog € 20.000 verstrekt. Deze kosten worden gedekt uit de reserve coalitie akkoord, dus hebben geen invloed op het exploitatiesaldo. Ten derde is de bijdrage zelfwerkzaamheid en exploitatie binnensport lager dan geraamd. Dit levert een voordeel op van € 17.000.

Onderstaande posten zijn in 2024 onderschreden, omdat de kosten in 2025 gemaakt worden. Deze posten worden hier apart benoemd, aangezien de budgetten niet overgeheveld worden naar 2025, waardoor dit tot een overschrijding zou kunnen leiden in 2025. Als verklaring kan dan worden verwezen naar dit jaarverslag.

2024: Uitvoeringskosten cultuur € 50.000

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering gaat over de werking van onze gemeente, toegelicht op drie gebieden. Onze dienstverlening aan inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Onze bedrijfsvoering bestaand uit het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, van informatie en van advies. En onze griffie die de raad ondersteunt en adviseert ten behoeve van een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming.
De belangrijkste ontwikkelingen in 2024 op deze gebieden worden hieronder benoemd bij Dienstverlening en in de Paragraaf Bedrijfsvoering.

Dienstverlening

Betrouwbaar, betrokken en toegankelijk, zo willen we onze dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vormgeven. We streven hierbij naar ‘goed’ als beoordeling en willen dit de komende jaren terugzien in de peiling waarstaatjegemeente.nl.
Aan betrouwbaar werken we door helder te zijn in wat er van ons verwacht mag worden en door die verwachtingen waar te maken. We geven invulling aan betrokkenheid door te handelen vanuit echte interesse. Toegankelijk gaat om laagdrempelig en zo eenvoudig mogelijk. Synergie tussen de centrale toegangskanalen telefonie, post, receptie, website en Social Media en consistentie van de dienstverlening over de kanalen heen zijn hierbij van belang.
Op 6 juni 2024 hebben de Europees Parlement verkiezingen plaatsgevonden. Voor de verkiezingen zijn trotters gehuurd, dit is als positief ervaren.

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Bedrijfsvoering

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom dienstverlening en klantcontact				
Lasten	1.394.101	1.247.696	1.247.696	0
Baten	1.102.359	883.320	839.320	0
Saldo van baten en lasten	-291.742	-364.376	-408.376	0
Doelenboom bedrijfsvoering				
Lasten	14.471.202	17.510.129	13.573.572	1.429.536
Baten	9.326.278	489.679	139.679	9.108.700
Saldo van baten en lasten	-5.144.924	-17.020.450	-13.433.893	7.679.164
Totaal programma lasten	15.865.303	18.757.826	14.821.269	1.429.537
Totaal programma baten	10.428.637	1.372.999	978.999	9.108.700
Totaal saldo van baten en lasten	**-5.436.666**	**-17.384.827**	**-13.842.270**	**7.679.163**
Mutaties reserves db dienstverl. en klantcontact	0	0	0	0
Mutaties reserves db bedrijfsvoering	-12.208.612	-1.320.771	-2.645.255	-7.679.163
Totaal mutatie reserves	-12.208.612	-1.320.771	-2.645.255	-7.679.163
Geraamd resultaat	**-17.645.277**	**-18.705.598**	**-16.487.525**	**0**
totaal saldo van baten en lasten	*11.948.161*			
totaal saldo van baten en lasten na resultaatbestemming	*1.060.321*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op ‘bedrijfsvoering’ is € 1.060.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

• Door het bestuur is externe advisering gevraagd, bv. voor de Klaampe en camping Hammerhorst. Hiervoor waren geen eigen uren beschikbaar. De kosten hiervan waren € 15.000. Dit was niet geraamd.
• De kosten voor de wet open overheid waren lager dan de ontvangen bijdrage van het rijk. Dit laat een voordeel zien van € 22.000.
• Ook de algemene verzekeringen (bv aansprakelijkheidsverzekering en verzekering goedwerkgeverschap) zijn lager dan geraamd. Dit komt m.n. door een verrekening over 2023.
• Het communicatiebudget was in 2023 en 2024 eenmalig opgehoogd met € 32.000 ten laste van de algemene risico reserve. Hiervan is € 11.500 niet besteed. Dit heeft geen invloed op het saldo, ook een lagere onttrekking uit de reserve.
• Salarissen raad zijn € 42.000 lager dan geraamd. Deze is per abuis niet aangepast in de begroting 2024. Raming wordt aangepast.
• De kosten van de griffie waren hoger dan geraamd. In een raadsvoorstel is besloten tot benoeming van de interim-griffier waarbij geen bijbehorende kosten zijn aangegeven en ook geen dekking. Deels kon dit gedekt worden door lagere loonsom. Overschrijding is € 94.000.
• De post accountantscontrole wordt overschreden met € 131.000. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door veel meerwerk. Deze zijn afgestemd met de auditcommissie. Een groot deel is nog het gevolg van de (afhandeling) van de fraudecasus, m.n. ICT-gedeelte. Er zijn afspraken gemaakt door de accountant met de ambtelijke organisatie en de griffier om meerwerk in te perken.
• De aandelen Twence hebben een bedrag van € 8.642.000 opgebracht. Dit bedrag is gestort in een bestemmingsreserve. Door deze verkoop waren er extra advocaatkosten in 2024 van € 72.000.
• Op het product overige financiële middelen zien we de volgende grote afwijkingen:
- De kosten van belastingen en onderhoud gemeentelijke gebouwen waren hoger dan geraamd.

Nadeel van € 40.000.
- Er was een storting in de voorziening dubieuze debiteuren, pensioen politieke ambtsdragers, spaarverlof en bovenwettelijk verlof noodzakelijk van € 642.000. Dit is een nadeel voor het exploitatiesaldo.
- Er is een voordeel op schatkistbankieren van € 165.000. Dit wordt veroorzaakt door de rente die wij in 2024 ontvangen voor uitgezette middelen in de schatkist. Voorheen was het rentepercentage 0%.
- Er zijn jaarlijks extra kapitaallasten geraamd i.v.m. vervangingsinvesteringen (€ 80.000 cumulatief per jaar). De raming zit inmiddels op € 160.000. Hiervoor zijn nog geen kosten gemaakt, dus dit is een voordeel voor de begroting. Voorgesteld wordt om dit bedrag in de reserve grote projecten te storten.
- Er is een voordeel op meerjarig onderhoud van € 110.000. Dit bedrag blijkt niet noodzakelijk te zijn, dus dit bedrag blijft in de reserve.
• Het meerjarig onderhoud aan het gemeentehuis is € 460.000 lager dan begroot i.v.m. de verbouwing. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Het algemeen onderhoud en de schoonmaakkosten in het gemeentehuis zijn overschreden met € 44.000. Er is een nieuwe aanbesteding geweest voor schoonmaak, die duurder uitvalt en er wordt geen groot onderhoud aan het gemeentehuis gedaan i.v.m. de verbouwing, hierdoor komt er wat meer algemeen onderhoud.
• Het meerjarig onderhoud gemeentewerf is € 58.000 lager dan geraamd i.v.m. voornemen van verbouw van de gemeentewerf ten behoeve van inhuizing SW-medewerkers. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd.
De algemene onderhoudskosten gemeentewerf waren hierdoor wel wat hoger dan geraamd en er moest een defecte hogedrukreiniger in de wasstraat vervangen worden (totaal € 25.000). Ook de kosten vegen waren hoger dan geraamd. Het nadeel van € 96.000 staat op deze doelenboom, maar wordt ten lasten van riool en huisvuil gebracht.
• Van het ontwikkelbudget van € 216.000 voor 2024 is niets uitgegeven, dit levert een voordeel op.
• Ook van de kernbudgetten is niets uitgegeven. Dit levert een voordeel van € 55.000 op.
• Er is meer loonkostensubsidie ontvangen dan geraamd, wat een voordeel van € 40.000 laat zien.
• De taakmutaties en doeluitkeringen van de algemene uitkeringen worden als kostenpost opgenomen in de begroting. Hierop zijn nagenoeg geen uitgaven gedaan. Dit levert een voordeel op van € 1.850.000.
• Het product ICT laat een voordeel zien van € 130.000. Dit komt met name door de post hardware. Het aanschaffen van hardware is uitgesteld a.g.v. uitstel van de herinrichting gemeentehuis. In 2025 zal dit aangeschaft worden, dus dan zal er een overschrijding plaats vinden op hardware. Op kapitaallasten is er een nadeel van € 15.000. Dit komt doordat de kapitaallasten van financials later zijn gestart en derhalve niet meer in de raming van kapitaallasten zit.
• De bijdrage aan de GR GBTwente is € 90.000 hoger dan geraamd. In de diverse vastgestelde rapportages van het GBTwente over 2023 waren een aantal structurele wijzigingen gemeld die nog niet in de begroting 2024 waren opgenomen. De belangrijkste wijziging hierbij had betrekking op de verhoging van het budget personeel van derden op de uitvoering van het primaire proces. Dit is in de gewijzigde begroting 2024 van het GBTwente opgenomen en dit heeft tot gevolg dat de gemeentelijke bijdrage van Twenterand aan het GBTwente (net als bij alle andere aangesloten gemeenten) is toegenomen en het begrote bedrag overschrijdt.
• De totale salarissen (inclusief ‘calamiteitenbudget’) zijn € 1.472.000 lager dan geraamd. Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat er personeelskosten toegerekend mocht worden aan anderen producten / rijksgelden (bv. OAB, Oekraïne, subsidie CDOKE (klimaatgelden) en Brede SPUK GALA). Hierdoor ontstond een voordeel op de salarispost. Van deze toerekening is € 243.000, die toegerekend is aan de CDOKE subsidie, in de reserve duurzaamheid gestort (conform besluit voorgaand jaar) en € 1.228.000, net als voorgaande jaren, gestort in de bestemmingsreserve personeel.
• De kosten voor de organisatieontwikkeling zijn € 50.000 hoger dan geraamd. Deze kosten worden gedekt uit de reserve personeel.
• De arbokosten zijn € 40.000 hoger dan geraamd. De oorzaak hiervan is hoger verzuim, dus kosten Bedrijfspoli hoger. Ook de kosten voor coaching (i.t.t. inzetbaarheid) lagen hoger dan in 2023. En de kosten voor Pausit waren een nieuwe kostenpost.
• Opleidingskosten zijn € 50.000 hoger dan geraamd o.a. doordat de teamleiders een ontwikkeltraject hebben gevolgd.
• Er is een overschrijding van € 90.000, doordat er een bureau is ingehuurd voor de werving van personeel. Voor werving van personeel is geen raming opgenomen, dit gebeurt normaliter door onze eigen HR. Functies zijn echter moeilijk in te vullen.

• Lagere kapitaallasten van € 70.000 doordat investeringen op tractie nog niet geheel zijn uitgegeven. Deze kapitaallasten worden verrekend met de reserve, dus heeft geen invloed op het exploitatiesaldo.
• De doelenboom dienstverlening laat een voordeel zien van € 72.600 zien. De kwaliteitsmeting dienstverlening heeft in 2024 niet plaats gevonden. Daarnaast is er een hogere opbrengst gemeentelijk leges burgerzaken, doordat er meer producten zijn verstrekt en is er een klein voordeel op dienstverlening Ommen.
Onderstaande posten zijn in 2024 onderschreden, omdat de kosten in 2025 gemaakt worden. Deze posten worden hier apart benoemd, aangezien de budgetten niet overgeheveld worden naar 2025, waardoor dit tot een overschrijding zou kunnen leiden in 2025. Als verklaring kan dan worden verwezen naar dit jaarverslag.

2024: ICT hardware € 145.000

Algemene dekkingsmiddelen 2024

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Lokale heffingen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	8.829.213	8.692.698	8.692.698	0
Saldo van baten en lasten	8.829.213	8.692.698	8.692.698	0
Algemene uitkering				
Lasten	0	0	0	0
Baten	68.593.197	67.626.427	66.680.277	0
Saldo van baten en lasten	68.593.197	67.626.427	66.680.277	0
Dividend				
Lasten	0	0	0	0
Baten	1.983.437	1.957.343	1.957.343	0
Saldo van baten en lasten	1.983.437	1.957.343	1.957.343	0
Saldo financieringsfunctie				
Lasten	369.727	464.729	464.729	0
Baten	268.685	291.897	366.897	0
Saldo van baten en lasten	-101.042	-172.832	-97.832	0
Overige algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	858.103	655.853	655.853	0
Saldo van baten en lasten	858.103	655.853	655.853	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**80.162.909**	**78.759.489**	**77.888.339**	**0**

Wat heeft het gekost

De algemene dekkingsmiddelen laten een voordeel zien van € 1.403.000. Dit verschil wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door een hogere algemene uitkering dan geraamd.
De hogere algemene uitkering over 2024 wordt met name veroorzaakt door het verstrekte voorschot op de verwachte onderschrijding van het BTW compensatiefonds (BCF) plafond. Daarnaast zijn de aantallen bij de verdeelmaatstaven (voor de berekening van de algemene uitkering) hoger dan bij de begroting vanuit is gegaan (o.a. de nieuwe maatstaf 'huishoudens met een laag inkomen').
In de afgelopen jaren is meerdere malen gebleken dat de eindafrekening van de algemene uitkering over een bepaald jaar hoger was dan de raming. De oorzaak hiervan lag onder andere in afwijkende aantallen bij de verdeelmaatstaven die gebruikt worden voor de berekening van de algemene uitkering. Hierop is een analyse op de aantallen uitgevoerd, waarna de aantallen voor Twenterand voor de raming van de algemene uitkering voor de komende jaren (meerjarenbegroting 2025) zijn bijgesteld. Hierbij valt te denken aan het aantal inwoners, aantal woningen, aantal inwoners met een

laag inkomen, aantal eenpersoonshuishoudens en aantal bedrijfsvestigingen.

Verder is dit jaar ook meer OZB ontvangen dan bij de begroting vanuit is gegaan. Dit kwam o.a. door de hogere opbrengsten van het nieuwe zwembad i.v.m hogere taxatie (dus budgettair neutraal). Bij de berap zal de kostenpost op het zwembad worden opgehoogd en de inkomstenpost OZB met hetzelfde bedrag verhogen.
Daarnaast is de opbrengst toeristenbelasting hoger dan geraamd en is er sprake van een voordeel op treasury (rentekosten).

Beleidsindicatoren programma's conform BBV

Beleidsindicatoren programma's conform BBV

Omschrijving
Via onderstaande link vindt u de beleidsindicatoren
https://www.waarstaatjegemeente.nl/search/
*hierbij kunt u zoeken op Twenterand

Een aantal (BBV-)verplichte beleidsindicatoren worden niet weergegeven op de site 'waar staat je gemeente'. Deze worden hieronder vermeld.

Excel-tabel

Indicator	2024
Formatie in fte per 1000 inwoners	8,22
Bezetting in fte per 1000 inwoners	8,05
Apparaatskosten per inwoner	€ 976
Externe inhuur: totale kosten inhuur	€ 3.395.238
Externe inhuur: percentage van totale loonsom	15,97%
Overhead: totaalbedrag	€ 7.978.548
Overhead: % totaal lasten (excl. reserves)	6,65%

Algemene dekkingsmiddelen 2024

Algemene dekkingsmiddelen 2024

Lokale heffingen

De gemeente Twenterand kent de volgende niet bestedings gebonden gemeentelijke heffingen:

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Onroerende-zaak belasting	8.829.213	8.692.698	8.692.698
Totaal	8.829.213	8.692.698	8.692.698

Dividend

Verantwoord zijn de volgende dividenden:

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Bank Nederlandse Gemeenten	51.555	24.000	24.000
Twence BV	361.965	345.843	345.843
Cogas	1.106.241	1.116.000	1.116.000
Enexis	10.306	29.000	29.000
Wadinko	53.370	42.500	42.500
Rova	100.000	100.000	100.000
Zonnepark	300.000	300.000	300.000
Totaal	1.983.437	1.957.343	1.957.343

Saldo financieringsfunctie

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Baten	268.685	291.897	366.897
Lasten	369.727	464.729	464.729
Per saldo nadeel	-101.042	-172.832	-97.832

Ter toelichting wordt het volgende vermeld:

Onder het saldo van de financieringsfunctie moet in dit verband worden verstaan het saldo van de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en de ontvangen rente over uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De gemeente rekent rentelasten aan de diverse programma's toe, zodat die programma's een integraal beeld geven van de kosten die met de uitvoering gemoeid zijn. Daarbij wordt ook rente gecalculeerd over het werkzame eigen vermogen van de gemeente. Aangezien de gecalculeerde rente over het eigen vermogen niet daadwerkelijk betaald hoeft te worden, vloeit deze terug in de gemeentelijke baten. De rente over de vrije componenten van het eigen vermogen wordt daarbij als algemeen dekkingsmiddel verantwoord.

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Overige rente reserves/voorzieningen:			
- Bespaarde rente reserves en voorzieningen	738.392	570.741	570.741

Lokale heffingen

Overige algemene dekkingsmiddelen:			
- Forensenbelasting	9.702	5.511	5.511
- Toeristenbelasting	110.009	79.601	79.601
	858.103	655.853	655.853

Algemene uitkering

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Baten	68.593.197	67.626.427	66.680.277

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Doel van deze paragraaf is weergeven hoe solide de positie van de gemeente is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Door weerstandsvermogen en risicobeheersing te schetsen, alsmede kengetallen over financiële weerbaarheid en wendbaarheid gepresenteerd.
De coronapandemie en de oorlog in Oekraïne hebben de afgelopen jaren laten zien dat er snel ernstige verstoringen kunnen optreden, op grote schaal en met een forse impact, voor vrijwel iedereen. De gevolgen ervan hebben we ook ervaren als gemeente.
Ook de nabije toekomst is onzeker. De oorlog, de opgaven vanuit het Rijk, de gevolgen van het naderende 'ravijnjaar 2026', krapte op de arbeidsmarkt, opgelopen rente en de voortdurende problematiek bij jeugd vormen risico's op korte/ middellange termijn. Dit vraagt om continue bewustwording, om monitoren en acteren en dat is wat we doen.
Er komen steeds meer complexe opgaven op gemeente af. Hierop hebben wij geanticipeerd door de organisatiestructuur in te richten met een robuust en wendbaar deel om in te kunnen spelen op deze (nieuwe) complexe opgaven.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Omschrijving
Risicobeheersing is het expliciet en systematisch omgaan met en beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met beleidsmatige en/of financiële gevolgen. Bij het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat beleid en uitvoering in gevaar komen.
Weerstandsvermogen is de beschikbare gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit.
De beschikbare weerstandscapaciteit is samengevat in de volgende tabel. Ultimo 2024 bedraagt de geraamde weerstandscapaciteit € 22.068.155
Tabel weerstandsvermogen

Omschrijving	Stand 31-12-2023 rekening	Stand 31-12-2024 begroot	Stand 31-12-2024 rekening
Algemene Risico Reserve	€ 9.647.608	€ 7.517.274	€ 13.381.801
Reserve minimabeleid	€ 146.103	€ 67.272	€ 108.720
Reserve Sociaal Domein	€ 6.940.836	€ 6.037.733	€ 7.405.185
Reserve risico's grondbedrijf	€ 843.225	€ 749.535	€ 1.172.449
Totaal	€ 17.577.772	€ 14.371.814	€ 22.068.155

De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de risico's die worden gelopen. Daarvoor doen we aan risicomanagement. Doelen hiervan zijn het bevorderen van risicobewustzijn en het expliciet maken en beheersen van risico's. Het is een continu proces gericht op:

- Het identificeren van risico's: waar lopen we welke risico's?
- Het classificeren van risico's: hoe groot is de kans, de impact en het financiële effect?
- Het treffen van beheersmaatregelen

We doen dit door tweemaal per jaar risicosessies te houden met inhoudelijk en financieel betrokkenen. Daarbij worden risico's benoemd en per risico de kans op optreden en de gevolgen (impact) ervan bepaald. Gevolgen in financiële zin – incidenteel of structureel (i/s in de onderstaande tabel) - en voor doelstelling en imago (in de vorm van een rapportcijfer, waarbij een hoger cijfer staat

voor een groter gevolg). Zo actualiseren we het overzicht van risico's, als basis voor beheersmaatregelen, gericht op verminderen van kans op optreden en/of op beperken van gevolgen. Hierbij wordt opgemerkt dat het soms lastig is om de risico's te kwantificeren.

De belangrijkste risico's zijn samengevat in de tabel Risico's en worden toegelicht. Daarmee zijn niet alle risico's benoemd.
Zo zit de gemeente sterk in de Twenterandse samenleving en heeft veel relaties met bijv. sportverenigingen en culturele organisaties. Het kan gaan om private/ maatschappelijke organisaties met een grote betekenis voor de Twenterandse samenleving. Deze kan zo groot zijn dat, wanneer zich bijv. bedrijfsvoering risico's voordoen bij die organisaties, de gemeente als vangnet kan optreden, bestuurlijk dan wel financieel, afhankelijk van bestuurlijke afweging. Deze scenario's zijn slecht op voorhand te bepalen omdat de gemeente veelal geen statutaire verantwoordelijkheid draagt. Ook benoemen we dat verenigingen soms een beroep doen op garantstellingen door onze gemeente, ook dat is een risico. De relatie met genoemde organisaties brengt ook met zich mee dat er risico's zijn van een incident van grensoverschrijdend gedrag en dat kan uitstralen op de gemeente.

Er is ook een risico gesignaleerd die met name ligt bij de 'Verbonden partijen'. Gemeente Twenterand is geconfronteerd met de gevolgen van een onzorgvuldige ontvlechting van de Regio Twente. Hierdoor is de gemeente enkele jaren geleden – in een aantal (al dan niet vrijwillige) gemeenschappelijke regelingen (GR'en) gestapt. Het verschil tussen deze regelingen is erg groot, zowel qua financiën als qua personeel. Eén van de risico's die de gemeente Twenterand loopt is dat deze regelingen tegen financiële tegenvallers aanlopen die ze – op dit moment zonder jaren van reservevorming – niet zelfstandig kunnen dekken, waardoor de rekening bij de 'Verbonden partijen' (dus: de gemeenten) terechtkomt.
Ook zijn er ontwikkelingen van uiteenlopende aard die invloed kunnen hebben. We volstaan met enkele voorbeelden. Energieschaarste kan gevolgen hebben voor de groei ambities van onze gemeente, uitstel van aanpassing N36 kan het vestigingsklimaat beïnvloeden en klimaatverandering kan zich manifesteren in wateroverlast, droogte en/of hitte. Dit zijn ook risico's.

Specifiek noemen we nog een aantal risico's: de omgang met systemen, inkoop, contractbeheer, Kanaal Almelo de Haandrik, Hammerflier, grenzen op gebied van nutsvoorzieningen, actiever grondbeleid, het voldoen aan regelgeving en verbouwing/ herhuisvesting van gemeentehuis.

De toenemende digitalisering biedt veel voordelen, maar vraagt ook de nodige aanpassingen en inspanningen van medewerkers en burgers. Dit kan leiden tot onjuist gebruik van systemen met mogelijk fouten en/of verspilling als gevolg. En dat kan resulteren in foutieve analyses of informatieverstrekking aan de burger. Daarom werken we voortdurend aan digitale vaardigheden onder andere t.b.v. informatiebeveiliging en zaakgericht werken. Ook is de werking van koppelingen cruciaal voor de overdracht van data. Waar voorheen keuzes per losse applicatie werden gemaakt (qua systeem, leverancier, kosten) is nu de koers om meer vanuit procesmatig werken en gebruikersgemak te focussen en daarbij op het gebied van architectuur het gehele applicatielandschap te onderzoeken bij vervangingen, waarbij de cloud het nieuwe uitgangspunt is.

Bij inkoop bestaat de kans dat niet alle inkoopbehoeften in beeld zijn dan wel dat hierbij niet de juiste procedure is gevolgd. Risico hiervan kan bijv. zijn dat een marktpartij ontbinding van de overeenkomst vordert op straffe van een dwangsom. Daarnaast is er het risico van onrechtmatig handelen, met als gevolg een jaarrekening zonder goedkeurende verklaring. Het proces 'Inkoop en aanbesteding' wordt met het oog hierop continu onder de aandacht gebracht.

Als contracten niet goed beheerd en gemanaged worden, bestaat het risico dat rechtmatig afgesloten contracten onrechtmatig worden. Goed contractbeheer en -management met ondersteuning van een contractbeheersysteem is noodzakelijk. Op basis van het plan van aanpak 'Professionaliseren van de inkoopfunctie' worden hierop verdere acties ondernomen. Verbeteringen worden opgepakt bij de aanpak van het proces 'Inkoop en aanbesteding'.

Bij het Kanaal Almelo de Haandrik speelt dat de gemeente mogelijk door eigenaren (deels) aansprakelijk wordt gesteld voor schade aan hun woningen of bedrijfspanden. Die aansprakelijkstelling kan ook door netwerkbeheerders komen, wanneer de door hen aangevraagde vergunning of instemming wordt geweigerd, omdat de gemeente schade - die mogelijk door hun werkzaamheden zou kunnen optreden - wil voorkomen. Daarnaast leidt de gemeente zelf aanzienlijke

schade aan de eigen infrastructuur, omdat deze buiten de schaderegeling van de provincie valt en dit vraagt op termijn forse investeringen die mogelijk voor rekening van de gemeente komen. Zo neemt de schade aan de Noorderweg momenteel toe en nemen we maatregelen als dat vanuit de verkeersveiligheid noodzakelijk is. Ondanks dat er voor deze weg gelden zijn opgenomen in de begroting, blijft de kans bestaan dat er onvoorziene extra maatregelen nodig zijn.

Overigens zien we in het gebied Hammerflier (met een sterk wisselende bodemopbouw) vergelijkbare schades ontstaan aan onze wegen. Ook die wegen vergen t.z.t. een bijzonder aanpak, leidend tot hogere (onderhouds)kosten. Om daar een begin mee te maken zijn er financiële middelen op genomen in de begroting.

Bij grenzen op gebied van nutsvoorzieningen gaat het om elektriciteit en drinkwater. Voor het gehele grondgebied van gemeente Twenterand geldt de situatie van netcongestie, zowel voor afname als voor invoeding van elektriciteit. Dat betekent dat grootzakelijke klanten in het verzorgingsgebied van het elektriciteitsstation Vroomshoop geen nieuwe of zwaardere aansluiting met transportcapaciteit kunnen krijgen. Het risico voor de gemeente ligt erin dat de gronduitgifte van bedrijventerreinen vertraging kan ondervinden.

Voor drinkwater geldt iets vergelijkbaars: Vitens heeft gemeld, dat er niet altijd meer voldoende drinkwater beschikbaar is voor het aansluiten van nieuwe grootverbruikers (industrie/ bedrijven/ grote uitbreidingswijken met woningen) in Twente. Er wordt gewerkt aan enerzijds uitbreiding van de wincapaciteit en anderzijds aan besparing op het gebruik van drinkwater. In de afgelopen periode zijn in Twente al meerdere aanvragen van bedrijven geweigerd. Het risico voor de gemeente ligt ook hier in de uitgifte van bedrijventerreinen en bouwgrond ten behoeve van woningen.

We voeren een actiever grondbeleid. Dit houdt in dat de gemeente actief gronden gaat verwerven. Dit focust zich momenteel op de zoekgebieden in Vriezenveen-Noord en Vriezenveen-Zuid waar recent al gronden zijn verworven om in de toekomst woningbouw te realiseren. Er bestaat een planologisch risico voor het verkrijgen van de juiste bestemming. De huidige bestemming is agrarisch en moet worden omgezet naar wonen. Deze bestemmingswijziging zorgt ervoor dat de grond ook de waarderingsgrondslag krijgt die behoort bij de bestemming wonen. Momenteel worden er gesprekken gevoerd met de provincie om het programma wonen te mogen ontwikkelen. Daarnaast bestaat er ook het algemene marktrisico dat de vraag naar woningen afneemt. Dit maakt het lastiger om de gronden in de toekomst weer te verkopen. Het marktrisico is gezien de huidige woningnood nog laag, maar moet niet over het hoofd gezien worden. Om op deze mogelijke risico's in te spelen, kan het beste snel gehandeld worden zolang de markt goed is. Dit zorgt voor meer zekerheid dat de investering terug wordt verdiend.

Zowel nieuwe als wijzigingen in bestaande regelgeving zorgen ervoor dat er telkens nieuwe eisen worden gesteld aan onze dienstverlening en onze werkwijzen. We noemen de Wet open overheid (Woo), de nieuwe Archiefwet en het onderwerp ‘veelschrijvers’. Het risico bestaat dat we er niet aan alle eisen voldoen door capaciteitsbeperkingen.

Het nieuwe zwembad ‘De Stamper’ is in 2023 in gebruik genomen. De project-organisatie is belast met het afwerken en oplossen van de laatste opleverpunten, de ontmanteling van het oude zwembad en het autonoom maken van de sporthal. De verwachting is dat het project binnen de daarvoor beschikbare middelen kan worden afgerond. Het risico is nog aanwezig dat de SPUK-regeling (BTW) niet geheel wordt toegekend.

De verbouw en herinrichting van het gemeentehuis is een project gericht op drie doelen: verduurzaming van de achtergevel, vervanging en verduurzaming van installaties en creëren van een toekomstbestendige inrichting van het pand. Onder dit laatste valt ook de omvorming van het gemeentehuis tot ‘huis van ontmoeting’ waarbij andere organisaties toetreden en delen van het pand huren en waarbij de huuropbrengsten inkomsten vormen voor de exploitatie van het gemeentehuis. Bij een dergelijk groot en complex project spelen doorgaans risico’s op het gebied van financiën, tijd en kwaliteit. Deze zijn hier ook aanwezig. Het inkoop- en aanbestedingsproces is afgerond en de verbouwing is gestart, zodat meer zicht is op de financiële gevolgen. Voor de begroting voor 2024 en 2025 is een huuropbrengst begroot welke niet gerealiseerd wordt. Naar verwachting is de te verhuren ruimte per juli 2026 gereed. Indien alle vrijkomende ruimte tijdig verhuurd wordt tegen markthuurniveau, is het maximale huurpotentieel € 86.000 per jaar aan huur

(exclusief Reggedok en Ontmoetingskerk, deze ruimten zijn reeds verhuurd). Hier liggen nog geen bindende huurovereenkomsten onder. Om het verhuurrisico te minimaliseren is een bedrijfsmakelaar ingeschakeld om tijdig geschikte huurders te vinden.

Excel-tabel

Tabel risico's

Excel-tabel

Tabel Risico's

	Risico's	impact in euro's	i/s	doel	imago	kans	vereist weerstandsvermogen
1	Het onvoldoende realiseren van transformatie en bijsturingsmaatregelen	€ 1.000.000	s	7	7	50%	€ 1.000.000
2	'Open einde' regelingen	€ 2.000.000	s	7	7	50%	€ 2.000.000
3	Twentse visie op vervoer	€ 200.000	s	7	7	25%	€ 100.000
4	Optreden majeure procesfout of incident	€ 500.000	i	7	9	20%	€ 100.000
5	Samenwerkingsaspecten	€ 500.000	i	5	8	25%	€ 125.000
6	Kwetsbaarheid informatiesystemen	€ 250.000	i	9	8	25%	€ 62.500
7	Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed	€ 500.000	i	5	8	35%	€ 175.000
8	Uitvoeringsprogramma VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)	€ 1.000.000	i	3	8	15%	€ 150.000
9	Bodem	€ 400.000	i	3	3	20%	€ 80.000
10	Ruimtelijke ontwikkelingen, Invoering Omgevingswet (Ow) en Wkb	€ 500.000	i	3	6	20%	€ 100.000
11	Cybersecurity-risico	€ 2.000.000	i	6	10	5%	€ 100.000
12	BBV, gemeentefonds, verdeelmodellen en overige financiële regelgeving	€ 1.500.000	s	2	2	50%	€ 1.500.000
13	Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen	€ 500.000	i	2	8	20%	€ 100.000
14	Personeel gerelateerde risico's	€ 1.000.000	i	8	7	75%	€ 750.000
15	Humanitaire ontwikkelingen	€ 500.000	i	8	8	50%	€ 250.000
	Totaal						€ 6.592.500

Weerstandsvermogen is 'impact in euro's' maal 'kans' waarbij structurele risico's dubbel tellen

Toelichting risico's

1. Het onvoldoende realiseren van transformatie en bijsturingsmaatregelen.
De ontwikkelingen in het sociaal domein vormen nog steeds een grote uitdaging. Er is sprake van diverse autonome ontwikkelingen zoals: Participatiewet in balans (vanaf 2026), Basisdienstverlening schuldhulpverlening (vanaf 2026), reeds lopende Hervormingagenda jeugd en Toekomstscenario Jeugd en Gezinsbescherming etc. Van de gemeente wordt verwacht dat er zorg en ondersteuning wordt georganiseerd en daarvoor zijn te weinig middelen beschikbaar. Daar is een hervormingsagenda voor Jeugd aan gehangen, met een financieel akkoord tussen gemeenten en Rijk waarin zowel bezuinigingen als investeringen staan. Uit de hervormingsagenda volgt dat een verschuiving nodig is van geïndiceerde zorg naar vrij toegankelijke voorzieningen. Het is echter nog niet gezegd dat dit altijd goedkoper is. Ook van alle betrokken zorgaanbieders wordt een transformatie verwacht, bijvoorbeeld meer ambulantisering van hulp en ombouw naar kleinschalige woonvoorzieningen. Deze ombouw naar kleinschaligheid leidt tot hogere kosten alsmede neveneffect (bijv. gewijzigde kosten leerlingenvervoer.
Het is nog onduidelijk of en in hoeverre we in deze extra kosten worden gecompenseerd. Verder is het onzeker of het alle zorgaanbieders en voorliggende veldpartijen het voldoende lukt om te transformeren en om tot benodigde samenwerking te komen. We pakken de transformatie zowel lokaal met onze voorveldpartners als regionaal in de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente op.

Daarbij merken wij op dat de samenleving niet maakbaar is en externe effecten ook van invloed kunnen zijn.
Door onduidelijkheid over beleid en de te ontvangen middelen vanuit het Rijk mede in relatie tot maatschappelijke effecten is het moeilijk om reële ambities en doelen te formuleren. De toekomstige inkomsten uit het gemeentefonds zijn ongewis. We weten bijv. wel dat eerdere specifieke uitkeringen structureel worden ingeboekt maar veel al met ca. 10% aftrek.
Zo wachten we momenteel op nadere beleids- en of financiële uitwerking van de P-wet in balans, Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming, Beschermd Wonen, Asiel- en Migratiebeleid en de Hervormingsagenda Jeugd.
Maatschappelijke ontwikkelingen zoals:
- Personeelstekorten maakt het ongewis wanneer en waar dit precies tot wachtlijsten of onvoldoende doelmatige inzet leidt. Dit leidt niet alleen in de zorg tot problemen, maar ook in de uitvoer van onze eigen gemeentelijke toegang.
- Vergrijzing dat binnen de WMO leidt tot beperkte sturingsmogelijkheden op de instroom van bijv. Huishoudelijke Ondersteuning (HO).
- Binnen de HO zien we dat de aanzuigende werking van het abonnementstarief en stijgende personeelskosten onvoldoende worden gecompenseerd. Het abonnementstarief wordt per 2027 omgezet naar een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. De verwachting is echter dat het effect van deze maatregel beperkt zal zijn, gezien het maximum van de eigen bijdrage wordt gesteld op € 275 per maand. De financiële prikkel voor inwoners om zelf ondersteuning te organiseren is laag.

2. ‘Open einde’ regelingen.
Binnen het sociaal domein zijn er verschillende zogenaamde ‘open einde’ regelingen. Dit betekent dat in situaties waarin een aanvraag voor een voorziening niet afgewezen kan worden, de gemeente moet leveren. De hieruit voortvloeiende kosten zijn voor rekening van de gemeente, ook wanneer als gevolg hiervan het beschikbare budget wordt overschreden. De beheersing richt zich o.a. op de inzet om inwoners te motiveren meer in de eigen kracht, sociaal netwerk en binnen het voorliggend veld hulp te zoeken.
Tenslotte is er in algemene zin binnen het Sociaal Domein sprake van forse stijgingen van de indexatie als gevolg van kostenstijgingen en het moeten hanteren van reële tarieven. Denk hierbij naast de generieke stijgingen bijvoorbeeld aan een toename in de kosten van leerlingenvervoer, hulp bij het huishouden, hulpmiddelen (inclusief woningaanpassingen). Daarnaast wordt per 2027 het abonnementstarief omgezet naar een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage.

3. Twentse visie op vervoer.
In samenwerking met andere Twentse gemeenten is er sinds 2017 gewerkt aan een integrale oplossing voor de toenmalige situatie van verschillende vervoersstromen. Per 1 augustus jl. is overgegaan op het nieuwe contract met een nieuwe vervoerder. Deze overgang vergt aandacht. De kaders/randvoorwaarden van de aanbesteding hebben door een gewijzigde tariefstructuur voor het leerlingenvervoer (omslag van vaste ritprijs naar kilometertarief) in de loop van 2024 financiële impact op de kosten van het (leerlingen)vervoer. Tegelijkertijd blijft er binnen het vervoer sprake van verschillende potentiële risico’s, zoals hoge NEA-indexeringen (o.a. t.g.v. personeelskosten) en open einden in de regelingen. De beheersmaatregelen zijn beperkt, maar bevatten onder andere Persoonlijke vervoersplannen en actief contractmanagement.

4. Optreden van een majeure procesfout of incident.
Dit risico betreft het optreden van een procesfout of incident leidend tot een grote verstoring van het proces of in de dienstverlening. Uiteraard kunnen procesfouten en incidenten altijd plaatsvinden, maar bij dit risico gaat het om een grote verstoring. Aanleiding hiervoor kan zijn: een gebrek aan casusregie waardoor de juiste zorg niet of niet tijdig is verleend; het onvoldoende op orde zijn van het administratieve proces met de programmatuur en het juiste gebruik daarvan; het verlenen van andere zorg dan bedoeld of het verlenen van te dure of te langdurige zorg door rolonduidelijkheid, wachtlijsten of gebrek aan kennis bij de medewerkers. Ten gevolge van het optreden van incidenten kan de koersvastheid onder druk komen te staan. Het bestaan van onvoldoende plaatsingsmogelijkheden voor participatie, hulp en ondersteuning dan wel onvoldoende doorstroming (bijv. vanuit crisisopvang) kan leiden tot extra kosten.
Er kan een toename optreden van het aantal ingebrekestellingen en/of bezwaarschriften met gevolgen voor imago en kosten oplopend van € 23 tot een maximum van € 1.442 voor bijv. de P-wet. Van belang is dat indien wachttijden oplopen het risico toeneemt, daarom vindt monitoring van wachttijden plaats. Wachttijden in de toegang en in de rest van de keten vragen bijzondere aandacht. Het

(vervolgens) bestaan van onvoldoende plaatsingsmogelijkheden voor participatie, hulp en ondersteuning dan wel onvoldoende doorstroming (bijv. vanuit crisisopvang) kan leiden tot extra kosten Landelijk heeft dit ook aandacht en regionaal wordt dit ook verder opgepakt.

5. Samenwerkingsaspecten.
In het sociaal domein wordt met veel partijen samengewerkt. Daar spelen ook risico's. Dat kan gaan over een verschil van inzicht over de kwaliteit van dienstverlening, wat tot aansprakelijkheidskwesties kan leiden. Er zijn verschillende coalities in Twente wat invloed heeft op slagkracht, duidelijkheid en efficiency, ook richting externe partijen.
Voor transformatie van de jeugdzorg is samenwerking tussen de 14 gemeenten nodig, maar ook met de partijen in het gedwongen kader, zorgaanbieders en onderwijs. Er is een risico dat er m.b.t. onderwijs onvoldoende geanticipeerd kan worden op noodzakelijke en toekomstgerichte investeringen en de samenwerking die hier binnen het onderwijs van verwacht wordt. Huidige bekostiging schiet tekort voor ENG/BENG normen en achterstallig onderhoud. (IHP)
De samenwerking staat onder druk door beperkte capaciteit, beperkende wetgeving en verschillende culturen. Inzake arbeidsmarktkrapte binnen SamenTwente (m.n. OZJT) is er meer risico doordat gekozen is voor ambtelijke dienstverbanden boven externe inhuur. Het risico wordt (pas) geeffectueerd op termijn wanneer personeel gezien werkzaamheden en financiering daar over is. Verder kunnen er bij partijen door fors opgelopen kosten en tekorten op de arbeidsmarktproblemen ontstaan. Bijv. liquiditeitsproblemen en "niet leveren". Ook kan het leiden tot faillissement waardoor frictiekosten kunnen ontstaan en er aanvullende maatregelen moeten worden getroffen om dienstverlening gecontinueerd te krijgen, bijv. 'early warning'. Early warning betreft vroegsignalering bij problemen bij zorgaanbieders. Om problemen voor te zijn wordt er toenemend strakker aan de voorkant gescreend (barrièremodel). Het werken conform de privacywetgeving kan gevolgen hebben voor de beoogde integrale werkwijze en kan integraal maatwerk beperken.
De regionale inkoop 2025 voor jeugd en Wmo is afgerond. Implementatie vindt nu plaats, evenals de check op een dekkend zorglandschap. De personeelstekorten kunnen ook een mogelijk risico zijn voor het tijdig kunnen bieden van zorg en kunnen een negatieve invloed hebben op de dienstverlening. Nieuwe inkoop voor hulpmiddelen staat voor 2025, met invoering in 2026, gepland.
Tenslotte bestaat er in algemene zin een potentieel risico op zorgfraude. In samenwerking met partners zoals het OZJT, RIEC (Regionale Informatie- en Expertise Centra) en de SRT (Sociale Recherche Twente) worden risico's op het gebied van zorgfraude teruggebracht. Daarnaast is in de nieuwe inkoop Jeugd en Wmo de Bibob-toets toegepast. Ook wordt door de contractmanagers van gemeente Twenterand aandacht gevraagd tijdens (account)gesprekken met zorgaanbieders voor de managementrapportages, waarbij stil wordt gestaan bij de financiële verantwoording en de accountantsverklaring. Hierbij worden vragen gesteld over doel- en rechtmatigheid van de ingezette ondersteuning en wordt bij (potentiële) onregelmatigheden (denk bijv. aan een hoge verzilveringsgraad) hier nader op doorgevraagd.
Diverse zorg, hulp en voorzieningen kopen we regionaal of bovenlokaal in. Dit brengt naast schaalvoordeel ook enig risico met zich mee, bijv. bij HO; met de nieuwe raamovereenkomsten hebben we ons gecommitteerd aan het toepassen van een gewijzigd normenkader voor het vaststellen van het aantal minuten HO per week. De financiële effecten van het toepassen van dit normenkader worden nauwlettend gemonitord.

Ook op het gebied van de WSW wordt er samenwerkt met Stichting NUO (Nieuwe Uitvoeringorganisatie)/ Ontplooij. Conform verplichting in de DVO detacheren wij ambtelijk personeel naar deze stichting toe. Door de samenwerking in dit construct staan er geen inkomsten dan behalve de detacheringsinkomsten tegenover de loonkosten. De werkgeverslasten zijn geheel voor rekening van Twenterand in gevolg er sprake is van ziekte, leveringsplicht en/of eenzijdige beëindiging van de detachering.
In het kader van onderwijshuisvestiging is een nauwe samenwerking met het OOGO van belang. De betrokken schoolbesturen moeten, conform afspraak in het IHP, concrete afspraken maken en met voorstellen komen over ver- dan wel nieuwbouw (zgn. scholenplan). Het risico dat wij hier lopen is dat er onvoldoende geanticipeerd kan worden op noodzakelijke en toekomstgerichte investeringen. De bekostiging leidt sowieso al tot dilemma's, omdat er meer financiële middelen nodig zijn dan het huidige stelsel levert. De bouwkosten (behoefte aan financieringsmiddelen) gaan verder oplopen om alle schoolgebouwen te laten voldoen aan de (wettelijke) duurzaamheidsdoelstellingen van het Klimaatakkoord, maar ook door aanvullende eisen; modern en inclusief onderwijs, circulair bouwen, modulair, adaptief en energieneutraal en locatiegebonden kosten. De vernieuwing/vervanging van schoolgebouwen is een complexe opgave waar de regieruimte niet geheel bij de gemeente berust.

6. Kwetsbaarheid informatiesystemen.
Informatiesystemen binnen het sociaal domein hebben in de afgelopen jaren, gelet op diverse ontwikkelingen zoals vluchtelingen en ontheemden Oekraïne een steeds belangrijkere positie ingenomen. Daarmee neemt de afhankelijkheid van de informatiesystemen in het sociaal domein ook toe. Op het gebied van continuïteit zijn er risico's van uitval met stagnerende dienstverlening, onvoldoende personeel, niet tijdige betalingen met extra inzet/ bypasses als gevolg. De komende periode zullen er ook weer diverse ontwikkelingen gaan spelen m.b.t. IT in het sociaal domein. Denk aan de uitrol van iParticipatie voor de dienstverlening aanvragen levensonderhoud, Surepay en de implementatie van een nieuw zorg-veiligheidssysteem (i.v.m. uitkomst regionale aanbesteding).
In juli 2024 is een bedrijfscontinuïteitsplan (BCP) gemaakt. In 2025 is het voornemen een uitwijktest te doen.

7. Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed.
Verschillende soorten risico's kunnen zich voordoen. Die zijn gerelateerd aan:
• De bouwkundige staat;
• De exploitatie van gebouwen;
• De leegstand van gebouwen.
Gemeentelijk vastgoed is vastgoed waarvan de gemeente eigenaar is. Ook is er maatschappelijk vastgoed, in eigendom en/of in gebruik bij maatschappelijke organisaties, zoals verenigingen en stichtingen. Wanneer er zich (financiële) problemen voordoen, zal de gemeente al snel worden aangesproken.
We benoemen het risico dat niet wordt voldaan aan de Wet Markt en Overheid, bijv. wanneer geen kostendekkende huur in rekening wordt gebracht. Een ander risico is dat er onvoldoende scherp zicht is op gemeentelijke eigendommen, waardoor zich verrassingen kunnen voordoen in de zin van niet voorziene onderhoudsinspanningen. Deze onderhoudsinspanningen kunnen ook het gevolg zijn van het feit dat de afgelopen jaren het onderhoud op (sommige) vastgoed niet of op een lager niveau is uitgevoerd.
Juridische risico's: Exploitatie van vastgoed valt onder het privaatrecht. De gemeente wordt in haar handelen gezien als marktpartij, echter gelden wel aanvullende regels om oneerlijke concurrentie te voorkomen (o.a. Wet Markt en Overheid en Didam-arrest). Op verschillende vlakken zijn juridische risico's aanwezig omdat de gemeentelijke vastgoedportefeuille niet voldoet aan de wettelijke eisen.
Financiële risico's: Het niet voldoen aan de wettelijke eisen levert ook financiële risico's op daar de gevolgen kunnen leiden tot schadevergoedingen en dwangsommen aan de gemeente. Daarnaast is de gemeentelijke administratie niet voldoende passend ingericht voor effectief en efficiënt vastgoedmanagement wat leidt tot onvoldoende sturing op financiële prestaties en risico's.
Het ontbreken van een strategisch vastgoedbeleid en hiermee een visie op de lange termijn leidt tot inefficiënte aanpak van de opgaven die op ons afkomen (verduurzaming, ravijnjaren, maatschappelijke doelen) en hiermee een suboptimaal vastgoedbijdrage aan het behalen van gemeentelijke doelen. Met het 5-jaarlijks vaststellen en uitvoeren van het strategisch vastgoedbeleid wordt gestuurd op het minimaliseren van risico's ten aanzien van het gemeentelijk vastgoed. Naar verwachting wordt het strategisch vastgoedbeleid in 2025 aangeboden aan de gemeenteraad.
De bouwkundige staat en de staat van onderhoud wordt 3-jaarlijks door een deskundig bureau geïnspecteerd en verwerkt in een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP).
In een aantal gemeentelijke panden binnen de portefeuille en leegstandsbeheer zijn asbesthoudende materialen aanwezig. Bij een brand kunnen asbestvezels vrijkomen, met risico's voor de volksgezondheid, hoge kosten voor sanering, claims en mogelijke boetes.

8. Uitvoeringsprogramma VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)
Het niet (kunnen) voldoen aan wettelijke kwaliteitscriteria (kennis, controles en frequenties) in relatie tot het uitvoeringsprogramma voor alle VTH-producten (bouw, milieu, afwijkend gebruik etc.) bevat risico's t.a.v. veiligheid, gezondheid en de leefbaarheid van de fysieke leefomgeving, omdat normconform gedrag niet of verminderd wordt getoetst. Noodzakelijk herstel en sanctioneren blijven dan uit. Dit kan resulteren in ongewenste maatschappelijke, juridische en economische effecten. Denk aan toename van illegale bouwwerken, illegaal gebruik van gronden en objecten, toenemende ergernissen bij inwoners, toename van Woo verzoeken en mogelijke ingebrekestellingen bij het niet tijdig nemen van juridische besluiten, waardoor we dwangsommen verschuldigd zijn.
Om de risico's in 2025 zo beheersbaar mogelijk te maken, moet er balans zijn tussen beschikbare capaciteit en de werkvoorraad. Onvoldoende ingevulde capaciteit betekent capaciteit inhuren of uitbesteden van dossiers. Echter, de knelpunten van te weinig en onvoldoende gekwalificeerd

personeel zijn dusdanig groot, dat de taken in de meeste gevallen weliswaar adequaat kunnen worden uitgevoerd, maar dat wellicht niet alle risico's beheersbaar blijken te zijn. Dat zou ervoor kunnen zorgen dat het een aantal doelstellingen uit het programma Ruimte en het VTH-beleid vertraagd en dat de dienstverlening en de kwaliteit van producten onvoldoende gewaarborgd kan worden. Om die reden is een kritisch blik naar de lokale en regionale ambities en het stellen van prioriteiten of het opschalen van de capaciteit nodig.

9. Bodem

Onder de Omgevingswet zijn de bodemtaken van de Provincie overgegaan naar de gemeente. Alle uitvoerende, aan milieubelastende activiteiten gebonden, milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en de adviestaak voor bodem worden uitgevoerd door de ODT. Vanaf maart 2024 wordt gewerkt met het digitale bodemsysteem Nazca. Dit systeem vervangt Squit XO. In dit systeem worden bodemonderzoeken, verontreinigingen en gesaneerde locaties opgenomen.

Met betrekking tot de aanwezigheid van asbest in de bodem is projectbureau Bodem Asbest Sanering (BAS) opgericht. BAS voert volgens het Vrijwillig Programma Asbestbodemsanering projectmatig onderzoek en saneringen uit. Het vastgestelde programma loopt van 2024 - 2030. Voor de gemeente zijn hieraan geen kosten verbonden, alleen herinrichtingskosten van een perceel zijn voor rekening van de eigenaar van het perceel.

PFAS-crisis

Specifiek voor het onderwerp PFAS is via de Provincie historisch onderzoek uitgevoerd naar mogelijke verontreinigingen binnen de gemeente. Eventuele bronnen worden op basis van risico nader onderzocht. Voor Twenterand zijn er momenteel geen gevolgen en is uit onderzoek naar voren gekomen dat er geen groot risico bestaat. Visie op bodem en grond is verantwoordelijkheid van gemeente en ontbreekt, evenals aanpak voor bijv. Bodemdalingen.

Stikstof-crisis

Nederland is verwikkeld in een zogenaamde stikstofcrisis. De landbouwsector, de industrie en het verkeer stoten te veel gassen uit, die leiden tot een overschot aan stikstofverbindingen die schadelijk zijn voor de natuur. Als lid van de Europese Unie is Nederland verplicht om de natuur te beschermen. De Rijksoverheid ontwikkelt daarom beleid om de stikstofuitstoot te verminderen. Dat gaat met horten en stoten. Zo sneuvelde het Programma Aanpak Stikstof bij de Raad van State en heeft het kabinet Schoof I het Nationaal Programma Landelijk Gebied ingetrokken. Ondertussen neemt de noodzaak tot maatregelen alleen maar toe, mede dankzij gerechtelijke uitspraken die 'intern salderen' niet langer mogelijk maken (Raad van State, december 2024). Met deze uitspraak staat toestemmingsverlening voor veel projecten in vrijwel het hele land stil. Tevens is de overheid een dwangsom opgelegd als de stikstofdoelen in 2030 niet worden gehaald (rechtbank Den Haag, januari 2025). Het is nog onduidelijk welke maatregelen de Rijksoverheid precies gaat nemen naar aanleiding van deze uitspraken, maar er bestaat een risico dat deze gevolgen gaan hebben voor onder meer de landbouwsector en industrie. Mochten er geen daadkrachtige maatregelen worden genomen, dan blijft Nederland voorlopig in het stikstofslot en zal dat negatieve gevolgen hebben voor de realisatie van bouw- en infraprojecten, alsmede voor toestemmingsverlening.

10. Ruimtelijke ontwikkelingen – Invoering Omgevingswet (Ow) en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).

De (nieuwe) Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Op dit moment wordt druk gewerkt aan een Omgevingsvisie 2.0. Er is enig risico dat die niet op tijd (1 januari 2027) kan worden vastgesteld, vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026. Ondertussen werken we ook aan het omgevingsplan. Daar is meer tijd voor. Door problemen met de landelijke systemen, kunnen we eigenlijk geen omgevingsplannen maken. Aanvragen handelen we momenteel af met een BOPA. Dat is ook toegestaan. Alleen moet je die op een later moment inpassen in het omgevingsplan. Dat betekent dat er een werkvoorraad opstapelt.

Op 1 januari 2024 is ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), gevolgsklasse 1 nieuwbouw, in werking getreden. De Wkb, gevolgsklasse 1 verbouw, zou op 1 januari 2025 in werking gaan maar deze is voor onbepaalde tijd uitgesteld. Met de Wkb zijn taken van gemeenten overgedragen aan externe marktpartijen. Welke risico's deze overdracht met zich meebrengt in het geval van calamiteiten en bij verantwoordelijkheidsvraagstukken is nog onduidelijk, maar zijn wel aanwezig. Deze risico's zijn op dit moment niet goed in te schatten met dien verstande dat het toezicht op de bouwactiviteiten naar verwachting zal verminderen en op de ruimtelijke activiteit zal toenemen. De Omgevingswet en de Wkb vragen ook een aanpassing van de leges. We monitoren de opbrengsten in hoeverre deze overeenkomen met de begrote opbrengsten en welke aanpassingen dit

vraagt naar de toekomst.

11. Cybersecurity-risico.
Onder cybersecurity vallen diverse hedendaagse technieken en acties die een veel verder gaande bedreiging zijn dan alleen het risico van een 'hack' (het risico dat onbevoegden zoals bijv. criminelen toegang krijgen tot (delen van) onze systemen waardoor systemen niet meer werken, bijvoorbeeld door data te versleutelen) Hierbij valt te denken aan zaken als: ransomware-aanvallen, DDoS-aanvallen, cyberaanvallen, gegevensdiefstal, softwarefouten, Malware, fouten bij leveranciers (lees ook het Cybersecuritybeeld Nederland 2024). Ondanks alle beveiligingsmaatregelen kan dit niet worden uitgesloten.
Zo zien we dat door het gebruik van AI burgers en professionele partijen in staat zijn om grote hoeveelheden correspondentie en/of uitgebreide correspondentie richting de gemeente te sturen. Daarin sturen ze op wetten en termijnen. Door de omvang van de correspondentie lopen we een reëel risico dat we niet tijdige voldoen aan onze wettelijke taken. Door het gebruik van AI wordt in de correspondentie gestuurd op het voldoen de wettelijke termijnen onder druk van aansprakelijkheidstelling van de gemeente en het verbeuren van dwangsommen. Ook door onze krappe personele bezetting (zie punt 14) hebben we hier te maken met een reëel risico.
Verder kan AI ook gebruikt worden om geluidsopnamen en stemmen te bewerken van gesprekken met medewerkers en onze bestuurders. Dit met geen ander doel dan ons schade toe te brengen.
Door de toename van 'aanvallen' lijkt het legitiem om de impact en kans anders te waarderen. Om de kans op 10% te zetten en wellicht het bedrag op te hogen naar € 2.500.000 is een gevoelsmatige weging en moeilijk te onderbouwen.

12. BBV, gemeentefonds, verdeelmodellen en overige financiële regelgeving.
Het grootste risico hier blijft de onzekerheid als gevolg van de onvoorspelbaarheid van het rijksbeleid. Dat manifesteert zich in onzekerheid over de continuïteit van onze doelrealisatie en dienstverlening en het vormt een risico voor een solide financieel beleid.
In algemene zin blijft de financiële doorwerking van modellen voor Twenterand vaak niet op maat en ervaren wij ons als nadeelgemeente. Inzake beheersing hierover het volgende: aan de voorkant (inzet VNG-commissie, lobby, internetconsultaties) en wanneer zich dit gaat voordoen: integraal advies n.a.v. calculaties financiën. Voor het sociaal domein zijn er bijvoorbeeld rond de hervormingsagenda en het afschaffen van het abonnementstarief zorgen over de financiële doorwerking.
Per 2023 is een nieuw verdeelmodel voor de herverdeling van het gemeentefonds ingevoerd. Twenterand was hierin een nadeelgemeente. Fondsbeheerders hebben destijds besloten tot een ingroeipad , hiermee werd ons nadeel afgetopt, omdat de effecten van de herverdeling niet altijd goed uitlegbaar bleken. Momenteel lopen die onderzoeken nog steeds. Het risico bestaat dat na afronding van de onderzoeken de bijdrage uit het gemeentefonds voor Twenterand nog lager uitpakt dan we nu voorzien.

13. Opduiken van niet (goed) vastgelegde afspraken met gevolgen.
Er is en wordt veel tijd gestoken in het compleet krijgen van dossiers zodat er een actueel overzicht bestaat van alle gemaakte afspraken en mogelijke verplichtingen (op basis van boetebedingen, etc.). Toch blijkt het op orde krijgen en houden van gemaakte afspraken en daarmee het informatiebeheer dat ook nog voldoet aan alle relevante wettelijke eisen (o.a. Archiefwet) een grote uitdaging. Daarom blijft de kans bestaan dat er gemaakte (mondelinge) afspraken c.q. toezeggingen opduiken waarvan de consequenties aan de voorkant onvoldoende zijn onderkend en vastgelegd met mogelijke gevolgen. De financiële implicaties hiervan kunnen fors zijn.

14. Personeel gerelateerde risico's.
Het risico bestaat dat Twenterand geen adequaat personeelsbestand heeft, zowel kwantitatief als kwalitatief. De consequentie daarvan kan zijn dat wettelijke taken niet meer kunnen worden uitgevoerd en (politieke)ambities niet kunnen worden waargemaakt. We merken nu al dat taken en formatie/ middelen niet met elkaar in balans zijn. Hier zijn een aantal oorzaken voor te noemen:
Er komen nieuwe opgaven/taken, waar geen middelen en/of formatie voor beschikbaar zijn gesteld:
- Toenemende regeldruk door verantwoordingstaken en verplichte audits;
- Uitstroom door pensionering (kennisverlies);
- Krappe arbeidsmarkt: Dit betekent dat soms weinig vakkennis en/of ervaring instroomt, dit vraagt meer begeleiding en levert extra werkdruk bij andere collega's op. Dit kan leiden tot minder werkplezier, meer ontevredenheid en toename van verzuim, een vicieuze cirkel);
- Niet kunnen vervullen van vacatures door eigen werving leidt tot meer inhuur en hogere kosten;

- Overheden vissen in dezelfde vijver en andere gemeenten betalen soms meer;
- De primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden staan onder druk.

Kortom: we zien het toenemende risico van druk op taken en formatie.
Twenterand beschikt nu over een krap personeelsbestand voor de uitvoering van alle taken. In dit verband speelt een aantal risico's. Er komen regelmatig opgaven/taken bij zonder dat de daarvoor benodigde middelen in voldoende mate beschikbaar worden gesteld. Daarbij vragen verantwoordingstaken en audits steeds meer tijd wat de disbalans groter maakt. Naast hogere uitstroom door vrijwillig ontslag zullen de komende 10 jaar ruim 70 medewerkers uitstromen i.v.m. pensionering. De krappe arbeidsmarkt maakt het lastig(er) om snel voldoende gekwalificeerde nieuwe medewerkers aan te trekken. Dit kan leiden tot instroom van medewerkers die nog niet beschikken over de ervaring en vakvolwassenheid die nodig is, waardoor er extra tijd nodig is voor opleiding en de inzet minder productief is. Ook leidt een stagnerende adequate invulling van reguliere en tijdelijke functies tot hogere werkdruk en meer verloop en hogere kosten wanneer overgegaan wordt tot inhuur. Een hogere werkdruk kan vervolgens weer leiden tot ontevredenheid (en verloop) bij medewerkers en/of meer kans op verzuim.
Op de inhuurmarkt is eveneens sprake van krapte voor een aantal cruciale functies. Dit geheel kan leiden tot spanning tussen beschikbare en benodigde formatie/inzet, achterblijvende realisatie van beleid en doelen, kortom tot gevolgen voor onze dienstverlening. Het functiehuis kan een risico vormen, met een slechtere concurrentiepositie met verdere uitstroom tot gevolg. Qua beheersing kan gedacht worden aan aanpassingen in de arbeidsmarktbenadering en van het arbeids-voorwaardenbeleid. Het afscheid nemen van personeel kan aanleiding zijn tot het sluiten van zogenaamde vaststellingsovereenkomsten met financiële verplichtingen. De reorganisatie en de organisatieontwikkeling, waarbij ook inspelen op achterstallig onderhoud (scholing, gesprekscyclus, dossiervorming) aan de orde is, vragen veel inzet op gebied van P&O. Het hiervoor onvoldoende ruimte vrij spelen is eveneens een risico.

15. Humanitaire ontwikkelingen.
Opvang Oekraïense vluchtelingen.
De inval in Oekraïne door Rusland heeft grote impact. Naast economische gevolgen zijn er ook humanitaire gevolgen waarbij een groot beroep wordt gedaan op ons gemeentelijk en maatschappelijk vermogen om vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen, voor een periode tot tenminste 4 maart 2026. Op grond van bestaande regelgeving is het Rijk verantwoordelijk voor de financiering van de kosten die dit voor gemeenten met zich meebrengt. De financieringsregeling, die van geldig is van 1 januari tot 31 december 2025 is € 44 per opvangplek/per dag, dit is kostendekkend en de aanname is dat dit ook zo blijft wanneer de huidige status van deze groep vluchtelingen wijzigt of dat de kosten gedekt worden doordat ontheemden uit Oekraïne naar vermogen kunnen gaan meedoen en meebetalen aan onze maatschappij en meer economisch gaan bijdragen. Het zal een geruime tijd duren dat ontheemden uit Oekraïne kunnen en willen terugkeren. Het kabinet is van oordeel dat er alles aan gedaan moet worden om ontheemden te ondersteunen bij een duurzame terugkeer. Dit vraagt om een stevige inzet op transitie met de nodige aandacht voor de belasting van keten en gemeenten, de financiële consequenties en druk op bijvoorbeeld de huizenmarkt. De komende periode zal deze tijdelijke regeling inclusief bijkomende rechten en plichten worden uitgewerkt – met daarnaast een voortdurende check op terugkeermogelijkheden, waarmee het kabinet over het inregelen van een nationaal collectief zal besluiten.

Opvang van asielzoekers.
Inmiddels is de Spreidingswet vastgesteld en heeft de minister het verdeelbesluit bekend gemaakt met als doel een evenwichtig opvang van asielzoekers over Nederland te realiseren. Twenterand moet voor de Wet mogelijk maken van asielopvang-voorzieningen vóór 1 juli 2025 een locatie realiseren waar 163 asielzoekers (waarvan 26 AMV) opgevangen kunnen worden. Deze wet brengt risico's met zich mee voor onze interne bedrijfsvoering (capaciteit) en voor aanpalende terreinen als wonen, ruimte, zorg, onderwijs, integratie, leefbaarheid en daarmee ook voor het draagvlak. Voldoende capaciteit is rand voorwaardelijk voor het leveren van de prestaties. De kosten voor het realiseren van de locatie en het verzorgen van opvang komen voor rekening van het COA.

Huisvesten statushouders.
Er is sprake van een verhoging van de taakstelling vanuit het rijk tot huisvesting van het aantal statushouders. Dat laatste tekent zich al concreet af en daarbij gaat het om een lichte stijging ten opzichte voorgaande jaren. Daarbij hebben we bovendien te maken met een achterstand in de te realiseren taakstelling doordat er weinig woningen beschikbaar komen in de overspannen

woningmarkt en 85% inmiddels alleenstaand is (met eventuele nareizigers waarvan onbekend is wanneer deze in Nederland aankomen, op dit moment kan het 3 jaar duren voordat zij in Nederland aankomen). Hoewel er in het verleden vooral gezinnen in Twenterand plaatsen, zien we inmiddels dat 85% van de statushouders alleenstaande of alleengaande met nareizigers zijn. Twenterand moet in de 1e helft van 2025 34 statushouders huisvesten en heeft nog een achterstand van 2024 om 42 statushouders te huisvesten waarmee de taakstelling voor het 1e half jaar op 76 uitkomt. De taakstelling voor de 2e helft van 2025 moet nog bepaald worden en zal vermoedelijk rond de 33 liggen, daarbij komt de achterstand van de eerste helft van 2025. Hoewel het kabinet van plan om de landelijke voorrangsregeling voor statushouders in willen trekken, zij de voorrang op een sociale huurwoning verliezen en daarnaast het nareizen van familieleden beperken, is er nog steeds een wettelijke plicht. Als dit door de 1e kamer komt zal dit effect hebben op de uitvoering van ons beleid.

NB! De landelijke politiek speelt een grote rol m.b.t. alles wat te maken heeft met de opvang van asielzoekers/vluchtelingen/ontheemden/Oekraïners. En hierover is landelijk behoorlijk wat te doen. Het zijn zaken waar de gemeente geen invloed op heeft maar die wel hun invloed uitoefenen op wat er binnen de gemeente gebeurt, zowel op financieel als op inhoudelijk vlak (zoals; taakstellingen; wel/niet verplicht mensen huisvesten, minder financiële middelen/wel opgaven, etc.).

Overige risico's die niet te kwantificeren zijn.
Hieronder worden de risico's opgenomen die wel in te schatten zijn, maar niet te kwantificeren (in geld uit te drukken) zijn.

Niet voldoen aan BIO/ AVG en Wpg
Dit risico bestaat eruit dat niet wordt voldaan aan vereisten uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO), de Europese privacyregels o.g.v. de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) niet worden nageleefd en de verplichtingen die voorvloeien uit de Wet politiegegevens (Wpg) niet worden opgevolgd. We voldoen aan de minimum vereisten vanuit de BIO en AVG. Voor de Wpg geldt dit nog niet. Er is een verbeterplan, waarin per kwartaal de opvolging van de aanbevelingen wordt gemonitord met als doel om alsnog te voldoen aan de normen uit de Wpg. De beheersing van dit risico bestaat uit periodiek evalueren en acteren op de uitkomsten hiervan. Doordat Twenterand vanaf 2024 wel aan haar wettelijke interne- en externe auditverplichtingen vanuit de Wpg voldoet, wordt op dit punt geen risico gelopen.
Vanwege de cruciale rol die bewustzijn hier speelt wordt hieraan voortdurend aandacht besteed. I.p.v. een cyberverzekering heeft Twenterand gekozen voor een Incident Respons Retainer contract die veel servicecomponenten bevat bij NFIR. Dit is een partij die ook proactief meekijkt hoe we onze omgeving in moeten richten om risico's proactief te voorkomen. Het doel van het IR Retainer contract is om de organisatie zo snel en efficiënt mogelijk bij te staan in het geval van een cyberincident. Het contract biedt geen financiële schadevergoeding. In het algemeen is preventie de beste verzekering dat er niets misgaat.
De nieuwe NIS2-richtlijn (Cyberbeveiligingswet), die naar verwachting in het derde kwartaal van 2025 in werking treedt, is een set van cybersecurity-regels die bedoeld is om de digitale veiligheid in de EU te versterken. Organisaties moeten zelf risicobeoordelingen uitvoeren en passende maatregelen nemen (zorgplicht). Incidenten moeten binnen 24 uur gemeld worden bij de toezichthouder en het CSIRT (meldplicht). De Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) houdt toezicht op naleving. Voor overheidsorganisaties geldt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als onderdeel van de zorgplicht.

Toenemende auditdruk
Om de auditdruk te verminderen is de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) in het leven geroepen, waarbij het rijk gemeenten jaarlijks verplicht verantwoording af te leggen over DigiD-aansluitingen en Suwinet. Naast opzet en bestaan wordt nu ook op de werking van de getroffen beheersmaatregelen geaudit. Desondanks zien we een toenemende auditdruk die in toenemende mate beslag legt op de beschikbare capaciteit en waarvoor de gemeente niet gecompenseerd wordt. De (financiële) risico's zijn met het niet kunnen voldoen aan de auditplicht moeilijk in te schatten.
De toetsing op werking gaat ook gelden als uit de externe Wpg-audit in 2025 blijkt dat niet aan alle normen is voldaan en een hercontrole uitgevoerd moet worden, hetgeen voor Twenterand realistisch is. In verhouding tot het beperkte aantal boa's brengt deze verplichting veel kosten met zich mee en vergt veel effort van de organisatie. Tot op heden zijn er nog geen sancties gezet bij het niet voldoen aan de wettelijke verplichtingen.
Vanaf maart 2025 is de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS) van kracht.

Deze wet brengt na 2 jaar een auditverplichting met zich mee en daarna om de 4 jaar. Gemeentes zullen per samenwerkingsverband een 'Coördinerende Functionaris Gegevensbescherming (FG)' moeten benoemen.
De NIS2-wetgeving (Cyberbeveiligingswet) en BIO 2.0 brengen de komende jaren ook auditverplichtingen met zich mee. Net als bij de WGS is het nog onduidelijk in hoeverre het rijk hiervoor budget aan gemeenten beschikbaar stelt.

Onvoorspelbaarheid maatschappelijke opgaven.
Door allerlei ontwikkelingen in de wereld, geopolitiek, klimaat, migratie, etc. wordt de gemeente steeds meer geconfronteerd met grote onvoorspelbare opgaven. Een kenmerkend voorbeeld is de inval in Oekraïne door Rusland. Naast economische gevolgen zijn er ook humanitaire gevolgen waarbij een groot beroep wordt gedaan op ons gemeentelijk en maatschappelijk vermogen om vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen, voor een periode van ongewisse duur.
De organisatie is zich hiervan bewust en probeert steeds meer structuur te geven aan een robuuste organisatie voor het reguliere werk enerzijds en een wendbaar deel van de organisatie anderzijds dat zich richt op opgavegericht werken. Dit neemt niet de toenemende onvoorspelbaarheid van opgaven niet weg, maar geeft wel mogelijkheden hiermee om te kunnen gaan.
Inmiddels heeft het Rijk de Spreidingswet vastgesteld met als doel een evenwichtig opvang van asielzoekers over Nederland te realiseren. Dat deze wet risico's met zich kan meebrengen voor onze interne bedrijfsvoering (capaciteit) en voor aanpalende terreinen als wonen, ruimte, zorg, welzijn, ontspanning, etc. is niet geheel ondenkbaar. De uitvoering van deze wet is momenteel landelijk en lokaal onderwerp van discussie.
Daarnaast is sprake van een verhoging van de taakstelling vanuit het rijk tot huisvesting van het aantal statushouders. Dat laatste tekent zich al concreet af en daarbij gaat het om een lichte stijging ten opzichte voorgaande jaren.
Daarbij hebben we bovendien te maken met een achterstand in de te realiseren taakstelling.
Inmiddels heeft het nieuwe kabinet de plannen bekend gemaakt dat statushouders geen voorrang meer krijgen bij het toewijzen van een sociale huurwoning. Dit zal effect hebben op de uitvoering van ons beleid.

Conclusie

Het vereiste weerstandsvermogen bedraagt € 6.592.500 en de beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 22.068.155. De dekkingsratio bedraagt hiermee 3,3 en ligt ver boven de norm van 1. Dit geeft een positief beeld, maar moet worden beschouwd in de context van de financiële problematiek die op gemeenten afkomt. Dan denken we bijvoorbeeld aan alle complexe taken die naar gemeenten toekomen en de naderende ravijnjaren.

Kengetallen: Financiële weerbaarheid en wendbaarheid

Met ingang van 2016 is een aantal kengetallen voorgeschreven om de inzichtelijkheid en de transparantie van de jaarstukken te vergroten. Deze kengetallen beogen inzicht te geven in hoe solide de financiële positie van de gemeente is.
De kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en worden onderstaand toegelicht en geduid. Bij de duiding wordt gebruik gemaakt van het GTK 2020 (Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader), opgesteld door de twaalf provincies.

Netto schuldquote en netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen
De netto schuldquote bestaat uit de schuldenlast van de gemeente gedeeld door de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Bij de netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen gaat het om schulden exclusief doorgeleende gelden (aan bijv. een woningbouwcorporatie die jaarlijks aflost). De netto schuldquote bedraagt 8,57% en daarmee valt Twenterand in de categorie minst risicovol, op basis van (de signaleringswaarden van) het GTK 2020.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft het eigen vermogen weer als percentage van het totale vermogen en hierbij geldt hoe hoger dit percentage, hoe beter de gemeente in staat is haar verplichtingen op de lange termijn te voldoen. De solvabiliteitsratio bedraagt 54,32% en daarmee valt Twenterand in de categorie minst risicovol, op basis van het GTK 2020.

Grondexploitatie
Grondexploitatie geeft de grondpositie (waarde van de grond) weer als percentage van de totale geraamde baten. Voor deze ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie bedraagt 0,69% en daarmee valt Twenterand in de categorie minst risicovol, op basis van het GTK 2020.

Structurele exploitatieruimte
Structurele exploitatieruimte geeft het verschil tussen baten en lasten als percentage van de totale baten. En schetst welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van baten of structurele daling van lasten daarvoor nodig is. Het beeld van deze structurele exploitatieruimte is voor 2024 4,06% en daarmee valt Twenterand in de minst risicovolle categorie, op basis van het GTK 2020.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft de hoogte van de van de woonlasten van een gezin weer als percentage van de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Dit percentage bedraagt 98,31% en daarmee valt Twenterand in de categorie neutraal, op basis van het GTK 2020.
De kengetallen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Kengetallen	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	21,24%	45,75%	8,57%	35,67%	45,12%	43,99%	40,19%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	11,11%	32,31%	0,13%	24,07%	33,22%	32,27%	29,20%
Solvabiliteitsratio	46,79%	37,54%	54,32%	41,07%	37,61%	37,78%	38,41%
Structurele exploitatieruimte	2,10%	1,53%	4,06%	1,56%	-2,30%	-3,80%	-4,06%
Grondexploitatie	0,65%	2,82%	0,69%	9,73%	14,83%	20,09%	18,98%
Belastingcapaciteit	103,97%	102,22%	98,31%	98,35%	98,56%	98,80%	99,10%

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De kapitaalgoederen vormen het gemeentelijk kapitaal waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de (jaarlijkse) lasten. Het is van belang, dat voor de openbare voorzieningen en gebouwen goede onderhoudsplanningen aanwezig zijn.

Beleid
De gemeentelijke kapitaalgoederen bestaan uit veel uiteenlopende onderdelen, zoals groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, gebouwen, wegen, riolering en dergelijke. Voor deze onderdelen wordt op basis van beheerssystemen, die zijn vastgesteld door de raad, de onderhoudsbehoefte bepaald. Daarnaast worden door de betrokken medewerkers op basis van visuele waarnemingen de nodige correcties hierop aangebracht.

Wegen

De gemeente Twenterand heeft de volgende lengte wegen en oppervlakte verharding in onderhoud en beheer:

Wegen/verharding	Areaal
Lengte wegen	436 km
Oppervlakte verharding	237 ha.

Door de CROW (landelijk kennisplatform voor de openbare ruimte) is een standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Middels deze systematiek worden de wegen geïnspecteerd en wordt de onderhoudsbehoefte bepaald op basis van de kwaliteit. In 2023 is een nieuw beheerplan vastgesteld voor Wegen.
De benodigde onderhoudsmaatregelen zijn afhankelijk van de vastgestelde (technische) staat en de feitelijk optredende slijtage van een bepaalde weg door het gebruik of weersinvloeden. Dit onderhoud wordt planmatig uitgevoerd, waarbij het doel is om binnen de beschikbare financiële middelen door tijdig en juist ingrijpen de technische levensduur en het goed functioneren van een weg zoveel mogelijk te verlengen. Daarom wordt gedurende de levensduur regelmatig de toestand van de wegen geïnspecteerd, zodat de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen kunnen worden bepaald. Onder wegen worden alle verhardingen zoals rijbanen, trottoirs, fietspaden en parkeerplaatsen verstaan.
De begroting voor het onderhoud van wegen wordt gemaakt aan de hand van ingevoerde inspectiewaarden in het beheersysteem Obsurv. In dit systeem worden per weggedeelte ca. elke twee jaar inspectiewaarden ingevoerd. Deze waarden komen voort uit een inspectieronde, waarbij de staat van het wegdek op diverse punten beoordeeld wordt. Aan de hand van de ingevoerde inspectiewaarden en diverse instellingen worden de benodigde maatregelen bepaald en de begroting gegenereerd.

Afgevlakte planning:
De begroting voor het onderhoud wordt per jaar berekend. Hierdoor kan het zijn dat er in één jaar een laag bedrag benodigd is, terwijl het volgend jaar een hoog bedrag benodigd is. Omdat dat minder praktisch en werkbaar is, wordt een afgevlakte planning gemaakt. Hierin wordt (waar mogelijk) geschoven met onderhoudsjaren zodat per jaar een min of meer gelijk bedrag benodigd is.
Aan de hand van de meest recente inspectiewaarden in het beheersysteem worden de begrotingscijfers bepaald.
Aan onderhoud asfaltwegen wordt in eerste instantie voorrang gegeven om zoveel mogelijk kapitaalvernietiging te voorkomen. Wanneer namelijk asfaltwegen niet tijdig worden onderhouden zet het schadebeeld zich door in de fundering. waardoor de kosten van herstel fors toenemen.

In de post onderhoud wegen worden ook de aanleg en het onderhoud van grasbetonstenen en bermbeton meegenomen. Indien er budget beschikbaar komt voor het verbeteren van landbouwroutes zullen deze worden uitgevoerd in bermbeton.

Financieel overzicht: Wegen

Omschrijving	Rekening 2023	Begroting 2024	Begr.na wzg 2024	Werkelijk 2024
Onderhoud	1.461.874	1.153.162	1.132.162	1.058.403
Kapitaallasten	255.912	498.613	498.613	270.628
Totaal	1.717.785	1.651.775	1.630.775	1.329.031

Openbare verlichting

Het areaal van de openbare verlichting is geïnventariseerd en op basis van deze inventarisatie vindt de jaarlijkse vervanging plaats van armaturen en masten.

Openbare Verlichting	Areaal
Lichtmasten/armaturen	7.320

Op 1 oktober 2024 is een nieuw beleids- en beheerplan Openbare verlichting vastgesteld. Daarbij is ook beoordeeld of de beschikbare financiële middelen in de pas lopen met de kosten voor onderhoud en investeringen. Dat is het geval gebleken. Op basis van het in de investeringslijst opgenomen bedrag worden de jaarlijkse vervanging, verbeteringen en renovaties uitgevoerd.

Financieel overzicht: Openbare verlichting

Omschrijving	Rekening 2023	Begroting 2024	Begr.na wzg 2024	Werkelijk 2024
Onderhoud	104.212	101.146	107.146	78.250
Kapitaallasten	63.600	79.436	79.436	78.359
Totaal	167.813	180.582	186.582	156.610

Gebouwen en civieltechnische kunstwerken

Er vindt driejaarlijks een herinspectie plaats van alle gemeentelijke gebouwen en zesjaarlijks van alle civieltechnische kunstwerken gelegen binnen de gemeente Twenterand (gebruik gemaakt wordt van van de systemen voor rationeel gebouwenbeheer en rationeel kunstwerkenbeheer van Antea). Het grootschalig onderhoud voor instandhouding van bestaande gebouwen en civieltechnische kunstwerken is voor de komende 10 jaren geregeld. In het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt voor 10 jaar de toekomstige onderhoudsbehoefte aangegeven. Wanneer een gebouw of gebouwonderdeel of een civieltechnisch kunstwerk onderhoud vergt, worden de gewenste activiteit en de onderhoudscyclus vermeld, inclusief de daarbij behorende kosten. In de meerjarenbegroting is voor de storting in het onderhoudsfonds betreffende de gemeentelijke gebouwen ieder jaar een verhoging van €45.000,- en voor de kunstwerken ieder jaar een verhoging van €6.000,- opgenomen. Uit de inspecties blijkt dat indien men bovengenoemde jaarlijkse verhoging handhaaft, er voor de komende 10 jaar voldoende dekking aanwezig is om het noodzakelijke onderhoud uit te kunnen voeren. De gemeente heeft de volgende aantallen accommodaties/gebouwen en civieltechnische kunstwerken in beheer:

Accommodaties/gebouwen	Areaal
aantal accommodaties/gebouwen	52
Civieltechnische kunstwerken	Areaal
aantal kunstwerken	57

Financieel overzicht: Gebouwen

Omschrijving	Rekening 2023	Begroting 2024	Begr.na wzg 2024	Werkelijk 2024
Onderhoud	410.416	315.765	458.460	567.279
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	305.019	1.332.345	2.904.825	632.016
Kapitaallasten	1.028.381	1.847.131	1.865.423	1.117.612
Totaal	1.743.816	3.495.241	5.228.708	2.316.906

Financieel overzicht: Bruggen en kunstwerken

Omschrijving	Rekening 2023	Begroting 2024	Begr.na wzg 2024	Werkelijk 2024
Onderhoud	3.496	18.254	18.254	1.145
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	134.786	86.132	210.101	98.368
Kapitaallasten	14.779	14.663	14.663	14.664
Totaal	153.061	119.049	243.018	114.177

Groen

Door de CROW (kennisplatform voor de openbare ruimte) is een landelijke standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Op basis van die standaard is in 2023 een beheerplan opgesteld voor Groen . Voor openbaar groen is een aantal kwaliteitsniveaus doorgerekend. Middels het pakket rationeel groenbeheer van Sweco zijn deze onderhoudsniveaus vertaald in de werkpakketten (technisch en financieel). De onderhoudsbudgetten staan onder druk vanwege enkele ontwikkelingen, die kosten verhogend werken (wijziging regelgeving, verbod op gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen, areaaluitbreiding en prijsindexatie). Geprobeerd wordt de vastgelegde onderhoudsniveaus zoveel mogelijk te handhaven. Daarbij kan het voorkomen, dat die onderhoudsniveaus niet in de volle breedte worden gehaald b.v. in een warm en nat jaar. Mutaties in het areaal worden op structurele wijze bijgehouden en verwerkt.
Dat areaal bestaat uit:

Openbaar groen	Areaal
bomen	25.271 stuks
hagen	16,5 km
oppervlakte openbaar groen	156 ha

Grondwater

Het hoge grondwaterbeheer is opgenomen in Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan, dat in 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. Voor zover bekend zijn binnen de gemeentegrenzen geen gebieden met grote problemen. Mochten zich toch problemen voor doen, dan zijn gelden beschikbaar binnen het product Riolering om de oorzaak van de problemen te onderzoeken en zo nodig maatregelen te treffen.

Riolering

De volgende rioolvoorzieningen zijn aanwezig in de gemeente:

Riolering	Areaal

vrij verval riolering	231 km
(mini)gemalen	760 stuks

In 2023 is een nieuw Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan 2024-2028 vastgesteld en is bepaald welke maatregelen er aan het rioolstelsel getroffen dienen te worden voor met name de komende planperiode van 5 jaar. In de eerste 5 jaar is daar gedetailleerd naar gekeken en zijn ook de benodigde budgetten bepaald. Voor de periode daarna is dat ook gedaan, maar dan meer op hoofdlijnen. Op het gebied van de riolering gaat het om het onderhoud en beheer van bestaande riolering en gedeelten van de riolering, die vervangen moeten worden. In het GWR 2024-2028 is verder ingespeeld op klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie houdt in dat we de meest nadelige effecten van klimaatverandering willen verminderen. Er zijn maatregelen ingepland voor de locaties, waar uit modelberekeningen is gebleken, dat daar bij extremere hoeveelheden neerslag problemen kunnen optreden. De gemeente Twenterand gaat in deze GWR-periode verder met risico gestuurd rioolbeheer. Door verbetering van methodieken kunnen wij nauwkeuriger bepalen hoe lang een riool meegaat en wat de gevolgen van bepaalde schades zijn. Door risico gestuurd rioolbeheer blijven de kosten maatschappelijk aanvaardbaar. Zowel m.b.t. het opstellen van het nieuwe GWR als de doelmatigheid van te treffen maatregelen heeft overleg plaatsgevonden met het waterschap Vechtstromen. Middels het kostendekkingsplan is de hoogte van de rioolheffing bepaald op basis van 100% kostendekkendheid. Planmatig wordt het rioolstelsel gereinigd en geïnspecteerd, waardoor de kwaliteit wordt bewaakt. Ter plekke van enkele overstorten en gemalen worden permanent metingen verricht om de werking van het stelsel te monitoren. Er wordt gewerkt met het programma rationeel rioolbeheer van Sweco.

Financieel overzicht: Riolering

Omschrijving	Rekening 2023	Begroting 2024	Begr.na wzg 2024	Werkelijk 2024
Onderhoud	182.085	323.000	323.000	364.604
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	2.235	1.100	1.100	0
Kapitaallasten	558.854	746.556	746.556	639.547
Totaal	743.174	1.070.656	1.070.656	1.004.151

Kaderplan speelruimte

Voor het kaderplan speelruimte (door de Raad vastgesteld in 2018) is jaarlijks gemiddeld €76.000,- nodig. Dit is meegenomen in de begroting. Alle speeltoestellen worden hiervoor onderhouden, zodat zij aan de strenge veiligheidseisen van het Attractiebesluit voldoen.

Speeltoestellen	Areaal
Aantal speeltoestellen	569 stuks

Tractie en gereedschappen

Tractie en gereedschappen hebben blijvend aandacht nodig in relatie tot bezetting en daarmee effectief gebruik. Door gewijzigde inzichten of anders uitvoeren van werkzaamheden is het zinvol het gebruik van deze middelen constant tegen het licht te houden. De kapitaallasten van de tractie zijn in de begroting opgenomen voor een vast bedrag. Het verschil tussen werkelijk en begroot wordt gestort c.q. onttrokken uit de reserve tractie. Jaarlijks wordt beoordeeld of de vervangingen, die zijn opgenomen in het tractieplan, noodzakelijk zijn.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarrekening neemt het college, naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV, in ieder geval op:
A. de kasgeldlimiet;
B. de renterisiconorm;
C. een overzicht van verstrekte geldleningen.

Algemene ontwikkelingen

De gemeente dient een paragraaf Financiering in zowel de begroting als in het jaarverslag op te nemen waarin aangegeven wordt wat de beleidsvoornemens zijn ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.
Om volledig te voldoen aan de wetgeving op het gebied van treasury heeft de gemeente Twenterand een treasurystatuut. In dit treasurystatuut zijn de uitgangspunten, de doelstellingen, de beleidsmatige en organisatorische kaders (inclusief het toezicht op de uitvoering van de treasury) voor de treasuryfunctie vastgelegd. De wet FIDO definieert treasury als volgt: “het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico’s”.

Treasurybeleid

De beleidsdoelstelling van het treasurybeleid van de gemeente Twenterand kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en ter beperking van risico’s.

Renterisico's

In de Wet Fido is de renterisiconorm opgenomen. Doel van deze norm is het beperken (spreiden) van het renterisico op de vaste schuld van de gemeente. Het toezichthoudende orgaan wordt met behulp van deze norm op een transparante wijze inzicht geboden in het renterisico als gevolg van renteaanpassing en herfinanciering van leningen.
Een hoofddoel van treasury is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden. Met het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continue geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico, eventueel ondersteund door een liquiditeitsprognose.
Berekening renterisiconorm:

1.	Begrotingstotaal	€ 114.472.988
2.	Wettelijk percentage	20%
3.	Renterisiconorm (1x2)	*€ 22.894.598*
4.	Renteherzieningen	€ 0
5.	Aflossingen	€ 3.631.212
6.	Bedrag van renterisico (4+5)	*€ 3.631.212*
7.	Ruimte onder renterisiconorm	€ 19.263.385

Renteberekening

In het jaar 2024 is over opgenomen langlopende gemeentelijke geldleningen gemiddeld 1,02 % rente betaald (2023: 1,01%, 2022: 1%, 2021:1,26%, 2020: 1,49%, 2019: 1,89%).
In de jaarrekening 2024 zijn deze rentelasten opgenomen. Voor het aantrekken van kort geld werd

begrotingstechnisch rekening gehouden met een gemiddeld percentage van 1,00% (rente financieringstekort binnen de kasgeldnorm). De werkelijke rente is verantwoord op de het product/taakveld 'treasury'.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige korte-termijnfinancieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen.
Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt voor het gehele begrotingsjaar aangehouden de omvang van de jaarbegroting per 1 januari van het betreffende jaar. Op grond hiervan is de door het rijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet voor 2024 vastgesteld op 8,5% van € 114.472.988 = € 9.730.204. Dit betekent dat de gemeente Twenterand door het jaar heen tot het hierboven berekende bedrag met kort geld mag financieren (ook investeringen). Wanneer de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, moeten langlopende leningen (leningen met een looptijd langer dan 1 jaar) aangetrokken worden. Tot maximaal het bedrag van de kasgeldlimiet loopt de gemeente renterisico, gebaseerd op leningen met een termijn van korter dan een jaar.
Met betrekking tot gelden in rekening-courant/kort geld loopt er met onze huisbankier een overeenkomst waarin is afgesproken dat deze dagelijks de saldi in rekening-courant in daggeld uitzet of aanvult. Daarnaast wordt, indien noodzakelijk, kasgeld aangetrokken c.q. gelden via schatkistbankieren weggezet voor periodes variërende van 1 week tot 1 jaar afhankelijk van geldbehoefte en mogelijkheden op de geldmarkt.

Renterisiconorm
In de wet FIDO is door het rijk de renterisiconorm geïntroduceerd. Met de invoering van deze renterisiconorm wordt een kader gesteld tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille van de gemeente, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt.
Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande leningen te voldoen. Renteaanpassing doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd herziet.
De doelstelling van de renterisiconorm is in feite dat bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig deel van de leningenportefeuille geherfinancierd hoeft te worden, het renterisico op de vaste schuld over de jaren gespreid wordt.
De renterisiconorm is door het rijk vastgesteld op maximaal 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Dit betekent dat voor het jaar 2024 de renterisiconorm als volgt kan worden berekend:
Begrotingstotaal 2024: € 114.472.988
Renterisiconorm voor 2024 bedraagt 20% = € 22.894.598
Onderstaand de berekening van het renterisico op de vaste schulden voor het jaar 2024:

(bedragen x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Kasgeldlimiet	9.730	9.730	9.730	9.730
Saldo gemeente	-228	-341	-543	-632
Over-/onderschrijding	-9.958	-10.071	-10.273	-10.362

Kortlopend geld

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een ‘Overeenkomst financiële dienstverlening’ voor onbepaalde tijd afgesloten (opzegbaar). Hier is onder andere de kort-kredietverlening geregeld. Dit houdt in dat er een krediet in rekening-courant (kredietlimiet) van maximaal € 6,9 miljoen is overeengekomen.

Aangegane langlopende geldleningen

In 2024 is geen nieuwe langlopende lening aangetrokken. In de loop van het jaar is € 3.631.212 afgelost. De som van de aangegane langlopende geldleningen bedraagt per 31 december 2024 € 32.461.869 Dit is volledig bestemd voor eigen financiering.

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (waaronder gemeenten) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Het drempelbedrag is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal en bedraagt voor de gemeente Twenterand in 2024 € 2.289.460.
Er mag maximaal drie kwartalen op één volgend worden overschreden. Na de derde op één volgende overschrijding dient actie te worden ondernomen om de overschrijding de komende kwartaal op te lossen. Uit onderstaand overzicht blijkt dat in 2024 is voldaan aan de regeling schatkistbankieren.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

	Verslagjaar	2024		
Drempelbedrag		**2.289**		
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	271	297	406	475
Ruimte onder het drempelbedrag	2.018	1.992	1.883	1.814
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken.
Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen (het terugbetalen van de verstrekte lening). Hieronder treft u een overzicht aan van de verstrekte leningen door de gemeente Twenterand.

Omschrijving	**Bedrag 31-12-2024**
BAGL GR Vechtdal	€ 932.591
Lening Zonnepark BV	€ 4.733.333
Hypotheekverstrekkingen ambtenaren	€ 2.081.564
Lening Triangel	€ 154.941
Lening St.Kulturhus De Klaampe	€ 51.750
Lening Activiteitencentrum 'het Punt'	€ 3.973.855
Lening IKB/Stadsbank	€ 52.622
Duurzaamheidsleningen	€ 2.579
Startersleningen	€ 614.112
Lening korfbalvereniging TOP	€ 8.750
Achtergestelde lening het Punt	€ 25.067
Lening Den Ham FC Twente Madness	€ 5.070
Lening de Groene Jager	€ 22.217
Lening Enexis tranche B	€ 142.372
Blijversleningen	€ 29.579
	€ 12.830.402

Financiering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-) investeringen en beschikbare interne en externe middelen. In feite gaat het hier om het opstellen van een liquiditeitsbegroting. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille. De activa van de gemeente Twenterand zijn per ultimo 2024 als volgt gefinancierd:
Uit de tabel blijkt dat de boekwaarde van de vaste activa (investeringen) wordt gefinancierd met langlopende middelen.

Boekwaarde vaste activa			**€ 105.390.405**
Vaste financieringsmiddelen			
	Reserves (inclusief rekeningresultaat)	€ 78.743.642	
	Voorzieningen	€ 16.832.993	
	Langlopende leningen	€ 32.461.869	
Totaal financieringsmiddelen			**€ 128.038.504**
Financierings overschot			**€ 22.648.098**

Rentetoerekening

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor de aanpassingen van het BBV is hier sprake van een verplichting.
Voor 2024 is een renteomslag gehanteerd van 1,00%. Met deze renteomslag blijft het resultaat op het taakveld treasury (zie tabel hieronder) binnen de norm, zoals voorgeschreven door het BBV.
De rente wordt samen met de afschrijvingslasten doorberekend aan de diverse taakvelden. Aan investeringen wordt geen rente rechtstreeks toegerekend.
Het grondbedrijf hanteert een ander percentage wordt zoals wordt voorgeschreven door het BBV.

Renteschema

De externe rentelasten over de korte en lange financiering		369.727
De externe rentebaten (idem)		271.536
Saldo rentelasten en rentebaten.		98.191
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	25.944	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerend	56.707	
Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	123.067	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-40.416
Rente over eigen vermogen		551.541
Rente over voorzieningen		175.748
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		**865.896**
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		738.392
Renteresultaat op taakveld Treasury		-127.504
Procentule afwijking		-14,73%
Rente omslag percentage berekening is C15 / totaal vaste activa		**1,19%**

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

In deze paragraaf Bedrijfsvoering worden relevante thema's op het gebied van bedrijfsvoering toegelicht en daarnaast bevat de paragraaf een terugblik op de griffie in 2024.
Bedrijfsvoering omvat het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, van informatie en van advies. Het betreft Personeel en Organisatie, (interne) Communicatie, Bestuursadvies en -ondersteuning van B&W, Planning & Control, Financiën , Informatisering & Automatisering, Bodediensten en Bestuurlijk Juridische zaken. In deze paragraaf wordt op een aantal thema's die in 2023 speelden bij Bedrijfsvoering nader ingegaan.

Communicatie en participatie
Op communicatievlak speelden in 2024 drie majeure ontwikkelingen.
1) Lokale omroep. Raadsbreed werd in november 2022 een motie aangenomen om de stichting Delta Media Groep te laten doorgroeien naar een volwaardige lokale omroep. Op basis van een uitgebalanceerde business case met meetbare indicatoren, evaluatiemoment en jaarbudget voor een pilotperiode van drie jaar, besloot de raad tot het toekennen van een jaarlijkse bijdrage van € 100.000 voor de jaren 2024, 2025 en 2026.In de tussentijd is er een en ander veranderd. Vanuit de Rijksoverheid worden de komende periode de meer dan 230 lokale omroepen omgevormd tot ongeveer 80 streekomroepen. Dit betekent dat de plannen van de lokale omroep er anders uit gaan zien en mogelijk ook dat het benodigde geld er anders uit gaat zien. Met andere woorden, het is de vraag of het door de raad beschikbaar gestelde geld straks nog nodig is. De nieuwe situatie vraagt in elk geval om een andere bijdrage.
2) Ophogen communicatiebudget. Voor 2023 en 2024 was het communicatiebudget tijdelijk verhoogd van € 36.000 naar € 68.000. Een evaluatie moest duidelijk maken of en hoe die ophoging structureel gemaakt zou moeten worden. Die evaluatie heeft helaas nog niet plaatsgevonden.
3) Extra inhuur personele capaciteit voor een aantal opgaven. Voor onder meer de opvang van Oekraïners, Kanaal Almelo-De Haandrik en duurzaamheid/energietransitie werd aanvullende communicatiecapaciteit ingehuurd. Dit werd als onvermijdbaar gezien en de hiervoor vereiste middelen op deze beleidsterreinen waren ook beschikbaar. Voor de genoemde dossiers loopt deze inhuur tot op heden nog steeds door.

I&A vanaf 2024 team ITIA en FBIV
Begin 2024 zijn de laatste nazorgacties verricht van de technische overgang van de 'oude' naar de 'nieuwe' organisatie. Dit betrof alle IT-technische handelingen en aanpassingen die daarbij kwamen kijken zodat alle medewerkers vanaf 01-01-2024 hun werk vanuit hun nieuwe setting op konden pakken. Hierna is vanuit diverse aandachtsgebieden input geleverd t.b.v. de herinrichting van het gemeentehuis. Collega's zijn aangeschoven bij diverse werkgroepen om input te leveren. Ook dit, terwijl de winkel open bleef. Het aandachtsgebied Informatievoorziening heeft 2 nieuwe medewerkers mogen begroeten. Vanuit eerder beschikbaar gestelde structurele middelen hebben we een recordmanager en kwaliteitsmedewerker geworven. Zij maken ons minder kwetsbaar en hebben invulling gegeven aan de eerste verbeteropgaven die er liggen. Aan de hand van het IBT-rapport en afstemming met de archiefinspecteur werken we aan een gezonde basis om dit de komende jaren verder uit te bouwen. Daarbij ligt de focus op veranderende wet- en regelgeving. Door personeelsmutaties bij DataGedrevenWerken hebben we nog niet de beoogde (door)start gemaakt die ons voor ogen stond. Intern is een nieuwe collega geworven, helaas is de zittende medewerker naar een buurtgemeente vertrokken. Vanaf 2025 zijn voor de komende 3 jaar middelen beschikbaar gesteld om onder begeleiding van een externe partij invulling te geven aan een integrale benadering en opbouw van DGW in onze organisatie .

Personeel & Organisatie
Opleidingen.
Insteek is dat wij een lerende gemeente willen zijn. De afgelopen jaren lieten onderstaand beeld zien.

	2021	2022	2023	2024
Loonsom	€ 14.919.806	€ 17.332.028	€ 19.376.520	€ 21.258.223

Opleidingskosten	€ 218.285	€ 155.799	€ 240.715	€ 335.124
% van de loonsom	1,46%	0,90%	1,24%	1,57%
Aantal medewerkers per december	251	278	296	318
Opleidingskosten per medewerker	€ 870	€ 560	€ 813	€ 1.113

In driekwart van de cao's zijn afspraken gemaakt over opleidingsbudgetten. Als voorbeeld: in de cao van de VVT is 2% van de loonsom opgenomen voor studiekosten. Gemiddeld trokken werkgevers € 700,- per werknemer per jaar uit als opleidingsbudget. In die zin faciliteren wij onze medewerkers meer dan gemiddeld. De bedragen zijn exclusief de opleidingskosten ten behoeve van college van B&W en raad. Ten opzichte van de begroting is er € 58.000 meer uitgegeven dan geraamd.

Ziekteverzuim
De laatste jaren liet het ziekteverzuim een stijgende lijn zien.

	2021	2022	2023	2024
Ziekteverzuim	4,06%	5,00%	5,24%	5,32%

In-, door- en uitstroom
De laatste 3 jaar lieten geen grote verschillen in instroom zien. De uitstroom is sinds 2022 wel toegenomen.

	2021	2022	2023	2024
Instroom	47	51	49	44
Doorstroom	5	6	7	12
Uitstroom	25	31	32	40

Wetgeving
Voor 1 januari 2025 is aangekondigd dat de Belastingdienst actief gaat handhaven op schijnzelfstandigheid. Dit houdt in dat zzp'ers die in de praktijk werknemer blijken te zijn, worden gezien als schijnzelfstandige. Als dit het geval is, kunnen zowel zzp'ers als opdrachtgever een naheffing en een boete krijgen. Schijnzelfstandigheid betekent kort gezegd dat iemand zich presenteert als zelfstandige terwijl er volgens het arbeidsrecht sprake is van een dienstverband. Hierop hebben wij eerste stappen gezet wat betreft adequate monitoring.

Verbouw en herinrichting gemeentehuis
De bouwwerkzaamheden voor de herinrichting en verduurzaming van het gemeentehuis zijn in volle gang. De werkzaamheden zijn naar verwachting in het eerste kwartaal van 2026 afgerond.

Organisatieontwikkeling
In 2024 zijn we van start gegaan met de nieuw ingerichte teams. Op basis van de uitkomsten van een enquête onder de nieuwe teams hebben enkele kleine verschuivingen van medewerkers plaatsgevonden die bijdragen aan een efficiëntere samenwerking.
Vanuit het programma organisatieontwikkeling zijn voor de doorontwikkeling vier pijlers gekozen.
Deze pijlers zijn:
Lerende organisatie
Basis op orde
Wendbare organisatie
Goed werkgeverschap
Het doel van deze pijlers is om overzichtelijk en samenhangend te blijven sturen op en investeren in de doelstellingen van de organisatieontwikkeling.

Er zijn in 2024 veel stappen gezet. De werving en selectie van leidinggevenden heeft echter meer tijd gekost dan verwacht. De vertraging deed een beroep op het geduld en de flexibiliteit van teams en de aandacht voor de (individuele) medewerkers.
Vanuit de pijler “lerende organisatie” zijn stappen gezet in het samen leren en verbeteren op 3 niveaus (als professional, als team, als organisatie). Enkele voorbeelden zijn de ontwikkeldagen (organisatiebreed en op teamniveau), verdere uitwerking van de organisatiefilosofie, opzetten van een programma voor de ontwikkeling van de teamleiders.
Het doel van de pijler “basis op orde” is het bouwen en beheren van een goed fundament. Voorbeelden van enkele gezette stappen zijn o.a. de teamplannen en capaciteitsplanning, het invullen van de concerncontrollersrol, het doorontwikkelen van de P&C-cyclus, een structureel directieoverleg en de terugkoppeling van besluiten uit het college en het directieoverleg naar de organisatie.
Ook in de pijler “de wendbare organisatie” (verhogen wendbaarheid en flexibiliteit van de organisatie) zijn er diverse vorderingen gemaakt. Enkele voorbeelden daarvan zijn dat er een afwegingskader is vastgesteld als hulpmiddel voor de identificatie van opgaven, er is een werkproces vastgesteld die de stappen beschrijft van de verkenning van een opgave tot de uitvoering hiervan en de eventuele borging in de reguliere organisatie. Ook is de sturingsdriehoek ingericht en wordt deze gebruikt. Daarnaast zijn workshops georganiseerd over het wendbaar werken en wat dat in de praktijk betekent.
M.b.t. de pijler “goed werkgeverschap” wordt beoogd om de medewerkers in de organisatie goed te faciliteren om de hoge ambities waar te kunnen maken. Enkele voorbeelden van de gezette stappen zijn het nieuw ontwikkelde format voor de gesprekscyclus dat behulpzaam is voor het voeren van een goed gesprek met de medewerker. Ook is er een regeling hybride werken vastgesteld die nog uitgevoerd zal worden.

Bestuurlijk juridische zaken
Belangrijke ontwikkeling hier was de nieuwe Wet open overheid (Woo), als vervanger van Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Voor meer toelichting wordt verwezen naar de (verplichte) paragraaf openbaarheid Woo.

Informatie- en archiefbeheer
Voor het informatie- en archiefbeheer scoort de gemeente sinds 2023 ‘oranje’, omdat het beheer en de zorg voor het archief op aspecten niet op orde is. De provinciaal archiefinspecteur heeft geconstateerd dat er in 2024 goede stappen zijn gezet, maar dat de gemeente op belangrijke aandachtspunten (nog) niet voldoet. Er ontstaat stagnatie als gevolg van beperkte capaciteit. Dit leidt op basis van het toetsingskader opnieuw tot de kleur oranje.
Aandachtspunten die vanuit de archiefinspectie voor 2024 zijn benoemd:
• Wegwerken achterstanden in vernietiging en archiefbewerking.
• (systeem van) Overbrenging op de juiste manier implementeren.?
• Aanpak tekortkomingen archiefruimte en –bewaarplaats.
• Overzicht van informatie in de organisatie.

Wegwerken achterstanden in vernietiging en archiefbewerking.
De stand van zaken is: Het project wegwerken achterstanden (2021-2024) is afgerond. Over het meerwerk dat geconstateerd is en waar de inspectie o.a. naar verwijst, moet nog besloten worden. Archiefvernietiging van digitale informatie wordt uitgevoerd, echter met vertraging waardoor nieuwe achterstanden ontstaan.
Voor het wegwerken van de achterstand in archiefbewerking is een plan opgesteld, waarover nog besloten moet worden.
(systeem van) Overbrenging op de juiste manier implementeren. Hieraan is nog geen vervolg gegeven.

Aanpak tekortkomingen archiefruimte en –bewaarplaats.
De tekortkomingen t.a.v. de archiefbewaarplaats worden bij de verbouwing van het gemeentehuis verholpen.

Overzicht van informatie in de organisatie.
Met dit aandachtspunt is eind 2024 gestart.

Bovenstaande punten zijn opgenomen in het totaaloverzicht met verbeterpunten voor informatie- en archiefbeheer. In 2024 is het door personele krapte niet gelukt deze lijst om te zetten naar een

verbeterplan met prioritering en fasering. In samenhang met het nieuwe verantwoordingsverslag 2024, dat later dit jaar aan de raad zal worden aangeboden, en het advies daarbij van de archivaris, zal voor het komende jaar (en daarna) planmatig en op basis van prioriteit aan de verbeteringen en de aandachtspunten vanuit het provinciaal toezicht uitvoering gegeven worden.

Rekenkameronderzoeken 2024

In deze alinea doen we verslag van de rekenkameronderzoeken in 2024. Een overzicht van rapporten publiceert de griffie op Rapporten | Twenterand

Rekenkamerbrief Minimabeleid
In 2024 is opvolging gegeven aan de rekenkamerbrief Minimabeleid #3 van maart 2022. Belangrijkste bevinding hierin was de overlap tussen verschillende regelingen. Middels een raadsbesluit op 17 december 2024 onder het agendapunt Herijking van het minimabeleid; Verordening individuele inkomenstoeslag Twenterand 2025 (IIT) is de overlap en er uit gehaald (de Meedoenverordening is hierbij ingetrokken), de bedragen IIT aangepast en de regelingen geharmoniseerd naar 120% van de bijstandsnorm. Het betrof een unaniem raadsbesluit. In opdracht van de raad middels een aangenomen motie wordt als vervolg hierop de communicatie over het minimabeleid ook breder opgepakt. Dit gebeurt in 2025.

Quickscan Doorwerkingsonderzoek Sturing op het Sociaal Domein.
In de raad van 23 april 2024 is de Quickscan Doorwerkingsonderzoek Sturing op het Sociaal Domein behandeld. De hoofdvraag luidde: Op welke manier heeft de gemeente gevolg gegeven aan de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek 'Sturing op het sociaal domein' dat in 2020 is uitgevoerd. De conclusie: "De informatievoorziening naar de raad over het sociaal domein is in het algemeen op orde" is hierbij overgenomen.

Dit geldt ook voor de aanbevelingen, met de hierbij in acht te nemen de duiding die het college hieraan gegeven heeft in het raadsvoorstel. De aanbevelingen en de essentie van deze duiding luidden:
• Aandachtspunt blijft dat de politieke hoofdlijnen goed in de stukken naar voren moet blijven komen. De goede praktijk worden als college dan ook voortgezet (zoals nieuwsbrief sociaal domein) en we blijven aandacht houden voor de politieke hoofdlijnen.
• De voorstellen die de raad van het college ontvangt zouden ook alternatieven en argumenten voor andere keuzes moeten bevatten. Indien relevant en uitvoerbaar.
• Arrangeer een nader gesprek over de bevindingen van dit rapport en het samenspel tussen een delegatie van de raad, de portefeuillehouder(s) en de griffier. Dit initiatief is gelegd bij de raad c.q. griffie. Er is geen behoefte aan gebleken in 2024.

Hiermee is dit rekenkamerrapport afgehandeld.

Griffie

Maatschappelijk effect
De griffie richt zich op een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming. De griffie ondersteunt en adviseert hierbij de raad, het bestuursorgaan dat besluiten neemt. De raad doet dat vanuit haar volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol. Een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming is van belang voor het goed functioneren van de democratie. Dit beoogde maatschappelijk effect is geen stip aan de horizon, maar een vrij constant gegeven waar voortdurend aan gewerkt moet worden. De ambitie ligt met name in de term “hoogwaardige”, waarbij het van belang is om continu aan te sluiten bij en te anticiperen op de (veranderende) vraag uit de raad en de samenleving.

Ontwikkelingen 2024
Na twee corona jaren en ziekte op de griffie is in 2024 gewerkt aan een stabiele griffie met de basis op orde en voldoende middelen voor een goede ondersteuning van de gemeenteraad. In 2024:

Zijn de rekenkameronderzoeken opnieuw aanbesteed;
Is gestart met de verdere implementatie van iBabs;

Is het digitaal ondertekenen volledig ingevoerd;
Is de ondertiteling van de videotulen geregeld;
Is het werving en selectieproces voor de nieuwe griffier en griffiemedewerker afgerond;
Is het raadsonderzoek naar kanaal Almelo - de Haandrik opgestart;
In 2024 is ook gestart met de aanbesteding voor een accountant in verband met het bereiken van de maximale opdrachtwaarde.

Middelen
Het meerwerk van de accountant heeft om extra middelen gevraagd. Met de ambtelijke organisatie zijn afspraken gemaakt hoe meerwerk in het vervolg voorkomen kan worden. Daarnaast is er een kostenoverschrijding door de externe inhuur van de interim-griffier. Dit is niet goed in de prognose voor 2024 opgenomen waardoor de totale kosten van de inhuur een overschrijding van het budget is. Ook de komst van een nieuwe griffier die een opleiding is gestart in 2024 leidt tot een kostenoverschrijding voor opleiding en budgetten.

Rechtmatigheidsverantwoording

In deze subparagraaf wordt het onderwerp rechtmatigheid behandeld, en wordt een toelichting gegeven op de rechtmatigheidsverantwoording van het College van Burgemeester en Wethouders. De rechtmatigheidsverantwoording zelf is opgenomen in de jaarrekening 2024.

Achtergrond
Met ingang van de Jaarstukken 2023 moet het College van Burgemeester en Wethouders een rechtmatigheidsverantwoording opstellen en in de paragraaf Bedrijfsvoering ingaan op het onderwerp rechtmatigheid. De landelijke wetgever heeft deze verplichting enkele achtereenvolgende jaren uitgesteld omdat er nog veel onduidelijkheden waren over de te hanteren regels, kaders en richtlijnen. In het afgelopen jaar is meer duidelijk geworden over deze regels, kaders en richtlijnen. Hierdoor is het voor het college mogelijk geworden om bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording de regels, kaders en richtlijnen beter te interpreteren en toe te passen.
Op gemeentelijk niveau is in 2024 een voorstel gedaan voor aanpassing van de verantwoordingsgrens naar 3% (was 1%). Door een andere benadering van het begrotingscriterium is hantering van 1% niet langer reëel. De meeste gemeenten hanteren ook 3%.

Bevindingen
Zoals in het controleprotocol is opgenomen, wordt in de paragraaf bedrijfsvoering een overzicht opgenomen van de geconstateerde fouten boven de rapporteringsgrens van € 100.000. Daarnaast wordt opgenomen welke maatregelen er genomen worden om deze fouten in de toekomst te voorkomen.

Via onderstaande tabel is een cumulatief overzicht opgenomen van geconstateerde rechtmatigheidsfouten over 2024:

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording	Bedrag (x € 1.000)	
Begrotingscriterium		
1a. Overschrijding exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	€ 0	
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 14	
2. Niet geautoriseerde reserve mutaties	€ 0	
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid respectievelijk zijn gemeld.	€ 0	
Totaal begrotingsonrechtmatigheden (bruto)	**€ 14**	A

4. Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn	€ 14	B
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ 0	C (=A-B)
Voorwaardencriterium		
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 532	D
M&O criterium		
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	€ 0	
Totaal rechtmatigheidsfouten (=C+D)	**€ 532**	
Verantwoordingsgrens		
Verantwoordingsgrens vastgesteld door de raad (%)	3%	
Totaal lasten inclusief toevoegingen aan de reserves	€ 138.527	
Verantwoordingsgrens	**€ 4.156**	

Begrotingscriterium

1a. Overschrijding exploitatiebudgetten

In 2024 is bij geen van de programma's sprake geweest van een overschrijding van de lasten, zoals blijkt uit onderstaand overzicht:

	Begrotingsafwijking lasten		
Programma	**Begroot**	**Werkelijk**	**Verschil**
1. Sociaal domein	€ 66.371.326	€ 64.126.987	-€ 2.244.339
2. Ruimte	€ 31.819.951	€ 31.173.802	-€ 646.149
3. Economie en vrije tijdsbesteding	€ 10.511.879	€ 8.477.261	-€ 2.034.618
4. Bedrijfsvoering	€ 18.757.825	€ 15.865.303	-€ 2.892.522

1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)

In onderstaande tabel zijn de kredieten opgenomen die een overschrijding kennen:

Omschrijving	***Krediet***	***Besteed t/m 2023***	***Besteed 2024***	***Overschrijding***
VW crafter 2022	€ 50.000	€ 0	€ 63.568	€ 13.568
Totaal	€ 50.000	€ 0	€ 63.568	€ 13.568

Hierbij dient opgemerkt te worden dat onder tractie-kredieten een afspraak met de raad ligt rondom de maximale kapitaallasten (met verrekening van de reserve tractiemiddelen).

Voorwaardencriterium

Fouten in het kader van de naleving van de Europese Aanbestedingsregels van cumulatief € 532.000 is als volgt opgebouwd:

(a) Onrechtmatige inkoop ICT - diensten € 312.000

(b) Onrechtmatige inhuur personeel € 163.000

(c) Onrechtmatige inkoop verwerking groenafval € 57.000

In onderstaand overzicht is ook opgenomen welke maatregelen er zijn genomen om deze fouten in de toekomst te voorkomen.

(a) Onrechtmatige inkoop ICT - diensten € 312.000

Deze diensten zullen we allen gaan onderbrengen bij de ICT-broker. De aanbesteding hiervan heeft plaatsgevonden en zodra deze ICT-contracten bij de ICT-broker zijn ondergebracht, is hiermee ook de rechtmatigheid geborgd.

(b) Onrechtmatige inhuur personeel € 163.000

Zodra de huidige periode van inhuur is afgelopen zal dit contract niet meer worden verlengd en zal indien hier nog een inhuurbehoefte aanwezig is op basis van het inkoopstartdocument een nieuwe aanbestedingsprocedure worden opgezet.

(c) Onrechtmatige inkoop verwerking groenafval € 57.000

Er zal worden onderzocht of deze verwerking in de praktijk ook op een andere wijze kan gaan plaatsvinden.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Vanuit de vastgestelde risico's en beheersmaatregelen welke zijn opgenomen inde beleidsnota voorkomen Misbruik & Oneigenlijk geldt dat er geen bijzonderheden zijn geconstateerd.

Privacy en Informatiebeveiliging

Privacy

De gemeente Twenterand is verplicht te voldoen aan de Europese privacyregels op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Hierin staan de belangrijkste regels voor de omgang met persoonsgegevens.
Daarnaast heeft de gemeente buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) in dienst, die voor de verwerking van persoonsgegevens ook zijn gehouden aan de Wet politiegegevens (Wpg). De gemeente heeft in 2024 voldaan aan de verplichting uit deze wet om een interne audit uit te voeren met als resultaat dat - n.a.v. een verbeterplan - een aantal normen een positievere score laten zien.
Het is een illusie dat een gemeente als 'AVG- of Wpg-proof' kan worden betiteld. Er zal namelijk continu aandacht gevraagd moeten worden voor het bewust omgaan met privacygegevens van inwoners, leveranciers en eigen personeelsleden.
De belangrijkste in 2024 getroffen maatregel om het risico van onzorgvuldig gebruik van persoonsgegevens te beperken, is de inzet van tools om de privacybewustwording organisatiebreed

te vergroten: het gebruik een Security Awareness Training (‘KnowBe4’), die in het 2e halfjaar 2024 is vervangen door e-learning modules (‘SEP B.V.’). Daarnaast is elk kwartaal een bewustwordingssessie voor nieuwe medewerkers georganiseerd. Zowel management als bestuur zijn meegenomen in de resultaten van kwartaalrapportages op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.
Hoewel er brede aandacht voor privacybewustwording is geweest, heeft dit niet geresulteerd in een vermindering van het aantal gemelde datalekken: 2024 (19), 2023 (10) en 2022 (9). De verklaring hiervoor is dat in 2024 juist medewerkers meer bewust zijn geworden wat een datalek is en weten hoe zij dit moeten melden. Van de 19 datalekken zijn er 3 uit voorzorg bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gemeld. Eén melding kon weer worden ingetrokken, omdat betrokkene had aangegeven dat er geen aanwijzingen waren van inbreuk op zijn persoonsgegevens. Alle datalekken zijn in het gemeentelijke datalekkenregister opgenomen. Het streven is dat het aantal datalekken de komende jaren moet afnemen.

Informatiebeveiliging
De gemeente Twenterand heeft qua meting ten opzichte van het jaar daarvoor stappen voorwaarts gezet. Dat heeft te maken met een aantal doorgevoerde maatregelen vanuit het BIO normenkader. Op het moment van schrijven liggen er een set nieuw te prioriteren maatregelen die uitgevoerd moeten worden in. Er is aanvullend vooruitgang geboekt in het vormgeven van vastgesteld beleid, processen (procesbeschrijvingen, vastgestelde richtlijnen en werkinstructies) en eigenaarschap.
In Europa is een NIS-richtlijn (Network and Information Systems) opgesteld om bij te dragen aan een hoog gemeenschappelijk beveiligingsniveau van netwerk- en informatiesystemen in de hele EU. Al in 2016 is de NIS1-richtlijn gepubliceerd. Deze was met name bedoeld voor grote bedrijven en instellingen die essentiële functies voor de samenleving vervullen. Denk aan Stroom, Netwerk en Watervoorziening leveranciers. Zij zijn al enkele jaren verplicht om maatregelen t.a.v. informatiebeveiliging te nemen om de cyberweerbaarheid te verhogen.
In mei 2022 is de Europese Commissie akkoord gegaan met een nieuwe versie, de NIS2. In deze versie is de scope verruimd waarvoor deze richtlijn van toepassing is. NIS2 verschilt op diverse vlakken van de eerste NIS-richtlijn. De nieuwe richtlijn heeft namelijk een ruimer toepassingsgebied, waardoor er meer sectoren en entiteiten onder de richtlijn vallen. Met de invoering van de NIS2-richtlijn zullen de regels voor de beveiliging van digitale diensten ook voor lokale (mede)overheden gelden. Dat betekent dat 7 decentrale overheden verplicht worden om meer maatregelen te nemen om cybersecurityrisico’s te beheersen. Daarnaast stelt de NIS2-richtlijn dat nationale autoriteiten de naleving van de regels uit NIS2 strenger moeten handhaven.
Via de zelfevaluatie ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) wordt vanaf 2017 (jaarlijks) verantwoording afgelegd over de gemeentelijke inspanningen op het gebied van informatieveiligheid. De zelfevaluatie is eind december afgerond en de resultaten worden in het tweede kwartaal van 2025 verstrekt aan de raad.

Paragraaf openbaarheid Woo

Openbaarheidsparagraaf Woo

Vanaf 1 mei 2022 geldt de nieuwe Wet open overheid (Woo), als vervanger van Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie voor iedereen beter toegankelijk wordt, makkelijk vindbaar en uitwisselbaar is. De nieuwe wet geeft iedereen recht op toegang tot publieke informatie en verplicht overheden om meer publieke informatie actief openbaar te maken. Voor het publiceren de verschillende wettelijke verplichte informatiecategorieën geldt een fasering van enkele jaren. Vanuit het Rijk zijn incidentele en structurele middelen beschikbaar gesteld en uitgangspunt is dat deze toereikend zijn voor een adequate implementatie van deze nieuwe wet. Op grond van de BBV dient vanaf de jaarrekening 2022 een openbaarheidsparagraaf Woo als afzonderlijke paragraaf te worden opgenomen. Hier worden de belangrijkste onderwerpen geschetst.

Actieve openbaarmaking
Voor dit onderwerp zetten wij in op ambitieniveau twee wat inhoudt dat wij de wettelijke fasering volgen en dat bij elke fase de documenten uit de betreffende categorie vanaf de wettelijk verplichte datum actief openbaar worden gemaakt.
Sinds november 2024 geldt de verplichting voor actieve openbaarmaking voor de eerste 5 informatie categorieën. Twenterand voldoet aan deze wettelijke eis. De verwachting is dat in 2025 voor de volgende categorie van informatie actieve openbaarmaking verplicht wordt.

Er is een projectorganisatie ingericht die de implementatie van de Woo ter hand heeft genomen. De Woo-coördinator/jurist is de projectleider en ook de Woo-contactpersoon maakt onderdeel uit van de projectgroep. Daarnaast verzorgt de Woo-contactpersoon de beantwoording van vragen over de beschikbaarheid van publieke informatie. Via de teamleiders worden de medewerkers op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen rondom de Woo en wat dit betekent voor het dagelijks werk.

Passieve openbaarmaking
De Woo-coördinator/jurist is belast met het afdoen van Woo verzoeken. Het afhandelproces van Woo-verzoeken is vastgelegd in het zaaksysteem, waarbij het ook mogelijk is een Woo-verzoek in te dienen via een digitaal formulier. De Woo-verzoeken worden in verband met de korte wettelijke beslistermijn zoveel mogelijk in ambtelijk mandaat afgedaan. Het afhandelen van Woo-verzoeken is met name door het anonimiseren van documenten en het ontdoen van persoonlijke beleidsopvattingen zeer arbeidsintensief.

Verbeteren van de informatiehuishouding
Het op orde brengen van de informatiehuishouding is een verplichting die voortkomt uit de Archiefwet. Vanuit de zorgplicht is dus al (doorlopend) aandacht voor de goede, geordende en toegankelijke staat van de informatie. In het Woo-meerjarenplan van de VNG is vastgelegd aan welke eisen de gemeentelijke informatiehuishouding moet voldoen. Aansluiting wordt gezocht bij de informatie categorieën van de actieve informatieplicht. Per informatiecategorie wordt het op orde brengen van de informatiehuishouding getoetst op een aantal aspecten, zoals een informatiebeheerplan, anonimiseren, het behoud van geanonimiseerde documentversies, de kwaliteit van de zaakdossiers en van de onderliggende processen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en of financiële belangen en mogelijke risico's wordt in de begroting en jaarstukken aandacht besteed aan derde rechtspersonen (de verbonden partij), waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in deze relaties van de gemeente. Onder verbonden partijen moet worden verstaan: privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft, zoals deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen (Wet gemeenschappelijke regeling) en/of stichtingen en publiek private samenwerkingsconstructies. Onder 'bestuurlijk belang' wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stem-recht. Met een 'financieel belang' wordt bedoeld dat middelen ter beschikking zijn gesteld die verloren gaan in geval van faillissement van de 'verbonden partij' of als financiële problemen bij een 'verbonden partij' op de gemeente kunnen worden verhaald.

Wat willen we bereiken
Twenterand wil participeren in partijen die een publiek belang dienen, zodat de visies en beleidsdoelstellingen van de gemeente ondersteund en uitgedragen worden. Indien participatie leidt tot inkomsten voor de gemeente worden deze inkomsten ingezet als technisch onderdeel van de gemeentebegroting. Hierbij worden de risicobeperkingen, welke de Wet Financiering Decentrale Overheden gemeenten oplegt bij dergelijke deelnemingen, in acht genomen.

Wat doen we daarvoor
De gemeente Twenterand heeft actief deelgenomen aan bestuurlijke en ambtelijke overleggen van verbonden partijen, waarbij voorafgaand aan deze vergaderingen het college een standpunt inneemt ten aanzien van de agenda. Via de besluitenlijsten van het college worden de gemeenteraad en de inwoners over de externe vertegenwoordigingen geïnformeerd.

De verbonden partijen van de gemeente Twenterand zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

<u>A. Gemeenschappelijke regelingen</u>
SamenTwente (GGD, OZJT, VTT)
Recreatieschap Twente
Veiligheidsregio Twente
Stadsbank Oost Nederland
Omgevingsdienst Twente
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
Centrumgemeenteregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Almelo

<u>B. Deelnemingen in vennootschappen (NV's, BV's, VOF's en CV's) en coöperaties</u>
Cogas N.V.
Twence B.V. *(aandelen verkocht in 2024)*
N.V. Rova Holding
Wadinko N.V.
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Enexis
Zonnepark Oosterweilanden

<u>C. Deelnemingen in Stichtingen en Verenigingen</u>
Dimpact
Euregio
P-10 (plattelandsgemeenten)

Eventuele risico's rondom de verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Gemeenschappelijke regeling: Samen Twente (GGD, OZJT, VTT)

Programma:
De samenwerking in Twente levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van alle programma's en diverse doelenbomen. Het grootste onderdeel is de wettelijke gemeentelijke taak GGD.

Doelstelling:
Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en bereikbare regio.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De aangesloten (14) gemeenten zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. De regionale samenwerking wordt op een breed terrein verricht: algemeen bestuurlijk, economische zaken, volksgezondheid, milieu, ruimtelijke ordening en recreatie en toerisme.

De transitie van de Regio Twente is afgerond. Er staat een nieuwe structuur voorzien met meer focus en eenvoud in regionale samenwerking. De 'oude' organisatie Regio Twente is opgesplitst in vier verschillende onderdelen:
SamenTwente: een organisatie voor gezondheid, veiligheid en vitaliteit, met daarin de GGD, OZJT, Veilig Thuis Twente en Kennispunt Twente. SamenTwente is gastheer van Samen14.

Financiële relatie / financieel belang:
De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van bovengenoemde samenwerkingsvormen in Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is de JGZ-bijdrage, deze wordt verdeeld op basis van het aantal jeugdigen.
De bijdrage aan de regionale samenwerking in Twente bedraagt in 2024 € 2.164.599.

Beleidsvoornemens:
In 2024 is er gestart met een regionale kerntaken discussie om de kerntaken van Samen Twente vast te stellen. Dit zal in 2025 zijn beslag gaan vinden en betrekking hebben op de begroting van 2026.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 4.105
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 5.119
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 21.449
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 21.811
Financieel Resultaat 2024	€ 1.397

Gemeenschappelijke regeling: Recreatieschap

Omschrijving
Programma:
Economie en Vrijetijdsbesteding

Doelstelling:
Recreatieschap Twente: een lichte samenwerkingsvorm waarin recreatieparken, recreatieve routes en fietspaden voor inwoners van Twente worden beheerd en onderhouden. Het strategisch beleid op dit gebied ligt bij de Twente Board.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Alle 14 Twentse gemeenten zijn aangesloten en hebben zitting in het algemeen bestuur.
Financiële relatie / financieel belang:
Gemeente Twenterand heeft € 208.600 afgedragen als bijdrage aan het Recreatieschap in 2024.
Beleidsvoornemens:
Het Recreatieschap Twente is een uitvoeringsorganisatie van waaruit de Twentse recreatieparken (het Rutbeek, het Hulsbeek en het Lageveld), recreatieve routes en fietspaden voor de inwoners en bezoekers van Twente worden beheerd en onderhouden. Ook in Twenterand liggen enkele van deze

routes, denk hierbij bijvoorbeeld aan de MTB-route bij de Engbertsdijksvenen of het Katerjanspad. In 2024 is het Recreatieschap Twente - als jonge organisatie - bezig geweest met de bezuinigingsopgave waar alle gemeenschappelijke regelingen aan te voldoen hebben. Daardoor staat er nu een volwassen, maar kwetsbare kleine organisatie voor de onderdelen die het regionaal mag uitvoeren voor de verbonden partijen.
Voorbeelden van zaken die in 2024 zijn opgepakt zijn bijvoorbeeld het voortdurende snoeiwerk langs de recreatieve fiets- en wandelpaden, maar ook een grootschalige opdracht als het vervangen van de beschoeiing in het Rutbeek en het Lageveld. Deze opdracht zal ook in 2025 nog worden gecontinueerd. Door regionaal samen te werken op dit vlak kunnen kostenbesparingen voor de gemeenten optreden, omdat er zeer gespecialiseerd materieel wordt gebruikt bij deze recreatieve routes, die niet elke gemeente (zoals Twenterand) voor handen heeft.
Op het gebied van beleidsontwikkeling zijn beide organisatieonderdelen recent onder de loep genomen, wat heeft geleid tot een vastgesteld toekomstscenario voor de recreatieparken (2024) en de routenetwerken (2022). Daarmee kan het Recreatieschap Twente de aankomende jaren aan de slag om de toeristisch-recreatieve infrastructuur voor zowel inwoner als bezoeker verder te ontwikkelen.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 797
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 1.566
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 4.073
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 4.569
Financieel Resultaat 2024	€ 151

Gemeenschappelijke regelingen: Veiligheidsregio Twente

Veiligheidsregio Twente (VRT) is een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien gemeenten in Twente. De samenwerking is gestoeld op de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De basis voor de ambtelijke organisatie van de VRT wordt gevormd door de volgende organisatieonderdelen: 'Veiligheidsbureau', 'Brandweer Twente', 'GHOR' (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) en 'Gemeenten'. Deze organisatieonderdelen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken en werken onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur VRT multidisciplinair samen.

Doelstelling:
Veiligheidsregio Twente zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen. De VRT kent meerdere programma's, waaronder:
- Multidisciplinaire onderwerpen
- Brandweer
- GHOR
- Gemeenten

In de programmabegroting 2024 van de VRT staat per programma benoemd wat de doelstellingen zijn en wat hier voor gedaan gaat worden. Na de zienswijzen ronde in het najaar van 2023 is in de eerste helft van 2024 de nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Twente voorgelegd aan de Twentse gemeenteraden en vervolgens vastgesteld in het Districtelijk Veiligheidsoverleg.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken de Twentse gemeenten samen binnen de gemeenschappelijke regeling op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het Algemeen Bestuur van de VRT wordt gevormd door de Twentse burgemeesters.

Financiële relatie / financieel belang:
De gemeentelijke bijdrage wordt verdeeld over de Twentse gemeenten. Sinds 2016 wordt hierbij gebruik gemaakt van de Cebeon-verdeelsystematiek (Cebeon is het bureau dat de verdeelsystematiek voor het gemeentefonds periodiek onderhoudt.). De gemeente Twenterand droeg in 2024 ruim 2,4 miljoen bij aan de VRT. Dit bedrag is grotendeels gedekt uit de bijdrage die de gemeente Twenterand ontvangt vanuit het Gemeentefonds (cluster Openbare Orde en Veiligheid, subcluster Brandweer en Rampenbestrijding).

Beleidsvoornemens:
‘Stabiele factor in tijden van verandering’. Dat is de rode draad van de koers voor de komende jaren. We leven in een wereld waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Dit biedt kansen, tegelijkertijd stelt het ons voor een aantal uitdagingen. De Veiligheidsregio Twente focust de komende jaren op:
- Continuïteit en stabiliteit; het goed blijven doen, zoals we dat nu doen, met voldoende mensen en middelen
- Aansluiting blijven vinden en behouden bij de Twentenaren.
- Technologische veranderingen: kansen benutten en proactief reageren op potentiële bedreigingen.
- Anticiperen op crisistypen gerelateerd aan klimaatverandering
- Anticiperen op de wijziging van meerdere wetten die invloed hebben op onze taken

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 2.504
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 3.389
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 72.140
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 76.067
Financieel Resultaat 2024	€ 2.617

Gemeenschappelijke regelingen: Stadsbank Oost Nederland

Programma:
Sociaal Domein

Doelstelling:
Stadsbank Oost Nederland (SON) is een kredietbank zoals bedoeld in de Wet op het consumentenkrediet. De Stadsbank biedt schuldhulpverlening, budgetbeheer, beschermingsbewind en sociale kredietverlening aan.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De GR wordt gevormd door 21 deelnemende gemeenten in de Achterhoek en Twente. De portefeuillehouder Sociale Zaken heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur vergadert tenminste twee keer per jaar.

Financiële relatie/financieel belang:
De bijdrage voor 2024 bedraagt € 297.000. De Stadsbank is momenteel een ander dienstverlenings- en bekostigingsmodel aan het ontwikkelen. Hierdoor nemen de jaarlijkse kosten toe, ondanks onze preventieve activiteiten vanuit het Meldpunt Geldzorgen en dat we minder dienstverlening van de Stadsbank afnemen.

Per 1 juli 2023 is de looptijd van een schuldregeling gehalveerd van 36 naar 18 maanden. De verwachting was dat hierdoor meer inwoners een beroep zouden doen op schuldhulpverlening. Deze verwachting is niet helemaal uitgekomen, er hebben meer inwoners een beroep gedaan op schuldhulpverlening maar de stijging is niet zo hoog als verwacht.

Beleidsontwikkeling:
In juli 2023 heeft het college de bestuursopdracht vastgesteld om onderzoek te doen naar de meest optimale inrichting van schuldhulpverlening in de gemeente de komende jaren. De rol van de Stadsbank zal in dit onderzoek een belangrijke rol spelen. In Q4 2024 is dit onderzoek inclusief besluitvorming naar aanleiding van de conclusies van het onderzoek afgerond. Besloten is dat het Meldpunt Geldzorgen met ingang van 1-1-2026 de intake voor schuldhulpverlening zelf gaat doen. Hiertoe gaat Twenterand over tot partiele uittreding. Voor de overige informatie verwijzen wij naar de doelenboom Sociale Zaken.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 1.369
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 2.235
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 11.397
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 9.983
Financieel Resultaat 2024	€ 656

Gemeenschappelijke regelingen: Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Programma:
Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) is een gemeenschappelijke regeling die een bijdrage levert aan het realiseren van de doelstelling van Bedrijfsvoering.

Doelstelling:
Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Het GBTwente wordt gevormd door de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser, Oldenzaal en Twenterand. De gemeente Twenterand wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.

Financiële relatie / financieel belang:
De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van het aantal aanslagen van de verschillende belastingen die voor de gemeente Twenterand worden uitgevoerd. De begrote bijdrage voor 2024 is € 803.234

Beleidsvoornemens:
Het GBTwente anticipeert de komende jaren op het nieuwe strategieplan 2023-2026. Dit strategieplan is gericht op ‘koersvastheid, stabiliteit, duidelijkheid en transparantie voor gemeenten en inwoners’. De geformuleerde missie, visie, kernwaarden en doelen zijn richtinggevend voor de komende jaren. De gekozen strategie geeft de concrete beweging van het GBTwente weer en is gericht op de volgende twee pijlers:
1. Dienstverlening op maat [wat];
a. Persoonlijk
b. Begrijpelijk

2. Optimale Uitvoering [hoe]
Het werkproces van GBTwente is zorgvuldig, transparant, van hoge kwaliteit en tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Daarbij is het proces gericht op:
a. Betrokken en trotse medewerkers
b. Effectieve processen
c. Tevreden klanten (opdrachtgevers en inwoners)
d. Efficiënte inzet van financiële middelen

De organisatie is stabiel, voert een heldere koers, werkt continu verder aan procesverbetering en is financieel gezond. Om zo goed mogelijk om te gaan met gemeenschapsgeld kijkt het GBTwente continu naar mogelijkheden om processen zo effectief mogelijk te blijven inrichten. Op deze manier blijft het GBTwente zorgen voor een efficiënte inzet van de beschikbare financiële middelen.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 756
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 1.652
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 7.588
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 9.527
Financieel Resultaat 2024	€ 1.233

Gemeenschappelijke regelingen: Centrumgemeenteregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Almelo

Programma: Sociaal Domein

Doelstelling:
Op basis van de norm van opdrachtgeverschap is de gemeente Almelo namens de regio (Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Wierden en Twenterand) gemandateerd voor het uitvoeren van het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De portefeuillehouder maatschappelijke ondersteuning heeft zitting in de stuurgroep die minimaal twee keer per jaar samenkomt. Op de agenda staan zonder meer de financiële verantwoording en de dienstverleningsovereenkomst (dvo).

Financiële relatie / financieel belang:
Centrumgemeente Almelo ontvangt jaarlijks het budget voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Eventuele overschotten of tekorten worden naar rato verdeeld over de regio. Deze komen incidenteel beschikbaar en wegens tekorten op Maatschappelijke Opvang wordt dit verrekend met Beschermd Wonen. Daarnaast ligt er een wetvoorstel voor een nieuw financieel verdeelmodel inclusief woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen waarbij de financiële middelen ook gedecentraliseerd worden.

Beleidsvoornemens:
Met het nieuwe financiële verdeelmodel en ook de inhoudelijke decentralisatie van beschermd wonen (beschermd wonen in de eigen stad/dorp/wijk/huis) wordt de betrokkenheid van de regio gemeenten groter. Uitdaging bij de inhoudelijke decentralisatie is vooral de beschikbaarheid van betaalbare woningen (woonopgave). Gezien de onduidelijkheden rond onze verplichtingen, de wetgeving, de tekorten, de samenloop met ander beleid en wachtlijsten is een lokaal onderzoek (verkenning) gestart vanuit het wendbare deel van de organisatie om strategisch hier naar te kunnen kijken zodat helder wordt hoe verplichtingen en middelen zich verhouden. Dit onderzoek wordt gekoppeld aan de verkenning vergrijzing, daar de Wmo bij beide zaken aan de orde is.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ -
Eigen vermogen 31-12-2024	
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ -
Vreemd vermogen 31-12-2024	
Financieel Resultaat 2024	€ 5.900

Gemeenschappelijke regelingen: Omgevingsdienst Twente

Programma:
Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van programma Ruimte en heeft raakvlakken met bijna alle doelenbomen binnen dit programma. Primair gaat het om de uitvoering van alle milieutaken, maar ook milieu gerelateerde taken zoals: duurzaamheid en de uitvoering van de Omgevingswet.

Doelstelling:

Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en prettige regio.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De deelnemende Twentse gemeenten (14) zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Ook de provincie Overijssel is deelnemer. De werkzaamheden worden milieu breed of wel omgevingsbreed verricht. Belangrijke thema's betreffen, volksgezondheid, milieu en ruimtelijke ordening.

Financiële relatie / financieel belang:
De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van de Omgevingsdienst Twente. Sinds 2024 is er sprake van out-putfinanciering en wordt bijgedragen op basis van geleverde diensten door de ODT. Vooraf is er een traject van herijking financiering ODT afgerond ter voorbereiding van de Programmabegroting ODT 2024. De kosten voor onze gemeente zijn aanzienlijk gestegen. De redenen daartoe zijn de ontwikkelingen binnen de gemeentegrenzen, zoals de realiseren van bestemmingsplannen/omgevingsplannen met als gevolg meer nieuwbouw ten behoeve van wonen en bedrijven. Maar ook diverse ontwikkelingen in wet- en regelgeving, een overspannen arbeidsmarkt, het blijvend kunnen voldoen aan de wettelijke kwaliteitscriteria, een toename in taken, meer adviesverzoeken van de gemeente aan de ODT vanwege bijvoorbeeld omgevingsplannen, geluid, bodem (PFAS) en lucht (stikstof). Een toename van de kosten met de omvang van 2.5 fte bleek realistisch om de disbalans tussen werkvoorraad en overgedragen capaciteit in 2018 weg te nemen. Inmiddels wordt per jaar voor 9907 uur (7.3 fte) aan opdrachten door de ODT voor onze gemeente uitgevoerd. Of dit ook voldoende is voor de nabije toekomst is onzeker nu de resultaten uit het onderzoek door de commissie Van Aartsen is overgenomen door de minister en toont dat de ODT onvoldoende robuust is. Op dit moment kan de ODT niet voldoen aan de wettelijke kwaliteitsnormen. Een plan van aanpak is door de ODT ingediend en daar wordt op dit moment uitwerking aan gegeven. Om de vereiste robuustheid te verkrijgen en de VTH-taken te versterken kan inhouden dat beschikbare capaciteit verhoogd moet worden. Op dit moment zijn alle consequenties van dit verbetertraject niet duidelijk.

Beleidsvoornemens:
De gemeente Twenterand heeft deelgenomen aan de ontwikkeling van nieuwe beleidsregels voor alle VTH-Taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) die Omgevingswet bestendig zijn. De nieuwe beleidsregels zijn in 2024 vastgesteld. Inclusief een risicomodel waarmee bepaald wordt hoe de capaciteit verdeeld kan worden om de risico's bij niet normconform gedrag te beperken. Primair zijn deze regels gericht op de milieutaken, maar dezen zijn zodanig lokaal 'ingekleurd' dat ze ook voor de niet milieutaken toegepast kunnen worden. De gemeente Twenterand is vertegenwoordigd in het regionaal overleg en het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Twente.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 2.036
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 3.070
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 4.575
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 4.622
Financieel Resultaat 2024	€ 1.893

Deelnemingen in vennootschappen: Cogas NV

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op het beleidsveld Duurzaamheid.

Doelstelling:
Cogas voorziet onder meer in de behoefte aan openbare nutsvoorzieningen in de gemeenten die in de vennootschap deelnemen en in haar concessie-en machtigingsgebieden. Twenterand valt onder het verzorgingsgebied van Cogas. Oorspronkelijk doel van de Cogas N.V. was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Momenteel zijn het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen

belangrijke doelen geworden.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De aandelen van de Naamloze Vennootschap Cogas Holding zijn in handen van 9 Overijsselse gemeenten. Cogas is gevestigd in Almelo. Aandeelhouders zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand bezit 558 aandelen à €454,-; totale (nominale) waarde van €253.332,-. Dit betreft 11 % van de aandelen. Hierop wordt jaarlijks dividend uitgekeerd. De dividenduitkering over 2023 aan Twenterand in 2024 was € 1.106.241 .

Beleidsvoornemens:
Het is de ambitie van Cogas, naast uitstekend netbeheer van bestaande netwerken, te investeren in de aanleg van nieuwe energie-infrastructuren, zoals warmte- en biogasnetwerken, om daarmee de verduurzaming van de warmtevoorziening mogelijk te maken en de energietransitie in de regio te faciliteren. Cogas wil een bijdrage leveren aan en positie nemen in de Energietransitie en is partner in de RES Twente.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 145.458
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 150.342
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 112.380
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 107.433
Financieel Resultaat 2024	€ 9.973

In 2024 heeft Twenterand € 1.106.241 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in vennootschappen: Twence Holding BV, Hengelo

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:
Terugwinning van grondstoffen en energie uit huishoudelijk afval door duurzame en betaalbare verwerking van afval en bevordering van de samenwerking op het gebied van innovatief afvalbeleid (circulaire economie).

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Twence is een overheidsbedrijf (uitsluitend gemeentelijke aandeelhouders) voor de verwerking van afval tot grondstoffen en energie.

Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand heeft in december 2024 de aandelen van Twence holding BV verkocht. Dit heeft een eenmalige opbrengst opgebracht van € 8.641.290 euro voor 43.909 aandelen. Tot 1 juli 2027 behoudt Twenterand nog 8.053 aandelen (1%) om tot deze datum het afval (rest-, GFT- en grof restafval) nog te kunnen laten verwerken door Twence. Aan de kopende gemeenten zijn voor dit aantal aandelen certificaten uitgedeeld voor het dividendrecht. Dit betekent dat er geen dividenduitkeringen meer verstrekt worden. De dividenduitkering in 2024 was € 361.965.

Beleidsvoornemens:
Het Strategisch Beleidsplan van Twence heeft de volgende twee strategische lijnen:
I. Een actieve en substantiële bijdrage leveren aan de duurzame regionale energievoorziening.
II. Meer waardevolle grondstoffen uit afval en biomassa produceren om daarmee de grondstofkringlopen te sluiten.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 169.261
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 166.200
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 162.475
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 174.746
Financieel Resultaat 2024	€ 14.413

In 2024 heeft Twenterand € 361.965 aan dividend ontvangen

Deelnemingen in vennootschappen: Rova Holding NV

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:
Het bevorderen van en/of het doen realiseren van integraal afvalketenbeheer en het leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het terrein van verwijdering van afvalstoffen, waaronder begrepen beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van deelnemende overheden.
Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?
- het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval tegen zo laag mogelijke kosten voor de inwoners
- het in stand houden van een bedrijf dat op duurzame wijze diensten aan gemeenten verleend op het gebied van huisvuilinzameling, terugwinning van grondstoffen en BOR taken

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
ROVA is een afvaladvies-, regie- en verwijderingsorganisatie. Het werkgebied van ROVA telt 23 gemeenten in Midden en Oost-Nederland. Het betreft de organisatie, beheer en uitvoering van publieke taken voortvloeiend uit de afvalzorgplicht van de aangesloten gemeenten en de uitvoering van de gemeentelijke reinigingstaken.

Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand bezit 335 aandelen (2,87%) ter waarde van €38.005,75 (nominale waarde) waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. De dividenduitkering in 2024 was € 180.177. Hiervan wordt, zoals afgesproken, € 100.000 ondergebracht bij de algemene dekkingsmiddelen en € 80.177 ondergebracht in de reserve afval.

Beleidsvoornemens:
In 2024 heeft ROVA zijn strategie geactualiseerd voor 2025 tot en met 2030. Deze nieuwe strategie leidt niet tot een grote koerswijziging. De strategie houdt nog steeds in dat afval als grondstof wordt gezien, hiervoor is een Programma Kwaliteit Grondstoffen ontwikkeld door ROVA. Ook streeft ROVA ernaar om het dienstenpakket verder uit te breiden met taken op gebied van het Beheer van openbare ruimte en dit beter in te bedden in de organisatie.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 43.020
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 44.169
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 59.990
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 63.717
Financieel Resultaat 2024	€ 4.820

In 2024 heeft Twenterand €100.000 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in vennootschappen: Wadinko NV

Wadinko was in 2024 actief als regionale participatiemaatschappij en droeg bij aan de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest-Drenthe. Hoewel er nog geen participaties in Twenterand waren, bleef de inzet om bedrijven in de gemeente te ondersteunen. De aandelen van Wadinko N.V. waren in handen van de provincie Overijssel en 24 gemeenten, met een vestiging in Zwolle. In 2024 werd € 42.500,- aan dividend begroot. Er is daadwerkelijk € 53.370 uitgekeerd in 2024.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2023	€ 82.569
Eigen vermogen 31-12-2023	€ 82.924
Vreemd vermogen 1-1-2023	€ 8.542
Vreemd vermogen 31-12-2023	€ 8.721
Financieel Resultaat 2023	€ 1.855

In 2024 heeft Twenterand € 53.370,00 aan dividend ontvangen.

De financiele gegevens over 2024 zijn op dit moment nog niet bekend.

Deelnemingen in vennootschappen: Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Deze deelneming levert een bijdrage aan de bedrijfsvoering op het gebied van financiering.

Doelstelling:
BNG vertaalt haar missie in de volgende strategische doelstellingen:
- behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semipublieke domein;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De BNG is opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag. Het is de bank van en voor de overheid en instellingen voor het maatschappelijke belang. De BNG probeert zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening aan de gemeenten te bieden. Daardoor heeft zij toegevoegde waarde voor haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is een structuurvennootschap. Met een relatief aandelenbezit van 0,04% beschouwt Twenterand BNG als een beleidsarme verbonden partij.

Financiële relatie / financieel belang:
De aandelen zijn voor de helft in handen van de Staat, de andere helft is in handen van gemeenten en provincies. De BNG is, gemeten naar balanstotaal, de grootste overheidsbank van Nederland. De nominale waarde van de aandelen BNG van de gemeente Twenterand is €59.670,- (23.868 aandelen à € 2,50). Over 2024 is een dividend ontvangen van € 51.555.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 4.615.000
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 4.721.000
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 4.777.000
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 110.819.000
Financieel Resultaat 2024	€ 123.164.000

In 2024 heeft Twenterand € 51.554,88 aan dividend ontvangen

Deelnemingen in vennootschappen: Enexis

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan de doelrealisatie op het beleidsveld Duurzaamheid en een bijdrage aan de bedrijfsvoering op het gebied van financiering.

Doelstelling:
Een op zo duurzaam mogelijke wijze verzorgen van een betrouwbaar en betaalbaar energietransport nu en in de toekomst.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Twenterand bezit medio 2020 42.621 aandelen Enexis. Dit betreft 0,0285% van het aandelenkapitaal. Vanwege deze geringe relatieve omvang beschouwt Twenterand Enexis als een beleidsarme verbonden partij.

Financiële relatie / financieel belang:
In 2024 is € 10.305,- aan dividend uitgekeerd.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 5.320.000
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 5.538.000
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 5.140.000
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 5.949.000
Financieel Resultaat 2024	€ 254.000

In 2024 heeft Twenterand €10.305,95 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in vennootschappen: Zonnepark Oosterweilanden

Programma:
Zonnepark Oosterweilanden B.V. wekt duurzame energie op d.m.v. zonnepanelen en levert daarmee een bijdrage aan de duurzaamheidsopgaven van de gemeente.

Doelstelling:
Het doel van Zonnepark Oosterweilanden B.V. is het opwekken van duurzame energie en het stimuleren van het gebruik van duurzame energiebronnen.

Bestuurlijke relatie/bestuurlijk belang:
De gemeente Twenterand is 100% aandeelhouder van Zonnepark Oosterweilanden B.V.

Financiële relatie/financieel belang:
De dividenduitkering was € 300.000.

Beleidsvoornemens:
Productie van duurzame energie.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 397
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 147
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 5.434
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 5.639
Financieel Resultaat 2024	€ 50

In 2024 heeft Twenterand € 300.000 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: Dimpact

Programma
Dimpact is een coöperatieve vereniging van, voor en door gemeenten. De leden zijn de eigenaar van de coöperatie en sturen de ontwikkelingen aan. De governance structuur van de coöperatie borgt invloed van alle lid gemeenten in de vereniging. Elke lid heeft een gelijke stem, ongeacht het aantal inwoners. Lidmaatschap levert Gemeente Twenterand op dit moment de relevante en zinvolle voordelen als kennisdeling en architectuurvorming op en - niet te vergeten- de mogelijkheid om van dichtbij de Common Ground ontwikkelingen te volgen, als bouwsteen voor een excellente dienstverlening! Dimpact zet zich o.a. sterk en overtuigend in voor de landelijke Common Ground ontwikkeling. Hoewel gemeente Twenterand de Common Ground gedachte omarmd hebben we

gekozen om niet aan te haken bij het geambieerde tempo van Dimpact als het gaat om implementatie van deze ontwikkelingen. Als lid van Dimpact kunnen we, ook op termijn, gebruik maken van de Dimpact-innovatieaanpak en inzichten.

Doelstelling:
De 42 leden hebben een gedeelde ambitie: oplossingen initiëren en realiseren voor de publieke dienstverlening van morgen. Dimpact heeft tot doel om 'excellente publieke dienstverlening en interactie met burgers, bedrijven en instellingen' mogelijk te maken voor gemeenten. De klant centraal stellen en de nieuwe informatie-architectuur, spelen daarin een prominente rol. De coöperatie heeft geen winstoogmerk. De leden sturen gezamenlijk de ontwikkelingen aan. Samenwerking, kennisdeling en hergebruik van oplossingen zijn daarbij de basis. Doel is om gezamenlijk toe te werken naar een digitale innovatie van dienstverlening aan inwoners en bedrijven en een moderne informatiehuishouding.

Bestuurlijke relatie/bestuurlijk belang:
De coöperatieve vereniging Dimpact heeft in 2024 een ledenbestand van 42 gemeenten, 18 jaar ervaring en vertegenwoordigd 3 miljoen inwoners.
Dimpact kent de volgende officiële (statutair vastgelegde) besluitvormende organen:
- Algemene Leden Vergadering;
- Raad van Commissarissen;
- Bestuur en directie.

Financiële relatie/financieel belang:
Gemeente Twenterand betaalde in 2024 € 6.480 contributie aan vereniging Dimpact.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 2.991
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 703
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 4.586
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 7.567
Financieel Resultaat 2024	€ -2.287

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: Euregio

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan alle programma's en diverse doelenbomen. Het gaat in het algemeen om bestuurlijke samenwerking en internationale contacten.

Doelstelling:
De Euregio heeft tot doel het stimuleren, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverschrijdende samenwerking.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De Euregio is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband van Nederlandse en Duitse gemeenten, steden en (Land-)Kreise.

Financiële relatie / financieel belang:
Voor de Nederlandse gemeenten is de bijdrage aan de Euregio € 0,29 per inwoner.

Beleidsvoornemens:
De Euregio werkt vanuit drie inhoudelijke commissies op de terreinen Maatschappelijke ontwikkeling, Economie en Arbeidsmarkt en Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2024	€ 2.577
Eigen vermogen 31-12-2024	€ 2.577
Vreemd vermogen 1-1-2024	€ 29.942
Vreemd vermogen 31-12-2024	€ 39.553
Financieel Resultaat 2024	€ -37

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: P-10 (Plattelandsgemeenten)

Programma:
De P10 levert een bijdrage aan alle programma's en diverse doelenbomen. In het algemeen gaat dit om kennisdeling en belangenbehartiging bij de landelijke en Europese politiek.

In het afgelopen jaar is de P10 uitgegroeid tot een netwerk van 32 plattelandsgemeenten uit Nederland. De P10 heeft door middel van haar programma's (Leefbare Kernen, Leefbaar Buitengebied, Sociaal Platteland, Duurzaam Platteland, Maatwerk Platteland) en haar Agenda Platteland nauw samengewerkt in ambtelijke werkgroepen en o.a. met de VNG, K80, Platform31 en aan tafel gezeten bij de Koning en de Top Landelijk Gebied.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De gemeente Twenterand wordt in het Algemeen bestuur vertegenwoordigd door de wethouder plattelandsontwikkeling.

Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand betaalt een jaarcontributie van circa € 15.000.

Beleidsvoornemens:
Opkomen voor de gedeelde belangen van de gemeente aangesloten bij P-10.

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: Twentse Koers

Programma: Sociaal Domein

Doelstelling:
De Twentse Koers (voorheen: Samenwerkingsagenda Menzis) is een strategische domeinoverstijgende samenwerking tussen Samen Twente (GGD), coöperatie Menzis, provincie Overijssel en de 14 Twentse gemeenten op het gebied van zorg, welzijn en wonen. Er wordt gewerkt volgens het principe van de 'coalition of the willing'. Dat betekent dat partijen binnen de agenda op projectniveau kunnen bepalen of ze meedoen of niet.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De Twentse Koers kent een Bestuurlijk Overleg. Hierin heeft de portefeuillehouder Wet maatschappelijke ondersteuning/publieke gezondheid zitting. Leden van het bestuurlijk overleg hebben geen mandaat voor beslissingen met financiële consequenties of van politieke/bestuurlijke lading.

Financiële relatie / financieel belang:
De eigenaren betalen geen structurele financiële bijdrage aan de Twentse Koers. Financiering vindt projectmatig met externe middelen plaats. Gemeente Twenterand doet een incidentele bijdrage uit de lokale GALA-middelen.

Beleidsvoornemens:
De vastgestelde strategische agenda en samenwerkingsovereenkomst van de Twentse Koers loopt nog tot en met 2026. De Twentse Koers wordt als goed voorbeeld in het land gezien, ook vanuit de doelstellingen van het Integraal ZorgAkkoord (IZA).

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Een van de middelen van een gemeente om haar ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken bij het uitvoeren van het omgevingsbeleid van de overheid is het grondbeleid. In het kader van het omgevingsbeleid wordt de maatschappelijke gewenste bestemming van de grond, middels een plan of besluit op basis van de Omgevingswet bepaald. De raad heeft een kader stellende en controlerende functie ten aanzien het gehanteerde grondbeleid en de daarbij behorende begrotingen en verantwoordingen.
Grondbeleid gaat in belangrijke mate over de productie van bouwgrond, de wijze waarop die tot stand komt en hoe de bouwgrond verkocht en gebruikt wordt.

Hoofdlijnen van het grondbeleid

Gemeenten kunnen ervoor kiezen om een actief grondbeleid te voeren (waarbij je zelf als gemeenten de gronden koopt en bouwrijp maakt) of een faciliterend (passief) grondbeleid (waarbij de bouwgrondproductie aan anderen wordt overgelaten). Met faciliterend grondbeleid loopt de gemeente minder financiële risico's. Deze liggen bij marktpartijen. Daar staat tegenover dat de gemeente minder sturingsmogelijkheden heeft. Voorts kan de gemeente bij faciliterend grondbeleid geen winst maken, omdat ze alleen kosten kan verhalen. Daardoor komen verlieslatende ruimtelijke ontwikkelingen niet of moeizaam van de grond, omdat de markt deze om bedrijfseconomische redenen niet oppakt. Bij actief grondbeleid kunnen met de baten uit winstgevende grondexploitaties tekorten op verlieslatende grondexploitaties worden bekostigd, waardoor er feitelijk financiële verevening tussen verschillende ruimtelijke ontwikkelingen plaats kan vinden.

In juli 2023 heeft de gemeenteraad de meest recente nota grondbeleid vastgesteld. Het uitgangspunt hierbij is dat de focus ligt op een situationeel grondbeleid. Afhankelijk van de noodzaak of ambitie wordt er de keuze gemaakt voor actief grondbeleid.

Over de financiële gevolgen van het gevoerde beleid wordt jaarlijks gerapporteerd in de paragraaf grondbeleid van de jaarrekening. Daarin wordt uitvoeriger ingegaan op de financiële positie van het grondbedrijf, de projectmatige complexen (= lopende grondexploitaties) en de functionele complexen (complex verspreide bezittingen en complex nog uit te voeren werken). In de paragraaf grondbeleid van de begroting wordt vooruit gekeken op ontwikkelingen, die mogelijk gevolgen hebben voor de vermogenspositie van het grondbedrijf.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
De grondexploitaties zijn ingedeeld conform de voorschriften van het BBV. Er is een onderscheid gemaakt in:

Bouwgrond In Exploitatie (BIE);
Gronden die onder de rubriek Materieel Vast Actief (MVA) op de balans worden verantwoord, voorheen het Complex Overige gronden.
Bouwgrond in exploitatie (BIE) heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitaties die zich (bijna) in de uitvoeringsfase bevinden. Onder BIE vallen gronden die in eigendom zijn van de gemeente en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Het startpunt van BIE is het raadsbesluit van de vaststelling. Vanaf dat moment kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (BIE) op de balans.

De gronden welke onder MVA worden geschaard zijn meestal in het verleden anticiperend of strategisch aangekocht. Er is voor deze (bouw)gronden (nog) geen grondexploitatie vastgesteld door de Raad. Dit geldt ook voor aangekochte gronden in het kader van het Masterplan Vriezenveen Zuid. Deze gronden worden overgeheveld naar de bouwgronden in exploitatie, wanneer de gemeenteraad hier een ruimtelijk plan voor vaststelt met daarbij een financiële vertaling, ofwel een grondexploitatiebegroting.

De Raad stelt op grond van haar budgetrecht kredieten beschikbaar voor de uitvoering van de grondexploitatiebegroting. Deze kredieten regelen de financiering en dekking van de

uitvoeringskosten en zijn bestemd voor aankopen, wegenaanleg, groenaanleg, riolering, enzovoort. Met de jaarlijkse vaststelling van de grondexploitatie autoriseert de gemeenteraad tevens de baten en lasten in de eerste jaarschijf van de grondexploitatie. De baten en lasten worden opgenomen in de gemeentelijke exploitatiebegroting.

Bedrijventerreinen
De Regionale Afspraken Programmeren Bedrijventerreinen Twente uit 2023 vormen het uitgangspunt bij de fasering van de werklocaties. In de lopende grondexploitaties zijn de grondopbrengsten met betrekking tot de werklocaties gebaseerd op de uitgifte van ca 15 hectare in de daaropvolgende 5 jaren.

Voor de bedrijventerreinen zijn in 2024 met name werkzaamheden geweest. Zo is er voor Garstelanden gewerkt aan een projectplan om de revitalisering en de afronding van de grondexploitatie gezamenlijk uit te kunnen voeren. Op Almeloseweg Oost is het laatste deel van het plan woonrijp gemaakt en staat nog enkel kavel 1 in de verkoop. Bij Oosterweilanden is fase 2 van het plan in de verkoop gezet conform het nieuwe uitgiftebeleid. Hier zijn waarschijnlijk enkele aanpassingen in nodig om de verkoopprocedure beter te laten verlopen.

De verwachting voor 2025 is daarmee dat het kavel op Almeloseweg Oost en een deel van de kavels op Oosterweilanden verkocht kan worden. Verdere ontwikkeling van bedrijventerrein wordt onder meer gezocht op de locaties die zijn beschrijven in het vastgestelde Masterplan Vriezenveen Zuid. Hier heeft de gemeente Twenterand echter nog geen grondposities.

Woninglocaties

Vriezenveen-Zuid
In 2024 is veel inzet geleverd voor het Masterplan Vriezenveen Zuid. Dit plan is in november vastgesteld en biedt de mogelijkheid tot het uitwerken van nieuwe woningbouwplannen op meerdere locaties in het gebied. Zo is er als een gevolg een start gemaakt met het beschrijven van projectplannen voor deellocaties voor bijzondere woonvormen, wonen in het groen en een woonwijk.

In dit boekjaar zijn er ook verschillende kredieten verstrekt door de gemeenteraad voor de aankoop van 4 percelen in het gebied. Deze grondaankopen bieden de mogelijkheid om de ontwikkeling van woningbouw in het gebied snel te kunnen oppakken.

Lopende woningbouwexploitaties
In het algemeen is er een forse stijging te zien van de toegerekende lasten aan het grondbedrijf over 2024. Deze lasten waren ongeveer een verdubbeling ten opzichte van het jaar 2023. In de lopende exploitaties heeft dit als gevolg gehad dat de te verwachte kosten voor alle exploitaties meer zijn gestegen dan voorzien. Dit heeft ook als gevolg dat de uiteindelijk te verwachten winst voor het grondbedrijf is afgenomen.

Zuidmaten-Oost
Het bezwaar op het bestemmingsplan van Zuidmaten Oost fase 4 heeft voorgelegen bij de Raad van State. Het bezwaar bleek niet gegrond en daarmee mag de gemeente Twenterand verdergaan met de ontwikkeling van deze woonwijk. Na het uitvoeren van de nodige formaliteiten is de hoop er dat in 2025 vaart kan worden gemaakt met de ontwikkeling van fase 3 en 4 in dit plan.

Mozaïek
In dit plan is de gymzaal aan de Krijgerstraat gesloopt en is er ook werk verzet voor het woonrijp maken van het plangebied. In het boekjaar is enkel kavel 5 in het plangebied verkocht. Daarnaast zijn de laatste kavels die beschikbaar zijn gekomen door de sloop van de gymzaal in de verkoop gezet. Hiervan wordt verwacht dat deze in 2025 ook daadwerkelijk kunnen worden verkocht.

Jaarwinst

Het resultaat van de complexen in exploitatie is € 4.224 (voordelig) en toegevoegd aan de reserve grondbedrijf. Het totaal van deze reserve komt daarmee op € 1.172.449. Het resultaat van overige gronden wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Resultaat van de complexen in exploitatie	4.224	**V**
Resultaat overige gronden	50.457	**V**
Totaal	**54.681**	**V**

Geactualiseerde exploitatieopzetten

Per 1 januari 2024 kende het Grondbedrijf 9 lopende grondexploitaties. Dat zijn ruimtelijke projecten, met bouwgrondproductie als hoofdmoot, waarvan de raad de grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Deze door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen fungeren als financieel en inhoudelijk kader voor het college van B&W waarbinnen zij verder gaat met de realisatie van een project. Tevens fungeert de grondexploitatiebegroting als een ‘voorspelling’ van de te verwachten kosten en opbrengsten en het begrote financiële eindresultaat.
Voor verlieslatende grondexploitaties dient een voorziening te worden getroffen ter dekking van het begrote tekort. Hiervan is op dit moment geen sprake.
Bij winstgevende grondexploitaties moet, na rato van de voortgang, geleidelijk winst worden genomen. Daarmee mag niet worden gewacht tot het moment waarbij het project (bijna) geheel is gerealiseerd. Bij 2 exploitaties zijn alle verwachte inkomsten al binnen. Deze kunnen echter nog niet worden afgesloten, aangezien een deel van de kosten nog dient te worden gemaakt
De geactualiseerde geconsolideerde (samengevoegde) begroting van de 9 lopende grondexploitaties ziet er als volgt uit:

Resultaten 2024

Bedrijventerreinen

	Kosten			Inkomsten			Winst				Boekwaarde		
	totaal	gemaakt	%	totaal	gemaakt	%	verwacht	t/m dienstjaar	genomen tot dj	dienstjaar		grex	verschil
Garstelanden	2.677.779,49	1.893.000,32	70,69%	3.166.021,00	3.166.021,00	100,00%	488.241,51	345.152,14	381.228,76	-36.076,61	-927.868,54	-1.273.020,68	345.152,14
Almeloseweg Oost	11.614.238,42	10.595.238,54	91,23%	12.181.342,16	11.859.005,52	97,35%	567.103,74	503.657,89	420.595,08	83.062,81	-760.109,09	-1.263.766,98	503.657,89
Oosterweilanden	10.618.548,98	7.427.346,13	69,95%	11.868.963,71	6.158.431,36	51,89%	1.250.414,73	453.816,72	471.862,77	-18.046,05	1.722.731,49	1.268.914,77	453.816,72
Restkavels bedrijven	602.002,86	569.873,90	94,66%	1.065.149,42	629.729,42	59,12%	463.146,56	259.204,24	259.040,62	163,62	199.348,72	-59.855,52	259.204,24
Totaal bedrijven	25.512.569,75	20.485.458,89		28.281.476,29	21.813.187,30		2.768.906,54	1.561.831,00	1.532.727,22	29.103,78	234.102,59	-1.327.728,41	1.561.831,00

Woningbouw

	Kosten			Inkomsten			Winst				Boekwaarde		
	totaal	gemaakt	%	totaal	gemaakt	%	verwacht	t/m dienstjaar	genomen tot dj	dienstjaar		grex	verschil
Kruidenwijk	2.723.370,98	1.843.972,96	67,71%	4.357.913,37	4.366.155,29	100,19%	1.634.542,39	1.108.828,85	1.075.801,36	33.027,49	-1.413.353,48	-2.522.182,33	1.108.828,85
Zuidmaten Oost	11.647.200,39	9.539.080,30	81,90%	11.904.233,12	7.411.834,62	62,26%	257.032,73	131.068,31	174.609,03	-43.540,72	2.258.313,99	2.127.245,68	131.068,31
Smithoek	1.363.695,73	741.704,92	54,39%	1.395.855,25	7.553,00	0,54%	32.159,52	94,65	687,77	-593,12	734.246,57	734.151,92	94,65
Mozaïek	1.879.976,03	621.567,96	33,06%	1.945.572,00	1.440.699,17	74,05%	65.595,97	16.059,78	40.359,14	-24.299,36	-803.071,43	-819.131,21	16.059,78
Restkavels woningbouw	1.620.067,40	1.492.846,00	92,15%	1.995.167,74	1.879.727,24	94,21%	375.100,34	325.645,29	315.119,36	10.525,94	-61.235,95	-386.881,24	325.645,29
Totaal woningbouw	19.234.310,53	14.239.172,14		21.598.741,48	15.105.969,32		2.364.430,95	1.581.696,87	1.606.576,65	-24.879,77	714.899,69	-866.797,18	1.581.696,87
Totaal exploitaties	44.746.880,28	34.724.631,03		49.880.217,77	36.919.156,62		5.133.337,49	3.143.527,87	3.139.303,87	4.224,00	949.002,28	-2.194.525,59	3.143.527,87

Storting voorziening

Er zijn geen stortingen of onttrekkingen gedaan aan of vanuit de voorziening. Er zijn geen complexen waar in de toekomst een negatief resultaat wordt verwacht. Dit zou in de toekomst wel mogelijk moeten voor een project als de Smithoek. Hierop is momenteel nog een klein positief resultaat te zien, maar kan door stijgende kosten en vertraging in de toekomst mogelijk toch een negatief resultaat verwachten.

Parameters actualisatie

Voor de actualisatie van de exploitaties van de verschillenden plannen zijn de volgende parameters aangehouden:
1. De rentetoerekening vast te stellen op 1,1%.
2. Stijgingspercentage van de kosten te stellen het eerstvolgende jaar op 5 % per jaar en vervolgens op 2% per jaar
3. Stijgingspercentage van de kosten voor eigen personeel te handhaven op 5,5%
4. Percentage onvoorzien te handhaven op:
- Eerste verkennende berekening 20%
- Bestekberekeningen 15%
- Actualisatie lopende complexen 10%.
5. Percentages onvoorzien overige kosten te handhaven op:
- 5% bij uitgifte gronden tot 50%
- 3% bij uitgifte gronden van 51 tot 75%
- 2% bij meer dan 75% uitgegeven grond.
6. Toerekening eigen personeel is in 2024 in totaal €607.148
Aan woningbouw in totaal € 541.394= per jaar
Aan bedrijventerreinen in totaal € 65.754= per jaar
7. Voor het maken van bestekken door derden 5% van de kosten van bouw en woonrijp maken.
8. Website, communicatie en reclame
- € 1.500 bij start van het project
- € 250 jaarlijks voor actualisatie.
9. Uitgifte tempo voor de bedrijventerreinen en woningbouwkavels ongewijzigd te laten.
10. De grondprijzen van Zuidmaten Oost te verhogen naar €260 per m2 voor rij- en twee-onder-één-kapwoningen en naar €295 per m2 voor vrijstaande woningen.
11. De overige uitgifteprijzen hanteren conform de meest recente grondprijzenbrief van de gemeente Twenterand

Paragraaf Lokale heffingen

Paragraaf Lokale heffingen

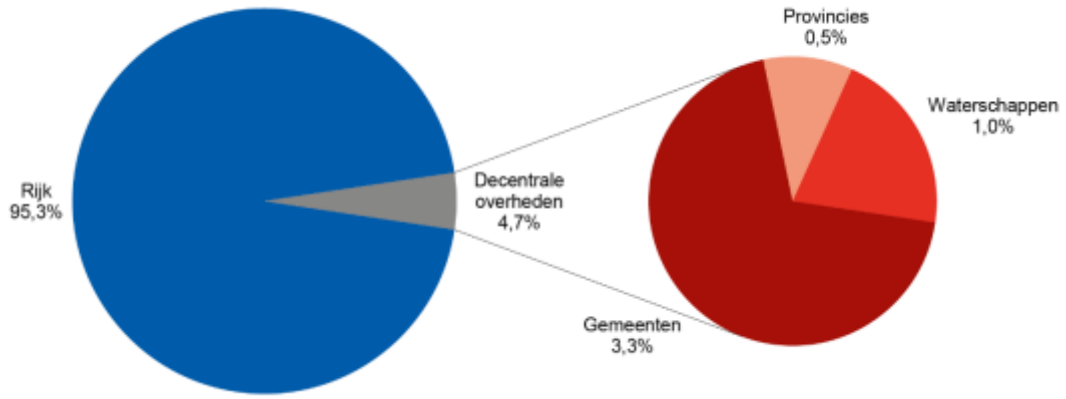
De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties voor de inwoners van Twenterand. Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen wordt door de gemeenteraad, via de vast te stellen verordening, gedaan. De belastingverordeningen 2024 werden in de raadsvergadering van 19 december 2023 vastgesteld.
De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.
Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf betreffende de lokale heffingen tenminste te bevatten:

a. de geraamde inkomsten;
b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
e. een beschrijving van het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

Hieronder worden in hoofdlijnen de belangrijkste ontwikkelingen benoemd op lokaal fiscaal gebied.

a. Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten
Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2024 3,3% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 4,7% voor hun rekening, de rijksoverheid 95,3%. Het aandeel van de gemeente Twenterand aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in dit geheel bijna 17,9 miljoen euro.

Belastingopbrengsten

Omschrijving	Raming na wijziging 2024	Realisatie 2024
Afvalstoffenheffing	€ 2.515.114	€ 2.321.141
Begraafplaatsrechten	€ 650.000	€ 794.701
Forensenbelasting	€ 5.511	€ 9.702
Leges burgerzaken	€ 482.819	€ 679.784
Leges omgevingsvergunning	€ 906.492	€ 1.086.904
OZB eigenaren woning	€ 5.834.690	€ 5.845.487
OZB eigenaren niet-woning	€ 1.576.922	€ 1.655.436
OZB gebruikers niet-woning	€ 1.281.086	€ 1.328.290
Rioolheffing	€ 3.825.598	€ 4.063.328
Toeristenbelasting	€ 79.601	€ 110.009
	€ 17.157.833	**€ 17.894.783**

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Beleidskaders
Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:
• de diverse belastingverordeningen en –regelingen;
• het coalitieakkoord 2022-2026;
• landelijke wet- en regelgeving.

Landelijk
Hervorming lokaal belastinggebied
In het hoofdlijnenakkoord, zoals deze door de verschillende formerende partijen is gepresenteerd in mei 2024, zijn ook een aantal maatregelen opgenomen die zien op lokale belastingen. Hieronder hebben we enkele maatregelen uitgelicht.

Planbatenheffing of vergelijkbaar systeem
Hoewel de exacte kaders voor deze heffing nog niet bekend zijn, is een aandachtspunt dat gemeenten die een dergelijke planbatenheffing gaan invoeren moeten bezien hoe de baten en toerekening van lasten van de grondexploitatie verloopt. Hierdoor kunnen mogelijk optimalisaties worden gerealiseerd voor de Vennootschapsbelasting.
De opbrengsten van deze heffing zijn beklemd en dienen volledig te worden aangewend voor de bereikbaarheid van de wijk en het bouwen van betaalbare huur- en koopwoningen.
Ten behoeve van de aanpak van de volkshuisvesting en woningnood wordt erop ingezet dat gemeenten een planbatenheffing kunnen gaan invoeren. De planbatenheffing ziet op een belasting voor onbebouwde grond met een woningfunctie. Hierbij wordt waarschijnlijk de bestemmingsplanwijziging belast voor de eigenaar, waarbij de gemeente een gemaximeerde mogelijkheid krijgt om hiertoe planbatenheffing te innen.

De Omgevingswet en leges
Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. Met de inwerkingtreding van deze wetten is er veel veranderd. Het principe van legesheffing en ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges zijn niet veranderd, maar de taak van de gemeente wel, en ook het vergunningstraject en het bouwproces verlopen anders. De consequenties voor de inrichting van de organisatie, de gemeentelijke processen en ook de financiën zijn daarbij afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes.

Waterzorgheffing
Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken, want van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt. De huidige verordening Rioolheffing (model VNG) dekt dan niet meer de lading
Het schept een beeld van een belasting voor een buizenstelsel. Bij belastingplichtigen die daar niet op zijn aangesloten roept dat weerstand op. De gemeentelijke watertaken omvatten een breed palet. Zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hebben een centrale plaats in de ordening van de publieke ruimte. Gemeenten moeten maatregelen nemen om wateroverlast en -schade te voorkomen. Denk aan het onderhoud van bermen en slootkanten om overtollig water af te voeren, zodat er over

een droge weg kan worden gereden. Iedereen heeft daar profijt van. De VNG heeft hiervoor een nieuw modelverordening Riool- en Waterzorgheffing opgesteld. Bij invoering is een zorgvuldige communicatie en belangenafweging naar nieuwe belastingplichtigen van belang. Bijvoorbeeld cultuurgronden en natuurterreinen dragen nu veelal nog niet bij in de kosten van de gemeentelijke watertaken.

Wijziging Wet herwaardering proceskostenvergoeding WOZ
Met ingang van 1 januari 2024 is de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm in werking getreden. Aanleiding voor deze wet was de toenemende druk van no-cure-no-paybureaus op de uitvoering van de Wet WOZ. Met deze wet is onder meer de rechtsbijstandvergoeding op basis van het Besluit proceskosten bestuursrecht (Bpb) voor WOZ-bezwaarzaken verlaagd tot 25%, in de wet uitgedrukt als factor van 0,25. Echter de Hoge Raad heeft op 12 juli 2024 een arrest gewezen en oordeelde in belastingzaken het lagere tarief voor proceskosten voor rechtsbijstand in bezwaar (€ 310 per proceshandeling) buiten toepassing moet blijven vanwege mogelijk discriminerend onderscheid met andere bestuursrechtelijke zaken waarvoor het hogere tarief geldt (€ 624). Daarmee werd het regulerende effect van de factor 0,25 deels ongedaan gemaakt. Met ingang van 1 januari 2025 is dit gerepareerd als onderdeel van het Belastingplan 2025. De nieuwe regeling waarbij de factor van 0,25 wordt aangepast naar 0,125 moet ervoor zorgen dat de proceskostenvergoeding die in de bezwaarfase in WOZ-zaken kan worden toegekend in lijn blijft met hetgeen de wetgever bij de invoering van de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm voor ogen stond.
Voor wat betreft 2024 heeft de Hoge Raad op 17 januari 2025 bepaald dat de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm (Wet hpwb) niet in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. Wel wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen no-cure-no-pay-bezwaren/beroepen en andere bezwaren/beroepen. In het laatste geval geldt de uitzonderingsbepaling en is de WOZ-factor niet van toepassing.
De Hoge Raad (Hoge Raad 17-01-2025, ECLI:NL:HR:2025:46) laat de WOZ-factor in stand voor zaken waarin:
- (i) wordt opgetreden op basis van no cure no pay,
- (ii) daarbij zodanige afspraken met de cliënten worden gemaakt dat het bedrag van eventuele proceskostenvergoedingen aan de gemachtigde of aan het kantoor wordt afgedragen, en
- (iii) de procedures op een zodanige wijze worden gevoerd dat de daarin toegekende proceskostenvergoedingen de in redelijkheid gemaakte kosten ver overtreffen.

In andere gevallen is er sprake van bijzondere omstandigheden (artikel 30a, lid 1, laatste volzin en lid 2, laatste volzin). De stelplicht en bewijslast dat sprake is van bijzondere omstandigheden liggen bij belanghebbende. Slaagt belanghebbende in de stelplicht en bewijslast dan blijft de WOZ-factor buiten toepassing.

Tweejaarlijkse herwaardering Wet WOZ
De gemeenten Katwijk en Gouda hebben in 2024 een motie ingediend bij de VNG om in nauwe samenspraak met de uitvoering, vertegenwoordigd door de LVLB (Landelijke Verenigingen voor Lokale Belastingen) en in afstemming met de betrokken ministeries een onderzoek te starten naar de mogelijkheden van een tweejaarlijkse herwaardering waarbij ook betrokken wordt wat de gevolgen zijn voor andere belastingen of instrumenten waarvoor de WOZ-waarde wordt benut. Op de ledenvergadering van de VNG is de motie met ruim 90% aangenomen.
De VNG heeft het Erasmus Studiecentrum voor Belastingen van lokale overheden (ESBL) opdracht gegeven dit onderzoek uit te voeren. Inmiddels heeft de staatsecretaris van Financiën geantwoord op vragen over de verplichte jaarlijkse WOZ-waardebepaling door gemeenten. Zolang het ESBL-onderzoek gaande is, ziet het kabinet geen aanleiding om de invoering van een tweejaarlijkse WOZ-waardering nader te verkennen. Het kabinet heeft daarnaast opgemerkt dat de tweejaarlijkse waardering niet in overeenstemming is met het huidige beleidsuitgangspunt dat uitgaat van belastingheffing op basis van actualiteit. Niettemin heeft het kabinet belangstelling voor de uitkomst van het onderzoek. Een officiële reactie vanuit het kabinet wordt op dit moment echter als prematuur beschouwd. We volgen de ontwikkelingen op de voet.

Lokale heffingen

Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op beide. Ongebonden lokale heffingen (zoals de OZB) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een

inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Forensenbelasting
Op grond van artikel 223 van de Gemeentewet kunnen gemeenten forensenbelasting heffen. De forensenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Met de forensenbelasting kunnen gemeenten de kosten van bepaalde voorzieningen ook verhalen op mensen die niet in de gemeente wonen, maar wel gebruik maken van de voorziening. De forensenbelasting wordt door Nederlandse gemeenten alleen geheven van mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning ter beschikking houden.

Toeristenbelasting
Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten Toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven. Voor zover de belasting wordt geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt, is deze bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene ter zake van wiens verblijf de belasting verschuldigd wordt.
De doelstelling is hetzelfde als bij forensenbelasting, namelijk dat de kosten van bepaalde voorzieningen worden omgeslagen naar personen die er wel gebruik van maken, maar niet in de gemeente wonen.

Onroerende-zaakbelastingen
Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerende-zaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting, er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen.
De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden meegenomen in het volgende belastingjaar.

Belastingplichtige
- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen.

Indien iemand zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, dan betaalt hij of zij beide belastingen.

Grondslag onroerende-zaakbelastingen
De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor iedere groep belastingplichtigen wordt een afzonderlijk tarief vastgesteld. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die met de begroting is vastgesteld. De beoogde opbrengst van de OZB per belastingplicht wordt eerst vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van de belastingplicht het OZB-tarief berekend. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Een negatieve waardeontwikkeling van de vastgoedmarkt leidt tot een verhoging van het OZB-tarief, om te voorkomen dat de OZB opbrengst daalt.

De tariefaanpassing op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt heeft voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Immers, een gemiddeld vastgoedobject volgt de ontwikkeling op de vastgoedmarkt.

Overzicht (on)gebonden belastingen

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerende-zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Forensenbelasting	Leges en Rechten
Toeristenbelasting	Rioolheffing

Kostendekking

Kostendekking
Met ingang van 2017 moet door gewijzigde regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) meer inzicht gegeven worden in de kostendekkendheid van heffingen. Bij de toepasselijke heffingen zijn de lasten-batenoverzichten en specifieke beleidsuitgangspunten vermeld. Naast de lasten die direct uit de taakvelden zijn af te leiden, mogen ook overheadkosten en BTW worden toegerekend. De BTW is berekend als opslag over de ‘derdenkosten’. De afschrijvingslasten zijn ontstaan uit investeringen waarbij deels sprake is van derdenkosten. De BTW daarover is ook meegenomen.

Mate van kostendekking van de gebonden belastingen

De gebonden heffingen mogen maximaal kostendekkend zijn. Dit wordt op begrotingsbasis bepaald. In werkelijkheid waren de lasten en baten per heffing:

Overzicht afval

Afvalstoffenheffing
De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer.
Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt sinds 2002 uitgevoerd door Rova. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Belastingplichtige
Inwoners zijn verplicht afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

Grondslag
De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. De gemeente Twenterand hanteert als grondslag een vast bedrag plus een opslag op basis van het aantal aanbiedingen.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval (€ 2.960.573). De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval (ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder) en de kosten voor de heffing en invordering van de afvalstoffenheffing. Daarnaast zijn de kosten voor het taakveld overhead € 470.000. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Afvalstoffenheffing	*Lasten taakveld*	*Overhead (0.4)*	*BTW*	*Totale lasten*	*Heffing*	*Overige baten (0.8)*	*Totale baten*	*Kosten dekkendheid*
7.3 Afval	2.080.699	470.000	409.875	2.960.573	2.321.141	769.384	3.090.525	100,00%
0.10 Mutaties reserves				-		-	-	
2.1 Verkeer en vervoer	60.219			60.219				
6.3 Inkomensregelingen	69.732			69.732				
Totaal	**2.210.650**	**470.000**	**409.875**	**3.090.524**	**2.321.141**	**769.384**	**3.090.525**	**100,00%**

Overzicht riool

Rioolheffing
De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater. Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. De gemeente Twenterand hanteert één rioolheffing voor alle watertaken.

Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen. In een GRP wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel.

Verwachte kosten
In totaal hebben wij in het afgelopen jaar € 5.830.827 aan kosten te maken om deze zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld riolering (€ 5.484.231). De kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en in de kosten voor heffing en invordering van de rioolheffing. Door machinaal te vegen worden onze straten gereinigd en wordt voorkomen dat het riool dichtslibt en bovenmatig slijt door (veeg)zand. De kosten van het vegen worden daarom deels (60% : € 90.328,-) ten laste van het riool gebracht.
Daarnaast zijn de kosten voor het taakveld overhead € 732.449. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Rioolheffing	*Lasten taakveld*	*Overhead (0.4)*	*BTW*	*Totale lasten*	*Heffing*	*Overige baten (0.8)*	*Totale baten*	*Kosten dekkendheid*
7.2 Riolering	4.055.141	732.449	696.642	5.484.231	4.063.328	1.767.499	5.830.827	100,00%
0.10 Mutaties reserves				-			-	
2.1 Verkeer en vervoer	90.328			90.328			-	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	114.380		24.020	138.399			-	
6.3 Inkomensregelingen	117.868			117.868			-	
Totaal	**4.377.717**	**732.449**	**720.661**	**5.830.827**	**4.063.328**	**1.767.499**	**5.830.827**	**100,00%**

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de verordening begraafrechten zijn opgenomen.
In totaal zijn het afgelopen jaar € 768.383 aan kosten gemaakt op het taakveld 'begraafplaatsen en crematoria' om onze zorgplichten na te komen. De totale baten zijn € 810.064. Per saldo resulteert een overschot op het taakveld begraafplaatsen van € 41.681. Dit bedrag is gestort in de reserve exploitatie begraafplaatsen.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Begraafrechten	*Lasten taakveld*	*Overhead (0.4)*	*BTW*	*Totale lasten*	*Heffing*	*Overige baten (0.8)*	*Totale baten*	*Kosten dekkendheid*
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	508.383	260.000		768.383	794.701		794.701	98,10%
0.10 Mutatie reserves	41.681			41.681		15.362	15.362	1,90%
Totaal	**550.064**	**260.000**	**-**	**810.064**	**794.701**	**15.362**	**810.064**	**100,00%**

Woonlastenontwikkeling

Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.
Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. Onderstaand overzicht geeft de hoogte van de woonlasten in Twenterand voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden in 2022, 2023 en 2024 weer.

Woonlastenontwikkeling in Twenterand:

Woonlastenontwikkeling	**2022**	**2023**	**2024**
OZB Eigenaar	499,13	500,17	501,50
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	192,46	209,37	197,00
Rioolheffing	265,32	271,92	278,72
Totale woonlasten	**956,91**	**981,46**	**977,22**

Woonlastenontwikkeling vergelijk Twentse gemeenten

De gemeentelijke woonlasten voor een eigenaar/bewoner van een woning in Twenterand daalden in 2024 met 0,4%. In onderstaand overzicht uit de publicatie van het COELO over 2024 worden de lokale lasten van de Twentse gemeenten met elkaar vergeleken.

	bruto woonlasten eigenaar-gebruiker woning				stijging in % tov 2023	
	éénpersoonshuishouden		meerpersoonshuishouden		1-pers	meerpers
	2023	**2024**	**2023**	**2024**		
Almelo	967	996	1011	1041	3,00%	3,00%
Borne	936	1021	967	1050	9,00%	8,60%
Dinkelland	862	929	890	957	7,90%	7,60%
Enschede	938	986	966	1013	5,20%	4,80%
Haaksbergen	1039	1095	1039	1091	5,40%	5,00%
Hellendoorn	937	989	937	989	5,50%	5,50%
Hengelo	889	935	928	972	5,20%	4,70%
Hof van Twente	963	1024	1003	1055	6,30%	5,20%
Losser	1028	1083	1059	1114	5,40%	5,20%
Oldenzaal	856	908	892	945	6,10%	5,90%
Rijssen-Holten	657	645	708	675	-1,90%	-4,70%
Tubbergen	779	929	807	954	19,20%	18,20%
Twenterand	940	936	981	977	-0,40%	-0,40%
Wierden	890	940	915	968	5,60%	5,80%
Overijssel	867	903	896	934	4,20%	4,20%
Nederland	867	911	944	994	5,10%	5,30%

Kwijtscheldingsbeleid

Elke gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:
- Voor de ozb, riool- en voor de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 500m3
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

In 2024 is in totaal voor een bedrag van bijna € 188.000 verleend aan kwijtscheldingen.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

	Realisatie begrotingsjaar			Raming begrotingsjaar na wijziging			Raming begrotingsjaar voor wijziging		
Omschrijving programma	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
1. Sociaal domein	27.384.867	64.126.987	-36.742.120	25.197.580	66.371.326	-41.173.746	15.212.151	57.522.019	-42.309.868
2. Ruimte	17.818.918	31.173.802	-13.354.884	15.931.079	31.819.951	-15.888.872	15.666.082	30.586.082	-14.920.000
3. Economie en vrije tijdsbesteding	1.882.812	8.477.261	-6.594.448	1.648.934	10.511.879	-8.862.945	995.196	7.762.383	-6.767.187
4. Bedrijfsvoering	10.428.637	15.865.303	-5.436.666	1.372.999	18.757.825	-17.384.826	978.999	14.821.268	-13.842.269
Subtotaal programma's	*57.515.235*	*119.643.353*	*-62.128.118*	*44.150.592*	*127.460.981*	*-83.310.389*	*32.852.428*	*110.691.752*	*-77.839.324*
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	8.829.213	0	8.829.213	8.692.698	0	8.692.698	8.692.698	0	8.692.698
Algemene uitkering	68.593.197	0	68.593.197	67.626.427	0	67.626.427	66.680.277	0	66.680.277
Dividend	1.983.437	0	1.983.437	1.957.343	0	1.957.343	1.957.343	0	1.957.343
Saldo financieringsfunctie	268.685	369.727	-101.042	291.897	464.729	-172.832	366.897	464.729	-97.832
Overige algemene dekkingsmiddelen	858.103	0	858.103	655.853	0	655.853	655.853	0	655.853
Subtot. alg. dekkingsmiddelen	*80.532.636*	*369.727*	*80.162.909*	*79.224.218*	*464.729*	*78.759.489*	*78.353.068*	*464.729*	*77.888.339*
Overhead (*)		7.978.548	-7.978.548		7.218.460	-7.218.460		7.218.460	-7.218.460
Onvoorzien		0	0		1.000	-1.000		1.000	-1.000
Totaal saldo van baten en lasten	*138.047.870*	*120.013.079*	*18.034.791*	*123.374.810*	*127.926.710*	*-4.551.900*	*111.205.496*	*111.157.481*	*48.015*
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves									
1. Sociaal domein	497.872	4.655.193	-4.157.321	1.420.003	939.284	480.719	286.160	0	286.160
2. Ruimte	946.129	706.137	239.992	1.979.872	225.000	1.754.872	550.100	25.000	525.100
3. Economie en vrije tijdsbesteding	1.865.210	10.289	1.854.921	3.637.080	0	3.637.080	1.785.980	0	1.785.980
4. Bedrijfsvoering	1.101.571	13.310.183	-12.208.612	2.013.378	3.334.149	-1.320.771	645.252	3.290.507	-2.645.255
Totaal mutaties reserves	*4.410.782*	*18.681.801*	*-14.271.020*	*9.050.333*	*4.498.433*	*4.551.900*	*3.267.492*	*3.315.507*	*-48.015*
Gerealiseerd resultaat	**142.458.652**	**138.694.881**	**3.763.771**	**132.425.143**	**132.425.143**	**0**	**114.472.988**	**114.472.988**	**0**

(*) In verband met een wijziging van het BBV zijn de overheadkosten afzonderlijk in beeld gebracht. Deze kosten zijn reeds verwerkt in de totale lasten per programma. Zodoende dient dit bedrag niet nogmaals meegeteld te worden bij de totale lasten.

De analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie in het begrotingsjaar is opgenomen in de programmaverantwoording. Deze analyse maakt deel uit van de jaarrekening.

Balans 2024

Balans 2024

Balans per 31 december 2024

ACTIVA	2024	2023	PASSIVA	2024	2023
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Immateriële vaste activa			*Eigen vermogen*		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	**0**	0	Algemene reserves	**13.381.801**	9.647.607
Bijdrage aan activa in eigendom derden	**529**	706	Bestemmingsreserves	**61.598.070**	44.425.078
Materiële vaste activa			Gerealiseerd resultaat	**3.763.771**	6.612.192
In erfpacht uitgegeven gronden	**966.695**	1.009.895			
Investeringen met een economisch nut	**59.367.088**	58.318.219	*Voorzieningen*		
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**25.370.164**	22.765.436	Voorzieningen voor verplichtingen/verliezen/risico's	**5.414.831**	4.847.758
Inv. in openbare ruimten met maatschappelijk nut	**7.618.583**	7.149.397	Egalisatievoorzieningen	**8.829.775**	9.889.132
Financiële vaste activa			Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	**1.335.639**	1.255.194
Kapitaalverstrekkingen aan:					
Deelnemingen	**172.070**	173.016	*Vaste schulden met looptijd 1 jaar of langer*		
Gemeenschappelijke regelingen	**52.622**	52.622	Onderhandse leningen van:		
Leningen aan:			Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	**32.461.869**	36.093.081
Deelnemingen	**8.849.603**	9.390.358			
Overige langlopende leningen u/g	**2.806.356**	3.009.637			
Overige uitzettingen looptijd 1 jaar of langer	**186.694**	186.694	Waarborgsommen	**2.076**	2.076
Totaal vaste activa	**105.390.405**	**102.055.980**	***Totaal vaste passiva***	**126.787.832**	**112.772.118**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Voorraden			*Netto vlottende schulden met looptijd korter dan 1 jaar*		
Onderhanden werk, gronden in exploitatie	**948.916**	799.527	Overige kasgeldleningen	**0**	0
			Banksaldi	**0**	0
Uitzettingen met looptijd korter dan 1 jaar			Overige schulden	**2.771.213**	3.098.702
Vorderingen op openbare lichamen	**503.999**	928.235			
Uitzettingen Rijks schatkist rentetypische looptijd < 1 jaar	**21.305.563**	10.765.759			
Overige vorderingen	**3.083.809**	1.906.439			
Liquide middelen			*Overlopende passiva*		
Kas- en banksaldi	**785.267**	227.953	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	**7.686.482**	8.340.707

Balans per 31 december 2024

			Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	**7.583.295**	5.487.961
Overlopende activa			Overige vooruitontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren	**138.961**	1.500
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering	**0**	0			
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	**12.949.823**	13.017.096			
Totaal vlottende activa	**39.577.377**	**27.645.008**	***Totaal vlottende passiva***	**18.179.951**	**16.928.871**
TOTAAL GENERAAL	**144.967.782**	**129.700.989**	***TOTAAL GENERAAL***	**144.967.782**	**129.700.988**
			Gewaarborgde geldleningen	608.603.276	

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans per 31 december 2024

Vaste activa

Immateriële vaste activa

	2024	2023
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom derden	529	706
	529	706

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2024:

	Boekwaarde 1-1-2024	*Investering*	*Afschrij-vingen*	*Bijdragen van derden*	*Overheveling 2024*	*Boekwaarde 31-12-2024*
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0					0
Bijdragen aan activa in eigendom derden	706		176			529
Totaal	706	0	176	0	0	529

Materiële vaste activa

	2024	2023
In erfpacht uitgegeven gronden	966.695	1.009.895
Investeringen met een economisch nut	59.367.088	58.318.219
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	25.370.164	22.765.436
Investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	7.618.583	7.149.397
	93.322.531	89.242.948

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo	2024	2023
Gronden en terreinen	8.108.907	8.152.107
Woonruimten	1.822.111	2.022.111
Strategische gronden	11.408.402	5.867.511
Bedrijfsgebouwen *	37.251.865	39.750.132
G.W.W. werken	24.999.892	24.028.933
Vervoersmiddelen	724.944	778.539

Machines, apparaten/installaties	283.420	261.234
Overige materiële vaste activa	340.796	364.379
Software	763.610	868.604
	85.703.948	82.093.551

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 1-1-2024	*Investering*	*Desinvestering*	*Afschrijvingen*	*Overheveling 2024*	*Bijdragen 2024*	*Boekwaarde 31-12-2024*
Gronden en terreinen	8.152.107					43.200	8.108.907
Woonruimten	2.022.111			200.000			1.822.111
Strategische gronden	5.867.511	5.540.891					11.408.402
Bedrijfsgebouwen	39.750.132	655.597		1.286.625		1.867.239	37.251.865
G.W.W. werken	24.028.933	2.192.412		771.453		450.000	24.999.892
Vervoersmiddelen	778.539	73.237		126.832			724.944
Machines, apparaten/installaties	261.234	90.552		68.366			283.420
Overige materiële vaste activa	364.379	4.880		28.463			340.796
Software	868.604	32.185		137.180			763.610
	82.093.551	8.589.754	0	2.618.918	0	2.360.439	85.703.948

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan hieronder vermeld.

	krediet per 01-01-2024	*Werkelijk be-steed 2024*	*Bijdragen 2024*	*Werkelijk besteed t/m 2023*	*Cumulatief t/m 2024*
Vriezenveen Zuid	2.000.000	475.000		764.541	1.239.541
Nieuwbouw overdekt zwembad	10.817.512	242.918		10.246.390	10.489.308
Herinrichting gemeentehuis	3.608.863	269.547		649.653	919.200
Onderz.toek.Oranjeschool	150.000	29.930		71.218	101.148
Verduurzaming gemeentehuis	3.309.028	28.453	998.433	162.433	-807.548
Voorb.krediet sloop Prinsenkamp 35a	95.000	29.126		2.052	31.178
Verduurzaming maat.vastgoed Klaampe	0	59.439	868.806	0	-809.367
Verv.riool 2017 Schout Dodde	3.186.964	312.019		442.814	754.833
Riool Westerhaar Hoofdweg	1.067.136	473.894	450.000	0	23.895
Riolering Oale Bouw	2.302.000	586.631		295.320	881.951
Renovatie wegen 2023	300.000	42.288		0	42.288
Riool 2024 Heemsteres	260.824	101.115		0	101.115
Riool 2024 Geesterenseweg	58.151	37.663		0	37.663

Kunstgrasveld Deto, DOS, TOP	1.879.737	614.919		0	614.919
Hefbrug	25.000	24.292		0	24.292
Nilfisk city ranger 2250 BO	70.000	66.260		0	66.260
Vervanging servers	90.000	12.814		73.126	85.940
Aanpassing WIFI-netwerk	70.000	18.166		0	18.166
VW Crafter 2022	50.000	63.568		0	63.568
VW T5 Pick Up	0	9.669		0	9.669
Totaal	29.340.215	3.497.710	2.317.239	12.707.547	13.888.018

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 1-1-2024	*Investering*	*Des-investering*	*Overheveling 2024*	*Afschrij-vingen*	*Bijdragen van derden*	*Boekwaarde 31-12-2024*
G.W.W. werken	7.149.397	903.406			378.497	55.723	7.618.583
Overige materiële vaste activa	0						0
	7.149.397	903.406	0	0	378.497	55.723	7.618.583

De boekwaarde van G.W.W. Werken bedroeg op 31-12-2016 € 3.699.517. Dit betreft maatschappelijk nut activa die volgens de ‘oude’ methode is geactiveerd. Hierop mag nog versneld worden afgeschreven. Investeringen vanaf 1 januari 2017 moeten verplicht geactiveerd worden.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld	*Werkelijk be-steed 2024*	*Bijdragen 2024*	*Werkelijk besteed t/m 2023*	*Cumulatief t/m 2024*
Rev.Garstel/Weitzelp/Sluis '16	552.499	70.943			70.943
VZV verkeers visie 2019-20	971.586	660.692	55.723	375.443	980.412
Westerhaar verk.visie 2019-20	1.276.600	103.514		1.173.085	1.276.599
Openbare verlichting 2023	133.631	101.137		30.074	131.211
Kleine verkeersmaatregelen	104.759	-33.855		14.520	-19.335
Totaal	3.039.075	902.431	55.723	1.593.122	2.439.830

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijnin principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleidvallen en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. (Kadernota rechtmatigheid Commissie BBV). De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen, die binnen de beleidskaders van de raad passen, niet meegewogen worden in het accountantsoordeel.

Onderstaand overzicht laat zien dat een aantal kredieten zijn overschreden. Gesteld kan worden dat de uitgaven passen binnen het beleid en het doel waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

	Krediet	*Besteed t/m 2023*	*Werkelijk besteed 2024*	*Overschrijding*
VW crafter 2022	50.000	0	63.568	13.568
Totaal	50.000	0	63.568	13.568

De reden van overschrijding wordt hierna toegelicht.

VW crafter 2022

De raad heeft besloten om het totaal aan aanschaffingen tractiemiddelen te koppelen aan een maximale hoogte van de kapitaallasten. De kapitaallasten van de tractiemiddelen zijn in de begroting opgenomen voor een vast bedrag van € 230.000. De overschrijding van deze kredieten heeft niet tot gevolg dat dit maximum wordt overschreden. Het verschil tussen werkelijk en begroot wordt gestort c.q. onttrokken uit de reserve tractie. In 2024 waren de kosten van tractie € 160.834 en dus is er een bedrag van € 69.166 in de reserve tractie gestort. Hiermee blijven de vervangingen tractie binnen de door de raad gestelde kaders (eisen).

Conclusie: overschrijding past binnen het beleid.

Financiële vaste activa *Kapitaalverstrekkingen aan:*	*Boekwaarde 1-1-2024*	*Investering*	*Des-investeringen*	*Aflossingen*	Overheveling	*Boekwaarde 31-12-2024*
Deelnemingen	173.016			947		172.070
Gemeenschappelijke regelingen	52.622					52.622
Overige verbonden partijen	0					0
Leningen aan:						
Woningbouwcorporaties	0					0
Deelnemingen	10.513.889			540.754		9.973.134
Overige verbonden partijen	0					0
Overige langlopende leningen u/g	3.009.637	60.000		263.281		2.806.356
Overige uitzettingen looptijd 1 jaar of langer	186.694					186.694
	13.935.858	60.000	0	804.982	0	13.190.876
Voorziening oninbaarheid *	-1.123.531					-1.123.531
	12.812.327					12.067.345

Vlottende activa

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	2024	**2023**
Grond- en hulpstoffen		
Niet in expl. genomen bouwgronden		0

Toelichting op de balans per 31 december 2024

Overige grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, gronden in expl.	948.916	799.527
	948.916	799.527

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2024 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 1-1-2024	*Vermeerderingen 2024*	*Verminderingen 2024*	*Overheveling 2024*	*Saldo complexen 31-12-2024*	*Verantwoorde resultaten 2024*	*Mutatie in voorziening*	*Boekwaarde 31-12-2024*
Woningbouw:								
Kruidenwijk III	-1.818.906	380.769	8.242		-1.446.379	33.027		-1.413.351
Zuidmaten-O Dorpskern DHM	2.377.202	324.653	400.000		2.301.855	-43.541		2.258.314
Smithoek	679.810	55.030			734.839	-593		734.246
Centrum Vroomshoop	-123				-123			-123
Restkavels woningbouw	154.725	184.499	410.987		-71.762	10.526		-61.236
Mozaïek	-963.877	271.711	86.591		-778.757	-24.299		-803.056
Bedrijventerrein:								
Garstelanden IV	-896.037	4.244			-891.792	-36.077		-927.869
Almeloseweg Oost	-740.419	186.225	288.978		-843.172	83.063		-760.109
Oosterweilanden fase 1	1.812.691	102.722	174.614		1.740.799	-18.046		1.722.753
Restkavels bedrijventerreinen	194.460	4.725			199.185	164		199.348
	799.527	1.514.577	1.369.411	0	944.692	4.224	0	948.916
Voorzieningen grondbedrijf	0							0
	799.527							948.916

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 31-12-2024	*Voorziening oninbaarheid*	*Saldo 2024 minus vz oninbaar*	*Saldo 2023 minus vz oninbaar*
Vorderingen op openbare lichamen *	503.999		503.999	928.235
Verstrekte kasgeldleningen				
Uitzettingen Rijks schatkist rente < 1 jaar	21.305.563		21.305.563	10.765.759
Overige vorderingen	4.074.259	990.450	3.083.809	1.906.439

Overige uitzetttingen

	25.883.821	990.450	24.893.371	13.600.433

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren bedraagt in 2024 voor de gemeente Twenterand € 2.289.460. In 2024 hebben er diverse uitzettingen plaatsgevonden in het kader van schatkistbankieren. De in de schatkist uitgezette middelen zijn gedeeltelijk teruggehaald i.v.m. de saldi van de bankrekeningen in beheer van de gemeente. Per saldo resteert per 31-12-2024 een bedrag van € 21.305.563 in de schatkist. Voor een overzicht in het kader van schatkistbankieren, verwijzen wij u naar de paragraaf financiering.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	2024	2023
Kas- en banksaldi	785.267	227.953
	785.267	227.953

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	2024	2023
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen		0
Vooruitbetaalde bedragen	1.261.211	597.620
Nog te ontvangen bedragen	11.688.612	12.419.476
	12.949.823	13.017.096
Voorziening oninbaarheid		0
	12.949.823	13.017.096

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	2024	2023
Algemene reserves	13.381.801	9.647.607
Bestemmingsreserves	61.598.070	44.425.078
Gerealiseerd resultaat	3.763.771	6.612.192
	78.743.642	60.684.877

Het verloop van de reserves in 2024 wordt in de Staat van reserves en voorzieningen weergegeven.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

Voorzieningen

De in de balans opgenomen Voorzieningen bestaan uit de volgende posten:

	2024	2023
Voor verplichtingen/verliezen/risico's	5.414.831	4.847.758
Egalisatievoorzieningen	8.829.775	9.889.132
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.335.639	1.255.194
	15.580.246	15.992.084

Het verloop van de voorzieningen in 2024 wordt in de Staat van reserves en voorzieningen weergegeven.

Vaste schulden met looptijd 1 jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	2024	2023
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen / verzekeringsinstellingen		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	32.461.869	36.093.081
Binnenlandse bedrijven		
Overige binnenlandse sectoren		
Buitenlandse instellingen, fondsen, banken en ov. sectoren		
Waarborgsommen	2.076	2.076
	32.463.945	36.095.157

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2024.

	Saldo 1-1-2024	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024
Obligatieleningen	0			0
Onderhandse leningen	36.093.081		3.631.212	32.461.869
Door derden belegde gelden	0			0
Waarborgsommen	2.076			2.076
	36.095.157	0	3.631.212	32.463.945

De totale rentelast voor het jaar 2024 m.b.t. de vaste schulden bedraagt € 369.727

Toelichting op de balans per 31 december 2024

Vlottende passiva

	2024	2023
Schulden < 1 jaar	2.771.213	3.098.702
Overlopende passiva	15.408.738	13.830.168
	18.179.951	16.928.871

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	2024	2023
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	2.771.213	3.098.702
	2.771.213	3.098.702

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva	2024	2023
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	7.686.482	8.340.707
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	7.583.295	5.487.961
Overige vooruitontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren	138.961	1.500
	15.408.738	13.830.168

De overlopende passiva omvatten, na de wijziging van het BBV op 10 juli 2007, de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienenter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen kan van het verloop in 2024 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Saldo 1-1-2024	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2024	Ontvangen van:
V.o.b. Kwalificatieplicht	15.492			15.492	Gemeente Hellendoorn
V.o.b. Gidsgelden	73.740			73.740	Min. van Binnenlandse zaken
V.o.b. Geluidsanering WE	212.000		1.200	210.800	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. Oosteinde/Almeloseweg	28.190		15.539	12.651	Min. van Infrastructuur en Waterstaat

Toelichting op de balans per 31 december 2024

V.o.b. OAB middelen	580.659	196.464		777.123	Ministerie van OCW
V.o.b. Geluidssanering Hammerweg	30.750			30.750	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. Spuk toeslagenproblematiek	17.933		17.933	0	Belastingdienst
V.o.b. Spuk stimulering verkeersveiligheid	55.574		55.574	0	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. Spuk woonwagens	100.000		7.246	92.754	Rijksdienst voor ondernemingen
V.o.b. Spuk onderwijsachterstanden	180.045		118.937	61.108	Ministerie van OCW
V.o.b. Corona toegangsbewijzen	92.767		92.767	0	Veiligheidsregio Twente
V.o.b. Kanaal Almelo-de Haandrik	0	91.996		91.996	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk sportakkoord	0			0	Ministerie van VWS
V.o.b. Stadsarrangement	30.383	6.865		37.248	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk Onderwijsroute	18.160	12.043	30.203	0	Ministerie van SOZA
V.o.b. Energiecontroles ODT	0			0	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk energiearmoede	1.067.396		107.533	959.863	Min. van Binnenlandse zaken
V.o.b. Spuk versnellen woningbouw	924.000			924.000	Rijksdienst voor ondernemend NL
V.o.b. Crisisarrangement 4	0			0	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk inburgering	282.793	411.032		693.825	Ministerie van SOZA
V.o.b. klimaat en energiebeleid	92.199	20.245		112.444	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
V.o.b. tijd. impulsregeling klimaatadaptatie	273.841		121.204	152.637	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. brede spuk gala	93.502	75.357	93.501	75.358	Ministerie van VWS
V.o.b. DUMAVA subsidie Klaampe	56.621		56.621	0	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
V.o.b. lokale aanpak isolatie	1.207.916	2.372.267	837.427	2.742.756	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
V.o.b. ontheemde peuters	54.000			54.000	Ministerie van OCW
V.o.b. SPUK herstel bibliotheekwerk	0	440.000		440.000	Ministerie van OCW
V.o.b. cultuurmakelaar	0	24.750		24.750	Provincie Overijssel
	5.487.961	3.651.019	1.555.686	7.583.295	

Niet uit de balans blijkende verplichtingen:

Meerjarige contracten

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiëleverplichtingen. Hierbij moet gedacht worden aan contracten m.b.t. leerlingenvervoer, WMO, verzekeringen etc.Een overzicht van de belangrijkste langlopende contracten wordt op de volgende pagina weergegeven.

	Leverancier	Einddatum	Omvang
Overeenkomst Financials (applicatie)	Unit4	31-12-2025	55.667,00
Contract SquitXO (applicatie)	Roxit IT BV	5-12-2025	31.214,00
Levering van gas	Greenchoice B.V.	31-12-2026	0,00

Toelichting op de balans per 31 december 2024

Raamovereenkomst kwaliteitscontrole Meetgegevens Rioleringsmeetnet 2022-2025	Witteveen+Bos Raadgevende Ingenieurs B.V.	31-12-2025	16.200,00
Overeenkomst Maaien vegetaties en onderhoud sportvelden	Grootgroener B.V.	31-3-2025	49.993,00
OVK Salaris & eHRM dienstverlening	Gemeente Wierden	1-1-2026	86.220,00
iBurgerzaken (applicatie)	PinkRoccade Local Government	31-12-2026	161.714,00
Schoonmaakonderhoud Gemeentelijke gebouwen	Novon Schoonmaak Gebouwen B.V.	31-12-2025	161.691,00
Was- en strijkservice	Dokter Schoonmaakorganisatie B.V.	31-5-2026	302.083,00
GT Vaste communicatie	Vodafone Ziggo	20-9-2027	0,00
Automaten voor de warme dranken voorziening en supplementen	Coffee Fresh Westhoff B.V.	31-3-2027	2.280,00
Vervanging huidige IT infrastructuur	ExtraVar Bv	31-12-2027	18.000,00
Gebruiksrecht van Negrometrix producten	Mercell Nederland B.V.	31-3-2026	5.500,00
Leveringsovereenkomst Electriciteit	Greenchoice B.V.	31-12-2026	0,00
Levering dooimiddelen voor de gladheidsbestrijding Perceel 3 droge component	Nouryon Industrial Chemicals B.V.	14-10-2025	175.179,00
Aansprakelijkheidsverzekering	Melior Verzekeringen	1-1-2026	39.774,49
Machinebreukverzekering (zonnepannelen)	Raetsheren van Orden	21-4-2025	9.718,00
Landmateriaalverzekering	Raetsheren van Orden	31-12-2025	15.937,00
Inrichting intelligente scanstraat	BM Consultants B.V.	31-5-2025	24.000,00
Goedwerkgeverschapsverzekering	Melior Verzekeringen	1-1-2026	9.808,00
Vervoer op maat	TCR B.v.	30-4-2025	530.000,00
Microsoft OV SA renewal	ITON	30-9-2025	53.070,60
VPN tunnel inclusief migratie naar Diginetwerk / GGI	PinkRoccade Local Government	1-1-2028	28.000,00
Verkiezingssoftware Procura Verkiezingen	PinkRoccade Local Government	31-12-2027	5.468,00
Beschikbaar stellen van ruimte voor de gemeentelijke informatiepagina In Twenterand	Heinink Media B.V.	31-10-2026	14.504,00
Kansrijke Start Gemeente Twenterand	Stichting ZorgSaam Twenterand	31-12-2025	80.000,00
Overeenkomst individuele opvoedondersteuning	Stichting ZorgSaam Twenterand	31-12-2025	60.000,00
Interne database van Vindsubsidies en de het Subsidieloket voor inwoners	VindSubsidies B.V.	16-1-2028	5.309,00
Kostendekkendheid (applicatie)	Kostendekkendheid.nl BV	15-2-2030	7.000,00
Dienstverlening/levering van hard-en software tbv gedigitaliseerd	Sigmax Law	30-9-2028	10.975,97

handhaven	Enforcement		
Uitvoeren weginspecties gemeente Twenterand	Proviel B.V.	31-12-2025	13.739,86
Overeenkomst externe vertrouwenspersonen	Vertrouwenspersonen Twente	30-6-2026	2.240,00
ICT hardware en aanvullende dienstverlening	Dustin Nederland	15-2-2025	250.000,00
Raamovereenkomst geometrie	At Geo V.O.F.	30-6-2025	196.860,90
In balans met de actieve ontmoeting	Stichting ZorgSaam Twenterand	31-12-2026	180.000,00
Civision samenlevingszaken (applicatie)	PinkRoccade Local Government	1-1-2026	165.530,46
Accountantsdiensten	BDO audit & assurance b.v.	1-6-2025	102.564,00
Djuma (applicatie)	Circle Software Group b.v.	31-3-2028	81.000,00
Buurtbemiddeling	Stichting Avedan Welzijn	31-12-2025	43.300,00

Naast bovenstaande contracten heeft de gemeente Twenterand voor de verschillende onderdelen van de jeugdhulp met een een groot aantal aanbieders een contract afgesloten. Ditzelfde geldt voor de maatwerkvoorzieningen op grond van de WMO. Een overzicht van deze aanbieders met contract is te vindenop de website: https://www.samen14.nl/

GR Vechtdal

In de uittredingsregeling is destijds opgenomen dat de gemeente Twenterand haar verplichtingen op grond van de Bijzonder achtergestelde Lening (BAGL) moet nakomen. Dit houdt in dat wanneer de Larcom met tekorten draaiten de reserve negatief is, Larcom deze lening bij de gemeente kan opvragen. Dit is in 2006 ook daadwerkelijk gebeurd voor een bedrag van € 932.591,00. De lening zal door Larcom op enig moment weer afgelost moeten worden, maar omdat de kans hierop gering is, is dit bedrag ook reeds in een voorziening gestort. In 2024 zijn er geen risico's opgetreden. Wel dient opgemerkt te worden dat de mogelijkheid tot wachtgeld-verplichting bestaat voor 38 personen tot en met 01-01-2039. Van de financiële consequenties is op dit momentgeen betrouwbare schatting te maken.

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen wordt inbijgaand overzicht gespecificeerd. M.b.t. tot deze leningen hebben wij een achtervangfunctie. Tot en met 31 december 2024 is in totaal € 0 betaald inzake de borg- en garantstelling. Voor alle leningen staat in het overzicht het percentage van het leningbedrag waarvoor borgstelling is verleend, vermeld.

Verlofsaldo

Het saldo nog te betalen wettelijk verlof bedraagt per ultimo 2024 € 1.429.863 (31.549 uur), waarvan € 968.157 ovenwettelijk is. Hiervoor is een voorziening gevormd. Per ultimo 2023 bedroeg het saldo € 1.357.232,53 (29.636 uur). De stijging hangt samen met een toename in personeel. Ook is het saldo per FTE licht gestegen door het moeilijk invullen van bestaande vacatures. Medewerkers kunnen hierdoor minder verlof opnemen omdat werkzaamheden wel gedaan moeten worden. Managers sturen er wel op dat verlof zo veel mogelijk wordt opgenomen.

Toelichting leningen

Lening nr WSW	Financier	Oorspronkelijke hoofdsom	Schuldrestant 01-01-24	Schuldrestant 31-12-24	Rente	Achtervang %
Stichting Habion						
NRV3182	BNG Bank NV	11.057.000	10.988.000	10.498.000		1,20%
60186	Nederlandse waterschapsbank NV	3.713.000	3.713.000	3.713.000	4,8600	1,20%
61375	BNG Bank NV	10.000.000	10.000.000	10.000.000	1,8990	1,20%
61376	BNG Bank NV	10.000.000	10.000.000	10.000.000	1,9330	1,20%
61459	BNG Bank NV	10.000.000	10.000.000	10.000.000	2,4640	1,20%
61460	BNG Bank NV	12.000.000	12.000.000	12.000.000	2,4340	1,20%
61513	BNG Bank NV	10.000.000	10.000.000	10.000.000	2,8640	1,20%
61590	BNG Bank NV	6.000.000	6.000.000	6.000.000	2,7230	1,20%
62720	BNG Bank NV	2.900.000	0	2.900.000	4,6150	1,20%
Totaal stichting Habion		**75.670.000**	**72.701.000**	**75.111.000**		
Stichting Mijande Wonen						
NRV13105	BNG Bank NV	3.892.000	3.892.000	4.226.000		70,80%
42017	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000	3,6650	100,00%
45352	Provincie Overijssel	3.680.000	3.680.000	3.680.000	1,5000	100,00%
60203	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.510.246	1.510.000	1.510.000	4,8600	70,80%
61891	Stichting Pensioenfonds ABP	7.000.000	7.000.000	7.000.000	3,0000	70,80%
61959	BNG Bank NV	1.581.000	1.581.000	0	5,0790	70,80%
62082	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000	3,5820	70,80%
62089	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000	3,7940	70,80%
62280	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.500.000	1.500.000	1.500.000	4,1750	70,80%
62281	BNG Bank NV	2.500.000	2.500.000	2.500.000	4,0050	70,80%
62282	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000	4,0300	70,80%
62283	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.380.000	1.380.000	1.380.000	4,6850	70,80%
62284	BNG Bank NV	159.536	86.000	80.000	4,9000	70,80%
62285	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.105.000	1.105.000	1.105.000	4,6950	70,80%
62286	BNG Bank NV	524.612	294.000	275.000	4,5100	70,80%
62287	BNG Bank NV	1.460.000	735.000	677.000	5,0400	70,80%
62288	BNG Bank NV	3.000.000	2.528.000	2.490.000	5,0200	70,80%
62289	BNG Bank NV	1.800.000	1.800.000	1.800.000	3,9000	70,80%
62290	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.085.000	1.085.000	1.085.000	4,6950	70,80%
62291	BNG Bank NV	1.800.000	1.800.000	1.800.000	3,9200	70,80%
62292	Nederlandse Waterschapsbank NV	4.500.000	4.500.000	4.500.000	5,0200	70,80%
62293	BNG Bank NV	1.500.000	867.000	815.000	4,0200	70,80%
62294	Nederlandse Waterschapsbank NV	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4,4600	70,80%
62295	BNG Bank NV	2.500.000	2.136.000	2.105.000	4,2790	70,80%
62296	Nederlandse Waterschapsbank NV	2.000.000	2.000.000	2.000.000	4,9500	70,80%
62297	BNG Bank NV	2.500.000	2.500.000	2.500.000	4,2000	70,80%
62298	BNG Bank NV	2.250.000	2.250.000	2.250.000	4,1900	70,80%
62300	BNG Bank NV	3.500.000	3.500.000	3.500.000	4,2150	70,80%
62301	BNG Bank NV	517.309	230.000	201.000	4,1000	70,80%
62302	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000		70,80%
62303	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000	1,4550	70,80%

Lening	Financier	Oorspronkelijke	Schuldrestant	Schuldrestant	Rente	Achtervang
62304	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000	1,2240	70,80%
62305	BNG Bank NV	2.800.000	2.800.000	2.800.000	1,0780	70,80%
62307	BNG Bank NV	7.000.000	7.000.000	7.000.000	0,3750	70,80%
62308	BNG Bank NV	1.800.000	1.800.000	1.800.000	3,8450	70,80%
62309	BNG Bank NV	1.000.000	367.000	333.000	4,8400	70,80%
62310	Nederlandse Waterschapsbank NV	7.000.000	5.250.000	5.075.000	3,8400	70,80%
62406	Nederlandse Waterschapsbank NV	7.500.000	0	7.500.000	3,0340	70,80%
62643	BNG Bank NV	7.500.000	0	7.500.000	3,1670	70,80%
62886	BNG Bank NV	7.500.000	0	7.500.000	2,9870	70,80%
63210	BNG Bank NV	7.500.000	0	7.500.000	2,8240	70,80%
Totaal Mijande Wonen		**141.844.703**	**106.676.000**	**134.987.000**		
Woonzorg Nederland						
NRV4201	BNG Bank NV	47.782.000	47.667.000	48.643.000		0,10%
60385	Nederlandse Waterschapsbank NV	13.848.000	13.848.000	13.848.000	4,8600	0,10%
60650	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000		0,10%
60659	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000		0,10%
60729	BNG Bank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	1,1910	0,10%
60734	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	1,1390	0,10%
61023	BNG Bank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	2,1270	0,10%
61244	Nederlandse Waterschapsbank NV	6.000.000	6.000.000	6.000.000	3,3400	0,10%
61353	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	1,9600	0,10%
61354	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	0		0,10%
61496	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	2,6090	0,10%
61562	BNG Bank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	2,7950	0,10%
61787	BNG Bank NV	25.000.000	25.000.000	25.000.000	3,0210	0,10%
62101	Nederlandse Waterschapsbank NV	4.775.000	4.775.000	4.775.000	4,6550	0,10%
62193	BNG Bank NV	8.435.000	8.435.000	8.435.000	3,8770	0,10%
62194	BNG Bank NV	4.000.000	1.400.000	1.191.000	4,2600	0,10%
62195	BNG Bank NV	5.000.000	1.795.000	1.531.000	4,9550	0,10%
62275	BNG Bank NV	20.000.000	20.000.000	20.000.000	2,9150	0,10%
62385	BNG Bank NV	25.000.000	0	25.000.000	2,9310	0,10%
62410	BNG Bank NV	5.000.000	0	5.000.000	3,6700	0,10%
62456	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	0	25.000.000	3,1290	0,10%
62547	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	0	25.000.000	2,9230	0,10%
62788	BNG Bank NV	20.000.000	0	20.000.000	3,0340	0,10%
63086	BNG Bank NV	20.000.000	0	20.000.000	2,7710	0,10%
63354	Nederlandse Waterschapsbank NV	45.000.000	0	45.000.000		0,10%
Totaal Woonzorg Nederland		**524.840.000**	**353.920.000**	**494.423.000**		
Vechtdal Wonen						
NRV4212	BNG Bank NV	6.426.000	6.426.000	0		2,80%
60284	Nederlandse Waterschapsbank NV	2.919.000	2.919.000	0	4,8600	2,80%
60489	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	0,2990	2,80%
60490	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	0,5170	2,80%

Lening	Financier	Oorspronkelijke	Schuldrestant	Schuldrestant	Rente	Achtervang
60806	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	5.000.000	0	1,5390	2,80%
60807	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	5.000.000	0	1,5190	2,80%
61148	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	2,2850	2,80%
61374	Provincie Overijssel	5.000.000	5.000.000	0	2,5500	2,80%
61554	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	3,0250	2,80%
61557	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	5.000.000	0	2,9300	2,80%
61682	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	2,9130	2,80%
61684	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	2,8330	2,80%
62161	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	3,3060	2,80%
62162	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	3,5370	2,80%
62163	BNG Bank NV	5.000.000	5.000.000	0	3,2770	2,80%
Totaal Vechtdal Wonen (*)		**74.345.000**	**74.345.000**	**0**		
Stichting gebouwenbeheer De Harmonie Vroomshoop						
40114539	BNG bank NV	250.000	236.054	228.951		100,00%
Totaal Stichting gebouwenbeheer De Harmonie Vroomshoop		**250.000**	**236.054**	**228.951**		
Voetbalvereniging Vroomshoopse Boys						
10031895	NWB Bank	575.000	575.000	555.833		
Totaal voetbalvereniging Vroomshoopse Boys		**575.000**	**575.000**	**555.833**		
Overige borgstellingen						
	Particulieren (vml. Gemeentegarantie)	16.100.000	150.222	163.905		
Totaal overige borgstellingen		**16.100.000**	**150.222**	**163.905**		
Totaal		**833.624.703**	**608.603.276**	**705.469.689**		

(*) Vechtdal Wonen is door een technische fout van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) op het jaarlijkse overzicht met borgstellingen gekomen. Het blijkt dat enkele woningen langs de grens van twee gemeenten staan. Door een fout in de postcodetabel, die gebruikt wordt door het WSW, zijn de betreffende woningen aan beide gemeenten toegerekend. Inmiddels is deze fout door WSW hersteld en staan de woningen nog maar bij één gemeente en daarmee niet meer bij Twenterand.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum

n.v.t.

SiSa - verantwoording 2024

SiSa-verantwoording 2024

ocw

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			13	39	Nee	Nee	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			€17.920	€17.920				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met

								betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€58.555	€ 58.555			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€0	€0	€0	€0	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
			€0	€12.348	€0	€ 0	€76.475	
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

ocw

			Aard controle R *Indicator: C62/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 941	Nee				
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 34.286	€ 0	4	67	100	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 844.914	€ 0	€ 0		€ 580.660	€ 777.124
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**		

ocw

			Aard controle n.v.t. *Indicator: D8/07*	*Aard controle R* *Indicator: D8/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	*Aard controle R* *Indicator: D8/10*	
		1	061700 Gemeente Twenterand				
		2					
		100					
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*		
			€ 118.937	€ 0	€ 0		
			Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	
			€ 0	€ 180.045	€ 61.108	Nee	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	

			Aard controle n.v.t. *Indicator: D14/08*	*Aard controle R* *Indicator: D14/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	*Aard controle R* *Indicator: D14/11*	
		1					
		2					
		10					

OCW	**D22**	**Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters**	Correctie besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D22/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/03*		
		1	€ 0	€ 0	Ja		
		2					
		100					

OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025. *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/06*
		1	SB230093		€ 0	€ 220.000	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0
		2	SB240086		€ 0	€ 220.000		€ 0
		100						

		Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/07*	
	1	Nee	
	2	Nee	

ocw

		100						
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E3/01*	*Aard controle R* *Indicator: E3/02*	*Aard controle R* *Indicator: E3/03*	*Aard controle R* *Indicator: E3/04*	*Aard controle R* *Indicator: E3/05*	*Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	BSV/23/00221	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	BSV/23/00255	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	BSV/23/00256	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	IenW/BSK-2021/78366	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		100						
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E3/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	*Aard controle R* *Indicator: E3/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
		1	*BSV/23/00221*	€ 51.980	€ 0	€ 0		Ja
		2	*BSV/23/00255*	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
		3	*BSV/23/00256*	€ 0	€ 0	€ 0		Ja
		4	*IenW/BSK-2021/78366*	€ 87.280	€ 0	€ 0		Ja
		100						
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling**	Hieronder per regel één	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve	Besteding ten laste	Besteding

ocw

		klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen		ten laste van de verstrekker	besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	van cofinanciering (jaar T)	cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
					Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
					Indicator: E44B/01	*Indicator: E44B/02*	*Indicator: E44B/03*	*Indicator: E44B/04*	*Indicator: E44B/05*	*Indicator: E44B/06*
			1	060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2023/377838	€ 72.893	€ 114.168	€ 0	€ 0
			2	060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2023/377838	€ 7.036	€ 7.036	€ 0	€ 0
			15						
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: E44B/07	*Indicator: E44B/08*	*Indicator: E44B/09*			
			1	060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2023/377838	Nee			
			2	060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2023/377838	Nee			
			15						
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: E44B/10	*Indicator: E44B/11*	*Indicator: E44B/12*	*Indicator: E44B/13*		
			1	060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2023/377838	0546TW-1	Nee		
			2	060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2023/377838	0546TW-2	Nee		
			15						
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023**	Besteding (jaar T)		Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	

		Provincies en Gemeenten			jaar T)				
			Aard controle R *Indicator: E84/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	*Aard controle R* *Indicator: E84/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*			
			€ 36.080	€ 196.506	€ 0	Nee			
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*			
			1 311 Verplaatsen lichtmast|aantal in Stuks	Nee	1				
			2 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in Meters	Nee	55				
			3 377 Aanleg van een fietsoversteek, via een middeneiland, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Nee	1				
			4 396 Het volwaardig afwaarderen van een 100 km/h weg naar een 80 km/h weg|aantal in Meters	Nee	543				
			50						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte

ocw

		Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr			werkloze werknemers (IOAW)	werkloze werknemers (IOAW)	(IOAZ)	gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R *Indicator: G2/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 6.932.495	€ 196.933	€ 263.055	€ 1.932	€ 27.776	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 66.107	€ 8.874	€ 0	€ 2.548.974	€ 16.180	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024**	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)

ocw

		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 65.670	€ 74.023	€ 7.790	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente

		uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4/05*	*Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 82.119	€ 2.102
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 19.078	€ 576
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 22.654	€ 677
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 7.486	€ 193
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.608	€ 171
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 135.945	€ 3.719
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
					Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	

				Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/16*	*Aard controle R* *Indicator: G4/17*	*Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	*Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	

		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01* € 186.236	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02* € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03* Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01* € 0	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02* € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03* Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

		T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R* *Indicator: G13/01*	*Aard controle R* *Indicator: G13/02*	*Aard controle R* *Indicator: G13/03*	*Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 31.194	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 325.077	€ 539.270				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	SPUKSPRT24100	€ 0				
		2	1.1 Nieuwbouw	€ 67.639	€ 67.639	€ 0		
		3	1.2 Renovatie	€ 171.221	€ 171.221	€ 0		
		4	1.3 Onderhoud	€ 83.870	€ 83.870	€ 0		
		5	2.1 Aankoop	€ 18.608	€ 0	€ 18.608		
		6	2.2 Dienstverlening door derden	€ 91.732	€ 0	€ 0	€ 91.732	
		7	2.3 Beheer en exploitatie	€ 106.200	€ 0	€ 106.200		
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?

ocw

				Aard controle n.v.t. *Indicator: H30/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	*Aard controle R* *Indicator: H30/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 29.954	€ 35.705	€ 58.708	Ja	N.v.t.
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 205.066	€ 199.578	€ 357.949	N.v.t.	N.v.t.
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 46.083	€ 46.177	€ 90.321	Ja	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 36.867	€ 40.882	€ 70.045	Ja	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 11.520	€ 4.933	€ 15.481	Ja	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 40.322	€ 37.739	€ 81.529	Ja	Ja
			7	Valpreventie	€ 109.447	€ 129.902	€ 198.284	Ja	Ja
			8	Leefomgeving	€ 23.041	€ 25.410	€ 45.160	Ja	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.761	€ 5.791	€ 11.291	Ja	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 82.948	€ 87.925	€ 163.682	Ja	Ja
			11	Mantelzorg	€ 23.041	€ 23.041	€ 45.160	Ja	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 23.041	€ 27.465	€ 39.080	Ja	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 21.890	€ 14.788	€ 16.005	Ja	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.761	€ 5.761	€ 11.291	Ja	N.v.t.
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 16.820	€ 14.609	€ 29.098	Ja	N.v.t.
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*					
				Nee					
VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten

			Aard controle n.v.t. *Indicator: J55/01*	*Aard controle R* *Indicator: J55/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	*Aard controle R* *Indicator: J55/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
			265	€ 90.763	€ 90.763	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			462	€ 16.771	€ 40.667			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			2.534	712	0	0	462	100
VRO	**J56**	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.*	Projectnaam *Aard controle n.v.t*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.*

				Indicator: J56/01	*Indicator: J56/02*	*Indicator: J56/03*	*Indicator: J56/04*	*Indicator: J56/05*	*Indicator: J56/06*
			1	*RHA2021-02345082*	*Regeling huisvesting aandachtsgroepen*	€ 7.246	€ 7.246	0	0
			2						
			10						
				Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: J56/07	*Indicator: J56/08*	*Indicator: J56/09*	*Indicator: J56/10*	*Indicator: J56/11*	*Indicator: J56/12*
			1	*Regeling huisvesting aandachtsgroepen*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Nee
			2						
			10						
				Kopie Projectnaam	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: J56/13	*Indicator: J56/14*	*Indicator: J56/15*			
			1	*Regeling huisvesting aandachtsgroepen*	Nee	Nee			
			2						
			10						
VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**		Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn

						van € 429.300	toepassing voor tranche 2).	ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: J94/01	*Indicator: J94/02*	*Indicator: J94/03*	*Indicator: J94/04*	*Indicator: J94/05*	*Indicator: J94/06*
			1	*LAI23-03590413*	€ 713.245	379	131	13.772	€ 0
			2	*LAI24-03745029*	€ 124.182	59	59	7.842	€ 0
			100						
				Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen .	Eindverantwoordin g (ja/nee)			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: J94/07	*Indicator: J94/08*	*Indicator: J94/09*			
			1	€ 0	€ 713.245	Nee			
			2	€ 0	€ 124.182	Nee			
			100						
VRO	**J209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**		Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: J209/01	*Indicator: J209/02*	*Indicator: J209/03*	*Indicator: J209/04*	*Indicator: J209/05*	*Indicator: J209/06*
			1	*RHA2022-03339236*	*Meerjarige regeling specifieke*	€ 0	€ 0	€ 0	0

				uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen				
			2					
			10					
				Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: J209/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/11*	
			1	*Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen*	0	Ja	Ja	Nee	
			2						
			10						
VRO	**J210B**	**Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** Sisa tussen medeoverheden		Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: J210B/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J210B/03*	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/04*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/05*	Eindverantwoordin g (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/06*
			1	030004 Provincie Overijssel	€ 65.000	€ 32.231	2	530	Ja
			2	030004 Provincie Overijssel	€ 65.000	€ 172.711	4	873	Ja
			3						
			4						
			5						
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**		Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten

			Aard controle R *Indicator: K28/01*	*Aard controle R* *Indicator: K28/02*	*Aard controle R* *Indicator: K28/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	*Aard controle R* *Indicator: K28/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 394.188	€ 234.593	€ 18.500	€ 1.048.297	€ 0	€ 59.839
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 6.763.863			€ 503.478	€ 0	€ 208.885
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/11*	
			€ 0	€ 4.968	€ 23.310	€ 7.457.884	€ 15.343.862	

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen verplichting opgenomen, noch in de vorm van een voorziening (artikel 44, lid 3 BBV), noch in de vorm van vlottende passiva. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zonder jaarlijks vergelijkbaar volume, door bijvoorbeeld (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties), wordt wel een verplichting opgenomen.
Bij het bepalen of er sprake is van een jaarlijks vergelijkbaar volume, wordt een tijdsperiode van vier jaar in ogenschouw genomen.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende:
Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO 2015 een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid, volledigheid van en het naleven van het voorwaardencriterium bij de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat de gemeente bij de verantwoording van deze eigen bijdragen steunt op de informatie van het CAK en niet zelfstandig geheel sluitend de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de eigen bijdragen hoeft te controleren.

Balans

Vaste activa

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

In de balans worden onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vast activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Op basis van het BBV dienen dit soort activa in een zo kort mogelijk tijdsbestek te worden afgeschreven. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.
De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.
De bijdrage in activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage verminderd met afschrijvingen.

Materiële vaste activa

In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Van de materiële vaste activa wordt daarbij aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.
Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van de eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Indien de gronden in eeuwigdurende erfpacht zijn uitgegeven vindt waardering tegen registratiewaarde plaats.

Investeringen met economisch nut / investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de (historische) verkrijgings- of de vervaardigingsprijs, onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen en eventuele investeringsbijdragen.

Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.
Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Op grond van artikel 65 van BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1-1-2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed verworven wordt/gereed komt, wordt begonnen met afschrijven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen conform de financiële verordening 2024 (in jaren):
a. Rioleringen conform Gemeentelijk water- en rioleringsplan;

b. 10 jaar: aanleg tijdelijke terreinwerken;
c. 60 jaar: nieuwbouw maatschappelijk vastgoed;
d. 10 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
e. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, en schoolgebouwen;
f. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;
g. 10 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
h. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen;
i. 10 jaar: telefooninstallaties;
j. 4 jaar: hardware;
k. 6 jaar: overige hardware, waaronder centrale hardware;
l. 6 jaar: software, waaronder software centrale systemen;
m. 10 jaar: kantoormeubilair;
n. 8 jaar: zware transportmiddelen en schuiten;
o. 8 jaar: aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen;
p. 25 jaar: verduurzaming gebouwen.
q. 25 jaar: (aanleg) speelterreinen
r. 10 jaar: speeltoestellen

Op alle activa wordt met ingang van 2006 lineair afgeschreven.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

In het BBV wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economisch dan wel een maatschappelijk nut. Investeringen hebben een economisch nut indien zij verhandelbaar zijn of indien ze bijdragen aan het genereren van middelen. Investeringen met een maatschappelijk nut zijn activa die geen economisch, maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. Voorbeelden van dergelijke activa zijn: (investeringen in) wegen, fietspaden, voetpaden, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, waterwegen, waterbouwkundige werken, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.
Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden (die in directe relatie staan tot het actief) ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur.
Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden (conform financiële verordening 2022) lineair afgeschreven in:
a. maximaal 20 jaar: parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
b. maximaal 20 jaar: wegen, pleinen en rotondes;
c. maximaal 60 jaar: tunnels, viaducten en bruggen;
d. maximaal 20 jaar: geluidswallen;
e. 20 jaar: openbare verlichting;
f. 20 jaar: straatmeubilair;
g. maximaal 25 jaar: havens, kades, sluizen en waterkeringen;
h. maximaal 25 jaar: waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
i. pompen en gemalen conform Gemeentelijk Riolering Plan.
Bovenstaande afschrijvingstermijnen zijn van toepassing tenzij de raad anders heeft besloten.

Financiële vaste activa

Deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde.
Kapitaalverstrekkingen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- Kapitaalverstrekkingen aan:
  1. deelnemingen;
  2. gemeenschappelijke regelingen;
  3. overige verbonden partijen;
- Leningen aan:
  1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
  2. woningbouwcorporaties;
  3. deelnemingen;
  4. overige verbonden partijen;
- overige langlopende leningen;
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

De notitie grondexploitaties 2023 van de commissie BBV specificeert het bezit van grond naar de volgende activa:
• Materiële vaste activa
• Voorraad grond
• Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie (BIE)

Materiële vaste activa
Over grond als materiële vaste activa kan worden gesteld, dat deze grond een vaste functie heeft, en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij geen sprake is van gebiedsontwikkeling. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken, pleinen of van land-/bosbouwgronden. De activering van alle soorten grond geschiedt in de eerste plaats steeds tegen (historische) verkrijgingprijs (artikel 63 lid 1 BBV), dat wil zeggen de inkoopprijs en de bijkomende kosten. Het toerekenen van kosten is niet toegestaan, zie in dit verband paragraaf 5.3. Op grond wordt niet afgeschreven. Grond wordt wel afgewaardeerd tot de marktwaarde indien sprake is van een (duurzaam) lagere marktwaarde (artikel 65 lid 1 en 2 BBV).

In de notitie Materiële vaste activa van de commissie BBV zijn de uitgangspunten toegelicht rondom de waardering van vastgoed. Grond onder het vastgoed dient in principe separaat te worden geactiveerd. Op grond wordt immers niet afgeschreven. Gronden onder een vorm van opstal worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde, ongeacht de functie van de opstal op die grond. Deze marktwaardetoets zal met name relevant zijn op het moment van een functiewijziging van de grond. Ook marktontwikkelingen kunnen een aanleiding zijn voor het uitvoeren van een marktwaardetoets.

Voorraad grond
Gronden die worden aangehouden om te worden verkocht worden in principe verantwoord onder de voorraden als gereed product en handelsgoederen (artikel 38 sub c BBV) en worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Hieronder vallen ook de zogenoemde ruilgronden. Deze gronden zijn niet aangekocht met het stellige voornemen tot toekomstige bouw, maar om op afzienbare termijn te ruilen voor gronden waarop in voorkomende gevallen wel een toekomstige bouw is/wordt voorgenomen. Omdat er voor deze ruilgronden geen vervaardigingsproces is voorzien, kan er geen sprake zijn van activeerbare vervaardigingskosten. Er zijn echter ook ruilgronden die nog (tijdelijk) een bepaalde (vaste) bestemming hebben (zoals agrarisch of recreatief). Gedurende deze tijd behoren deze gronden niet tot de voorraden maar tot de materiële vaste activa.

Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie (BIE)
Bouwgrond in exploitatie (BIE) heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitatie in de uitvoeringsfase. In het verleden is een veelheid aan grondontwikkeling gerelateerde projecten geschaard onder het begrip grondexploitaties. Naast lopende operationele grondexploitatiecomplexen valt hierbij te denken aan niet-actieve grondexploitatiecomplexen (ingetrokken/stilgelegd/nog niet gestart), anticiperend aangekochte gronden, herinrichtingsprojecten openbare ruimte, faciliterend grondbeleid met kostenverhaal, werken voor derden en vastgoedontwikkeling. Vanuit het belang van eenduidigheid is voor de afbakening van het begrip bouwgrond in exploitatie en de hieraan toe te rekenen kosten gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande spelregels zoals vastgelegd in de Omgevingswet, en de voorloper daarvan, de Wet ruimtelijke ordening. Op basis daarvan is gekomen tot de definitie die binnen het BBV voor bouwgronden in exploitatie per 2016 geldt: die gronden in eigendom van de gemeente, waarvoor door de raad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting is vastgesteld.

Een bouwgrond in exploitatie (BIE) moet worden geopend vanaf het moment van het vaststellen van het raadsbesluit met daarin de vaststelling van het grondexploitatiecomplex inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment is de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.
Wanneer de grond kwalificeert als BIE, vindt waardering plaats tegen vervaardigingsprijs. Dit betekent dat naast de verkrijgingsprijs van de grond, ook overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging van de grondexploitatie kunnen worden geactiveerd op de onderhanden werk post op de balans.

De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:
• Grond- en hulpstoffen
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie
• Gereed product en handelsgoederen
• Vooruitbetalingen

Tussentijdse winst dient genomen te worden conform de Percentage of completion (Poc) methode. Naar rato van gerealiseerde kosten en opbrengsten wordt de winst genomen. Een eventuele voorziening wordt opgenomen tegen de nominale waarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

De voorgeschreven indeling voor wat betreft de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar is:
• Vordering op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk)
• Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden
• Overige verstrekte kasgeldleningen
• Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
• Rekening-courantverhoudingen met het Rijk
• Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen
• Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
• Overige vorderingen
• Overige uitzettingen

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichtingen c.q. het voorzienbare verlies.
De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
Omdat de onderhoudsegalisatievoorzieningen niet toereikend waren voor het onderhoud dat daadwerkelijk gepleegd moest worden, zijn deze voorzieningen, conform de voorschriften, in 2007 omgezet in bestemmingsreserves. Deze zijn bestemd voor het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

De voorziening riolering is gebaseerd op het meest recente Gemeentelijk Water- en Rioolplan.

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit ‘verlofsparen’ kunnen medewerkers, passend bij de levensfase, de bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij de persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld.
Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet volgens het BBV voor de verplichting een voorziening worden opgenomen, omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd (naar verwachting) niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.
Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.
De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen:

- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen.

Borg en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover nadere informatie opgenomen.

Algemene grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:

- Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals door de raad is vastgesteld;
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 4.156.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Wet normering topinkomens

Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2024 gemeente Twenterand

De WNT is van toepassing op de gemeente Twenterand. Het voor de gemeente Twenterand toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000, het algemene bezoldigingsmaximum dat van toepassing is op gemeenten.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2024 **bedragen x € 1**	**P.F.G. Rossen**	**R.J.M. Ros**	**A.G.M. Krone**	**D.H.M. Lammertink**	**M. Frensel**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier	Manager Bedrijfsvoering*	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-03	1-9 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-10 t/m 31-10
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0	0,952
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja	nee
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	120.466	25.663	25.564	111.643	-
Beloningen betaalbaar op termijn	20.462	4.309	4.336	19.205	-
Subtotaal	*140.928*	*29.972*	*29.900*	*130.848*	*17.646*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	57.932	77.667	233.000	18.790
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-	-	-
Bezoldiging	140.928	29.972	29.900	130.848	17.646
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2023 **bedragen x € 1**	**P.F.G. Rossen**	**R.J.M. Ros**	**A.G.M. Krone**	**D.H.M. Lammertink**	**M. Frensel**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier	Manager Bedrijfsvoering*	Griffier

Aanvang en einde functievervulling in 2023	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	n.v.t.	1-1 t/m 31-12	n.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	n.v.t.	1,0	n.v.t.
Dienstbetrekking?	ja	ja	n.v.t.	ja	n.v.t.
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.617	101.089	n.v.t.	110.278	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	19.539	15.685	n.v.t.	18.298	n.v.t.
Subtotaal	*135.156*	*116.774*	-	*128.576*	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000	n.v.t.	223.000	n.v.t.
Bezoldiging	135.156	116.774	-	128.576	-

* Functionaris wordt uiterlijk tot 31 mei 2025 aangemerkt als topfunctionaris in verband met de functie als (loco-)gemeentesecretaris tot en met 31 mei 2021.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2024 **bedragen x € 1**	**M. Frensel**	
Functiegegevens	Griffier	
Kalenderjaar	**2024**	**2023**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	1-1 t/m 30-09	16-10 t/m 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	9	3
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	1.053	281
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 221	€ 212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	232.800	88.500
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 292.285	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	126.196	34.915
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	161.111	

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0
Bezoldiging	**161.111**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Foutherstel

Topfunctionaris M. Frensel is in 2023 ten onrechte niet opgenomen in de WNT-verantwoording. Op grond van artikel 5d Uitvoeringsregeling WNT dienen de gegevens van de topfunctionaris met betrekking tot 2023 derhalve te worden opgenomen in de WNT-verantwoording 2024. Door het opnemen van de gegevens over 2023 van topfunctionaris M. Frensel in tabel 1b wordt foutherstel toegepast conform artikel 5d Uitvoeringsregeling WNT. De verwerking van dit foutherstel leidt niet tot (wijzigingen in) een onverschuldigde betaling.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2024 **bedragen x € 1**	**R.J.M. Ros**
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Griffier
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëndigd	2024
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	5.996
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	5.996
Waarvan betaald in 2024	5.996
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

WNT-verantwoording 2024 gemeente Twenterand

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Analyse begrotingsafwijkingen

Analyse begrotingsafwijkingen

Analyse begrotingsafwijkingen

De programmajaarrekening 2024 sluit met een voordelig resultaat van € 3.763.771. De verschillen zijn uitgebreid toegelicht in het jaarverslag. De meest opvallende afwijkingen vindt u onderstaand.

Doelenboom Sociale zaken		
Participatiebudget	N	€ 77.500
Correctie TOZO 2023-2024	N	€ 308.628

Doelenboom Onderwijs		
Inspectiekosten kinderdagopvang	N	€ 48.500
Huisvesting gymonderwijs	V	€ 14.000

Doelenboom Gezondheidszorg		
Jeugdgezondheidszorg (maatwerkdeel)	N	€ 72.000
Processierups	V	€ 8.000
WVGGZ	V	€ 44.000

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning		
Eerstelijnsloket WMO	V	€ 57.250
Gemeentepolis	V	€ 59.000

Doelenboom Jeugd		
Voordeel geïndiceerde jeugdzorg	V	€ 273.500

Doelenboom Openbare orde en veiligheid		
Bijdrage brandweer	V	€ 22.000
Brandkranen	V	€ 14.000

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer		
Onderhoud wegen	V	€ 65.000
Opbrengst herstel straatwerk en leges telecom	V	€ 70.000
Lagere kapitaallasten wegen	V	€ 228.000
Afvoer overtollige grond	V	€ 18.000
Openbare verlichting	V	€ 34.000
Lichtmastreclame	V	€ 13.000
Gladheidsbestrijding	V	€ 10.000
Kosten bewegwijzering/verkeersborden	V	€ 18.000
Onderhoud openbaar groen	N	€ 269.000
Kosten SW Groen	V	€ 90.000

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimt.ontwikkeling en VTH		
Verkoop groenstroken	V	€ 12.000
Planschades	V	€ 10.000
Kosten oversticht wonen en bouwen	V	€ 26.000
Leges ruimtelijke ordening en omgevingsvergunningen	V	€ 185.000
Bijdrage provincie kanaal Almelo-de Haandrik	V	€ 83.000
Verkoop overige gronden (geen grondexploitatie)	V	€ 70.000

Doelenboom duurzaamheid, milieu en VTH		
ODT	V	€ 27.000

Doelenboom Economie en werkgelegenheid		
Werkbudget economie	V	€ 70.000
Ondernemersfonds	V	€ 28.500

Analyse begrotingsafwijkingen		
Leader	V	€ 37.500
Doelenboom cultuur, recreatie en toerisme		
Subsidies 2023 teruggevorderd	V	€ 32.000
Klaampe, inzet extern adviseur en meer onderhoud	N	€ 61.000
Doelenboom Sport		
Kapitaallasten Zwembad De Stamper	V	€ 214.000
Bijdrage zelfwerkzaamheid en exploitatie binnensport	V	€ 17.000
Doelenboom Bedrijfsvoering		
Kosten griffie	N	€ 94.000
Accountantskosten	N	€ 131.000
Juridische kosten (i.v.m. Twence)	N	€ 72.000
Storting voorziening spaarverlof	N	€ 120.750
Vrijval voorziening bovenwettelijk verlof	V	€ 24.300
Storting voorziening dubieuze debiteuren	N	€ 75.350
Storting voorziening pensioenen politieke ambtsdragers	N	€ 470.600
Rente schatkistbankieren	V	€ 165.000
Lagere kapitaallasten gemeentehuis	V	€ 330.000
Schoonmaakkosten gemeentewerf	N	€ 44.000
Kosten vegen	N	€ 96.000
Taakmutaties en Decentralisatie-uitkeringen (gemeentefonds)	V	€ 1.850.000
Kernbudgetten	V	€ 55.000
Ontwikkelbudget coalitie	V	€ 216.300
Bijdrage GBTwente	N	€ 90.000
Kosten arbo	N	€ 39.500
Kosten hardware	V	€ 145.000
Kosten inhuur wervingsbureau personeel	N	€ 90.000
Opleidingskosten personeel	N	€ 48.700
Kwaliteitsmeting dienstverlening	V	€ 17.700
Opbrengst gemeentelijke leges	V	€ 44.900
Dividend	V	€ 26.000
Algemene uitkering	V	€ 966.770
OZB	V	€ 136.500
Toeristenbelasting	V	€ 30.500
Rentekosten	V	€ 95.000
Diverse kleine voor- en nadelen	V	€ 12.579

Rechtmatigheidsverantwoording

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 26 september 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 4.156.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.
De geconstateerde afwijkingen betreffen:
• De investeringsbudgetten (kredieten) worden met € 14.000 overschreden.
• Fouten in het kader van de naleving van de Europese Aanbestedingsregels van cumulatief € 532.000

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording	Bedrag (x € 1.000)	
Begrotingscriterium		
1a. Overschrijding exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	€ 0	
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 14	
2. Niet geautoriseerde reserve mutaties	€ 0	
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid respectievelijk zijn gemeld.	€ 0	
Totaal Begrotingsonrechtmatigheden (bruto)	**€ 14**	A
4. Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn	€ 14	B
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ 0	C (A-B)
Voorwaardencriterium		
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 532	D
M&O criterium		
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	€ 0	
Totaal rechtmatigheidsfouten = C+D	**€ 532**	
Verantwoordingsgrens		
Verantwoordingsgrens vastgesteld door de raad (%)	3%	
Totaal lasten inclusief toevoegingen aan de reserves	€ 138.527	
Verantwoordingsgrens	**€ 4.156**	

Toelichting

Excel-tabel

Begrotingscriterium

1a. Overschrijding exploitatiebudgetten

In 2024 is bij geen van de programma's sprake geweest van een overschrijding van de lasten, zoals blijkt uit onderstaand overzicht:

	Begrotingsafwijking lasten		
Programma	**Begroot**	**Werkelijk**	**Verschil**
1. Sociaal domein	€ 66.371.326	€ 64.126.987	-€ 2.244.339
2. Ruimte	€ 31.819.951	€ 31.173.802	-€ 646.149
3. Economie en vrije tijdsbesteding	€ 10.511.879	€ 8.477.261	-€ 2.034.618
4. Bedrijfsvoering	€ 18.757.825	€ 15.865.303	-€ 2.892.522

1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)

In onderstaande tabel zijn de kredieten opgenomen die een overschrijding kennen:

Omschrijving	***Krediet***	***Besteed t/m 2023***	***Besteed 2024***	***Overschrijding***
VW crafter 2022	€ 50.000	€ 0	€ 63.568	€ 13.568
Totaal	€ 50.000	€ 0	€ 63.568	€ 13.568

Hierbij dient opgemerkt te worden dat onder tractie-kredieten een afspraak met de raad ligt rondom de maximale kapitaallasten (met verrekening van de reserve tractiemiddelen).

Voorwaardencriterium

Fouten in het kader van de naleving van de Europese Aanbestedingsregels van cumulatief € 532.000 is als volgt opgebouwd:

(a) Onrechtmatige inkoop ICT - diensten € 312.000

(b) Onrechtmatige inhuur personeel € 163.000

(c) Onrechtmatige inkoop verwerking groenafval € 57.000

In onderstaand overzicht is ook opgenomen welke maatregelen er zijn genomen om deze fouten in de toekomst te voorkomen.

(a) Onrechtmatige inkoop ICT - diensten € 312.000

Deze diensten zullen we allen gaan onderbrengen bij de ICT-broker. De aanbesteding hiervan heeft plaatsgevonden en zodra deze ICT-contracten bij de ICT-broker zijn ondergebracht, is hiermee ook de rechtmatigheid geborgd.

(b) Onrechtmatige inhuur personeel € 163.000

Zodra de huidige periode van inhuur is afgelopen zal dit contract niet meer worden verlengd en zal indien hier nog een inhuurbehoefte aanwezig is op basis van het inkoopstartdocument een nieuwe aanbestedingsprocedure worden opgezet.

(c) Onrechtmatige inkoop verwerking groenafval € 57.000

Er zal worden onderzocht of deze verwerking in de praktijk ook op een andere wijze kan gaan plaatsvinden.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Vanuit de vastgestelde risico's en beheersmaatregelen welke zijn opgenomen inde beleidsnota voorkomen Misbruik & Oneigenlijk geldt dat er geen bijzonderheden zijn geconstateerd.

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten

		Begroot Lasten	Begroot Baten	Werkelijk Lasten	Werkelijk Baten
Programma Sociaal Domein	Doelenboom				
Acties toegankelijkheid	Gezondheidszorg	15.000		4.327	
AED voorlichting en training	Gezondheidszorg	15.000		1.890	
Innovatiefonds Sociaal Domein	Maatschappelijke ondersteuning	50.000		11.549	
Energietoeslag	Sociale zaken	0		142.200	
Opvang vluchelingen incl. Oekraïne	Sociale zaken		448.047		4.072.486
Programma Ruimte	Doelenboom				
Integrale veiligheid, kosten ctb	Openbare orde en veiligheid	0		26.250	
Project Kanaal Almelo de Haandrik	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	270.000		100.478	82.680
Kosten Stado	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	15.000		75.880	
Uitvoeren woningopgave	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	100.000		245.000	
Stadsarrangement	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	0	0	24.135	24.135
Verkoop grond -/- kosten	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH		0		70.000
Groenstructuurplan en groene loper	Openbare ruimte en verkeer	20.000		18.559	
Kosten picknicktafels	Openbare ruimte en verkeer	2.750		1.452	
Kosten klimaat- en energiebeleid	Duurzaamheid, Milieu en VTH			647.280	647.280
Kosten energiearmoede	Duurzaamheid, Milieu en VTH			107.533	107.533
initiatieven duurzame energiemaatregelen	Duurzaamheid, Milieu en VTH	500.000		54.083	
Duurzaamheidssubsidies	Duurzaamheid, Milieu en VTH			455.627	455.627
Opbrengst Zonnepark	Duurzaamheid, Milieu en VTH		25.000		25.000
Programma Economie en vrijetijdsbesteding	Doelenboom				
Boomdeeldagen	Economie en werkgelegenheid	0		4.227	
Agenda van Twente	Economie en werkgelegenheid	315.000		315.000	
Creatieve broedplaatsen	Cultuur en recreatie en toerisme	20.000		40.000	
Vergroten toegankelijkheid Engbertsdijkvenen	Cultuur en recreatie en toerisme	0		4.438	
Lokale omroep	Cultuur en recreatie en toerisme	100.000		103.623	
Extra impuls cultuur	Cultuur en recreatie en toerisme	50.000		0	
Dig communicatie platform Sjors	Sport	10.890		749	
Tijdelijk vangnet energiekosten	Sport	0		20.000	
Bedrijfsvoering	Doelenboom				
Werkbudget communicatie	Bedrijfsvoering	32.000		20.574	
Inwonerbetrokkenheid	Bedrijfsvoering	67.500		65.813	
Archief, analoog archief achterstanden wegw.	Bedrijfsvoering	20.000		18.322	
Begeleiding P&C	Bedrijfsvoering	23.000		32.546	
Aanstellen fondsenwerving	Bedrijfsvoering	90.000		78.103	
Camping de blekkenhorst (commercieel)	Bedrijfsvoering	402.208		337.331	
Uitbreiding leerplicht	Bedrijfsvoering	40.000		37.892	

		Begroot Lasten	Begroot Baten	Werkelijk Lasten	Werkelijk Baten
Verkoop aandelen Twence	Bedrijfsvoering		0		8.642.000
Extra advocaatkosten ivm verkoop aandelen Twence	Bedrijfsvoering	0		72.000	
Rente Schatkistbankieren	Bedrijfsvoering		300.000		466.700
Storting voorziening spaar- en bovenwettelijk verlof, pensioen pol. Ambtsdragers en dubieuze debiteuren	Bedrijfsvoering			642.000	
Kosten organisatieontwikkeling	Bedrijfsvoering	75.600		124.955	
Totaal incidenteel programma's		**2.233.948**	**773.047**	**3.833.815**	**14.593.441**

Resultaatbestemming

Programma Sociaal Domein	Doelenboom				
	Sociale zaken	448.047	0	4.072.486	142.200
	Maatschappelijke ondersteuning	0	50.000	0	11.549
	Gezondheidszorg	0	30.000	0	6.217
	Onderwijs	0	0	0	0
	Jeugd	0	0	0	0

Programma Ruimte	Doelenboom				
	Openbare orde en veiligheid	0	0	0	26.250
	Openbare ruimte en verkeer	0	22.750	0	20.011
	Duurzaamheid, Milieu en VTH	25.000	500.000	1.235.440	1.264.523
	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	0	385.000	176.815	445.493

Programma Economie en vrijetijdsbesteding	Doelenboom				
	Cultuur en recreatie en toerisme	0	170.000	0	148.061
	Economie en werkgelegenheid	0	315.000	0	319.227
	Sport		10.890	0	20.749

Bedrijfsvoering	Doelenboom				
	Dienstverlening en klantcontact	0	0	0	0
	Bedrijfsvoering	300.000	750.308	9.108.700	1.429.536
Totaal resultaatbestemming		**773.047**	**2.233.948**	**14.593.441**	**3.833.815**

Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves en voorzieningen

Nummer	Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Onttrekkingen 2024	Toevoegingen 2024	Saldo 31-12-2024
	Algemene reserves				
1	Algemene risicoreserve	9.647.607	1.758.792	5.492.986	13.381.801
	Totaal algemene reserves	**9.647.607**	**1.758.792**	**5.492.986**	**13.381.801**
	Bestemmingsreserves				
2	Reserve Wegvallen dividend Vitens	840.000	40.000	0	800.000
3	Reserve Minimabeleid	146.103	37.382	0	108.721
4	Reserve Brede scholen	31.321	31.321	0	0
5	Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	56.815	0	0	56.815
6	Reserve Sociaal Domein	6.940.836	733.861	1.198.211	7.405.186
7	Reserve Cultuurnota	22.738	0	10.289	33.027
8	Reserve Exploitatie begraafplaatsen	1.418.182	0	41.681	1.459.863
9	Reserve Stado centrum Vriezenveen	502.391	75.880	0	426.511
10	Reserve Risico's grondbedrijf	843.225	0	329.224	1.172.449
11	Reserve Tractiemiddelen	807.124	0	69.166	876.290
12	Reserve Beheer openbaar groen	288.634	24.558	0	264.076
13	Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	5.341.288	730.384	878.394	5.489.298
14	Reserve Uitvoering nota platteland	123.386	19.866	0	103.520
15	Reserve Agenda van Twente	35.499	0	0	35.499
16	Reserve Omgevingswet	653.579	43.206	0	610.373
17	Reserve Prestatieafspraken wonen	19.257	0	0	19.257
18	Reserve Duurzaamheid	642.823	89.553	440.125	993.395
19	Reserve Speelruimte	60.000	8.625	0	51.375
20	Reserve uitwerking coalitieakkoord	1.914.597	479.667	0	1.434.931
21	Reserve Corona	460.435	26.251		434.184
22	Reserve Duurzaamheidsfonds	334.301	0	606.800	941.101
23	Reserve Riolering	2.072.158	0	0	2.072.158
24	Reserve Vangnet energie	250.000	0	0	250.000
25	Reserve Personeel	1.958.464	428.782	1.227.434	2.757.116
26	Reserve Engbertsdijksvenen	1.000.000	0	0	1.000.000
27	Reserve aanverwante zaken vluchtelingen	0	0	500.000	500.000
28	Behoedzaamheidsreserve	2.500.000	0	1.750.000	4.250.000
29	Reserve versnellen woonopgaven	0	0	3.060.000	3.060.000
30	Reserve Kapitaallasten	0	0	8.641.920	8.641.920
	Totaal bestemmingsreserves	**29.263.156**	**2.769.336**	**18.753.244**	**45.247.064**
	Bestemmingsreserves (economisch nut)				
31	Reserve grote projecten	7.203.914	0	1.633.892	8.837.806
32	Reserve Centr.Gem.huis	953.694	102.671	0	851.023
33	Reserve Gymlokaal Weemelanden	625.151	31.842	0	593.309
34	Reserve Kulturhus	715.845	35.792	0	680.053
35	Reserve Sportaccommodatiebeleid	325.762	81.242	0	244.520
36	Reserve Brede school De Smithoek	2.100.000	75.000	0	2.025.000
37	Reserve Brede school Westerhaar	1.605.053	57.323	0	1.547.730
38	Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.069.713	50.938	0	1.018.775
39	Reserve Brede School Vroomshoop	340.000	10.000	0	330.000
40	Reserve Integraal Huisvestingsplan	222.790	0	0	222.790
	Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	**15.161.922**	**444.808**	**1.633.892**	**16.351.005**

Nummer	Omschrijving	Saldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Saldo
	Voorzieningen				
41	Voorziening Dubieuze debiteuren	1.047.161	799	15.446	1.061.808
42	Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940	0	0	190.940
	Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	**1.238.101**	**799**	**15.446**	**1.252.748**
43	Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.393.714	0	470.628	3.864.342
44	Voorziening Riolering	9.889.133	1.768.910	709.553	8.829.776
45	Voorziening Afvalverwerking	1.255.194	0	80.445	1.335.639
46	Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	198.472	0	0	198.472
47	Voorz. BBZ leningen	39.500	0	0	39.500
48	Voorziening spaarverlof	223.609	0	120.751	344.360
49	Voorziening bovenwettelijk verlof	992.463	24.306		968.157
	Subtotaal voorzieningen (conform balans)	**15.992.085**	**1.793.216**	**1.381.377**	**15.580.246**
	Totaal reserves en voorzieningen	**71.302.871**	**6.766.951**	**27.276.944**	**91.812.865**

Toelichting staat van reserves en voorzieningen

Algemene reserves

1. Algemene risicoreserve

Doel: reserve is ingesteld om de risico's af te kunnen dekken die in de begroting, in de paragraaf weerstandsvermogen, worden vermeld.Deze reserve kan alleen worden benut met betrekking tot uitgaven indien dezeonvermijdbaar, onuitstelbaar en onvoorzienbaar zijn.

Voeding: ingebracht wordt € 125,-- per inwoner en zal maximaal € 4.250.000,-- bedragen en minimaal 50% hiervan € 2.125.000,--

Tevens wordt de reserve op niveau gehouden door voordelige resultaten van de jaarrekening hiervoor te bestemmen en/of door toevoeging van incidentele inkomsten, winstafdrachten uit bestemmingsplannen, samenwerkingsovereenkomsten etc.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			9.647.607,00
Bij:	Versterken weerstandsvermogen	500.000,00	
	Storting gelden Oekraine	4.072.486,00	
	Resultaatverdeling 2023	920.500,00	
Af:	Innovatiefonds	50.000,00	
	Duurzaamheidsreserve	200.000,00	
	Sportpark Twistveen	141.700,00	
	Recreatiepark (beschoeiing)	79.762,00	
	Initiatieven duurzame energiemaatreg	54.083,00	
	Klimaatinstallatie	100.000,00	
	prog. Plan wonen	8.800,00	
	Acties toegankelijkheid	4.326,76	
	Werkbudget communicatie	20.574,35	
	Agenda van Twente	315.000,00	
	Kanaal Almelo-de Haandrik	125.313,00	
	Inhuur personeel	79.702,00	
	Energietoeslag	142.200,00	
	Lokale omroep	100.000,00	
	Camping Blekkenhorst	337.331,07	
Saldo per 31-12-2024			13.381.800,82

Bestemmingsreserves

2. Reserve Wegvallen dividend Vitens

Doel: opvangen van de lagere reguliere dividenduitkering in de komende jaren.

Voeding: eenmalige storting deel rekeningsaldo 2006.

Looptijd: tot en met 2026

Saldo per 1-1-2024			840.000,00
Af:	Wegv.dividend Vitens/aflossing	40.000,00	
Saldo per 31-12-2024			800.000,00

3. Reserve Minimabeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten van het minimabeleid. Gezien het open-einde karakter van deze regeling dient deze reserve ook als risicodekking.

Voeding: eventueel overschot jaarlijks budget minimabeleid.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			146.103,00
Af:	Spuk KOT	37.382,49	
Saldo per 31-12-2024			108.720,51

Algemene reserves

4. Reserve Brede scholen

Doel: reservering ten behoeve van de kosten van de Brede scholen.

Voeding: eenmalige storting rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen uit jaarlijks budget onderhoud schoolgebouwen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			31.321,00
Af:	Klimaatinstallatie	31.321,00	
Saldo per 31-12-2024			0,00

5. Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten opgenomen in de Kadernota Integraalgenotsmiddelenbeleid (conform B&W-besluit 20-12-2011).

Voeding: eenmalige storting vanuit het rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen van het jaarlijks budget in de gewone dienst.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			56.815,00
Saldo per 31-12-2024			56.815,00

6. Reserve Sociaal Domein

Doel: reservering ter dekking van de kosten Sociaal Domein.

Voeding: eenmalige storting vanuit reserve Participatie en reserve Decentralisatie WMO/Jeugd.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			6.940.836,00
Bij:	Afrekening Beschermd Wonen 2023	624.000,00	
	Saldo 2D - WMO 2024	574.211,00	
Af:	Subsidie index loon Veilig leefklima	31.518,00	
	Subsidie zorgsaam	24.030,00	
	Loonsom CEV-er	62.299,00	
	Leerplicht	37.892,00	
	Saldo 2D - JEUGD 2024	578.122,00	
Saldo per 31-12-2024			7.405.186,00

7. Reserve Cultuurnota

Doel: reservering ter dekking van de kosten van de cultuurnota die niet worden gedekt in de begroting of door bijdragen derden (B&W-besluit 31-5-2011), kosten van co-financiering voor het waarborgen van provinciale middelen, kosten van de combinatiefunctionarissen en het activiteitenbudget en kosten van het plan van aanpak Kwartiermaker, Impuls Brede Scholen, sport en cultuur en het Nationaal/Actieplan Sport en bewegen

Voeding: eventuele overschotten van het budget in de gewone dienst

Looptijd: afhankelijk van plaatsing kunstwerk

Saldo per 1-1-2024			22.738,00
Bij:	Overschot uitvoeringskosten cultuur	10.289,00	
Saldo per 31-12-2024			33.027,00

8. Reserve Exploitatie begraafplaatsen

Doel: reservering ten behoeve van egalisatie exploitatiekosten graven.

Algemene reserves

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de Algemene risicoreserve, ontvangen bijdragen/afkoopsommen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			1.418.182,00
Bij:	Mutatie begraafplaatsen 2024	41.681,00	
Saldo per 31-12-2024			1.459.863,00

9. Reserve Stado Centrum Vriezenveen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoeringswerken in verband met centrumvorming in Vriezenveen.

Voeding: diverse subsidies en bijdragen uit de exploitatie.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			502.391,00
Af:	Kosten stado 2024	75.880,00	
Saldo per 31-12-2024			426.511,00

10. Reserve Risico's grondbedrijf

Doel: reservering ten behoeve van risicoafdekking voor bestemmingsplannen binnen het grondbedrijf.

Voeding: winsten bestemmingsplannen tot een maximum van € 1.000.000,--.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			843.225,00
Bij:	Resultaatverdeling 2023	325.000,00	
	Resultaat grondbedrijf 2024	4.224,00	
Saldo per 31-12-2024			1.172.449,00

11. Reserve Tractiemiddelen

Doel: reservering ten behoeve van het opvangen van fluctuaties in kapitaallasten van de tractiemiddelen.

Voeding: voordelig saldo van het verschil in kapitaallasten en het vastgestelde kostenniveau.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			807.124,00
Bij:	Voordeel kapitaallasten tractie en lease 2024	69.166,00	
Saldo per 31-12-2024			876.290,00

12. Reserve Beheer openbaar groen

Doel: egalisatiereserve ten behoeve van renovatiekosten die nodig zijn voor het vervangen van met name groenvoorzieningen na een bepaalde omloopperiode. Aangezien er een aantal grote projecten gepland staat en het jaarlijkse budget minimaal is, zal deze reserve hiervoor aangesproken dienen te worden.

Voeding: niet bestede middelen van het vastgestelde budget voor openbaar groen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			288.634,00
Af:	Kosten picknicktafels	1.451,89	
	Niet planmatig onderhoud	23.106,00	
Saldo per 31-12-2024			264.076,11

13. Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken

Algemene reserves

Doel: reservering ten behoeve van dekking kosten meerjarig onderhoudgemeentelijke gebouwen, bruggen en kunstwerken.

Voeding: samenvoeging van reserve Onderhoud gebouwen en reserve Bruggen en kunstwerken. Bijdrage uit de gewone dienst op basis van het onderhoudsplan.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			5.341.288,00
Bij:	Storting onderhoudsreserve 2024	878.394,00	
Af:	Onttrekking meerjarig onderhoud 2024	640.586,00	
	Onttrekking meerj onderhoud punt	89.798,00	
Saldo per 31-12-2024			5.489.298,00

14. Reserve Uitvoering nota platteland

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten uitvoering Nota platteland voor deperiode 2013 -2025.

Voeding: dotatie reserve Grote projecten (bij begroting 2008).

Looptijd: tot en met 2025.

Saldo per 1-1-2024			123.386,00
Af:	Thema gesprek met onze agrariers	3.741,00	
	Project toekomstgerichte erven	7.500,00	
	Deelname groene metropool Twente	8.625,00	
Saldo per 31-12-2024			103.520,00

15. Reserve Agenda van Twente

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten Agenda van Twente.

Voeding: eenmalige voeding uit Cogas-gelden in 2017.

Looptijd: 2018 tot en met 2022

Saldo per 1-1-2024			35.499,00
Saldo per 31-12-2024			35.499,00

16. Reserve Omgevingswet

Doel: Reserve ten behoeve van dekking invoeringskosten omgevingswet

Voeding: omzetting reserve PMJP

Looptijd: tot en met 2021

Saldo per 1-1-2024			653.579,00
Af:	Tekort omgevingswet	43.206,00	
Saldo per 31-12-2024			610.373,00

17. Reserve Prestatieafspraken wonen

Doel: dekking van kosten voor realisatie ven herstructurering- en transformatieprojecten binnen de bebouwde kom om woningtypen te realiseren waar behoefte aan is(raadsbesluit 4-10-2011).

Voeding: provinciale subsidie in het kader van Prestatieafspraken wonen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			19.257,00
Saldo per 31-12-2024			19.257,00

Algemene reserves

18. Reserve Duurzaamheid

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.
Voeding: budget SLOK.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			642.823,00
Bij:	Resultaatverdeling 2023	172.800,00	
	Personeel tlv CDOKE-middelen	243.269,00	
	Revolverend fonds 2024	24.056,00	
Af:	Kosten duurzaamheid	5940	
	Goed werkgeverschap	8.800,00	
	SMP kosten	74.813,00	
Saldo per 31-12-2024			993.395,00

19. Reserve Speelruimte

Doel: dekking van de kosten van speeltoestellen
Voeding: voorziening Woonrijpmaken afgewikkelde bestemmingsplannen en storting begroting 2017.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			60.000,00
Af:	Pannakooi	8.625,00	
Saldo per 31-12-2024			51.375,00

20. Reserve uitwerking coalitieakkoord

Doel: Uitwerking coalitieakkoord van de huidige coalitie
Voeding: Vanuit reserve ARR, reserve uitwerking bestuursakkoord en jaarreking 2018
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			1.914.597,00
Af:	Uitvoeringsbudget groenstrokenplan	18.559,00	
	AED voorlichting en training	1.890,00	
	Investeringsbudget promotie Engbertsdijksvenen	4.437,50	
	Digitaal communicatieplatform (Sjors)	749,00	
	Tijdelijk vangnet energie	20.000,00	
	Vernieuwing parkeerplaats Stamper	58.779,00	
	Programmaplan wonen	127.650,00	
	Basisvaardigheden	45.000,00	
	Kanaal Almelo de Haandrik	20.000,00	
	EK evenement Vroomshoop	25.000,00	
	Correct aanvulling punt	112.270,00	
	Loonsom medewerker platteland	45.332,00	
Saldo per 31-12-2024			1.434.930,50

21. Reserve Corona

Doel: dekking van uitgaven in verband met corona
Voeding: gelden vanuit de rijksoverheid
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			460.435,00
Af:	Correctie SiSa2023	26.251,00	

Algemene reserves

Saldo per 31-12-2024			434.184,00

22. Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.
Voeding: opbrengsten zonnepark
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			334.301,00
Bij:	Storting opbrengst zonnepark	25.000,00	
	Storting duurzaamheidsreserve	200.000,00	
	SPUK J94	381.799,93	
Saldo per 31-12-2024			941.100,93

23. Reserve Riolering

Doel: reserve ten behoeve van de kosten onderhoud en vervanging riolering
Voeding: overboeking van voorziening riolering
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			€ 2.072.158
Saldo per 31-12-2024			€ 2.072.158

24. Reserve vangnet energie

Doel: bedoeld als vangnet van energietekorten
Voeding: uit berapsaldo 2022
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			€ 250.000
Saldo per 31-12-2024			€ 250.000

25. Reserve personeel

Doel: reserve ten behoeve van de kosten van de organisatieontwikkeling èn voor personeelskosten ivm doorgeschoven taken
Voeding: uit onderuitputting salarissen
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			€ 1.958.464
Bij:	Overschot salarissen inhuur personeel	€ 1.227.434	
Af:	Organisatieontwikkeling	€ 124.955	
	Inhuur personeel en loonsom	€ 303.827	
Saldo per 31-12-2024			€ 2.757.116

26. Reserve Engbertsdijkvenen

Doel: reserve ten behoeve van de kosten van de te ontwikkelen natuurgebieden
Voeding: uit overschotten jaarsaldo
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			€ 1.000.000

Algemene reserves

Saldo per 31-12-2024			€ 1.000.000

27. Reserve aanverwante zaken vluchtelingen

Doel: reserve ten behoeve van de kosten die te relateren zijn aan vluchtelingen
Voeding: uit overschotten jaarsaldo
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			€ -
Bij:	Resultaatverdeling 2023	€ 500.000	
Saldo per 31-12-2024			€ 500.000

28. Behoedzaamheidsreserve

Doel: reserve om de financiële nadelen van accresbijstellingen in de circulaires van het gemeentefonds (deels) te dekken.
Voeding: gemeentefonds
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			2.500.000,00
Bij:	Dotatie	1.750.000,00	
Saldo per 31-12-2024			4.250.000,00

29. Reserve versnellen woonopgaven

Doel: betere afstemming op de woningvraag, het vergroten van het woningaanbod en een passend woningaanbod voor specifieke doelgroepen
Voeding: uit rekeningsaldo 2023
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			€ -
Bij:	Resultaatverdeling 2023	€ 3.060.000	
Saldo per 31-12-2024			€ 3.060.000

30. Reserve Kapitaallasten

Doel: afdekken toekomstige kapitaallasten
Voeding: uit verkoop aandelen Twence
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			€ -
Bij:	Verkoop aandelen Twence	€ 8.641.920	
Saldo per 31-12-2024			€ 8.641.920

Bestemmingsreserves (economisch nut)

31. Reserve grote projecten

Doel: reserve ten behoeve van de kosten van diverse grote projecten
Voeding: uit rekeningsaldo 2022
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			€ 7.203.914
Bij:	Resultaatverdeling 2023	€ 1.633.892	
Saldo per 31-12-2024			€ 8.837.806

32. Reserve Centralisatie gemeentehuis

Algemene reserves

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: dotatie vanuit de reserve Grote projecten, niet geraamde dividenduitkeringen en de boekwinst door de verkoop van het gemeentehuis in Den Ham.

Looptijd: tot en met 2047.

Saldo per 1-1-2024			953.694,00
Af:	Dekking kapitaallasten	102.671,00	
Saldo per 31-12-2024			851.023,00

33. Reserve Gymlokaal Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie uit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2044.

Saldo per 1-1-2024			625.151,00
Af:	Dekking kapitaallasten	31.842,28	
Saldo per 31-12-2024			593.308,72

34. Reserve Kulturhus

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een toevoeging vanuit de exploitatie van KOP Westerhaar en verkoop "oude" Klaampe.

Looptijd: tot en met 2044. Onttrekking wordt aangepast na duidelijkheid over bestemming Marijkestraat.

Saldo per 1-1-2024			715.845,00
Af:	Dekking kapitaallasten	35.792,00	
Saldo per 31-12-2024			680.053,00

35. Reserve Sportaccommodatiebeleid

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2027.

Saldo per 1-1-2024			325.762,00
Af:	Dekking kapitaallasten	81.242,00	
Saldo per 31-12-2024			244.520,00

36. Reserve Brede School De Smithoek

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2051.

Saldo per 1-1-2024			2.100.000,00
Af:	Dekking kapitaallasten	75.000,00	
Saldo per 31-12-2024			2.025.000,00

37. Reserve Brede School Westerhaar

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit diverse reserves en dotaties vanuit het grondbedrijf.

Looptijd: tot en met 2050.

Algemene reserves

Saldo per 1-1-2024			1.605.053,00
Af:	Dekking kapitaallasten	57.323,00	
Saldo per 31-12-2024			1.547.730,00

38. Reserve Gemeentewerf Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten en boekwinsten op de verkoop van de oude werven.
Looptijd: tot en met 2046.

Saldo per 1-1-2024			1.069.713,00
Af:	Dekking kapitaallasten	50.938,00	
Saldo per 31-12-2024			1.018.775,00

39. Reserve Brede School Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: Overboeking vanuit de Reserve Brede Scholen
Looptijd: t/m 2047

Saldo per 1-1-2024			340.000,00
Af:	Dekking kapitaallasten	10.000,00	
Saldo per 31-12-2024			330.000,00

40. Reserve Integraal Huisvestingsplan

Doel: reserve ter dekking van kosten voortkomend uit het Integraal Huisvestingsplan
Voeding: storting vanuit reserve brede school Vroomshoop zorgcomponent
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2024			€ 222.790
Saldo per 31-12-2024			€ 222.790

Voorzieningen

41. Voorziening Dubieuze debiteuren

Doel: het afdekken van toekomstige risico's met betrekking tot dubieuze debiteuren. Hierin zit ook de BAGL aan de Larcom vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening.
Voeding: het jaarlijks opnemen van verwachte dubieuze vorderingen.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			1.047.161,00
Bij:	Storing voorziening	75.354,18	
Af:	Oninbare vorderingen	60.706,80	
Saldo per 31-12-2024			1.061.808,38

42. Voorziening Vordering Vennootschap BV

Doel: voorziening ten behoeve van risico lening Vennootschap BV. Deze lening is door RWE bedongen ter verzekering van betaling van eventuele schadeclaims. Vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening moet hiervoor een voorziening worden gevormd.

Algemene reserves

Voeding: verkoop aandelen Essent.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			190.940,00
Saldo per 31-12-2024			190.940,00

43. Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers

Doel: (verplichte) afdekking risico's wachtgeld- en pensioenverplichtingen politieke ambtsdragers ter voorkoming van fluctuaties in de begroting.

Voeding: overdracht van de pensioenverplichtingen voormalige werkgever(s) en jaarlijkse dotatie ten laste van de gewone dienst tot een maximum van de verplichtingen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			3.393.714,00
Bij:	Storting	470.628,00	
Saldo per 31-12-2024			3.864.342,00

44. Voorziening Riolering

Doel: voorziening ten behoeve van de kosten onderhoud en vervanging riolering.

Voeding: overboeking van reserve Onderhoud/vervanging riolering.Overschotten op het product rioolbeheer.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			9.889.133,00
Bij:	Storting Riool 2024	709.553,00	
Af:	Investeringen riool t.l.v. voorziening	1.768.910,00	
Saldo per 31-12-2024			8.829.776,00

45. Voorziening Afvalverwerking

Doel: voorziening met betrekking tot de kosten van afvalinzameling en -verwerking.

Voeding: eventuele jaarlijkse overschotten op het product huisvuil.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			1.255.194,00
Bij:	Storting 2024	80.445,00	
Saldo per 31-12-2024			1.335.639,00

46. Voorziening Woonrijpmaken afgew. Bestemmingsplannen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoering laatste werken woonrijpmaken bestemmingsplannen

Voeding: bijdragen uit exploitatie van bestemmingplannen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			198.472,00
Saldo per 31-12-2024			198.472,00

47. Voorziening BBZ leningen

Doel: het afdekken van toekomstig risico met betrekking tot BBZ leningen.

Voeding: deel van de te ontvangen rijksbijdrage (gemeenten ontvangen in jaar t+1 100% van kapitaalverstrekkingen. Dit wordt in de komende jaren tot 75% ingehouden

Algemene reserves

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			39.500,00
Saldo per 31-12-2024			39.500,00

48. Voorziening spaarverlof 2022

Doel: (verplichte) afdekking risico's opgebouwd spaarverlof gemeenteambtenaren, ter voorkoming van fluctuaties in de begroting.

Voeding: uit voordelig saldo jaarrekening 2022

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			223.609,00
Bij:	Storting 2024	120.751,00	
Saldo per 31-12-2024			344.360,00

49. Voorziening bovenwettelijk verlof 2022

Doel: (verplichte) afdekking risico's opgebouwd bovenwettelijk verlof gemeenteambtenaren, ter voorkoming van fluctuaties in de begroting.

Voeding: uit voordelig saldo jaarrekening 2022

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2024			992.463,00
Af:	Onttrekking vz bovenwettelijk verlof	24.306,00	
Saldo per 31-12-2024			968.157,00

Inzicht gebruik onvoorzien 2024

Inzicht gebruik onvoorzien 2024

In de primitieve begroting 2024 is in het onderdeel Bedrijfsvoering een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 1000. Ten laste van deze post zijn in 2024 geen uitgaven gedaan.

Overzicht taakvelden

Overzicht taakvelden

Taakveld	Baten 2024	Lasten 2024
0.1 Bestuur	0	3.055.249
0.10 Mutaties reserves	4.410.782	18.681.801
0.2 Burgerzaken	1.102.359	1.247.329
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	0	628
0.4 Overhead	0	7.978.548
0.5 Treasury	2.738.126	95.092
0.61 OZB woningen	5.845.487	857.583
0.62 OZB niet-woningen	2.983.726	89.242
0.64 Belastingen overig	82.642	0
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	75.605.746	18.418
0.8 Overige baten en lasten	9.243.636	1.912.111
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	7.695
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	2.620.622
1.2 Openbare orde en veiligheid	18.092	927.079
2.1 Verkeer en vervoer	197.682	2.954.080
3.1 Economische ontwikkeling	183.250	719.776
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	468.480	441.933
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	5.162	105.250
3.4 Economische promotie	119.711	44.314
4.2 Onderwijshuisvesting	557	1.003.558
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.125.354	3.892.881
5.1 Sportbeleid en activering	42.637	554.556
5.2 Sportaccommodaties	1.200.965	3.294.623
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	333.948	1.049.401
5.4 Musea	21.948	81.953
5.5 Cultureel erfgoed	2.859	33.509
5.6 Media	34.286	1.244.855
5.7 Openbaar groen en recreatie	618.407	5.610.803
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	8.111.902	7.612.208
6.2 Wijkteams	50.000	625.182
6.3 Inkomensregelingen	9.415.285	12.411.623
6.4 Begeleide participatie	453.554	6.831.355
6.5 Arbeidsparticipatie	0	246.805
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	44.322	6.951.560
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	389.940	6.424.451
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	50.811	15.185.605
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	624.000	166.314
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	1.792.929
7.1 Volksgezondheid	464.422	2.520.661
7.2 Riolering	5.830.827	4.787.590
7.3 Afval	3.090.525	2.550.699
7.4 Milieubeheer	3.831.239	5.196.290
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	794.701	768.383
8.1 Ruimtelijke ordening	49.488	1.877.120
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.618.757	1.619.256
8.3 Wonen en bouwen	1.253.037	2.603.963

Eindtotaal	142.458.652	138.694.881

Bijlagen

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleid vallen en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. Hierbij valt te denken aan overschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (bijvoorbeeld via subsidies en kostendekkende omzet) en overschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen, zoals blijkt uit de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV.

Overzicht

In 2024 is geen sprake geweest van een overschrijding van de lasten op de programma's, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Omschrijving	Begrotingsafwijking lasten		
Programma	Begroot	Werkelijk	Verschil
1. Sociaal domein	66.371.326	64.126.987	-2.244.339
2. Ruimte	31.819.951	31.173.802	-646.149
3. Economie en vrije tijdsbesteding	10.511.879	8.477.261	-2.034.618
4. Bedrijfsvoering	18.757.825	15.865.303	-2.892.522

In 2024 is bij alle programma's sprake geweest van een overschrijding van de baten, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Omschrijving	Begrotingsafwijking baten		
Programma	Begroot	Werkelijk	Verschil
1. Sociaal domein	25.197.580	27.384.867	2.187.287
2. Ruimte	15.931.079	17.818.918	1.887.839
3. Economie en vrije tijdsbesteding	1.648.934	1.882.812	233.878
4. Bedrijfsvoering	1.372.999	10.428.637	9.055.638

De oorzaken voor verschillen op de programma's worden nader toegelicht in de verschillenverklaringen die opgenomen zijn bij de diverse programma's.

Staat van restant kredieten

Staat van restant kredieten 2024

Kredietnummer	Kredietnaam	Kredietbedrag	Kosten t/m 2023	Kosten 2024	Restant krediet 2024
K00070	Rev.Garstel/Weitzelp/Sluis '16	552.498,97	0,00	70.942,50	481.556,47
K00071	Rev.Garstel/Weitz/Sluis 2017	32.195,34	0,00	0,00	32.195,34
K00072	Rev.bedr.terr.Weitzelp.2018	200.000,00	2.824,56	0,00	197.175,44
K00074	Brede School Vroomshoop	395.522,22	279.775,84	0,00	115.746,38
K00077	Nieuwbouw overdekt zwembad	10.858.512,00	10.246.389,91	242.918,12	369.203,97
K00089	Verv.riool 2017 Schout Dodde	3.186.963,75	442.813,79	312.019,44	2.432.130,52
K00110	Aanpak Best.plan Buitengeb.'15	23.833,55	0,00	0,00	23.833,55
K00116	Holaras H-220V Sneeuwbezem Hydro	8.000,00	0,00	0,00	8.000,00
K00117	Holaras H-220V Sneeuwbezem Mecha	8.000,00	0,00	0,00	8.000,00
K00118	VW T5 Pick Up dubb cab 2019	35.000,00	0,00	0,00	35.000,00
K00120	VW T5 Pick Up TDI 75KW 2019	27.500,00	0,00	0,00	27.500,00
K00121	Verv.meubilair/bureaus 2019	10.000,00	3.226,48	0,00	6.773,52
K00122	John Deere 6330 2021	80.000,00	0,00	0,00	80.000,00
K00150	Digitaal stelsel omgevingswet	160.000,00	31.237,18	1.205,04	127.557,78
K00151	Verv.meubilair/bureaus 2020	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00
K00169	Krediet herinrichting Gemeentehuis	3.608.863,00	649.653,29	269.547,11	2.689.662,60
K00175	Kubota STV36 2021	30.000,00	0,00	0,00	30.000,00
K00176	Hangxha (heftruck) 2021	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00
K00181	Verv.meubilair/bureaus 2021	10.000,00	2.540,62	3.540,54	3.918,84
K00183	Onderz.toek.Oranjeschool	150.000,00	71.217,50	29.930,00	48.852,50
K00199	Riool Vroomshoop (Churchillstraat)	2.067.881,00	0,40	-0,44	2.067.881,04
K00200	Riool Westerhaar Hoofdweg	1.067.136,00	0,41	23.894,17	1.043.241,42
K00203	Verduurzaming gemeentehuis	3.309.028,00	162.433,00	-969.980,80	4.116.575,80
K00209	Verv. Riool 2022	1.502.182,00	-0,01	-0,45	1.502.182,46
K00210	John Deere 6130 2022	120.000,00	0,00	0,00	120.000,00
K00213	All in Container 2022	6.500,00	0,00	0,00	6.500,00
K00215	Verv.meubilair/bureaus 2022	10.000,00	0,00	1.339,53	8.660,47
K00216	Verkeersmaatr. Hoofdweg-Sluiskade	446.700,00	-324.922,00	0,00	771.622,00
K00219	Riolering Oale Bouw	2.302.000,00	295.320,09	586.630,64	1.420.049,27
K00221	Vervanging servers	90.000,00	73.125,88	12.814,03	4.060,09
K00226	Renovatie wegen 2023	300.000,00	0,00	42.287,53	257.712,47
K00228	Agria 2023	6.000,00	0,00	0,00	6.000,00
K00229	Hitachi ZX17U-2	27.500,00	0,00	0,00	27.500,00
K00230	Volkswagen T5 (2023)	27.500,00	0,00	0,00	27.500,00
K00231	Epoke Schuitemaker (2023)	35.000,00	0,00	0,00	35.000,00
K00232	LMT Schuitemaker sneeuwploeg	7.500,00	0,00	0,00	7.500,00
K00233	Nido SNK 210-24 EPZ (2023)	7.500,00	0,00	0,00	7.500,00
K00234	Samac 2100 trilplaat + aanhanger	3.500,00	0,00	0,00	3.500,00
K00235	Samac 3600 trilplaat + aanhanger	6.525,00	0,00	0,00	6.525,00
K00236	Volkswagen T5 (2023-2)	25.000,00	0,00	0,00	25.000,00
K00237	Verv.meubilair/bureaus 2023	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00
K00238	Aanpassing WIFI-netwerk	70.000,00	0,00	18.166,37	51.833,63
K00241	Kleine verkeersmaatregelen (SPUK)	104.759,35	14.520,21	-33.854,80	124.093,94
K00245	Voorb.krediet sloop Prinsenkamp 35a	95.000,00	2.052,33	29.125,65	63.822,02
K00246	Voorb.krediet sloop Geerdijk 87	75.000,00	2.152,75	14.692,71	58.154,54
K00247	Verv. Riool 't Slot	889.640,00	0,00	0,00	889.640,00
K00248	Vriezenveen Zuid	2.000.000,00	764.540,64	892.403,36	343.056,00
K00249	Openbare verlichting 2024	133.600,00	0,00	0,00	133.600,00
K00250	Renovatie wegen 2024	300.000,00	0,00	0,00	300.000,00
K00251	Riool 2024 Heemsteres	260.824,00	0,00	101.115,27	159.708,73
K00252	Scania G410 2024	120.000,00	0,00	0,00	120.000,00
K00253	Container installatie 2024	50.000,00	0,00	0,00	50.000,00
K00255	John Deere 6330 2024	40.000,00	0,00	0,00	40.000,00
K00257	Hangxha 2024	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00

Kredietnummer	Kredietnaam	Kredietbedrag	Kosten t/m 2023	Kosten 2024	Restant krediet 2024
K00258	Verv.meubilair/bureaus 2024	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00
K00260	Riool 2024 Vinkenweg	1.509.261,00	0,00	17.294,71	1.491.966,29
K00261	Voorbereidingskrediet de Klaampe	11.000,00	0,00	9.328,98	1.671,02
K00262	Kunstgrasveld	1.879.737,00	0,00	614.918,73	1.264.818,27
K00266	Verduurzaming Maat.vastgoed Klaampe	0,00	0,00	-809.366,81	809.366,81
K00272	Nieuwbouw Oranjeschool	8.527.000,00	0,00	0,00	8.527.000,00
K00274	VZV Zuid (perc 3618)	3.054.240,00	0,00	0,00	3.054.240,00
K00275	VZV Zuid (perc)	1.653.000,00	0,00	1.653.000,00	0,00
K00276	Ontwikkelvisie DHM	50.000,00	0,00	0,00	50.000,00
K00277	Oostzijde Aadorpweg	2.995.488,00	0,00	2.995.488,00	0,00

Emu-saldo 2024

Emu-saldo 2024

	Omschrijving	2023 x € 1000,- Volgens realisatie 2023	2024 x € 1000,- Volgens begroting 2024	2024 x € 1000,- Werkelijk	2025 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2024	2026 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2024	2027 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2024
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	9.721	92	18.035	2.705	-2.889	-4.435
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	405	-3.048	4.079	-3.133	-3.234	-3.643
3.	Mutatie voorzieningen	1.559	578	-412	115	119	595
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.339	-706	149	-221	-1.199	-445
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa						
	Berekend EMU-saldo	**13.214**	**4.424**	**13.394**	**6.174**	**1.663**	**248**

Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die daadwerkelijk in het kalenderjaar 2024 hebben plaatsgevonden minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking. Dit is de wijze waarop de landen in de Euro-zone hun EMU-saldo berekenen en waarover ook begrotingsafspraken zijn gemaakt.
Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo heeft een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht in het bedrijfsleven. Het positieve EMU-saldo over 2024 geeft aan dat we als gemeente via reële transacties afgelopen jaar € 13.394.000 minder uitgegeven hebben dan dat we hebben ontvangen. Het is echter wel van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het ‘gemodificeerde stelsel van baten en lasten’. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave.

Lijst met verklarende afkortingen

Lijst met verklarende afkortingen

AED	Automatische externe defibrillator
ARR	Algemene Risico Reserve
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AZC	Asielzoekerscentrum
BAS	Bureau asbestsanering
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Bijstand voor zelfstandigen
BCF	Beleidsgestuurde Contract Financiering
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheden
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen
BOR	Begeleide OmgangsRegeling
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BW	Beschermd wonen
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
EZK	Economische Zaken
GALA	Gezond Actief Leven Akkoord
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GT	Gemeentelijke telecommunicatie
IBN	Integrale Beleidsnota Sociaal Domein
IBP	Interbestuurlijk Programma
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IZA	Integraal Zorgakkoord
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KOP	Kernontwikkelingsplan
Lbv	Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties
MAG	Maatschappelijke agenda
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
ODT	Omgevingsdienst Twente
OMD	Ondersteuning maatschappelijke deelname
OM	Openbaar Ministerie
OZB	Onroerendezaakbelasting
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PGB	Persoonsgebonden budget
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling
POH Jeugd GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd geestelijke gezondheidszorg
POK	Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslagen
PPS	Publiek Private Samenwerking
PSO	Prestatieladder Socialer Ondernemen
PW	Participatiewet
RES	Regionale Energie Strategie

RIEC ON	Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland
RMC	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
RO	Ruimtelijke Ordening
RvC	Raad van Commissarissen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SMART	Specifiek , Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SON	Stadsbank Oost Nederland
SOWECO	Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel
SoZa	Sociale Zaken
SPUK GALA	Specifieke Uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord
SRT	Sociaal Recherche Twente
SW	Sociale werkplaatsen
SZST	Stichting ZorgSaam Twenterand
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTT	Veilig Thuis Twente
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
WKB	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo	Wet openbare overheid
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg